

การก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน

นายกรทิพย์ พฤษะประเสริฐดี

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเคหะพัฒนาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1293-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CONSTRUCTION OF SHELTERS IN THREE COMMUNITIES RELOCATED
FROM UNDERBRIDGE SLUMS

Mr. Kornthip Puckprasertdee

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Housing Development in Housing

Department of Housing
Faculty of Architecture
Chulalongkorn University
Academic Year 2001
ISBN 974-03-1293-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน
โดย   นายกรทิพย์ พฤษ์ประเสริฐดี
ภาควิชา   เคหการ
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต นิตยะ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)   อาจารย์ไตรรัตน์ จารุทัศน์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุปรียา หิรัญโร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต นิตยะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ไตรรัตน์ จารุทัศน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กฤษณัทธพิทย พานิชักดิ์)

..... กรรมการ
(นายกฤษฎา รักษากุล)

กรทิพย์ พุกฤษประเสริฐดี : การก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน.
(CONSTRUCTION OF SHELTERS IN THREE COMMUNITIES RELOCATED FROM
UNDERBRIDGE SLUMS) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต นิตยะ, อ.ที่ปรึกษาร่วม :
อาจารย์ไตรรัตน์ จารุทัศน์, จำนวนหน้า 262 หน้า. ISBN 974-03-1293-4

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2536 ให้ดำเนินการโยกย้ายจัดหาที่อยู่ใหม่ให้กับผู้อยู่อาศัยใต้สะพาน จำนวน 695 ครอบครัว 77 แห่ง 65 สะพาน 26 เขต เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชาวชุมชนใต้สะพานให้ดีขึ้นและเพื่อต้องการพัฒนาสิ่งแวดล้อมใต้สะพานให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยโดยให้กรุงเทพมหานคร(กทม.) ร่วมการเคหะแห่งชาติ(กคช.) รับผิดชอบดำเนินการภายใต้งบประมาณ 2537 โดยให้ กคช.จัดหาและปรับปรุงที่ดินแปลงโล่งพร้อมสาธารณูปโภคให้เข้าในราคาถูก และ กทม.ดำเนินการโยกย้าย รวมทั้งควบคุมดูแลพื้นที่ให้มีการปลูกเพิ่มเติมหลังการอพยพโยกย้าย การจัดหาที่ดิน เพื่อจัดทำโครงการ เป็นการดำเนินการภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของชาวชุมชน ที่ดินรองรับชุมชนใต้สะพาน แบ่งออกเป็น 3 พื้นที่คือบริเวณซอยประชาอุทิศ 76 บริเวณหลังชุมชน 40 ไร่ อ่อนนุช และบริเวณถนนเพิ่มสิน - ออเงินในส่วนของที่อยู่อาศัย ผู้อยู่อาศัยต้องดำเนินการก่อสร้างที่พักอาศัยด้วยตนเอง

จากแนวคิดที่เชื่อว่าชุมชนมีศักยภาพในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยการศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษากระบวนการในการก่อสร้างบ้านด้วยตนเอง และเปรียบเทียบกระบวนการสร้างบ้านกันเองในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการสร้างบ้าน สำหรับผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน

ผลการศึกษาพบว่าลักษณะที่อยู่อาศัยของทั้ง 3 ชุมชน ชุมชนประชาอุทิศ 76 ชุมชนอ่อนนุช และชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน ส่วนใหญ่เป็นอาคารพักอาศัยแบบถาวร วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านวัสดุของใหม่มาใช้ทั้งหมด วัสดุเก่ามือสอง และวัสดุเหลือใช้ที่ไปเก็บมา โดยมีรูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง 6 รูปแบบคือแบบที่ 1 สร้างโดยใช้เฉพาะคนในครอบครัวเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านอยู่แล้วและเป็นอาชีพช่างก่อสร้าง ปัญหาในการสร้างบ้านรูปแบบนี้มาจากการขาดเงินทุนและการประหยัดวัสดุมากเกินไปทำให้โครงสร้างบางส่วนอาจจะไม่แข็งแรง แบบที่ 2 สร้างโดยแต่ละครอบครัวดำเนินการเอง แต่มีเพื่อนหรือญาติมาช่วย ปัญหาในการสร้างบ้านแบบนี้มาจากการขาดเงินทุน และแรงงานในบางช่วงเวลาที่ให้เพื่อนหรือญาติมาช่วยได้ แบบที่ 3 สร้างโดยการรวมกลุ่มกันหลายบ้าน เป็นผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านต่างกัน หรือผู้ที่ไม่มีความรู้ในการสร้างบ้านไปขอจับกลุ่มกับผู้ที่มีความรู้ปัญหาในการสร้างบ้านแบบนี้มาจากการขาดเงินทุน ขาดความรู้ และสร้างบ้านตามกันโดยไม่รู้วิธีที่สร้างนั้นถูกหรือผิด แบบที่ 4 สร้างโดยการจ้างเฉพาะแรงงานเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านเป็นอย่างดี ปัญหาการก่อสร้างบ้านมาจากการขาดเงินทุน ไม่มีแรงงาน และใช้เวลาในการก่อสร้างนาน แบบที่ 5 สร้างโดยการจ้างเหมาบางส่วนเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านเฉพาะบางอย่างปัญหาในการสร้างบ้านมาจากการขาดเงินทุนและขาดความรู้ในเรื่องการก่อสร้างบางส่วนทำให้จำเป็นต้องจ้างและเป็นการประหยัดมากเกินไป แบบที่ 6 สร้างโดยการจ้างเหมาทั้งหมดเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ในการสร้างบ้านและไม่เคยสร้างบ้านมาก่อน ผู้รับเหมาที่จ้างจะเป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยกันมาก่อน ปัญหาในการสร้างบ้านแบบนี้มาจากการขาดเงินทุนและขาดความรู้ในเรื่องการก่อสร้าง รูปแบบที่มีจำนวนมากที่สุดคือแบบที่ 6 และน้อยที่สุดคือแบบที่ 4

เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสร้างบ้านของผู้ที่ย้ายจากใต้สะพานจะประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานที่มากจากการประกอบอาชีพหรือประสบการณ์ในอดีตที่เคยมีมา การใช้วัสดุพื้นถิ่นที่สามารถหามาได้โดยไม่ต้องซื้อสร้างบ้าน และระบบการก่อสร้างก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในชุมชนก่อให้เกิดการรวมตัวของชุมชน ยิ่งระดับของการร่วมกันสร้างมากขึ้นจะสามารถลดค่าก่อสร้างและเวลาในการก่อสร้างลงได้มาก ดังนั้นหากมีรวมกลุ่มกันมากขึ้น แบบบ้านที่เหมาะสมกับระดับรายได้และเงินสนับสนุนที่เพียงพอหลังจากการรื้อย้าย และส่งเสริมอาชีพ ก็จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างบ้านของชาวชุมชนใต้สะพานได้

ภาควิชา.....เคหการ..... ลายมือชื่อ.....
สาขาวิชา.....เคหการ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2544..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4374103625 : MAJOR HOUSING

KEY WORD: CONSTRUCTION / SHELTERS / UNDERBRIDGE SLUMS

KORNTHIP PUCKPRASERTDEE : CONSTRUCTION OF SHELTERS IN THREE COMMUNITIES RELOCATED FROM UNDERBRIDGE SLUMS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.CHAWALIT NITAYA,Ph.D , THESIS COADVISOR : TRIRAT JARUTACH, 262 pp. ISBN 974-03-1293-4.

On 10th August 1993, The Cabinet passed a resolution to relocate and provide new shelters for underbridge people, which amounts to 695 households, 77 areas, 65 bridges and in 26 districts. This is an attempt to improve the quality of life and develop community environment . The bangkok metropolitan and the National Housing Authority (NHA) are responsible for this project factored in the 1994 budget. NHA prepared and improved land with public utility for cheap renting of premises. The bangkok metropolitan relocated and controlled the area. Land preparation is from people's opinion. The underbridge community covers three areas that are Soi Prachautit 76, Onnuch and Permsin-Orngen Road.

According to the concept, that community has potential in building their own housing. This research aims to study about building process by oneself and about comparison between types of building processes on their own including problems in construction.

The study finds that housing type of three communities, which are Prachautit, Onnuch and Permsin-Orngen, mostly are permanent shelters. Building materials are new materials, second-hand materials and recycled materials. Housing processes can be divided into 6 types. First, a member of a family whose career is a builder is the leader in construction. The problem here in this process is the lack of capital and weak structure because people save too many materials. In second type, a family handles the construction but asks some friends and relatives for help. The problem is the lack of money and can't fix the definite time for labors. Third process is building in group between skilled person and unskilled person. The problem here in this process is the lack of money, knowledge and building house without consideration if it's right or wrong. The fourth, the owner hires a skilled builder. The problem here in this process is the lack of capital, labors and the construction is delayed. The fifth is hiring the builder to build some part of a house. The problem here is the lack of money and it's too save. Lastly, hiring an unskilled builder and never building a house but be familiar with the owner. The problem here is the lack of money and knowledge. The most popular type is the sixth and the least type is fourth.

The appropriate technological knowledge are consisted of their own skills and past experience from their professions. Using local materials without buying and building system create cohesion and unity in the community. The more people cooperate, the less building cost and time they can reduce. Thus, if people share more, appropriate housing type, enough supplement money and income from their permanent jobs can reduce the housing construction problem of the underbridge slums.

Department.....Architecture.....Student's signature.....

Field of study...Housing Development..... Advisor's signature.....

Academic year ....2001..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนได้สะพาน สำเร็จลงได้ด้วย ได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุลาสัย หัวหน้าภาควิชาเคหการที่ให้ คำแนะนำ รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต นิตยะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ไตรรัตน์ จารุ ทัศน์อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และอาจารย์ ดร.กฤษณทิพย์ พานิชภัคดี ทั้งสามท่านได้กรุณาให้ คำแนะนำต่างๆ ให้กำลังใจ และคอยเคียงข้างเคียง ตลอดมาจนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้

ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆ คุณสุขุมาร รองผู้อำนวยการฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด คุณอัมภา ผู้อำนวยการกองส่งเสริมความมั่นคงการอยู่อาศัย และคุณกฤษฏา รักษากุล ผู้อำนวยการกอง ปรับปรุงกายภาพ การเคหะแห่งชาติ ที่ให้คำปรึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของ

เพื่อนๆ C13 ที่ให้คำแนะนำประเด็นต่างๆและคอยกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการทำ วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ คุณราชศักดิ์ จงวิลาส ที่ช่วยถ่ายภาพและเก็บข้อมูลในชุมชนเสมอมา และคุณ กัญชวลิกา ธาณี ที่ช่วยแปลบทความที่เกี่ยวข้องให้

บัณฑิตวิทยาลัย แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้อนุเคราะห์เงินทุนอุดหนุนการวิจัยทำ ให้ลดค่าใช้จ่ายลงได้มากชาวชุมชนได้สะพานทั้งสามชุมชนที่ให้ความร่วมมืออย่างดีและเป็นกันเอง มาโดยตลอด

สุดท้ายขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่คอยให้ทั้งกำลังใจ กำลังกายและกำลังทรัพย์ สนับสนุนการเรียนมาตลอดทั้งชีวิตนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรทิพย์ พฤกษ์ประเสริฐดี

มีนาคม 2545

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่	
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
ขอบเขตการศึกษา.....	3
วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology).....	7
แนวคิดเทคโนโลยีการสร้างบ้านด้วยตนเอง (Self-Help).....	9
แนวคิดโครงการบ้านสร้างบางส่วน (Sites and Service).....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาชุมชน.....	14
มาตรฐานที่อยู่อาศัยและสาธารณสุขปโภคพื้นฐานที่จำเป็น.....	16
การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	19
การกำหนดขอบเขตในการวิจัย.....	20
ประชากรและการเลือกตัวอย่าง.....	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
วิเคราะห์ข้อมูล.....	27

บทที่	หน้า
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนได้สะพาน	
ความเป็นมาของโครงการ.....	28
วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	29
ชุมชนประชาอุทิศ 76.....	30
ชุมชนอ่อนนุช.....	35
ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน.....	40
รูปภาพเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้าง.....	45
ปัญหาทั่วไปที่เกิดขึ้นในการก่อสร้างบ้าน.....	47
การเตรียมตัวผู้ถูกรื้อย้ายด้านการก่อสร้างที่อยู่อาศัย.....	49
ลักษณะที่อยู่อาศัยในโครงการ.....	52
ลักษณะการดำเนินการก่อสร้าง.....	52
รูปแบบบ้านในโครงการ.....	58
เวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง.....	58
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการก่อสร้าง.....	59
บทที่ 5 การก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนได้สะพาน	
กลุ่มตัวอย่างบ้านทั้ง 3 ชุมชน ทั้ง 18 หลังคาเรือน.....	70
วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง.....	165
เปรียบเทียบการดำเนินการก่อสร้าง.....	177
เปรียบเทียบค่าก่อสร้างและเวลาในการก่อสร้าง.....	183
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	186
ปัญหาและอุปสรรค.....	194
ข้อเสนอแนะจากการศึกษา.....	195
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	196
รายการอ้างอิง.....	197

สารบัญ (ต่อ)

ณ

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์.....	199
ภาคผนวก ข. ภาพพัฒนาการของบ้าน.....	210
ภาคผนวก ค. แบบบ้านที่การเคหะออกแบบให้.....	260
ประวัติผู้วิจัย.....	262

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ญ

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 2.1 การแบ่งระดับเทคโนโลยี.....	8
ตารางที่ 3.1 แสดงระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการและช่วงเวลาในการศึกษา.....	21
ตารางที่ 3.2 ตารางโครงสร้างในการเก็บข้อมูล.....	27
ตารางที่ 4.1 การใช้ที่ดินของชุมชนประชาอุทิศ 76.....	31
ตารางที่ 4.2 การใช้ที่ดินของชุมชนอ่อนนุช.....	36
ตารางที่ 4.3 การใช้ที่ดินของชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน.....	41
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าการดำเนินการก่อสร้างแต่ละวิธี.....	57
ตารางที่ 4.5 แสดงค่ารูปแบบบ้านแต่ละแบบ.....	58
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง.....	59
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเงินทุนในการก่อสร้าง.....	60
ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยใช้เฉพาะคนในครอบครัว.....	62
ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยเพื่อนหรือญาติมาช่วย.....	63
ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยรวมกลุ่มหลายๆบ้าน.....	64
ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยจ้างเฉพาะแรงงาน.....	65
ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยจ้างเหมาบางส่วน.....	66
ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยจ้างเหมาทั้งหมด.....	67
ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบการดำเนินการก่อสร้างทั้ง 6 แบบ.....	177
ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะเจ้าของบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง.....	178
ตารางที่ 5.3 แสดงรูปแบบบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง.....	178
ตารางที่ 5.4 แสดงรูปแบบส่วนประกอบต่างๆของบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง.....	180
ตารางที่ 5.5 แสดงค่าก่อสร้างและเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างบ้าน.....	183
ตารางที่ 6.1 เปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสียของการดำเนินการก่อสร้างทั้ง 6 แบบ.....	189
ตารางที่ 6.2 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างโครงการร่วมกันสร้าง ลาดพร้าว 101 และโครงการรื้อย้ายชุมชนใต้สะพาน.....	190

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
แผนภูมิที่ 1.1 แผนภูมิแสดงกรอบความคิดในการศึกษา.....	5
แผนภูมิที่ 3.1 แสดงช่วงเวลาในการสำรวจเก็บข้อมูล.....	22
แผนภูมิที่ 3.2 แสดงรูปในการดำเนินการก่อสร้าง.....	23
แผนภูมิที่ 3.3 แสดงลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย.....	24
แผนภูมิที่ 3.4 แสดงเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง.....	24
แผนภูมิที่ 3.5 แสดงเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างบ้าน.....	25
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงผังการแบ่งแปลงที่ดินและการดำเนินการก่อสร้าง ของชุมชนประชาอุทิศ.....	54
แผนภูมิที่ 4.2 แสดงผังการแบ่งแปลงที่ดินและการดำเนินการก่อสร้าง ของชุมชนอ่อนนุช.....	55
แผนภูมิที่ 4.3 แสดงผังการแบ่งแปลงที่ดินและการดำเนินการก่อสร้าง ของชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน.....	56

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูป

ฎ

รูปที่	หน้า
รูปที่ 1.1 แผนที่แสดงตำแหน่งสะพาน และการแบ่งโซน.....	6
รูปที่ 4.1 แสดงที่ตั้งชุมชนและผังบริเวณชุมชนประชาอุทิศ 76.....	33
รูปที่ 4.2 แสดงสภาพ ถ.ประชาอุทิศ ถนนกว้าง 4 ช่องทาง.....	33
รูปที่ 4.3 แสดงด้านหน้า ช.ประชาอุทิศ 76.....	33
รูปที่ 4.4 ศาลพระภูมิด้านหน้าชุมชน.....	33
รูปที่ 4.5 แสดงแผนที่ที่ทางสำนักงานเขตจัดให้อยู่อาศัยก่อนสร้างบ้านเสร็จ.....	33
รูปที่ 4.6 ห้องน้ำสาธารณะที่ทางสำนักงานเขตจัดให้.....	33
รูปที่ 4.7 แสดงคลองที่ชาวบ้านใช้ดื่ม ประกอบอาหาร และ ผสมปูนก่อสร้างบ้าน.....	33
รูปที่ 4.8 แสดงสภาพแวดล้อมในชุมชน.....	34
รูปที่ 4.9 แสดงสภาพบ้านในชุมชน.....	34
รูปที่ 4.10 แสดงการเก็บก้อนหินเอาไปใช้ถมที่แทนทราย.....	34
รูปที่ 4.11 แสดงการประชุมกลุ่มเพื่อแถลงผลงานที่ผ่านมา.....	34
รูปที่ 4.12 แสดงเด็กในชุมชนจะมาเล่นกันหลังเลิกเรียน.....	34
รูปที่ 4.13 แสดงสนามเด็กเล่น.....	34
รูปที่ 4.14 แสดงที่ตั้งชุมชนและผังบริเวณชุมชนอ่อนนุช.....	35
รูปที่ 4.15 แสดง ถ.อ่อนนุช ถนนกว้าง 6 ช่องทาง.....	38
รูปที่ 4.16 แสดงสภาพปากทางเข้าชุมชนอ่อนนุช.....	38
รูปที่ 4.17 แสดงโครงการพืชนคร ชุมชนอ่อนนุช 40 ไร่.....	38
รูปที่ 4.18 แสดงสภาพบ้านภายในชุมชน.....	38
รูปที่ 4.19 แสดงศาลพระภูมิหน้าชุมชน.....	38
รูปที่ 4.20 แสดงสภาพเด็กภายในชุมชน.....	38
รูปที่ 4.21 แสดงการเดินร่ำแสดงก่อนการประชุม เพื่อเพิ่มความสนุกสนาน.....	39
รูปที่ 4.22 แสดงสนามเด็กเล่น.....	39
รูปที่ 4.23 แสดงสภาพภายในชุมชน.....	39
รูปที่ 4.24 แสดงสภาพหลังจากมีการจัดงานแต่งงานภายในชุมชน.....	39
รูปที่ 4.25 แสดงแผนที่ที่ทางสำนักงานเขตจัดให้อยู่อาศัยก่อนสร้างบ้านเสร็จ.....	39
รูปที่ 4.26 แสดงบ้านที่สร้างชั่วคราวก่อนที่จะสร้างบ้านเสร็จ.....	39
รูปที่ 4.27 แสดงที่ตั้งชุมชนและผังบริเวณชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน.....	40
รูปที่ 4.28 แสดงสภาพปากทางเข้า ช.วัชรพล.....	43

สารบัญรูป (ต่อ)

๗

รูปที่	หน้า
รูปที่ 4.29 แสดงเส้นทางเข้าชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน.....	43
รูปที่ 4.30 แสดงรถสองแถวที่ใช้โดยสารออกนอกชุมชน.....	43
รูปที่ 4.31 แสดงศาลพระภูมิหน้าชุมชน.....	43
รูปที่ 4.32 แสดงสนามเด็กเล่น.....	43
รูปที่ 4.33 แสดงสภาพบ้านในชุมชน.....	43
รูปที่ 4.34 แสดงถังขยะที่ทางสำนักงานเขตจัดให้และมาเก็บทุกสัปดาห์.....	44
รูปที่ 4.35 แสดงภายในชุมชน.....	44
รูปที่ 4.36 แสดงการประชุมกลุ่มได้สะพานทั้ง 3 ชุมชนเพื่อแถลงผลงานและปัญหาที่เกิดขึ้น.....	44
รูปที่ 4.37 แสดงเด็กในชุมชนที่สนามเด็กเล่น.....	44
รูปที่ 4.38 แสดงถังน้ำและห้องน้ำสาธารณะที่ทางสำนักงานเขตจัดให้.....	44
รูปที่ 4.39 แสดงบ้านที่กำลังก่อสร้างเพื่อให้เสร็จก่อนหน้าฝน.....	44
รูปที่ 4.40 แสดงเครื่องมือที่ชาวบ้านนำมารวมกันเพื่อใช้ร่วมกัน.....	45
รูปที่ 4.41 เสียมยาวที่ใช้ขุดดินเพื่อตอกเสาเข็ม.....	45
รูปที่ 4.42 แสดงเครื่องมือที่เอาไว้บดอัดดินให้แน่นก่อนการเทพื้น.....	45
รูปที่ 4.43 แสดงสองเกลอเอาไว้ตอกเสาเข็ม.....	45
รูปที่ 4.44 แสดงขวดเหล็ก ขวดเบียร์ที่ชาวบ้านเก็บเอาไว้สำหรับตอกแทนเสาเข็มในฐานราก.....	45
รูปที่ 4.45 แสดงถังปืตี่เป็นแผ่นเพื่อใช้แทนผนังของบ้าน.....	45
รูปที่ 4.46 แสดงเสาคอนกรีตสำเร็จขนาดต่างๆที่ชาวบ้านมักจะใช้มากกว่าการหล่อเสาเอง.....	46
รูปที่ 4.47 แสดงเหล็กเสริมที่เตรียมไว้ก่อนการก่อสร้าง.....	46
รูปที่ 4.48 แสดงไม้ที่เก็บมาจากใต้สะพานเพื่อนำมาสร้างบ้าน.....	46
รูปที่ 4.49 แสดงไม้ลังที่เก็บมาจากโรงงานเพื่อใช้ในการสร้างบ้าน.....	46
รูปที่ 4.50 แสดงสังกะสีที่เก็บมาจากใต้สะพานเพื่อใช้สร้างบ้าน.....	46
รูปที่ 4.51 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้าง.....	46
รูปที่ 4.52 แสดงสภาพดินที่แข็งมาก ไม่สามารถตอกเสาเข็มได้ในตำแหน่งที่ต้องการ.....	47
รูปที่ 4.53 แสดงการแตกร้าวส่วนผนัง.....	47
รูปที่ 4.54 แสดงสภาพปูนที่หล่อไม่เต็มแบบเนื่องจากตอนการประหยัดจึงใส่หินมาก.....	47
รูปที่ 4.55 แสดงการต่อเหล็กเสริมคานกับเสาโดยรอบเสา ทำให้การถ่ายน้ำหนักทำไม่ได้.....	47
รูปที่ 4.56 แสดงบ่อพักและท่อน้ำเสียที่ชาวบ้านขุดขึ้นมาเนื่องจากต้องการตั้งเสาบริเวณนั้น.....	47

รูปที่	หน้า
รูปที่ 4.57 แสดงบ่อพักน้ำเสียที่ชาวบ้าน ตั้งเสาไปในบ่อพักเลยเนื่องจากต้องการพื้นที่มากขึ้น.....	47
รูปที่ 4.58 แสดงบ่อพักน้ำเสียที่เสียหายเนื่องจากการก่อสร้างบริเวณนั้น.....	48
รูปที่ 4.59 แสดงการแตกของเสาที่ใช้ท่อซีเมนต์โยหินในการหล่อเสา.....	48
รูปที่ 4.60 แสดงปูนที่ใช้หล่อในส่วนโครงสร้างมักจะใช้ปูนฉาบเพราะต้องการประหยัด.....	48
รูปที่ 4.61 แสดงผนังที่ไม่มีเสาเอ็น ทับหลัง และมีเสริมเหล็กยึดกับเสา.....	48
รูปที่ 4.62 แสดงหัวจ่ายน้ำดับเพลิงล้าเข้าไปในที่ดินของชาวบ้าน.....	48
รูปที่ 4.63 แสดงการรั่ววัดที่ผิดพลาดทำให้บ่อพักน้ำเสียเข้าไปอยู่ในตัวบ้าน.....	48
รูปที่ 4.64 แสดงการออกแบบบ้านของชาวบ้าน.....	51
รูปที่ 4.65 กลุ่มคณะทำงานอธิบายชาวบ้าน.....	51
รูปที่ 4.66 แสดงแบบจำลองบ้านที่ชาวบ้านทำ.....	51
รูปที่ 4.67 แสดงชาวบ้านกำลังออกแบบผังชุมชน.....	51
รูปที่ 4.68 แสดงแบบจำลองผังชุมชนที่เสร็จแล้ว.....	51
รูปที่ 4.69 แสดงบ้านตัวอย่างมาตรา 1:1 ที่ชาวบ้านร่วมกันสร้างใช้วัสดุคว่ำไม้ 1.5"x3" และผ้าฝ้ายดิบ.....	51
รูปที่ 5.1.1 ผังแปลงที่ดิน.....	73
รูปที่ 5.1.2 แปลนฐานราก.....	73
รูปที่ 5.1.3 รูปตัดฐานราก.....	73
รูปที่ 5.1.4 แสดงการเสริมขวดเปียร์ในฐานราก.....	73
รูปที่ 5.1.5 แปลนคานชั้นล่าง.....	74
รูปที่ 5.1.6 แปลนคาน ตง ชั้นล่าง.....	74
รูปที่ 5.1.7 แสดงผนังภายนอก.....	74
รูปที่ 5.1.8 แสดงพื้นที่นั่งเล่นทำกิจกรรม.....	74
รูปที่ 5.1.9 แปลนโครงหลังคา.....	75
รูปที่ 5.1.10 แสดงโครงหลังคา.....	75
รูปที่ 5.2.1 แปลงที่ดิน.....	78
รูปที่ 5.2.2 แปลนฐานราก.....	78
รูปที่ 5.2.3 รูปตัดฐานราก.....	78
รูปที่ 5.2.4 แสดงผนังชั้นล่างที่สูงเพียง 1.6 ม.....	78

รูปที่	หน้า
รูปที่ 5.2.5 แสดงภาพการเดินก้มตัวเข้าไปในบ้าน เนื่องจากชั้นล่างมีความสูงเพียง 1.6 ม.....	79
รูปที่ 5.2.6 แสดงการต่อไม้พื้น.....	79
รูปที่ 5.2.7 แสดงห้องนอนที่อยู่กัน 10 คน.....	79
รูปที่ 5.2.8 แสดงผนังภายในชั้นบน.....	79
รูปที่ 5.2.9 แสดงโครงหลังคา.....	80
รูปที่ 5.2.10 แสดงแปลนชั้นล่าง.....	80
รูปที่ 5.2.11 แปลนชั้นบน.....	80
รูปที่ 5.3.1 นายธีรพล จันทรวินิจุรณ์.....	81
รูปที่ 5.3.2 แปลนที่ดิน.....	83
รูปที่ 5.3.3 แสดงการดูบ้านอื่นก่อนสร้าง.....	83
รูปที่ 5.3.4 แสดงการขย่มตอกเสาเข็ม.....	83
รูปที่ 5.3.5 แสดงการตอกเสาเข็มด้วยสองเกลอ.....	83
รูปที่ 5.3.6 แปลนฐานราก.....	84
รูปที่ 5.3.7 รูปตัดฐานราก.....	84
รูปที่ 5.3.8 ภาพรูปตัดฐานตอม่อ.....	84
รูปที่ 5.3.9 แสดงการผูกเหล็กคานอ้อมเสา.....	84
รูปที่ 5.3.10 รูปตัดคานชั้นล่าง.....	85
รูปที่ 5.3.11 แปลนคานคอดิน.....	85
รูปที่ 5.3.12 แสดงผนังภายในชั้นล่าง.....	85
รูปที่ 5.3.13 แสดงการติดกระเบื้องแผ่นเรียบผนังภายนอก.....	85
รูปที่ 5.3.14 ภาพแสดงการต่อโครงเคร่าเหล็กผนังชั้นบน.....	86
รูปที่ 5.3.15 แสดงหนังสือที่ใช้ศึกษาการเดินไฟ.....	86
รูปที่ 5.3.16 แสดงโครงหลังคาเหล็ก.....	86
รูปที่ 5.3.17 แปลนชั้นล่าง.....	86
รูปที่ 5.3.18 แปลนชั้นบน.....	86
รูปที่ 5.4.1 แปลงที่ดิน.....	89
รูปที่ 5.4.2 แปลนฐานราก.....	89
รูปที่ 5.4.3 รูปตัดฐานราก.....	89
รูปที่ 5.4.4 แสดงการเสริมขวดเปียร์ในฐานราก.....	89

สารบัญรูป (ต่อ)

ณ

รูปที่	หน้า
รูปที่ 5.4.5 แสดงการตั้งเสาชั้น 1.....	90
รูปที่ 5.4.5 แพลนคาน ตงชั้นบน.....	90
รูปที่ 5.4.6 แสดงไม้พื้นชั้น 2.....	90
รูปที่ 5.4.7 แสดงผนังภายนอก.....	90
รูปที่ 5.4.8 แพลนชั้นล่าง.....	91
รูปที่ 5.4.9 แพลนชั้นบน.....	91
รูปที่ 5.5.1 นายจำลอง แผงมา.....	92
รูปที่ 5.5.2 แพลนที่ดิน.....	94
รูปที่ 5.5.3 แพลนฐานราก.....	94
รูปที่ 5.5.4 รูปตัดฐานราก.....	94
รูปที่ 5.5.5 แสดงรูปตัดฐานต่อม่อแบบที่ 1.....	94
รูปที่ 5.5.6 แสดงรูปตัดฐานต่อม่อแบบที่ 2.....	95
รูปที่ 5.5.7 แผ่นเหล็กที่ใช้ต่อเสาเหล็กกับฐานต่อม่อ.....	95
รูปที่ 5.5.8 แสดงการรอกปูนในเสาเหล็กทุกต้นเพื่อเพิ่มความแข็งแรง.....	95
รูปที่ 5.5.9 แสดงการใช้เหล็กฉากแทนวงกบไม้ และแทนเสาเอ็น ทับหลัง.....	95
รูปที่ 5.5.10 รูปตัดคาน.....	96
รูปที่ 5.5.11 แพลนคาน.....	96
รูปที่ 5.5.12 แสดงผนังภายใน.....	96
รูปที่ 5.5.13 ภาพแสดงโครงสร้างเหล็กชั้นบน.....	96
รูปที่ 5.6.1 นายธนพล เคดำและญาติ.....	97
รูปที่ 5.6.2 แพลนที่ดิน.....	99
รูปที่ 5.6.3 แพลนฐานราก.....	99
รูปที่ 5.6.4 รูปตัดฐานราก.....	99
รูปที่ 5.6.5 รูปตัดฐานต่อม่อ.....	99
รูปที่ 5.6.6 แพลนคานชั้น 1.....	100
รูปที่ 5.6.7 รูปตัดคาน.....	100
รูปที่ 5.6.8 แสดงผนังภายในใช้ปูนซีเมนต์ขาวฉาบ.....	100
รูปที่ 5.6.9 แสดงการเทพูนซีเมนต์ขาวผนังภายนอก.....	100
รูปที่ 5.6.10 แสดงการติดตั้งประตู.....	101

รูปที่	หน้า
รูปที่ 5.6.11 แสดงผนังภายนอกที่ปั้นเป็นรูปปลาทุและปลาโอ ที่แสดงถึงอาชีพที่ตนภูมิใจ.....	101
รูปที่ 5.6.12 แสดงแปลนชั้นล่าง.....	101
รูปที่ 5.7.1 นางสุพัตตา ชาญสูงเนิน.....	102
รูปที่ 5.7.2 แปลนที่ดิน.....	104
รูปที่ 5.7.3 รูปตัดเสา.....	104
รูปที่ 5.7.4 แสดงการตีไม้ประกอบเพื่อแก้ปัญหาบ้านทรุดตัว.....	104
รูปที่ 5.7.5 แปลนคาน.....	104
รูปที่ 5.7.6 แสดงการตีฝาเพื่อระบายอากาศ.....	105
รูปที่ 5.7.7 แสดงพื้นไม้ชั้นล่าง.....	105
รูปที่ 5.7.8 แสดงการตีผนังด้านหน้า.....	105
รูปที่ 5.7.9 แสดงผนังด้านหน้า.....	105
รูปที่ 5.7.10 ภาพพื้นที่นั่งเล่นหน้าบ้าน.....	106
รูปที่ 5.7.11 ประตูบ้านที่ทำจากรังไม้ที่เก็บได้.....	106
รูปที่ 5.7.12 ห้องนอน.....	106
รูปที่ 5.7.13 แปลนชั้นล่าง.....	106
รูปที่ 5.8.1 แปลนที่ดิน.....	110
รูปที่ 5.8.2 แปลนฐานราก.....	110
รูปที่ 5.8.3 รูปตัดฐานราก.....	110
รูปที่ 5.8.4 รูปตัดฐานต่อม่อ.....	110
รูปที่ 5.8.5 แปลนคานชั้นล่าง.....	111
รูปที่ 5.8.6 รูปตัดคาน.....	111
รูปที่ 5.8.7 แสดงการล้อมเสาของเหล็กเสริมคาน.....	111
รูปที่ 5.8.8 แสดงพื้นชั้นบน.....	111
รูปที่ 5.8.9 แปลนคานชั้นบน.....	112
รูปที่ 5.8.10 แสดงบันไดที่ทำถึง 3 ครั้งเนื่องจากไม่เคยทำมาก่อน.....	112
รูปที่ 5.8.11 แสดงการเดินไฟ ที่ไม่เคยทำมาก่อน.....	112
รูปที่ 5.8.12 แสดงโครงหลังคา.....	112
รูปที่ 5.9.1 นายเป็ลียน กระชันรัมย์.....	113
รูปที่ 5.9.2 แปลนที่ดิน.....	115

รูปที่	หน้า
รูปที่ 5.9.3 แปลนฐานราก.....	115
รูปที่ 5.9.4 รูปตัดฐานราก.....	115
รูปที่ 5.9.5 รูปตัดฐานตอม่อ.....	115
รูปที่ 5.9.6 แปลนคานชั้นล่าง.....	116
รูปที่ 5.9.7 รูปตัดคาน.....	116
รูปที่ 5.9.8 แปลนคานชั้นบน.....	116
รูปที่ 5.9.9 แสดงประตูไม้ที่นำมาใช้ติดผนังชั้นบน ชื่อมาจากวัดสวนแก้ว.....	116
รูปที่ 5.9.10 แสดงการติดผนังภายในด้วยหน้าต่างไม้.....	117
รูปที่ 5.9.11 แสดงโครงหลังคา.....	117
รูปที่ 5.10.1 นายกมล ทิพย์เกษร และภรรยา.....	118
รูปที่ 5.10.2 แปลนที่ดิน.....	120
รูปที่ 5.10.3 แปลนฐานราก.....	120
รูปที่ 5.10.4 รูปตัดฐานราก.....	120
รูปที่ 5.10.5 ภาพรูปตัดฐานตอม่อ.....	120
รูปที่ 5.10.6 แปลนคาน.....	121
รูปที่ 5.10.7 ภาพรูปตัดคาน.....	121
รูปที่ 5.10.8 การเสริมเหล็กค่อม้าในคาน.....	121
รูปที่ 5.10.9 รูปตัดเสา.....	121
รูปที่ 5.10.10 แสดงผนังภายใน.....	122
รูปที่ 5.10.11 แสดงหน้าต่างชั้นบน.....	122
รูปที่ 5.10.12 แสดงชั้นดาดฟ้าใช้ตากผ้า.....	122
รูปที่ 5.10.13 แสดงห้องน้ำ.....	122
รูปที่ 5.10.14 แปลนชั้นล่าง.....	123
รูปที่ 5.10.15 แปลนชั้นบน.....	123
รูปที่ 5.11.1 นายธนู เปรี่ยมพลอย.....	124
รูปที่ 5.11.2 แปลนที่ดิน.....	126
รูปที่ 5.11.3 แปลนฐานราก.....	126
รูปที่ 5.11.4 รูปตัดฐานราก.....	126
รูปที่ 5.11.5 รูปตัดฐานตอม่อ.....	126

รูปที่	หน้า
รูปที่ 5.11.6 รูปตัดคานคอดิน.....	127
รูปที่ 5.11.7 รูปตัดเสาโดยใช้ป๊อบแทนไม้แบบ.....	127
รูปที่ 5.11.8 แสดงการตัดป๊อบ.....	127
รูปที่ 5.11.9 แสดงการต่อป๊อบทำแบบหล่อเสา.....	127
รูปที่ 5.11.10 แสดงเสาชั้น 1.....	128
รูปที่ 5.11.11 แสดงผนังภายในโดยใช้ป๊อบที่มีกระจกเป็นช่องแสง.....	128
รูปที่ 5.11.12 แสดงการเตรียมการปูพื้นด้วยพื้นด้วยกั้นถึงป๊อบ.....	128
รูปที่ 5.11.13 แสดงโครงหลังคา และการมุงหลังคาด้วยป๊อบ.....	128
รูปที่ 5.11.14 แสดงการทาสีกันสนิมป๊อบที่ใช้มุงหลังคา.....	129
รูปที่ 5.11.15 แปลนชั้นล่าง.....	129
รูปที่ 5.11.16 แปลนชั้นบน.....	129
รูปที่ 5.11.17 แสดงแบบบ้านที่วาดโดยนายธนู.....	129
รูปที่ 5.12.1 นายเฉลิม บุญประเสริฐ.....	
130	
รูปที่ 5.12.2 แปลนที่ดิน.....	132
รูปที่ 5.12.3 แปลนฐานราก.....	132
รูปที่ 5.12.4 รูปตัดฐานราก.....	132
รูปที่ 5.12.5 ภาพรูปตัดฐานตอม่อ.....	132
รูปที่ 5.12.6 แปลนคานชั้นล่าง.....	133
รูปที่ 5.12.7 รูปตัดคาน.....	133
รูปที่ 5.12.8 รูปตัดเสา.....	133
รูปที่ 5.12.9 แสดงการทុบหินอ่อนเพื่อใช้ผสมปูนแทนการใช้หิน.....	133
รูปที่ 5.12.10 แสดงผนังภายนอก.....	134
รูปที่ 5.12.11 แสดงการใช้ไม้ที่เอาไว้ใส่โซวีลื้อขายนำมาต่อเป็นหน้าต่าง.....	134
รูปที่ 5.12.12 แสดงโครงหลังคา.....	134
รูปที่ 5.12.13 แสดงแปลนชั้นล่าง.....	134
รูปที่ 5.13.1 นายประสาท สิทธิเวชและครอบครัว.....	135
รูปที่ 5.13.2 แปลนที่ดิน.....	137
รูปที่ 5.13.3 แปลนเสา.....	137

รูปที่	หน้า
รูปที่ 5.13.4	137
รูปที่ 5.13.5	137
รูปที่ 5.13.6	138
รูปที่ 5.13.7	138
รูปที่ 5.13.8	138
รูปที่ 5.13.9	138
รูปที่ 5.13.10	139
รูปที่ 5.13.11	139
รูปที่ 5.14.1	142
รูปที่ 5.14.2	142
รูปที่ 5.14.3	142
รูปที่ 5.14.4	143
รูปที่ 5.14.5	143
รูปที่ 5.14.6	143
รูปที่ 5.14.7	143
รูปที่ 5.14.8	144
รูปที่ 5.14.9	144
รูปที่ 5.14.10	144
รูปที่ 5.15.1	145
รูปที่ 5.15.2	147
รูปที่ 5.15.3	147
รูปที่ 5.15.4	147
รูปที่ 5.15.5	148
รูปที่ 5.15.6	148
รูปที่ 5.15.7	148
รูปที่ 5.15.8	148
รูปที่ 5.15.9	149
รูปที่ 5.15.10	149
รูปที่ 5.15.11	149

รูปที่	หน้า
รูปที่ 5.16.1 นายเฉลิมศักดิ์ ธีรังษี.....	150
รูปที่ 5.16.2 แปลนที่ดิน.....	152
รูปที่ 5.16.3 แปลนฐานราก.....	152
รูปที่ 5.16.4 แสดงการร่วมกันขุดดินฐานราก.....	152
รูปที่ 5.16.5 แสดงการขุดดินเสาเข็ม.....	152
รูปที่ 5.16.6 รูปตัดฐานราก.....	153
รูปที่ 5.16.7 รูปตัดเสา.....	153
รูปที่ 5.16.8 รูปตัดคาน.....	153
รูปที่ 5.16.9 แปลนคานชั้นบนและชั้นล่าง.....	153
รูปที่ 5.16.10 รางน้ำที่ใช้ร่วมกับแปลงที่ 280.....	154
รูปที่ 5.16.11 แสดงห้องนั่งเล่นชั้นล่าง.....	154
รูปที่ 5.16.12 แสดงของที่ร่อนได้ตามคลอง.....	154
รูปที่ 5.17.1 แปลนที่ดิน.....	157
รูปที่ 5.17.2 แปลนฐานราก.....	157
รูปที่ 5.17.3 รูปตัดฐานราก.....	157
รูปที่ 5.17.4 แปลนคานชั้นล่าง.....	158
รูปที่ 5.17.5 แสดงการต่อเหล็กเสริมคานกับเสา.....	158
รูปที่ 5.17.6 รูปตัดคานชั้นล่าง.....	158
รูปที่ 5.17.10 แปลนคาน ตง ชั้นบน.....	158
รูปที่ 5.17.11 แสดงห้องนอนชั้นบน.....	159
รูปที่ 5.17.12 แสดงโครงหลังคา.....	159
รูปที่ 5.17.13 แปลนชั้นล่าง.....	159
รูปที่ 5.17.14 แปลนชั้นบน.....	159
รูปที่ 5.18.1 นางสิริพร สุทินพัฒนโมลีและแม่.....	160
รูปที่ 5.18.2 แปลนที่ดิน.....	162
รูปที่ 5.18.3 แปลนฐานราก.....	162
รูปที่ 5.18.4 รูปตัดฐานราก.....	162
รูปที่ 5.18.5 รูปตัดฐานตอม่อ.....	162
รูปที่ 5.18.6 แปลนคานชั้นล่าง.....	163

สารบัญรูป (ต่อ)

น

รูปที่	หน้า
รูปที่ 5.18.7 รูปตัดคาน.....	163
รูปที่ 5.18.8 แสดงพื้นปูกระเบื้องผิวมัน.....	163
รูปที่ 5.18.9 แสดงห้องนอนนางบุญเทา (แม่).....	163
รูปที่ 5.18.10 แสดงผนังภายใน.....	164
รูปที่ 5.18.11 แสดงภายในห้องน้ำ.....	164
รูปที่ 5.18.12 แสดงโครงหลังคา.....	164
รูปที่ 5.18.13 แสดงแปลนชั้นล่าง.....	164
รูปที่ 5.19 บ้านตัวอย่างหลังที่ 1.....	165
รูปที่ 5.20 บ้านตัวอย่างหลังที่ 2.....	165
รูปที่ 5.21 บ้านตัวอย่างหลังที่ 3.....	166
รูปที่ 5.22 บ้านตัวอย่างหลังที่ 4.....	166
รูปที่ 5.23 บ้านตัวอย่างหลังที่ 5.....	167
รูปที่ 5.24 บ้านตัวอย่างหลังที่ 6.....	168
รูปที่ 5.25 บ้านตัวอย่างหลังที่ 7.....	168
รูปที่ 5.26 บ้านตัวอย่างหลังที่ 8.....	169
รูปที่ 5.27 บ้านตัวอย่างหลังที่ 9.....	170
รูปที่ 5.28 บ้านตัวอย่างหลังที่ 10.....	170
รูปที่ 5.29 บ้านตัวอย่างหลังที่ 11.....	171
รูปที่ 5.30 บ้านตัวอย่างหลังที่ 12.....	172
รูปที่ 5.31 บ้านตัวอย่างหลังที่ 13.....	172
รูปที่ 5.32 บ้านตัวอย่างหลังที่ 14.....	173
รูปที่ 5.33 บ้านตัวอย่างหลังที่ 15.....	174
รูปที่ 5.34 บ้านตัวอย่างหลังที่ 16.....	174
รูปที่ 5.35 บ้านตัวอย่างหลังที่ 17.....	175
รูปที่ 5.36 บ้านตัวอย่างหลังที่ 18.....	176
รูปที่ 6.1 สรุปรูปแบบบ้าน 1 ชั้น.....	193
รูปที่ 6.2 สรุปรูปแบบบ้าน 2 ชั้น.....	193

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชาวชุมชนได้สะพานให้ดีขึ้นและเพื่อต้องการพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้สะพานให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2536 เห็นชอบ ให้ดำเนินการโยกย้ายจัดหาที่อยู่ใหม่ให้กับผู้บุกรุกได้สะพาน จำนวน 695 ครอบครัว 77 แห่ง 65 สะพาน 26 เขต โดยให้กรุงเทพมหานคร(กทม.) ร่วมการเคหะแห่งชาติ(กคช.) รับผิดชอบดำเนินการภายใต้ปีงบประมาณ 2537 สนับสนุนงบประมาณจำนวน 160.875 ล้านบาท พร้อมทั้งให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการบุกรุกเพิ่มขึ้นอีก โดยให้การเคหะแห่งชาติจัดหาและปรับปรุงที่ดินแปลงโล่งพร้อมสาธารณูปโภคให้เช่าในราคาถูก และกรุงเทพมหานครดำเนินการโยกย้าย รวมทั้งควบคุมดูแลพื้นที่มิให้มีการบุกรุกเพิ่มเติมหลังการอพยพโยกย้าย¹

ผู้อยู่อาศัยได้สะพานแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เป็นชุมชนได้สะพานในเขต ราษฎร์บูรณะ จอมทอง ตลิ่งชัน ธนบุรี บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ จำนวน 261 ครอบครัว

กลุ่มที่ 2 และ 3 เป็นชุมชนได้สะพานในเขต ราชเทวี ห้วยขวาง คลองเตย ดุสิต บางกะปิ บึงกุ่ม และมีนบุรี จำนวน 229 ครอบครัว

กลุ่มที่ 4 เป็นชุมชนได้สะพานในเขต จตุจักร บางเขน ดอนเมือง และบางซื่อ จำนวน 205 ครอบครัว

ที่ดินรองรับชุมชนได้สะพาน แบ่งออกเป็น 3 พื้นที่คือ

1. บริเวณซอยประชาอุทิศ 76 เขตทุ่งครุ รองรับชุมชนได้สะพานกลุ่มที่ 1 (สะพานในฝั่งธนบุรีทั้งหมด) ขนาดพื้นที่ 13-3-54 ไร่ แปลงละประมาณ 11.25 ตารางวา จำนวน 293 แปลง
2. บริเวณหลังชุมชน 40 ไร่ อ่อนนุช เขตประเวศ รองรับชุมชนได้สะพาน กลุ่มที่ 2 และ 3 (สะพานในเขตโซนตะวันออก) ขนาดพื้นที่ 14-0-38 ไร่ แปลงละประมาณ 12.5 ตารางวา จำนวน 284 แปลง

---

¹ กองการพัฒนารัฐบาล สำนักพัฒนาชุมชน. สรุปข้อมูลการจัดที่อยู่อาศัย : กรณีรื้อย้ายชุมชนได้สะพาน 11 พฤษภาคม 2544. กรุงเทพมหานคร. 2544. หน้า 1

3. บริเวณถนนเพิ่มสิน – ออเงิน เขตสายไหม รองรับชุมชนใต้สะพานกลุ่มที่ 4 (สะพานในโซนทิศเหนือ) ขนาดพื้นที่ 18-2-11 ไร่ แปลงละประมาณ 13.5 ตารางวา จำนวน 266 แปลง

การจัดหาที่ดิน เพื่อจัดทำโครงการ เป็นการดำเนินการภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการพัฒนาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนและชาวชุมชน ในส่วนของที่อยู่อาศัย ผู้อยู่อาศัยต้องดำเนินการก่อสร้างที่พักอาศัยด้วยตนเอง² จากเดิมที่พวกเขาอยู่ใต้สะพาน ผนังบ้านเป็นเพียงแผ่นไม้หรือสังกะสีกันเป็นคอก ใช้ท้องสะพานเป็นหลังคา ซึ่งมีความแข็งแรงอยู่ในระดับหนึ่ง

เมื่อย้ายไปที่ใหม่ในพื้นที่รองรับ ต้องสร้างที่อยู่อาศัยด้วยตนเอง ทำให้เกิดปัญหาในการก่อสร้าง เนื่องจากขาดความรู้ เงินทุนไม่เพียงพอ และขาดการวางแผน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้เกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการก่อสร้างที่อยู่อาศัยด้วยตนเอง เพื่อทราบถึงรูปแบบวิธีการก่อสร้าง ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการก่อสร้าง ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและข้อดีในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยด้วยตนเอง

งานวิจัยเกี่ยวกับชุมชนใต้สะพานในครั้งนี้มีผู้วิจัยด้วยกัน 3 คนคือหนึ่ง นายกรทิพย์ พลฤกษ์ ประเสริฐดี ศึกษาเรื่องการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน สองนายศุภชัย ฉาวรสุภเจริญ ศึกษาเรื่องการใช้พื้นที่อยู่อาศัยของชุมชนถูกรื้อย้ายจากใต้สะพาน และสามนางสาวสินีนานาฏ วงศ์สวัสดิ์ ศึกษาเรื่องผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้ถูกรื้อย้ายจากชุมชนใต้สะพาน

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการในการก่อสร้างบ้านด้วยตนเอง และเปรียบเทียบกระบวนการสร้างบ้านในรูปแบบต่างๆ ของผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสร้างบ้านด้วยตนเอง สำหรับผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน

² การเคหะแห่งชาติ. โครงการรองรับผู้ถูกใต้สะพาน. 2542. หน้า 1-4

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรื้อย้ายชุมชนได้สะพาน
- สมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนประชาอุทิศ 76 จำนวน 156 หลังคาเรือน ชุมชนอ่อนนุช 3 จำนวน 161 หลังคาเรือน และชุมชนเพิ่มสินออ-เงิน จำนวน 159 หลังคาเรือน

2. พื้นที่ศึกษา (ดูรูปที่ 1.1)

- พื้นที่รองรับชุมชนได้สะพานกลุ่มที่ 1(สะพานในเขตฝั่งธนบุรี) ชุมชนประชาอุทิศ 76 ที่ตั้งอยู่บริเวณประชาอุทิศ 76 เขตทุ่งครุ กทม. ขนาดพื้นที่ 13-3-54 ไร่ เนื้อที่แปลงละประมาณ 11.25 ตารางวา จำนวน 293 แปลง
- พื้นที่รองรับชุมชนได้สะพานกลุ่มที่ 2,3(สะพานในเขตโซนตะวันออก) ชุมชนอ่อนนุช 3 ที่ตั้งอยู่บริเวณบริเวณหลังชุมชน 40 ไร่ อ่อนนุช เขตประเวศ กทม. ขนาดพื้นที่ 14-0-38 ไร่ แปลงละประมาณ 12.5 ตารางวา จำนวน 284 แปลง
- พื้นที่รองรับชุมชนได้สะพาน กลุ่มที่ 4(สะพานในโซนทิศเหนือ) บริเวณถนนเพิ่มสิน – ออเงิน เขตสายไหม กทม. ขนาดพื้นที่ 18-2-11 ไร่ แปลงละประมาณ 13.5 ตารางวา จำนวน 266 แปลง

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

- ศึกษาสภาพทั่วไปของรูปแบบบ้าน การก่อสร้างบ้านของชุมชนได้สะพานทั้ง 3 แห่ง โดยการสำรวจและสัมภาษณ์
- สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการรื้อย้ายชุมชนได้สะพาน และกรรมการชุมชน ด้านการดำเนินการและอุปสรรค
- สังเกตภาพรวมของบ้านในชุมชน และอุปสรรคในการสร้างบ้าน ของผู้อยู่อาศัยของแต่ละครอบครัว
- ศึกษาการก่อสร้างและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่อยู่อาศัยจากภาพถ่ายและการสัมภาษณ์ในขณะที่ก่อสร้างเป็นระยะ โดยผู้วิจัย

1.2 ข้อมูลทฤษฎี

ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนได้สะพานจาก มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทุ่งครุ เขต อ่อนนุชและเขตดอนเมือง แนวคิดและรูปแบบที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยทั้งประเทศ และต่างประเทศ เทคโนโลยีชาวบ้านที่เหมาะสมสำหรับการสร้างบ้านคนจน และวัสดุ การก่อสร้าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้การสังเกต (Observation) ประกอบกับภาพถ่ายบ้านทุก ช่วงเวลา 1 สัปดาห์เพื่อแสดงถึงพัฒนาการ และใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อให้ ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์
3. กำหนดชุมชนที่ใช้ทำการศึกษา
4. คัดเลือกรูปแบบ และจัดรูปแบบของที่อยู่อาศัยเพื่อใช้ในการศึกษา

หลังจากได้ทำการสำรวจที่อยู่อาศัยทั้งในชุมชน แล้วแบ่งประเภทของรูปแบบ ที่อยู่อาศัย ออกเป็นกลุ่มๆ โดยใช้เทคนิคการก่อสร้างและวัสดุที่ใช้ในการสร้างที่อยู่ อาศัย เป็นเกณฑ์

5. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยที่จะใช้เป็นกรณีศึกษา

หลังจากได้รูปแบบและกลุ่มของที่อยู่อาศัยแล้ว ทำการคัดเลือกกลุ่ม ตัวอย่างเพื่อทำการศึกษาโดยละเอียดโดย

- ศึกษาลักษณะทางด้านกายภาพ ด้านสังคม และเศรษฐกิจ ของผู้อยู่อาศัย
- ศึกษาสภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัยแต่ละหลังคาเรือน โดยการสังเกต และสำ ภาษณ์โดยผู้วิจัย
- ศึกษาวัสดุ เงินลงทุนที่ใช้ แหล่งที่มาของวัสดุ เหตุผลที่เลือกใช้ แรงงาน ขึ้นตอนการสร้างที่อยู่อาศัย

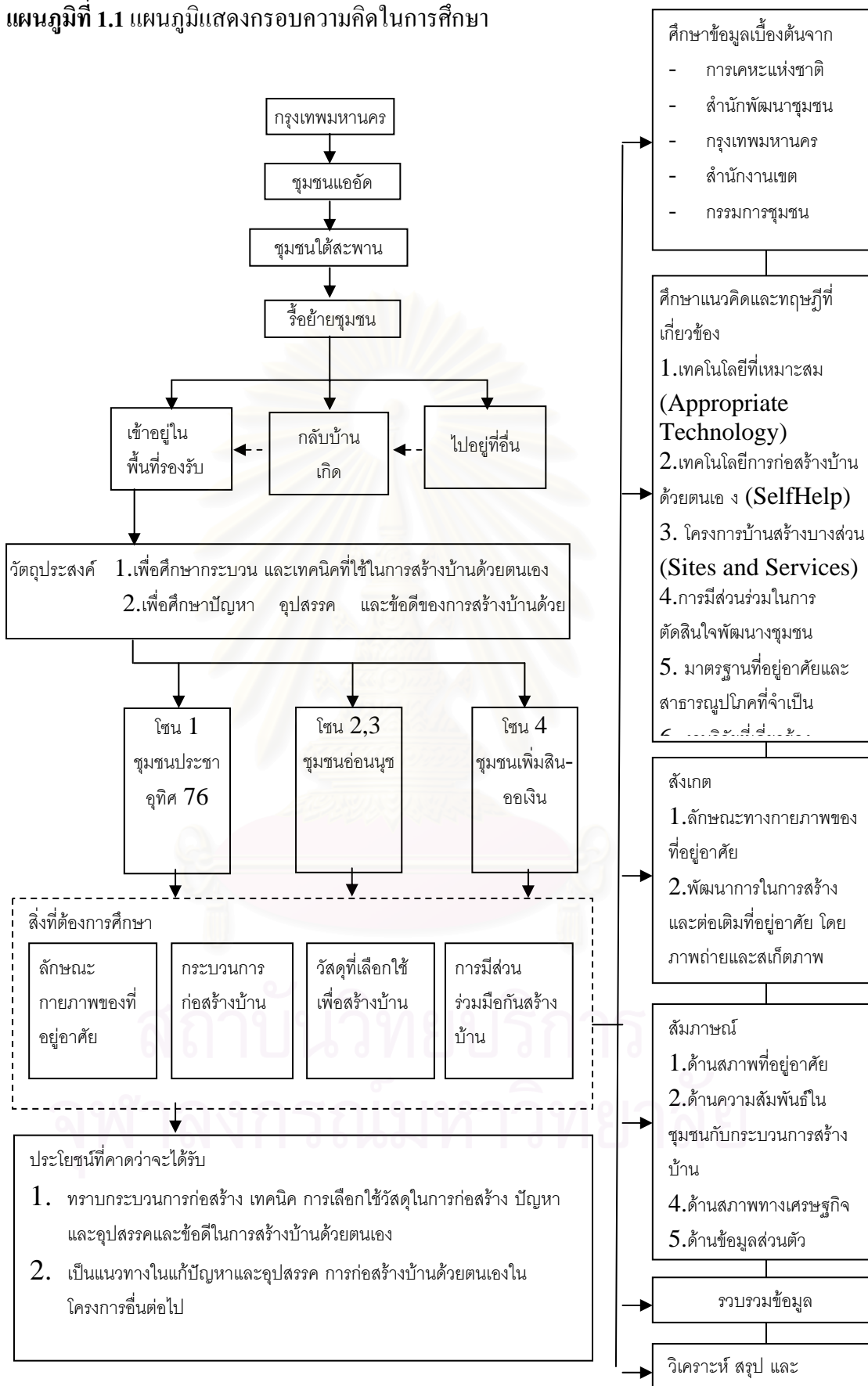
6. ทำการศึกษกรณีศึกษาโดยละเอียดตามวัตถุประสงค์
7. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและสัมภาษณ์
8. สรุปผลและเสนอแนะ

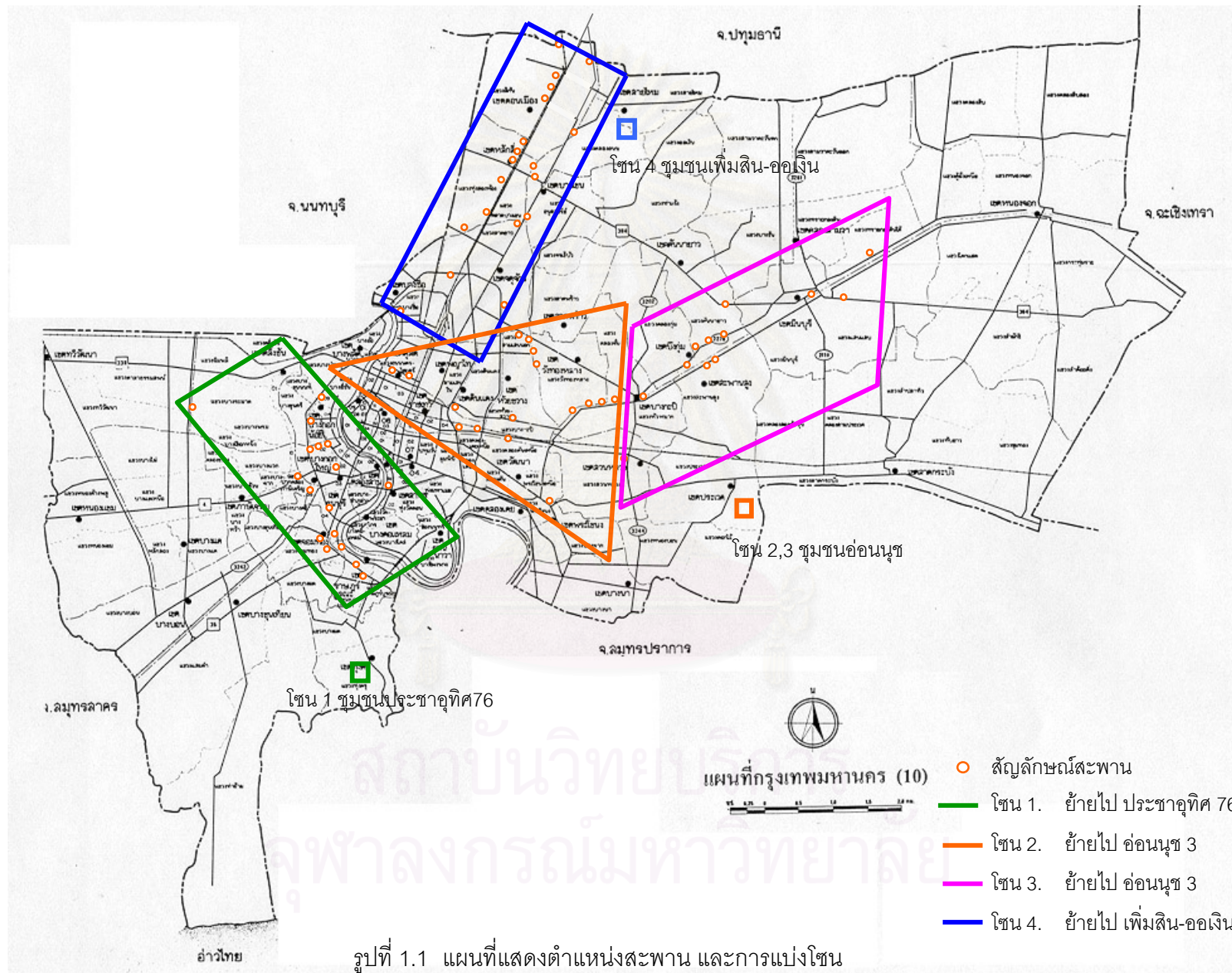
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบกระบวนการก่อสร้าง เทคนิค การเลือกใช้วัสดุในการก่อสร้าง ปัญหาและ อุปสรรค และข้อดีในการสร้างบ้านด้วยตนเอง
2. เป็นแนวทางในแก้ปัญหาและอุปสรรค และนำผลดีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยด้วยตนเอง ไปใช้ในโครงการอื่นต่อไป

แผนภูมิที่ 1.1 แผนภูมิแสดงกรอบความคิดในการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย

1. แนวคิดเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology)
2. เทคโนโลยีการก่อสร้างบ้านด้วยตนเอง (Self-Help)
3. แนวคิดของโครงการบ้านสร้างบางส่วน (Sites and Services)
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาชุมชน
5. มาตรฐานที่อยู่อาศัยและสาธารณสุขโลกที่จำเป็น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology)¹

เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) คือ วิทยาการที่นำเอาความรู้ทางเทคโนโลยีมาช่วยในการผลิต โดยมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพตามท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งในด้านวัตถุดิบ ความรู้ เศรษฐกิจ และอื่นๆ ในชนบทมีข้อจำกัดดังนี้

- คนชนบทมีพื้นฐานความรู้ต่ำ
- ทรัพยากรในชนบทมีจำกัด
- งบประมาณ
- ขาดความรู้ในเรื่องการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ต้องได้รับการถ่ายทอดจึงนำมาปฏิบัติได้

จากข้อจำกัดดังกล่าว ในการนำเอาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเกี่ยวกับอาคารพักอาศัยในชนบทมาใช้ จึงควรพิจารณาสิ่งต่างๆดังต่อไปนี้คือ

- ต้องเป็นการลงทุนที่น้อยเหมาะสมกับรายได้
- เน้นการใช้วัสดุท้องถิ่นให้มากที่สุด
- เป็นเทคโนโลยีที่ไม่สลับซับซ้อนมากจนคนในท้องถิ่นไม่สามารถทำได้
- มุ่งให้ทำงานร่วมกันได้ในกลุ่ม ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีมาก
- มุ่งในการพัฒนาเครื่องมือของคนและแรงงานคนมากกว่าที่จะมุ่งด้านเครื่องจักร

¹ ประดับ บุญชื่นชน และคณะ. เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการก่อสร้าง. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2529. หน้า 1-2

- คำนึงถึงแหล่งพลังงานที่มีอยู่เพื่อนำมาปรับใช้ได้
- ต้องเป็นขนาดที่ไม่ใหญ่ แต่เป็นลักษณะอุตสาหกรรมขนาดย่อม เหมาะสมกับความสามารถและแรงงานในชนบท
- เน้นด้านการพึ่งตนเองให้มากที่สุด

ตารางที่ 2.1 การแบ่งระดับเทคโนโลยี

ระดับ	การใช้งาน	ความยากง่าย
1. ต่ำ	การลอกเลียน/ปฏิบัติ	เรียนรู้ง่าย
2. กลาง	ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย	ต้องรู้หลักการบ้าง
3. สูง	สร้างสรรค์ของใหม่	สลับซับซ้อนรู้หลักละเอียด
4. ก้าวหน้า	สร้างเทคโนโลยีใหม่	ต้องนำผลมาวิเคราะห์วิจัยมาใช้งาน

จากตารางที่ 2.1 การแบ่งระดับเทคโนโลยี จะเห็นว่าเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชาวชนบทคือเทคโนโลยีที่มีระดับการใช้งานขั้นลอกเลียนหรือปฏิบัติตาม แต่อาจเป็นเทคโนโลยีที่มีความยากง่ายได้ตั้งแต่ระดับต่ำถึงระดับก้าวหน้า และต้องดำเนินการให้มีระดับการพึ่งพาตนเองได้ทางเทคโนโลยีเพียงพอที่จะดำเนินการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 เทคโนโลยีการก่อสร้างบ้านด้วยตนเอง (Self-Help)²

การสร้างบ้านแบบ Self-Help และ Mutual-aid จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเฉพาะ ซึ่งต้องคำนึงถึงเศรษฐกิจและรูปแบบวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ ข้อควรพิจารณาในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการก่อสร้างมีดังนี้

1. ให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการสร้างที่อยู่อาศัยของตนเอง และเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าแก่กระบวนการผลิตที่อยู่อาศัย วัสดุที่ใช้ควรซื้อวัตถุดิบมาผลิตวัสดุก่อสร้างให้มากที่สุดและจ้างแรงงานที่มีทักษะให้น้อยที่สุด ควรมีการจัดการเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ เท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิต ชาวบ้านสามารถให้เวลาในการทำงานได้อย่างเต็มที่ แต่การทำงานนั้นต้องมีคุณค่าเกิดขึ้นด้วย

2. เทคโนโลยีที่นำมาใช้ต้องเหมาะสมกับข้อจำกัดของคนที่ไม่มีความรู้ เพราะคนเหล่านี้ไม่สามารถทำงานได้อย่างเที่ยงตรงแม่นยำ ดังนั้นองค์ประกอบต่างๆ ของการก่อสร้างที่ไม่ต้องการความแม่นยำและสามารถรับความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นได้ จึงควรนำมาใช้

3. คนที่ไม่มีความรู้สามารถพัฒนาตัวเองให้มีทักษะได้ โดยการให้ทำงานนั้นๆ ง่ายๆ ในไม่ช้าพวกเขา ก็จะเป็นแรงงานกึ่งทักษะ จากนั้นก็จะชำนาญในการทำงานเหล่านั้น คนสามารถเรียนรู้ได้ เทคโนโลยีที่นำมาใช้ต้องแจ่มแจ้งให้ดูง่ายขึ้น มีขั้นตอนง่ายๆ ควรมีการเน้นย้ำในการฝึกฝนและเรียนรู้จากการปฏิบัติ

4. ในการประกอบตัวบ้านค่อนข้างจะมีความซับซ้อน จึงควรเลือกใช้ระบบชิ้นส่วนสำเร็จรูป (Prefabrications) เพื่อให้การใช้แรงงานที่ไม่มีทักษะเกิดประโยชน์สูงสุด และควรให้ชาวบ้านทำชิ้นส่วนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ระบบชิ้นส่วนสำเร็จรูป เป็นวิธีง่ายๆ ในการแสวงหาประโยชน์จากการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากกว่าแต่ละครอบครัวไปสร้างบ้านกันเองต่างคนต่างทำ

5. ชาวบ้านต้องรู้สึกสบายกับเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ชาวบ้านต้องรู้สึกอิสระในการปรับเปลี่ยนและปรับปรุงเทคโนโลยีโดยไม่ต้องปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ในขณะที่กระบวนการดำเนินการก่อสร้างก็ดำเนินก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ ชาวบ้านต้องเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี ต้องสามารถซ่อมแซมรักษา และปรับปรุงบ้านของตนได้ การที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วมดังที่ได้ตั้งไว้ ต้องมีการนำเทคโนโลยีแบบดั้งเดิมมาใช้

² Sholomo Angel and Zilla C. Phoativongsacharm. Building Together. Human Settlements Division. Asian Institute of Technology. 1981. P.11-12

2.3 แนวคิดของโครงการบ้านสร้างบางส่วน (Sites and Services)

2.3.1. โครงการบ้านสร้างบางส่วน (Sites and Services)

แนวคิดเรื่อง Sites and services ได้มีการเสนอครั้งแรกตั้งแต่ปี 1917 โดย Sir Patrick Geddes เพื่อลดความแออัดและการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมในชุมชนเก่าของเมือง Lahore ประเทศอินเดีย แนวคิดนี้ได้เริ่มนำไปใช้จริงครั้งแรก เพื่อบริการย้ายสลัมบุกรุกในปี 1938 ในเมือง San Juan ประเทศ Puerto Rico โดยใช้ชื่อว่า “Land and Utilities”³

ดังนั้น โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยแบบ Sites and Services หมายถึง แนวทางแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยลักษณะหนึ่ง ที่อำนวยความสะดวกให้ผู้มีรายได้น้อยมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งมีบริการ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ที่เหมาะสม ผู้เช่าอยู่ในโครงการเป็นผู้รับภาระด้านการปลูกสร้างหรือต่อเติมที่อยู่อาศัย จัดให้มีการบริการด้านการสินเชื่อเพื่อการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย และการให้บริการด้านเทคนิค นอกจากนี้โครงการ Sites and Services ยังจัดให้มีแหล่งงานทั้งที่มีอยู่เดิมแล้วใกล้เคียงกับบริเวณโครงการ และจัดให้มีแหล่งงานขึ้นใหม่ในโครงการ⁴

2.3.2. องค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบของโครงการ Sites and Services พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

- ก. แปลงที่ดินที่อยู่อาศัย ซึ่งมีบริการสาธารณูปโภคพร้อมมูล เช่น ถนน ทางเดิน น้ำอุปโภค การระบายน้ำ ไฟฟ้า การกำจัดขยะมูลฝอย
- ข. องค์ประกอบด้านสังคม เช่น สถานดูแลเด็กก่อน สถานศึกษา สถานบริการด้านอนามัย ศูนย์ชุมชน สถานีตำรวจ ไปรษณีย์ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา
- ค. องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ เช่น บริเวณพาณิชยกรรม ตลาด แหล่งงาน ย่านอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน การฝึกอาชีพ
- ง. อาคารที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นอาคารเบื้องต้นที่จัดทำให้บางส่วน เช่น ห้องสุขา ครัว ห้องพักอาศัย ซึ่งจัดให้มีในเบื้องต้น เพื่อให้ผู้เช่าอยู่ในโครงการ ต่อเติมในอนาคตตามความจำเป็นและความสามารถของผู้เช่า
- จ. การช่วยเหลือด้านสินเชื่อ จัดให้มีการกู้ยืมทั้งในรูปแบบเงินกู้และวัสดุก่อสร้าง เพื่อใช้ในการก่อสร้าง หรือปรับปรุงอาคารที่พักอาศัย หรือ เพื่อใช้ในการดำเนินกิจการอุตสาหกรรม หรือ กิจการค้าภายในโครงการ

³ พัลลภ กฤตยานวิธ , “โครงการ SITES AND SERVICES ในประเทศไทยจะปลอดหรือไม่ : บทบาททวนเชิงวิจารณ์,” วารสารวิชาการที่อยู่อาศัย 1 (1) (ส.ค. – ต.ค. , 2526) : หน้า 45.

⁴ ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัยการเคหะแห่งชาติ. แนวความคิดและลักษณะโครงการที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ. 2526. หน้า 2.

- ด. การช่วยเหลือด้านเทคนิค โดยการจัดให้มีการช่วยเหลือผู้อยู่อาศัยในการปลูกสร้าง และต่อเติมอาคารที่อยู่อาศัย ในการออกแบบ ประมาณปริมาณและราคาวัสดุก่อสร้าง และจัดหาแรงงาน

2.3.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์สำคัญของโครงการ Sites and Services แสดงดังต่อไปนี้⁵

- ก. เป็นโครงการที่ลดการอุดหนุนของรัฐ

เนื่องจากโครงการที่อยู่อาศัยแบบธรรมดาต้องการการอุดหนุนของรัฐสูง ในขณะที่รัฐมีทรัพยากรจำกัด และความต้องการด้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ต่ำมีสูง การลดการอุดหนุนโดยใช้โครงการ Sites and Services ทำได้โดย

- รัฐจัดสร้างเฉพาะสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ส่วนอาคารที่อยู่อาศัยเป็นภาระของผู้อยู่อาศัยในโครงการ
- ใช้มาตรฐานการออกแบบที่พอเหมาะกับรายได้ของประชากรที่อยู่ในโครงการ
- ให้มีการอุดหนุนกันเองในโครงการ (Cross Subsidy) คือให้รายได้จากย่านอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้สูง จากย่านพาณิชย์กรรม หรือย่านอุตสาหกรรมในโครงการมาอุดหนุนผู้มีรายได้ต่ำในโครงการ

- ข. ส่งเสริมให้ผู้อยู่ในโครงการลงทุนการก่อสร้าง และปรับปรุงที่อยู่อาศัย

เพราะการก่อสร้างและการปรับปรุงที่อยู่อาศัย เป็นภาระของผู้อยู่อาศัยเอง ผู้อยู่ในโครงการย่อมเก็บออมรายได้เพื่อลงทุนดังกล่าว เพราะเหตุจูงใจจาก

- ผู้อยู่ในโครงการ มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
- โครงการประกอบด้วย สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี
- โครงการจัดให้มีแหล่งสินเชื่อเพื่อการปลูกสร้าง และปรับปรุงที่อยู่อาศัย พร้อมทั้งการช่วยเหลือด้านเทคนิค

- ค. ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของผู้อยู่ในโครงการ

ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในโครงการ โดย

- โครงการอยู่ในตำแหน่งไม่ไกลจากศูนย์กลางเมือง อยู่ใกล้แหล่งงานหรือมีแหล่งงานภายในโครงการ
- จัดให้มีแหล่งสินเชื่อเพื่อการประกอบการภายในโครงการ

⁵ ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัยการเคหะแห่งชาติ. แนวความคิดและลักษณะโครงการที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน.

- จัดให้มีการฝึกอาชีพในโครงการ
- ส่งเสริมการค้า การผลิต และการบริการ ภายในโครงการ

ง. ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชากรผู้มีรายได้น้อย

ประชากรส่วนใหญ่ในโครงการควรเป็นผู้มีรายได้น้อยตามเป้าหมาย หมายถึงไม่มีการโอน การขายต่อ ซึ่งเป็นโอกาสให้ผู้มีรายได้น้อยกว่าเข้ามาอยู่ในโครงการ ซึ่งจะเป็นไปได้ในกรณีที่

- มาตรฐานการออกแบบเหมาะสมกับผู้มีรายได้น้อย ไม่สูงเกินไปจนประชากรผู้มีรายได้น้อยไม่สามารถจ่ายได้
- ตำแหน่งที่ตั้งไม่ไกลจากแหล่งงาน
- การบริหารโครงการเป็นไปอย่างเหมาะสม

จ. เป็นการควบคุมการเติบโตของเมือง

- เป็นการลดความกดดันที่จะเกิดหรือเพิ่มขึ้นในแหล่งเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากเพิ่มขึ้นของประชากรผู้มีรายได้น้อย
- ให้บริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่พอเหมาะ
- กำหนดความหนาแน่นของโครงการ ควบคุมการใช้ที่ดินไม่ให้เป็นไปตามยถากรรม
- กำหนดมาตรฐานในการปลูกสร้าง และต่อเติม
- ควบคุมการแก้งำไรในที่ดิน

2.3.4 ลักษณะเบื้องต้นของการจัดที่อยู่อาศัยใน โครงการ Sites and Services

ลักษณะของที่อยู่อาศัยที่จัดให้สำหรับโครงการ Sites and Services มี 2 วิธี คือ⁶

ก. การจัดแปลงที่ดินเปล่า

เป็นเพียงการจัดแปลงที่ดินที่มีขนาดพอสมควรซึ่งอยู่ในราคาที่อยู่อาศัยจะสามารถผ่อนส่งได้และที่ดินนั้นจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เหมาะสม และอยู่ในระดับที่ผู้อยู่อาศัยสามารถรับภาระได้

ข. การสร้างที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน

มีวิธีการจัดแปลงที่ดิน ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตลอดจนวิธีการต่างๆ เหมือนกับวิธีการจัดแปลงที่ดินเปล่า หากแต่จัดสร้างอาคารที่อยู่อาศัยเพียงบางส่วนให้ ซึ่งส่วนที่จัดสร้างให้น้อยจะเริ่มจากส่วนที่จำเป็นที่สุดของบ้าน หรือส่วนที่การก่อสร้างยุ่งยากซับซ้อน

⁶ วุฒิพงษ์ บุญยพรหม , ที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงอาคารที่อยู่อาศัย ในโครงการที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ. 2523. หน้า 4-5.

ไปจนถึงอาคารที่อยู่อาศัยที่เพียงพอสำหรับการอยู่อาศัยในเบื้องต้นชั่วคราวระยะหนึ่งก่อนที่จะมีการต่อเติมต่อไป

ลักษณะของอาคารบางส่วนที่ก่อสร้างให้ตามความจำเป็นเบื้องต้น มีดังต่อไปนี้

1. หน่วยห้องน้ำ-ส้วม (Core Unit) จัดสร้างห้องน้ำขนาดที่เพียงพอกับการใช้พร้อมทั้งติดตั้ง ท่อน้ำและท่อระบายที่จำเป็นไว้ให้ ลักษณะของการจัดสร้างเพื่อให้เกิดการประหยัด มักจะเป็นห้องน้ำแฝดติดต่อกันระหว่าง 2-4 แปลง ที่ต่อเนื่องกันทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้สาธารณูปโภคร่วมกันได้

การเลือกตำแหน่งที่ตั้ง Core Unit มีหลักการสำคัญ 2 อย่างคือ

- เหตุด้านการประหยัด เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในด้านเหตุผล คือ ราคาของค่าก่อสร้างตัว Core Unit ที่จัดให้อาจจัดแบ่งเป็นส่วนห้องน้ำแยกกับส่วนห้องส้วมหรืออาจจะรวมเป็นห้องเดียวกัน ลักษณะการวางตำแหน่งของ Core Unit จะอยู่ริมเขตรั้วและเป็นลักษณะ Core Unit แฝด เป็นโครงสร้าง Co – Ordinated สามารถป้องกันไฟได้

- เหตุผลด้านการใช้งาน ตำแหน่งที่ตั้งของ Core Unit ควรจะมีสัมพันธ์ต่อเนื่องกับส่วนที่ใช้ตลอดทั้งวัน และสัมพันธ์กับส่วนที่ใช้ประกอบอาหารด้วย และนอกจากนี้ควรอยู่ใกล้กับบริเวณซักล้างเพื่อความสะดวก ในการใช้ท่อน้ำจากที่ต่อเข้ามายัง Core House

2. Core Unit With Structure จัดสร้างหน่วยที่อยู่อาศัยแต่เพียง Core Unit และจัดสร้างโครงสร้างบางส่วนเอาไว้ให้ ซึ่งเป็นการเตรียมงานที่ยุ่ยากเอาไว้ให้ ผู้อาศัยสามารถที่จะใช้วัสดุเดิมที่มีอยู่มาต่อเติมเข้ากับโครงสร้างที่เตรียมไว้ให้ และ/หรือ เมื่อต้องการเปลี่ยนแปลงต่อเติมก็สามารถเปลี่ยนแปลงวัสดุก่อสร้างได้โดยง่าย

3. Core Unit With Shelter เป็นการจัดสร้างหน่วยที่พักอาศัยที่เพิ่มมากขึ้นกว่าระบบ Core Unit With Structure คือนอกจากจะมีหน่วย Core ซึ่งเป็นห้องน้ำ-ส้วมแล้ว มีการสร้างส่วนหลังคาและอาจจะมีผนังกันระหว่างหน่วยจัดเอาไว้ให้อีกด้วย

4. Core House เป็นการจัดหน่วยที่พักอาศัยที่สมบูรณ์เพียงพอสำหรับการอยู่อาศัยในระยะเบื้องต้น คือ มีห้องนอนประสงค์ ให้ 1 ห้องที่ปิดกั้นมิดชิด และมีห้องน้ำ-ส้วม Core Unit ให้ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยที่เล็กที่สุดที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในระยะเบื้องต้น

2.3.5 การปลูกสร้างหรือต่อเติมที่อยู่อาศัย

เป็นภาระของผู้อยู่อาศัยที่จะต้องรับผิดชอบ ตามศักยภาพของตนเอง รัฐมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือบริการทางด้านเทคนิคต่างๆ ผู้อยู่อาศัยในโครงการต้องมีส่วนร่วม (People's Participation) กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง⁷

การดำเนินปลูกสร้างหรือการต่อเติมที่อยู่อาศัย มีหลายลักษณะ พอสรุปได้ดังนี้

- Self help เป็นการดำเนินการก่อสร้างที่อยู่อาศัยที่แต่ละครัวเรือนดำเนินการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของตนเอง โดยอาศัยแรงงานของสมาชิกในครอบครัว เพื่อนหรือเพื่อนบ้าน
- Mutual-help เป็นการดำเนินการก่อสร้างที่รวมกลุ่มหลายๆ ครัวเรือนเข้าด้วยกัน ดำเนินการปลูกสร้างอาคารที่อยู่อาศัยร่วมกัน มีการวางแผนและการดำเนินงานอย่างมีระบบทั้งด้านการจัดการหาวัสดุก่อสร้าง การก่อสร้าง และการจัดแรงงาน

- Spontaneous community co – operation การช่วยเหลือกันเอง เป็นการช่วยเหลือกันด้วยความสมัครใจ ไม่มีการวางแผนงานเป็นระบบ ส่วนมากเกิดขึ้นในกลุ่มที่มีความคุ้นเคยกันมาก่อน หรือระหว่างญาติมิตร

- การจ้างเหมา เป็นวิธีการก่อสร้างโดยวิธีจ้างเหมาเฉพาะแรงงานหรือจ้างเหมาทั้งหมด

ระบบก่อสร้างดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า ระบบ Mutual - help เป็นระบบที่ส่งเสริมให้เกิด Community Association มากที่สุด และเป็นระบบที่ต้องการที่จะให้มีให้มีเกิดขึ้นในชุมชน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการร่วมมือกันพัฒนาโครงการ

เป็นที่น่าสังเกตว่า Self help จะเป็นการช่วยเหลือตนเองจากสมาชิกในครอบครัว ซึ่งมีจำนวนเล็กน้อย ทำให้ไม่สามารถจะดำเนินการได้รวดเร็วต่างไปจาก Mutual-help สามารถอาศัยแรงงานจากคนหลายๆคนในชุมชนซึ่งสามารถจะทำให้สร้างที่อยู่อาศัยเสร็จได้รวดเร็วกว่า⁸

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาชุมชน

การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ ของบุคคลหนึ่งในสถานะการณ์กลุ่ม บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย หรือหมายถึง การมีส่วนร่วม หมายถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกผู้มีส่วนได้

⁷ วิชัย มณีธัญสุลีสกุล. รายงานการประชาสัมพันธุ์ การพัฒนาที่อยู่อาศัย แบบ **SITES AND SERVICES**. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ. 2528. หน้า 15-16.

⁸ ชวลิต นิตยะ . รศ.ดร. สัมภาษณ์. 6 มีนาคม 2545.

ส่วนเสีย (Stakeholders) ในชุมชนหรือประชาชนในการที่เข้าร่วมมีบทบาทในการดำเนินงานพัฒนา หรือการเข้าร่วมในกิจการพัฒนาต่างๆของชุมชน⁹

การพิจารณาการมีส่วนร่วม ต้องคำนึงถึงการกระทำและบทบาทของการมีส่วนร่วมอีกด้วย โดยสามารถลำดับของการมีส่วนร่วมจากน้อยไปหามาก ดังต่อไปนี้ (จินดา ทองรอด,2529:97 อ้างถึงใน ปาริชาตุ วลัยเสถียร และคณะ,2543:145)

1. ร่วมในการสละเงิน
2. ร่วมสละแรงงาน
3. ร่วมในการเข้าร่วมประชุม
4. ร่วมสละวัสดุอุปกรณ์
5. ร่วมในการวางแผน
6. ร่วมแสดงความคิดเห็น
7. ร่วมชักชวนชาวบ้าน
8. ร่วมรับผิดชอบ หรือควบคุมการดำเนินการ
9. ร่วมติดตามผลการดำเนินงาน

ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมก่อนเริ่มกิจกรรม การมีส่วนร่วมไม่เหมาะสมในสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปที่เขาประเมินค่าผลตอบแทนที่จะได้รับ
3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องทั้งสองฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกระทอบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่หรือสถานภาพทางสังคมหากจะมีส่วนร่วม

⁹ นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา รายงานการประชุมเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน : นโยบายและกลวิธี. 10 – 12 กุมภาพันธ์ 2527 ณ โรงแรมสวนสามพราน จังหวัดนครปฐม หน้า 183

2.5 มาตรฐานที่อยู่อาศัยและสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น¹⁰

มาตรฐานที่อยู่อาศัยขั้นต่ำสุดต้องครอบคลุมลักษณะสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แบบบูรณาการ สิ่งจำเป็นอันดับแรกของการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แบบบูรณาการ คือ ถนนและทางเดินเท้าที่มีการออกแบบให้เหมาะสมกับการเคลื่อนไหวและปลอดภัยกับเด็ก ๆ

ผังโครงการต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ และความจำเป็นสำหรับการเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างพื้นที่การใช้ประโยชน์ต่าง ๆ

นอกจากการวางผังถนนและทางเดินเท้าที่เหมาะสมแล้ว สิ่งสำคัญอันดับต่อไป คือ การออกแบบ, ที่ตั้ง และการก่อสร้างที่อยู่อาศัยและอาคารอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัย ซึ่งอาจจะเป็นอาคารที่มีหน้าที่เพื่อการพาณิชย์, เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งต้องมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในเรื่องของพื้นที่ต่อชั้นของอาคารทั้งหมด, ขนาดของห้อง, ความสูงเพดาน, จำนวนหน้าต่างและประตู และคุณภาพรวมทั้งความทนทานของวัสดุที่นำมาใช้ในการก่อสร้างอาคาร

นอกจากผังโครงการที่เหมาะสมและการออกแบบที่อยู่อาศัยแต่ละหน่วยอย่างดีแล้ว ที่อยู่อาศัยนั้นควรจะต้องมีการวางผังน้ำประปา, การสุขาภิบาล, ไฟฟ้า และท่อระบายน้ำ ที่เหมาะสม เพราะถ้าไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของที่อยู่อาศัยก็อาจจะเสื่อมและไม่ถูกสุขลักษณะ

อันดับสุดท้าย คือ การตั้งถิ่นฐานมนุษย์นั้น องค์ประกอบทุกอย่างแม้แต่เรื่องของการออกแบบเบื้องต้นในการจัดหาที่อยู่อาศัยแก่ประชาชน ควรจะตอบสนองต่อความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ควรมีการจัดร้านค้าและตลาดเพื่อความสะดวกสบายของแม่บ้าน โรงเรียน โรงเรียนอนุบาล และสนามเด็กเล่นสำหรับเด็ก ๆ ศูนย์นันทนาการสำหรับผู้ใหญ่และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่ช่วยตอบสนองความต้องการทางจิตวิญญาณและอารมณของประชาชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁰ R.P. Pama, S. Angel and J.H. De Goede. Low – Income Housing-Technology and Policy. Asian Institute of Technology. Bangkok. Thailand. 1977. P.443-445

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทรงเดช ดารามาต (2537)¹¹ เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ บ้านใต้สะพานในเขต กรุงเทพมหานคร ในเรื่องของที่ตั้งและจำนวนบ้านใต้สะพานลักษณะและขนาดของผู้อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะการอพยพโยกย้าย ความคิดเห็นต่อการไล่รื้อ และแนวนโยบายของรัฐต่อปัญหาบ้านใต้สะพาน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา พบว่า บ้านใต้สะพานในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนทั้งสิ้น 65 สะพาน ตั้งอยู่ในเขตต่างๆ จำนวน 21 เขต 1 สาขา มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 2,165 คน จำนวน 620 ครอบครัว จำนวน บ้าน 581 หลังคาเรือน ผู้อยู่อาศัยชายหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกันทั้งหมดมีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทยนับถือศาสนาพุทธ สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มี สุตบัตรและบัตรประชาชนอายุ 20-59 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค่าขายเล็กน้อย รับซื้อ ของเก่า มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัวไม่เกินเดือนละ 3,000 บาท สถานที่ทำงานอยู่ในเขต ชื้นในและเขตชั้นกลางอยู่ห่างจากที่พักในรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตร มีหนี้สินไม่มีเงินออม ใช้ น้ำประปาและไฟฟ้าโดยขอพ่วงจากเพื่อนบ้าน การถ่ายอุจจาระปัสสาวะและทิ้งขยะถูก สุขลักษณะ ใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลของรัฐ

บุษรา ศรีพานิชย์ (2544)¹² เป็นการศึกษาเพื่อหารายการต้นทุนและผลตอบแทนที่เกิดขึ้นใน โครงการที่อยู่อาศัยแบบร่วมกันสร้าง และประเมินผลโครงการร่วมกันสร้างด้วยวิธี วิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทน ทั้งด้านการเงินและด้านเศรษฐศาสตร์ โครงการร่วมกัน สร้างมีขั้นตอนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. จัดหาที่ดิน จัดหาที่ดินที่ใกล้แหล่งงาน ราคาที่ดินควรอยู่ในเกณฑ์ 1,000 บาทต่อ ตารางวา มีขนาดที่ดินพอสมควรแก่การจัดทำโครงการ และใกล้สิ่งอำนวยความสะดวก
2. วางผังโครงการ การวางผังโครงการได้วางไว้ในลักษณะเป็นกลุ่มย่อย (cluster) เพื่อให้การสร้างสาธารณูปโภคประหยัดที่สุด และให้ชาวบ้านร่วมกันก่อสร้างที่อยู่อาศัย
3. การออกแบบ ทางโครงการร่วมกันสร้างได้ออกแบบบ้านเป็นรูปตึกแถวที่ใช้ฝา ผังร่วมกัน โครงสร้างบ้านเป็นแบบ 2 ชั้น ชั้นล่างโล่งชั้นบนมีการกั้นห้องให้ เพื่อให้ เจ้าของบ้านสามารถต่อเติมได้ในภายหลัง

¹¹ ทรงเดช ดารามาต. บ้านใต้สะพานในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537)

¹² บุษรา ศรีพานิชย์. การวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนโครงการที่อยู่อาศัยแบบร่วมกันสร้าง กรณีศึกษา : โครงการร่วมกันสร้าง ลาดพร้าว 101. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544)

4. การคัดเลือกผู้เข้าอยู่อาศัย โดยการประชาสัมพันธ์ตามชุมชนผู้มีรายได้น้อยในรัศมีไม่เกิน 20 กิโลเมตร ผู้ที่สมัครจะถูกตรวจสอบคุณสมบัติ คัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการแล้วจะทำการจัดกลุ่มและอบรมเป็นกลุ่ม

5. การก่อสร้าง

การพัฒนาที่ดินและระบบสาธารณูปโภค ในส่วนนี้ว่าจ้างผู้รับเหมามาดำเนินการ เช่น การสร้างเขื่อน ถนน ท่อระบายน้ำ ระบบประปา ไฟฟ้า เป็นต้น เนื่องจากงานในขั้นตอนนี้ค่อนข้างซับซ้อน เกินกว่าที่จะให้ชาวบ้านมาสร้างกันเอง

การช่วยเหลือกันในการสร้างบ้าน (Mutual Aid) การทำงานแบ่งเป็นกลุ่มแต่ละกลุ่มมีประมาณ 16 – 20 ครอบครัว โดยในกลุ่มมีผู้ชำนาญการและผู้ที่ยังไม่ชำนาญทำงานร่วมกัน มีการถ่ายทอดความรู้ด้านการก่อสร้างให้กัน ทั้งนี้ช่างผู้ควบคุมงานของโครงการจะเป็นผู้แนะนำโครงการเป็นระยะๆ

ระบบการก่อสร้างแบบผลิตอุปกรณ์และนำมาประกอบเป็นตัวบ้านภายหลัง มีการผลิตชิ้นส่วนของบ้านจากโรงงานที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าโครงการ เช่น เสาเข็ม ค.ส.ล บล็อกทราย ประตูหน้าต่าง ตง พื้น ค.ส.ล เป็นต้น เมื่อได้ปริมาณมากเพียงพอ ชาวบ้านในกลุ่มจะลำเลียงไปยังสถานที่ก่อสร้างเพื่อประกอบเป็นตัวบ้าน วิธีการนี้จะทำให้เกิดการประหยัดและเป็นการฝึกฝนการทำงานเป็นกลุ่มของชาวบ้านได้ ซึ่งแต่ละครอบครัวต้องผลิตวัสดุและสร้างบ้านร่วมกันอย่างน้อย 1,500 ชั่วโมง หลังจากช่วยกันสร้างบ้านแล้ว แต่ละหลังจะมาต่อเติมบ้านให้เสร็จสมบูรณ์ด้วยตนเอง (Self – help) ตามความต้องการ

6. การมีส่วนร่วมของสมาชิก การมีส่วนร่วมนอกจากการร่วมกันผลิตวัสดุและช่วยกันสร้างโครงบ้านแล้ว ยังมีกิจกรรมที่สมาชิกได้ทำร่วมกันตั้งแต่เริ่มโครงการแล้ว คือ การฝึกอบรม ซึ่งทางโครงการได้ให้การศึกษาระบบสมาชิกให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างบ้าน

7. แผนการเงิน สมาชิกโครงการที่ได้รับคัดเลือก ต้องมีความสามารถในการจ่ายเดือนละประมาณ 1,000 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายที่ผ่อนชำระเป็นค่าที่ดิน วัสดุก่อสร้าง ทั้งนี้โครงการร่วมกันสร้างเป็นผู้สนับสนุนด้านเทคนิค วิชาการ การฝึกอบรม การจัดทำเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นเพื่อการศึกษากระบวนการในการสร้างบ้านด้วยตนเอง ปัญหา อุปสรรค และข้อดีของการสร้างบ้านด้วยตนเองของผู้ที่ย้ายมาจากชุมชนใต้สะพาน เพื่อนำไปวิเคราะห์เทคนิคการก่อสร้าง ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอแนวทางแก้ไข และนำส่วนที่ดีของการสร้างบ้านด้วยตนเองมาประยุกต์ใช้ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ บันทึกภาพบ้านแต่ละหลังเพื่อแสดงถึงลำดับของการพัฒนาและการต่อเติมบ้าน โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

3.1 การสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

3.1.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนประชาอุทิศ 76 ชุมชนอ่อนนุช 3 และชุมชนเพิ่มสินออกเงิน

เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนทั้ง 3 ชุมชน ที่ย้ายมาจากใต้สะพาน ซึ่งได้ข้อมูลจาก มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ สำนักงานเขตทั้ง 3 เขต ประธานชุมชน และคณะกรรมการชุมชน ข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วย

- 1) ความเป็นมาของโครงการ
- 2) ที่ตั้งโครงการ
- 3) วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 4) องค์ประกอบของโครงการ
- 5) ผังชุมชน
- 6) จำนวนหลังคาเรือนในชุมชน
- 7) จำนวนประชากรในชุมชน

3.1.2 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โครงการร่วมกันสร้าง และชุมชนใต้สะพาน

3.1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการในการก่อสร้างบ้านด้วยตนเอง และเปรียบเทียบกระบวนการสร้างบ้านในรูปแบบต่างๆ ของผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน

- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสร้างบ้านด้วยตนเอง สำหรับผู้ที่ย้ายจากชุมชนได้ สะพาน

3.1.4 กำหนดประเด็นในการศึกษา

ประเด็นที่ 1 สภาพทั่วไปของประชากรที่อยู่อาศัยในชุมชน

- สภาพสังคม
- สภาพเศรษฐกิจ

ประเด็นที่ 2 สภาพของบ้าน

- สภาพทางกายภาพ
- พัฒนาการของการสร้างบ้าน
- ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินการสร้างบ้าน

ประเด็นที่ 3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างบ้าน

- ความสามารถในการจ่ายได้ในการสร้างบ้าน
- ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการก่อสร้างบ้าน
- รูปแบบที่อยู่อาศัย

ประเด็นที่ 4 กระบวนการในการสร้างบ้าน

ประเด็นที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างบ้าน

3.2 การกำหนดขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะใช้จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดของ ชุมชนประชาอุทิศ 76 ชุมชนอ่อนนุช 3 และชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน เป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยกลุ่มประชากรนี้มีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องมาจากการย้ายที่อยู่จากใต้สะพานเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับทั้ง 3 แห่งกระทำโดยกระทันหัน ทำให้บางครัวเรือนยังไม่เข้ามาอยู่ในชุมชนจะไปเช่าห้องพักรั่วครวที่ใกล้ที่ทำงานอยู่ก่อนจนกว่าจะพร้อมค่อยย้ายเข้ามา หรือบางครัวเรือนไปอยู่ที่อื่นแต่มาสร้างบ้านและจ่ายค่าเช่าทุกเดือนเพื่อรักษาสิทธิ จึงเป็นการยากที่จะติดตามเก็บข้อมูลได้

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะข้อมูลกายภาพของที่อยู่อาศัยจะถูกระบุเฉพาะในด้านการก่อสร้าง เทคนิควิธีการในการก่อสร้างที่อยู่อาศัย พัฒนาการในการสร้างที่อยู่อาศัยด้วยตนเอง ความสามารถในการจ่ายได้สำหรับที่อยู่อาศัย และปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบที่อยู่อาศัย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและการก่อสร้างที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้มีรายได้น้อยในโครงการที่ให้ผู้อยู่อาศัยสร้างที่อยู่อาศัยด้วยตนเอง ในส่วนอื่นมี นายสุภชัย ถาวรสุภเจริญ ศึกษาเรื่องการใช้พื้นที่อยู่อาศัยของชุมชนถูกรื้อย้ายจากใต้สะพาน และนางสาวสินินาฏ วงศ์สวัสดิ์ ศึกษาเรื่องผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้ถูกรื้อย้ายจากชุมชนใต้สะพาน

ตารางที่ 3.1 แสดงระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการและช่วงเวลาในการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงาน	2540		2541				2542				2543				2544				2545		
	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	
1.การเตรียมโครงการ		■	■																		
2.การจัดรายละเอียดโครงการ							■	■	■												
3.การก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค										■	■	■	■	■							
4.การขออนุมัติราคาค่าเช่าซื้อ																					
5.การพิจารณาสิทธิ์และทำสัญญา																					
6.การบรรจุผู้อยู่อาศัย																					
7.ช่วงเวลาในการศึกษา																					

ช่วงเวลาในการศึกษาอยู่ในช่วงตั้งแต่เดือนสิงหาคมปี พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 เป็นเวลาประมาณ 6 เดือน โดยเริ่มศึกษาหลังจากบรรจุชาวชุมชนได้สะพานลงแต่ละชุมชนทั้ง 3 ชุมชนแล้วประมาณ 3 เดือน ช่วงเวลาในการสำรวจแบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม ถึง 25 กันยายน พ.ศ. 2544 ช่วงที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 7 ตุลาคม ถึง 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 ช่วงที่ 3 ตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม ถึง 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 และตลอดช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ทำการถ่ายภาพพัฒนาการของบ้านทุกหลังของทั้ง 3 ชุมชน (แสดงในภาคผนวก) และ สเก็ตภาพโครงสร้างประกอบ

3.3 ประชากร

ประชากรในพื้นที่ของแต่ละชุมชน

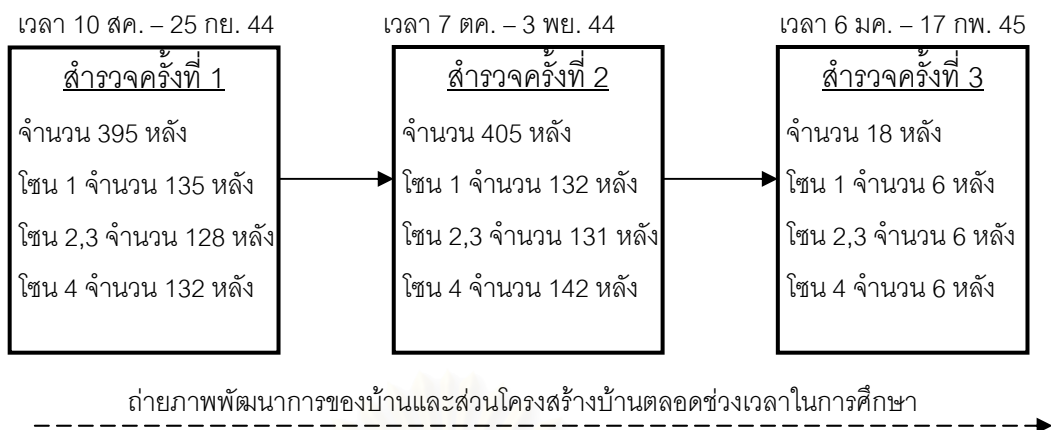
คือ ประชากรที่ย้ายมาจากชุมชนได้สะพานทั้งหมด ซึ่งเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับที่รัฐจัดให้แบ่งออกเป็นทั้ง 3 โชน โชนที่ 1 ชุมชนประชาอุทิศ 76 จำนวน 112 หลังคาเรือน โชนที่ 2,3 ชุมชนอ่อนนุช 3 จำนวน 130 หลังคาเรือน และ โชนที่ 4 ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน จำนวน 110 หลังคาเรือน

ในการกำหนดกลุ่มประชากรมีการกำหนดขั้นตอนการสำรวจดังนี้

สำรวจครั้งที่ 1 สำรวจจำนวนที่แน่นอนของกลุ่มประชากร

สำรวจครั้งที่ 2 สัมภาษณ์เพื่อจำแนกความแตกต่างของประชากรในแต่ละชุมชน โดยใช้วิธีการดำเนินการก่อสร้างบ้านเป็นเกณฑ์

สำรวจครั้งที่ 3 เป็นการสังเกต บันทึกและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อทราบถึงกระบวนการก่อสร้างบ้าน

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงช่วงเวลาในการสำรวจเก็บข้อมูล

การสำรวจครั้งที่ 1   สำรวจจำนวนที่แน่นอนของกลุ่มประชากร เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม ถึงวันที่ 25 กันยายน 2544

โดยอาศัยช่วงเวลาเป็นเกณฑ์ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงประชากรอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากการรื้อย้ายคนจากชุมชนได้สะพานไปอยู่ในพื้นที่รองรับใหม่ดำเนินการอย่างเร่งด่วน บางครอบครัวยังคงต้องทำงานอยู่ที่ทำงานเดิมอยู่บริเวณใกล้กับได้สะพานเดิมที่เคยอาศัยอยู่ ระยะทางจากที่อยู่ใหม่ไปที่ทำงานมีระยะทางไกลจากระบบขนส่งที่เพียงพอและมีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้นบางครอบครัวจำเป็นต้องหาที่พักอาศัยแบบเช่า บ้านเพื่อน หรือบ้านญาติอยู่ชั่วคราว แล้วเข้ามาสร้างบ้านในเวลาว่างจากการทำงาน หรือไปอยู่ที่อื่นชั่วคราวเนื่องจากหนีหนี้ เนื่องจากเหตุดังกล่าวจึงเป็นเรื่องค่อนข้างยากในการสำรวจประชากรที่แท้จริง

ในการสำรวจครั้งนี้ผู้วิจัยได้สำรวจโดยการสัมภาษณ์เบื้องต้นกับหัวหน้าครอบครัว เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงนั้น หรือเพื่อนบ้านข้างเคียง แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาตรวจทานกับรายชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ได้จากการสำรวจของประธานชุมชน และการเคหะแห่งชาติ

จากการสำรวจเบื้องต้นสามารถติดตามกลุ่มประชากรได้ทั้งหมด 352 หลังคาเรือน แบ่งออกเป็น ชุมชนประชาอุทิศ 76 จำนวน 112 หลังคาเรือน ชุมชนอ่อนนุช 3 จำนวน 130 หลังคาเรือน และ ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน จำนวน 110 หลังคาเรือน

การสำรวจครั้งที่ 2   สัมภาษณ์เพื่อจำแนกความแตกต่างของกลุ่มประชากรในแต่ละชุมชน โดยอาศัยการดำเนินการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นเกณฑ์ เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม ถึงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2544

ในการสำรวจครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ทำการสัมภาษณ์บ้านทุกหลังของแต่ละชุมชน รวมทั้งสิ้น 235 หลังคาเรือน โดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัว หรือผู้ที่มีส่วนร่วมในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของตนเอง โดยใช้ตัวแปรที่สำคัญในการก่อสร้างที่อยู่อาศัย 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรด้านการดำเนินการก่อสร้าง ตัวแปรด้านลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย ตัวแปรด้านเงินทุนทั้งหมดที่ใช้ในการสร้างบ้าน และตัวแปรด้านระยะเวลาที่ใช้ในการสร้างบ้านเป็นเกณฑ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

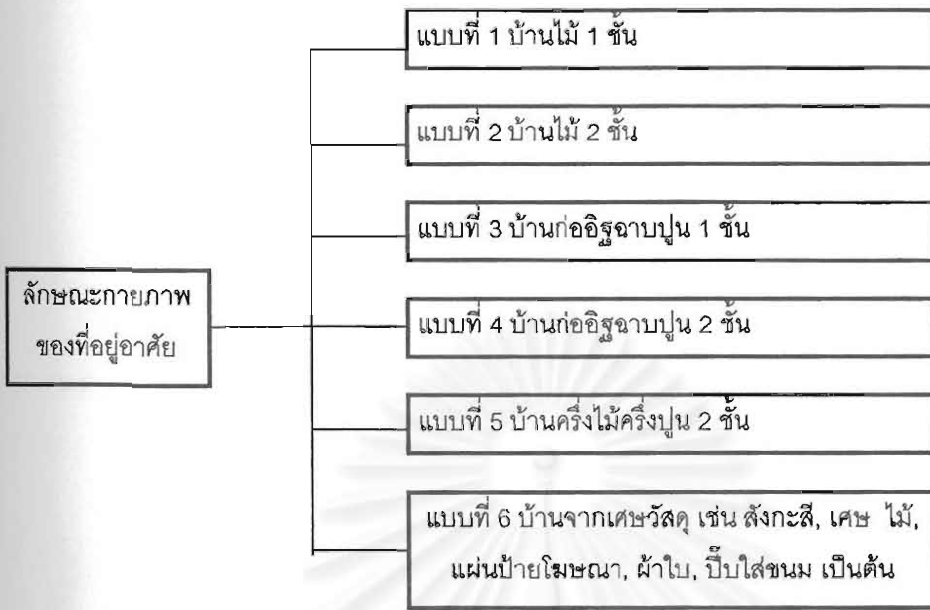
ตัวแปรด้านการดำเนินการก่อสร้าง สามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

แผนภูมิที่ 3.2 แสดงรูปในการดำเนินการก่อสร้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

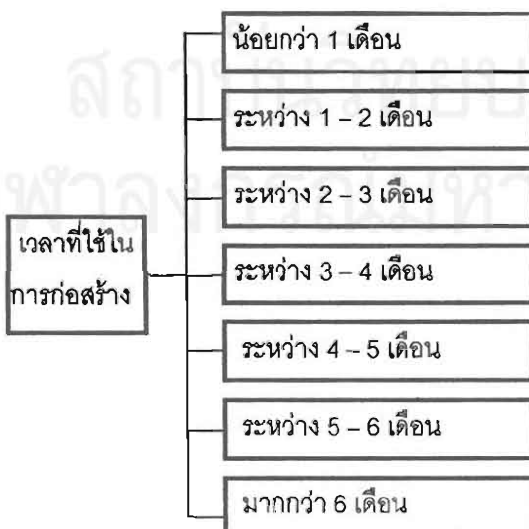
ตัวแปรด้านลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย สามารถจำแนกเป็น 6 แบบคือ

แผนภูมิที่ 3.3 แสดงลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

ตัวแปรด้านระยะเวลาที่ใช้ในการสร้างบ้าน

ระยะเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการสร้างบ้านตั้งแต่เริ่มต้นจนสร้างเสร็จ หรือหยุดสร้างชั่วคราว การสร้างบ้านเสร็จของบ้านแต่ละหลังจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการของเจ้าของบ้าน บ้านบางหลังตอนฉาบปูน ทาสี เสร็จถึงจะเรียกว่าสร้างเสร็จ แต่บางหลังยังไม่ได้ฉาบปูนเป็นเพียงผนังก่อคอนกรีตบล็อกเอาไว้เฉยๆก็อยู่ได้ ถือว่าบ้านสร้างเสร็จแล้วในขณะนั้น แบ่งออกเป็น

แผนภูมิที่ 3.4 แสดงเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง

ตัวแปรด้านเงินทุนทั้งหมดที่ใช้ในการสร้างบ้าน

เงินทุนทั้งหมดที่ใช้ในการสร้างหมายถึง เงินที่ใช้ในกิจกรรมต่างๆในการดำเนินการสร้างบ้าน เช่น ซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ค่าจ้าง ค่าอาหารสำหรับเพื่อนหรือญาติผู้ที่มาช่วยสร้างบ้าน เป็นต้น แบ่งออกเป็น

แผนภูมิที่ 3.5 แสดงเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างบ้าน

การสำรวจครั้งที่ 3 การสังเกต บันทึก และการสัมภาษณ์บ้านตัวอย่างเพื่อได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ทราบกระบวนการในการก่อสร้างบ้าน และเปรียบเทียบกระบวนการสร้างบ้านในรูปแบบต่างๆ ปัญหา อุปสรรคและข้อดีของการสร้างบ้านทั้ง 6 แบบ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2545

ตลอดช่วงเวลาในการศึกษา ใช้การสังเกต ทำการบันทึกภาพพัฒนาการของบ้านทุกหลัง และสังเกตภาพบ้านในส่วนของโครงสร้างบ้านที่ไม่สามารถมองเห็นได้ประกอบการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเอาไว้ทุกช่วงระยะเวลาทุก 1 – 2 สัปดาห์ เพื่อนำมาใช้ประกอบกับการสัมภาษณ์ในเชิงลึกอีกครั้งหนึ่ง หลังจากการศึกษาภาพรวมของการก่อสร้างบ้านของประชากรทั้ง 3 ชุมชนในการสำรวจครั้งที่ 2 แล้ว ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยเลือกบ้านตัวอย่างจำนวน 18 หลังคาเรือนจากลักษณะรูปแบบการดำเนินการก่อสร้างทั้ง 6 แบบ เลือกบ้านตัวอย่าง 1 หลังคาเรือนต่อ 1 รูปแบบการดำเนินการก่อสร้าง ได้จำนวนรวม 6 หลังคาเรือนต่อ 1 ชุมชน มีทั้งหมด 3 ชุมชนเป็นจำนวนบ้านตัวอย่างทั้งสิ้น 18 หลังคาเรือน แล้วทำการสัมภาษณ์ในเชิงลึกเพื่อให้ได้ผลสรุปที่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ เกณฑ์ในการเลือกบ้านตัวอย่างพิจารณาจาก

1. เป็นบ้านที่มีความพิเศษในการก่อสร้างหรือมีการจัดการที่น่าสนใจ
2. เป็นบ้านที่ผู้วิจัยสามารถเห็นพัฒนาการของบ้านได้อย่างต่อเนื่องหรือสร้างเสร็จไปในระยะเวลาที่ไม่นานประมาณ 1-2 เดือน
3. ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเข้าใจในเรื่องก่อสร้างพอสมควร และเป็นผู้ดำเนินการหรือร่วมดำเนินการก่อสร้างบ้านหลังนั้นๆ

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนที่และแผนผังจาก กคช. และภาพถ่ายชุมชนเป็นระยะ โดยตัวผู้วิจัย เป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการศึกษาด้านกายภาพของชุมชนในเรื่องของที่ตั้งชุมชน รูปแบบที่อยู่อาศัยตามการก่อสร้างแต่ละขั้นตอน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสภาพแวดล้อมต่างๆของชุมชน
2. ภาพถ่ายบ้านแต่ละหลังตามระยะเวลาที่ไปสำรวจจะเป็นเครื่องมือในการศึกษาถึงพัฒนาการของบ้านแต่ละหลัง แสดงถึงการสร้าง การต่อเติม และการปรับเปลี่ยนรูปแบบบ้าน ทุกๆสัปดาห์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย
3. การสังเกต โดยการเข้าไปสังเกต สภาพบ้านและคนในชุมชน เริ่มต้นโดยการเข้าไปหาประธานชุมชน และพบปะพูดคุยกับชาวบ้านเพื่อสร้างความคุ้นเคยและเพื่อออกวัตถุประสงค์ในการเข้ามาศึกษาครั้งนี้ พร้อมทั้งขอความร่วมมือกับตัวผู้วิจัยด้วย
4. แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในทางด้านกายภาพของที่อยู่อาศัย ด้านเศรษฐกิจ การดำเนินการก่อสร้าง ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างบ้าน

ตารางที่ 3.2 ตารางโครงสร้างในการเก็บข้อมูล

ตัวแปร	ประเด็นของข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้วัด
ด้านกายภาพ	พัฒนาการของบ้าน การใช้พื้นที่ภายในบ้าน วัสดุที่ใช้สร้างบ้าน	ภาพถ่ายด้วยกล้องดิจิทัล สังเกตการ
ด้านสังคม	แหล่งที่มาจากสะพานเดิม อาชีพหลัก, อาชีพเสริม จำนวนผู้อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ในชุมชน	แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1
ด้านเศรษฐกิจ	รายรับ, รายจ่าย การออม, การกู้เงินเพื่อสร้างบ้าน ค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้าน	แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 และ 2
ด้านการก่อสร้าง	กระบวนการสร้างบ้าน แหล่งที่มาของวัสดุ, ราคา ขนาดของส่วนต่างๆ ปัญหาและอุปสรรค	แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 และ 2 วัดขนาดด้วยตลับเมตร ภาพถ่ายด้วยกล้องดิจิทัล วาดภาพสเก็ตประกอบการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย

3.5 วิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ นำมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ทำการศึกษาและได้จากการสัมภาษณ์ ในลักษณะ ของการพรรณนา ตารางและวิเคราะห์เปรียบเทียบ
2. ข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เป็นค่าอัตราส่วนร้อยละ ตาราง ภาพวาดจากการสัมภาษณ์และภาพถ่ายตามลำดับเวลา
3. ประมวลผลการศึกษา สรุป และเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการแก้ไข

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนได้สะพาน

4.1ความเป็นมาของโครงการ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2536 เห็นชอบในหลักการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายฟื้นฟูกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านการจัดระเบียบความเรียบร้อยและฟื้นฟูสภาวะแวดล้อมของเมืองให้เร่งดำเนินการโครงการและมาตรการที่สำคัญ คือ โครงการโยกย้ายจัดหาที่อยู่ใหม่ให้ผู้บุกรุกได้สะพาน 75 แห่ง รวม 650 ครอบครัว วงเงินอุดหนุน 160.875 ล้านบาท พร้อมทั้งให้มีมาตรการป้องกันมิให้ผู้บุกรุกเพิ่มขึ้นอีก และเนื่องจากเป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย จึงอนุมัติให้ใช้เงินอุดหนุนเต็มจำนวน ในการดำเนินการโครงการ โดยมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนได้สะพานและริมคูคลอง

การเคหะแห่งชาติ และกรุงเทพมหานครได้ประสานการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยกรุงเทพมหานครดำเนินการสำรวจชุมชนแออัดได้สะพาน และจัดลำดับความเร่งด่วนของชุมชนที่จะรื้อย้ายของแต่ละเขต และการเคหะแห่งชาติดำเนินการจัดหาที่ดินและจัดทำโครงการรองรับ ซึ่งที่ดินเพื่อจัดทำโครงการจะจัดตามที่อยู่อาศัยที่ต้องการ คือ ที่ดินในบริเวณใกล้เคียงที่อยู่อาศัยเดิม ทั้งนี้ งบประมาณในการจัดทำโครงการในลักษณะของเงินอุดหนุน เพื่อจัดซื้อที่ดินและก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ผู้อยู่อาศัยได้เช่าระยะยาว

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรองข้อมูลชุมชนได้สะพาน ดังนี้ มีผู้อยู่อาศัยได้สะพานจำนวน 67 สะพาน รวม 751 หลังคาเรือน 781 ครอบครัว และจัดแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เป็นชุมชนได้สะพาน ในเขตราชบุรีบูรณะ จอมทอง ตลิ่งชัน ธนบุรี บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ จำนวน 220 หลังคาเรือน รวม 231 ครอบครัว

กลุ่มที่ 2 และ 3 เป็นชุมชนได้สะพาน ในเขตราษฎร์เทวี ห้วยขวาง คลองเตย ดุสิต บางกะปิ บึงกุ่ม และมีนบุรี จำนวน 278 หลังคาเรือน 284 ครอบครัว

กลุ่มที่ 4 เป็นชุมชนได้สะพานในเขตจตุจักร บางเขน ดอนเมือง และบางซื่อ จำนวน 253 หลังคาเรือน 266 ครอบครัว

ที่ดินรองรับชุมชนได้สะพาน แบ่งออกเป็น 3 พื้นที่คือ

1. บริเวณชอชประชาอุทิศ 76 เขตทุ่งครุ รองรับชุมชนได้สะพานกลุ่มที่ 1 (สะพานในฝั่งธนบุรีทั้งหมด) ขนาดพื้นที่ 13-3-54 ไร่ แปลงละประมาณ 11.25 ตารางวา จำนวน 293 แปลง อัตราค่าเช่าเดือนละ 5,800 บาท

2. บริเวณหลังชุมชน 40 ไร่ อ่อนนุช เขตประเวศ รองรับชุมชนได้สะพาน กลุ่มที่ 2 และ 3 (สะพานในเขตโซนตะวันออก) ขนาดพื้นที่ 14-0-38 ไร่ แปลงละประมาณ 12.5 ตารางวา จำนวน 284 แปลง อัตราค่าเช่าเดือนละ 6,100 บาท
3. บริเวณถนนเพิ่มสิน – ออเงิน เขตสายไหม รองรับชุมชนได้สะพานกลุ่มที่ 4 (สะพานในโซนทิศเหนือ) ขนาดพื้นที่ 18-2-11 ไร่ แปลงละประมาณ 13.5 ตารางวา จำนวน 266 แปลง อัตราค่าเช่าเดือนละ 7,700 บาท

การจัดหาที่ดิน เพื่อจัดทำโครงการ เป็นการดำเนินการภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการพัฒนาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนและชาวชุมชน ในส่วนของที่อยู่อาศัย ผู้อยู่อาศัยต้องดำเนินการก่อสร้างที่พักอาศัยด้วยตนเอง

การดำเนินการรื้อย้ายเพื่อเข้าอยู่เพื่อเข้าอยู่ในพื้นที่รองรับในส่วนของกรุงเทพมหานคร

- 1.สนับสนุนค่าขนส่งในการรื้อย้ายครอบครัวละไม่เกิน 10,000 บาท
- 2.ติดตั้งเต็นท์เพื่อเป็นที่พักชั่วคราว ให้บริการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ประสานการไฟฟ้าฯและการประปาฯ เพื่อติดตั้งมิเตอร์ชั่วคราว รวมทั้งจัดให้มีสุขาชั่วคราว
- 3.ป้องกันการบุกรุกซ้ำ จัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างรั้วตาข่ายทั้ง 26 เขต 77 แห่ง เป็นเงิน 14,926,405 บาท และให้มีการตรวจตรามิให้มีการบุกรุกซ้ำ

การพิจารณาสิทธิให้เข้าอยู่อาศัยในพื้นที่รองรับ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้แทน 4 ฝ่าย คือ กรุงเทพมหานคร, การเคหะแห่งชาติ, มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย และผู้แทนชุมชนได้สะพาน แล้วจึงทำการจับฉลากแปลงที่ดิน

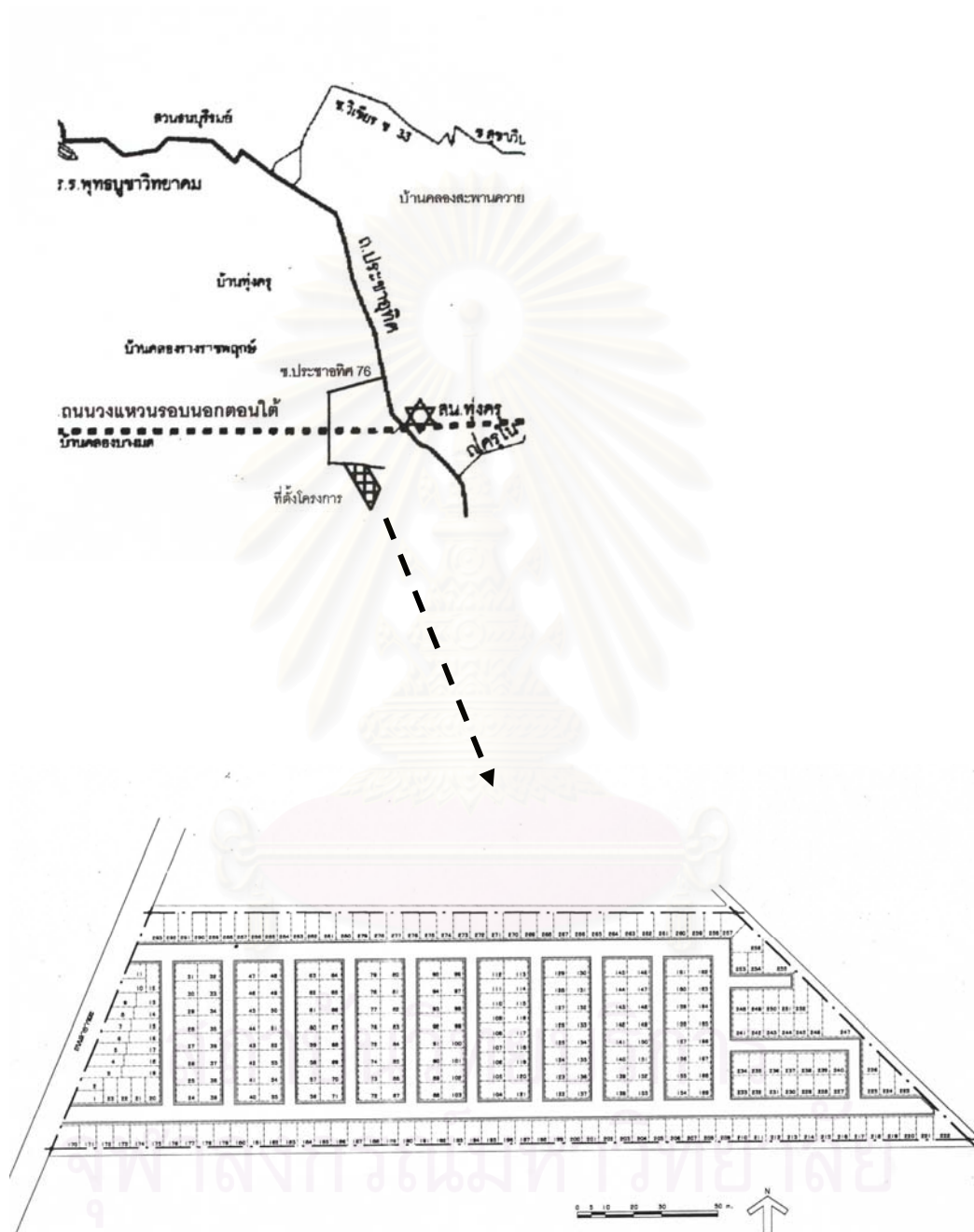
4.2 วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่รองรับผู้อยู่อาศัยได้สะพาน ซึ่งต้องรื้อย้ายออกจากบริเวณได้สะพานต่างๆ ได้เข้าในระยะยาว
2. เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยในโครงการมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน ทั้งระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และระบบบริการอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จำเป็นแก่การอยู่อาศัย ตลอดจนการพัฒนาในด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างครบวงจร

4.3 โซนที่ 1 ชุมชนประชาธิปไตย 76

4.3.1 ที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งอยู่บริเวณซอยประชาธิปไตย 76 แขวงทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพฯ

รูปที่ 4.1 แสดงที่ตั้งชุมชนและผังบริเวณชุมชนประชาธิปไตย 76

4.3.2 ที่ดินโครงการ

-ขนาดที่ดินโครงการ	13-3-54 ไร่
-กรรมสิทธิ์ที่ดิน	เป็นของการเคหะแห่งชาติ
-ราคาที่ดิน	48,458,650 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละประมาณ 3,490,000.- บาท
-ขอบเขตที่ดิน	- ทิศเหนือ - ทิศใต้ - ทิศตะวันตก - ทิศตะวันออก
	ติดถนนสาธารณะ ติดที่ดินลำรางสาธารณะ ติดที่ดินของเอกชน ติดที่ดินของเอกชน

4.3.3 องค์ประกอบของโครงการ

ในการดำเนินโครงการประชานิย 76 เป็นการจัดที่ดินแปลงใหม่ พร้อมทั้งระบบสาธารณูปโภค บนเนื้อที่ 13-3-54 ไร่ จำนวน 293 แปลง โดยมีองค์ประกอบของโครงการดังนี้

ตารางที่ 4.1 การใช้ที่ดินของชุมชนประชานิย 76

การใช้ที่ดิน	พื้นที่		ร้อยละ	ร้อยละ
	ไร่	ตารางวา		
<u>พื้นที่ขายไม่ได้</u>				
1.ถนนภายในโครงการ	4.992	1,996.75	35.95	35.95
รวมพื้นที่ขายไม่ได้	4.992	1,996.75	35.95	35.95
<u>พื้นที่ขายได้</u>				
1.แปลงที่พักอาศัย 293 แปลง	8.893	3,557.20	64.05	100.00
รวมพื้นที่ขายได้	8.893	3,557.20	64.05	100.00
รวมพื้นที่ทั้งหมด	13.885	5,554.00	100.00	100.00

4.3.4 สาธารณูปโภค

1) ถนนภายในโครงการ

ถนนสายหลัก

- เขตทางกว้าง 8.00 เมตร ผิวจราจรแอสฟัลท์ติก รวบรวมวี คสล. กว้าง 6.00 เมตร พร้อมท่อระบายน้ำและบ่อพัก

ถนนสายรอง

- เขตทางกว้าง 6.50 เมตร ผิวจราจรแอสฟัลท์ติก รวบรวมวี คสล. กว้าง 4.90 เมตร พร้อมท่อระบายน้ำและบ่อพัก

2) ระบบน้ำที่ใช้ ดำเนินการโดยการประปานครหลวง

3) ระบบไฟฟ้า ดำเนินการโดยการไฟฟ้านครหลวง

4) ระบบบำบัดน้ำเสีย น้ำใช้จากครัวเรือนจะต่อลงท่อระบายน้ำ และไหลไปบำบัดน้ำเสียยังระบบบำบัดรวมของกรุงเทพฯ ก่อนที่จะระบายน้ำลงสู่คลองธรรมชาติต่อไป

4.3.5 สาธารณูปการ

1) การคมนาคม

มีรถสองแถวให้บริการ จากแยกซอยประชาอุทิศ 76 ผ่านหน้าโครงการ และมีมอเตอร์ไซค์รับจ้าง

2) บริการทางการศึกษา

มีโรงเรียนของกรุงเทพฯ อยู่บริเวณซอยประชาอุทิศ 76

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.2 แสดงสภาพ ถ.ประชาอุทิศ ถนน
กว้าง 4 ช่องจราจร

รูปที่ 4.3 แสดงด้านหน้า ซ.ประชาอุทิศ 76

รูปที่ 4.4 ศาลพระภูมิด้านหน้าชุมชน

รูปที่ 4.5 แสดงเต็นท์ที่ทางสำนักงานเขตจัด
ให้ผู้อาศัยก่อนสร้างบ้านเสร็จ

รูปที่ 4.6 ห้องน้ำสาธารณะที่ทางสำนักงาน
เขตจัดให้

รูปที่ 4.7 แสดงคลองที่ชาวบ้านใช้ต้ม
ประกอบอาหาร และ ผสมปูนก่อสร้างบ้าน

รูปที่ 4.8 แสดงสภาพแวดล้อมในชุมชน

รูปที่ 4.9 แสดงสภาพบ้านในชุมชน

รูปที่ 4.10 แสดงการเก็บก้อนหินเอาไปใช้ถมที่แทนทราย

รูปที่ 4.11 แสดงการประชุมกลุ่มเพื่อแถลงผลงานที่ผ่านมา

รูปที่ 4.12 แสดงเด็กในชุมชนจะมาเล่นกันหลังเลิกเรียน

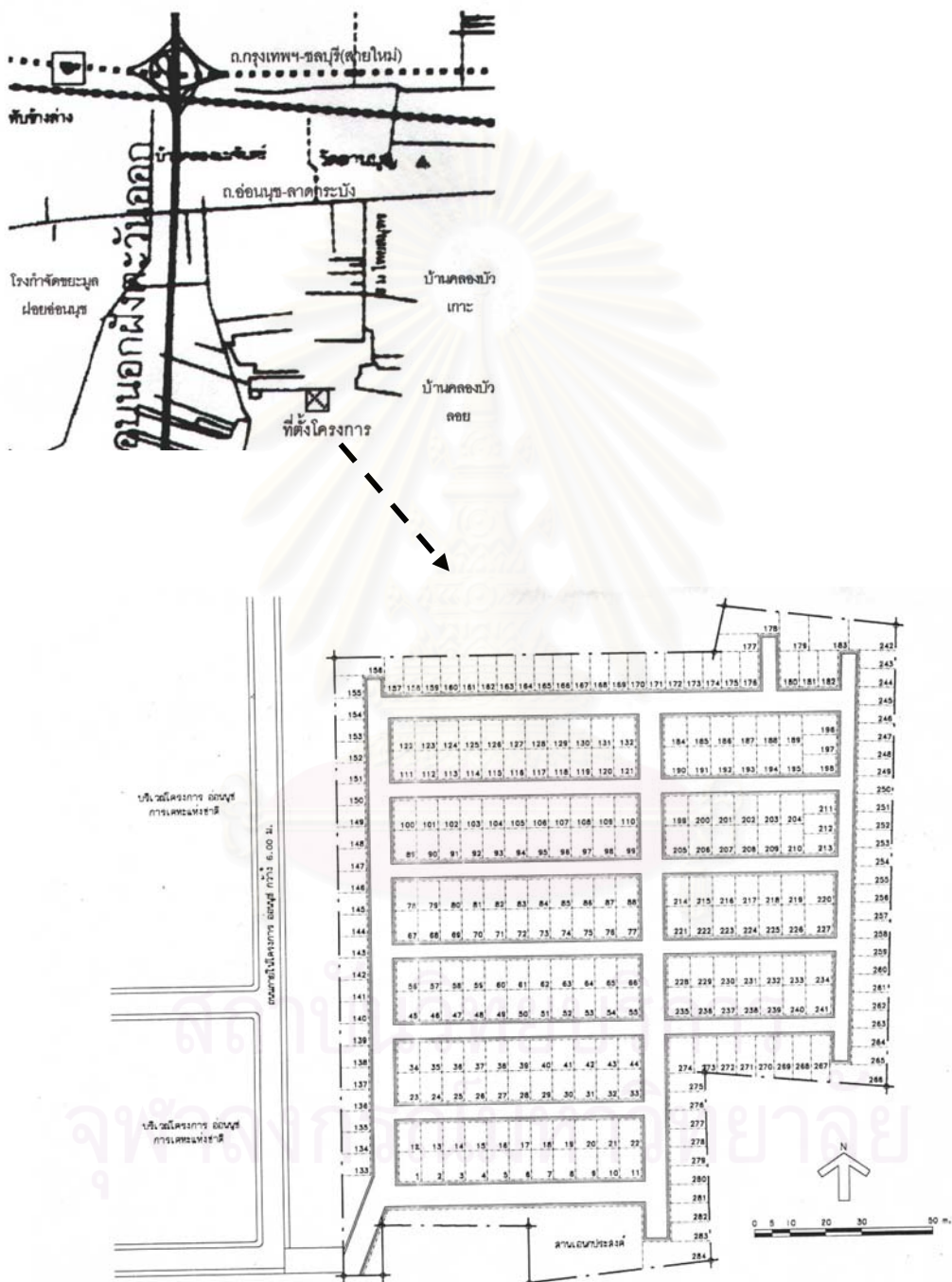
รูปที่ 4.13 แสดงสนามเด็กเล่น

4.4 โซนที่ 2,3 ชุมชนอ่อนนุช

4.4.1 ที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งอยู่บริเวณถนนสุขาภิบาล 1 แขวงดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

รูปที่ 4.14 แสดงที่ตั้งชุมชนและผังบริเวณชุมชนอ่อนนุช

4.4.2 ที่ดินโครงการ

- ขนาดที่ดินโครงการ	14-0-98 ไร่	
- กรรมสิทธิ์ที่ดิน	เป็นของการเคหะแห่งชาติ	
- ราคาที่ดิน	38,479,350- บาท หรือเฉลี่ยไร่ละประมาณ 2,730,000.- บาท	
- ขอบเขตที่ดิน	- ทิศเหนือ - ทิศใต้ - ทิศตะวันตก - ทิศตะวันออก	ติดที่ดินของกรุงเทพมหานคร ติดที่ดินของการเคหะแห่งชาติ ติดที่ดินของการเคหะแห่งชาติ ติดที่ดินของเอกชน

4.4.3 องค์ประกอบของโครงการ

ในการดำเนินโครงการอ่อนนุช เป็นการจัดที่ดินแปลงโล่ง พร้อมทั้งระบบสาธารณูปโภค บนเนื้อที่ 14-0-98 ไร่ จำนวน 284 แปลง โดยมีองค์ประกอบของโครงการดังนี้

ตารางที่ 4.2 การใช้ที่ดินของชุมชนอ่อนนุช

การใช้ที่ดิน	พื้นที่		ร้อยละ	ร้อยละ
	ไร่	ตารางวา		
<u>พื้นที่ขายไม่ได้</u>				
1.ถนนภายในโครงการ	4.753	1,901.20	33.37	33.37
2.ลานอเนกประสงค์และที่ว่าง	0.77	280.00	4.91	38.28
รวมพื้นที่ขายไม่ได้	5.453	2,181.20	38.28	38.28
<u>พื้นที่ขายได้</u>				
1.แปลงที่พักอาศัย 284 แปลง	8.792	3,516.80	61.72	100.00
รวมพื้นที่ขายได้	8.792	3,516.80	61.72	100.00
รวมพื้นที่ทั้งหมด	14.245	5,698.00	100.00	100.00

4.4.4 สาธารณูปโภค

1) ถนนภายในโครงการ

ถนนสายหลัก

- เขตทางกว้าง 8.00 เมตร ผิวจราจรแอสฟัลท์ติก รวมรางวี คสล. กว้าง 6.60 เมตร

พร้อมท่อระบายน้ำและบ่อพัก

ถนนสายรอง

- เขตทางกว้าง 6.00 เมตร ผิวจราจรแอสฟัลท์ติก รวบรวมวี คสล. กว้าง 4.80 เมตร พร้อมท่อระบายน้ำและบ่อพัก

2) ระบบน้ำที่ใช้ ดำเนินการโดยการประปานครหลวง

3) ระบบไฟฟ้า ดำเนินการโดยการไฟฟ้านครหลวง

4) ระบบบำบัดน้ำเสีย

น้ำใช้จากครัวเรือนจะต่อลงท่อระบายน้ำ และไหลไปบำบัดน้ำเสียบริเวณระบบบำบัดน้ำเสีย ของโครงการจัดหาที่อยู่ใหม่อ่อนนุช ก่อนที่จะระบายน้ำลงสู่คลองธรรมชาติต่อไป

4.4.5 สาธารณูปการ

1) การคมนาคม

มีรถสองแถวให้บริการ จากแยกถนนอ่อนนุช ผ่านหน้าโครงการ และมีมอเตอร์ไซค์รับจ้าง

2) บริการทางการศึกษา

มีโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร และ โรงเรียนของเอกชนตั้งอยู่ใกล้โครงการ ได้แก่

1. โรงเรียนวัดกระทุ่มเสือปลา	เขตประเวศ (อนุบาล – ป.6)
2. โรงเรียนคลองปึกหลัก	เขตประเวศ (อนุบาล – ป.6)
3. โรงเรียนศุภกรณ์วิทยาคม	เขตประเวศ (อนุบาล – ม.3)
4. โรงเรียนราชดำริ	เขตประเวศ (ม.1 – ม.6)
5. โรงเรียนวัดกิ่งแก้ว	เขตประเวศ (ม.1 – ม.6)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.15 แสดง ถ.ออ่อนนุช ถนนกว้าง 6 ช่องจราจร

รูปที่ 4.16 แสดงสภาพปากทางเข้าชุมชนออ่อนนุช

รูปที่ 4.17 แสดงโครงการพัฒนาคอถนน ชุมชนออ่อนนุช 40 ไร่

รูปที่ 4.18 แสดงสภาพบ้านภายในชุมชน

รูปที่ 4.19 แสดงศาลพระภูมิหน้าชุมชน

รูปที่ 4.20 แสดงสภาพเด็กภายในชุมชน

รูปที่ 4.21 แสดงการเดินรณรงค์ก่อนการประชุม เพื่อเพิ่มความสนุกสนาน

รูปที่ 4.22 แสดงสนามเด็กเล่น

รูปที่ 4.23 แสดงสภาพภายในชุมชน

รูปที่ 4.24 แสดงสภาพหลังจากมีการจัดงาน แต่งงานภายในชุมชน

รูปที่ 4.25 แสดงพื้นที่ที่ทางสำนักงานเขตจัดให้อยู่อาศัยก่อนสร้างบ้านเสร็จ

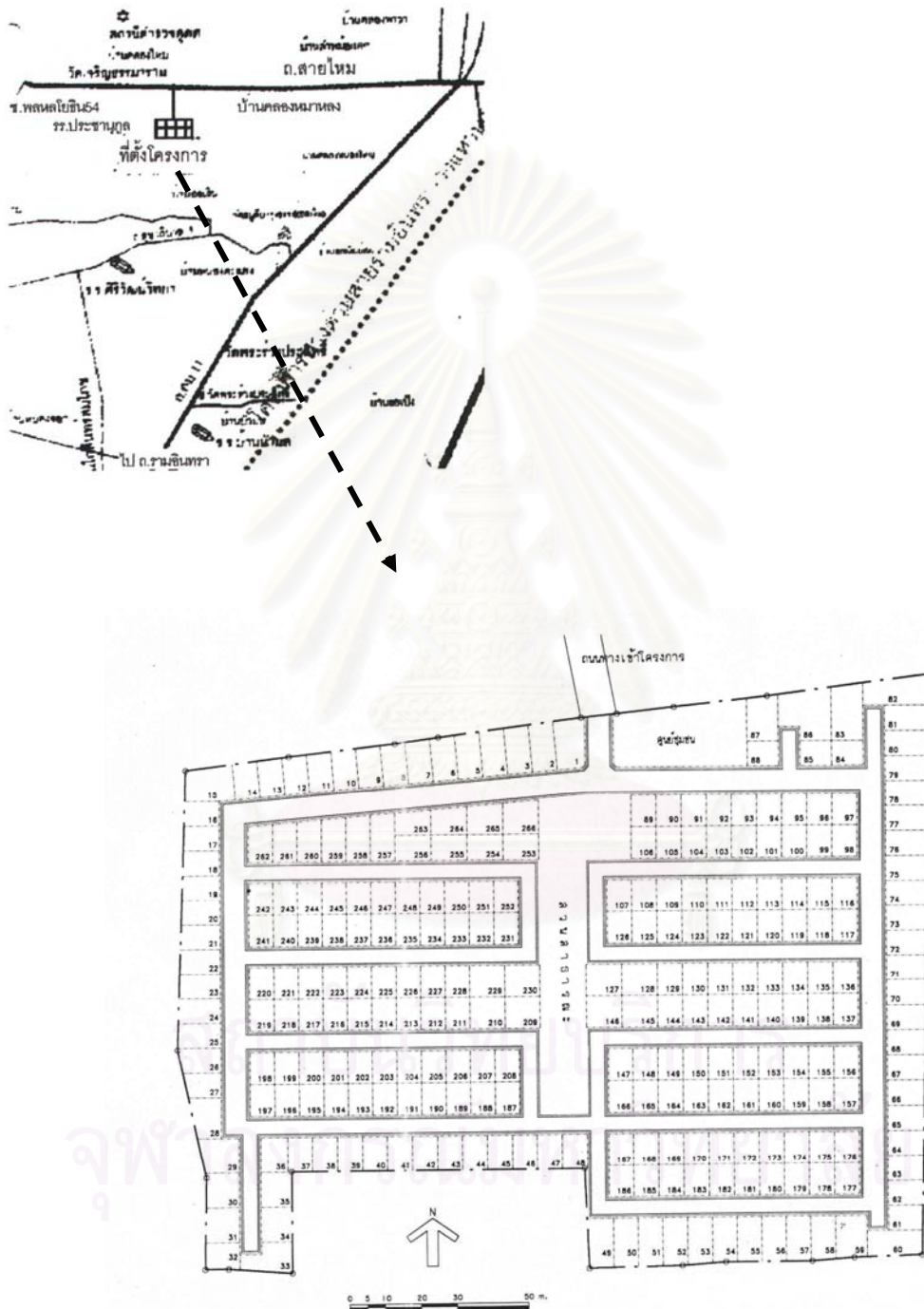

รูปที่ 4.26 แสดงบ้านที่สร้างชั่วคราวก่อนที่จะสร้างบ้านเสร็จ

4.5 โชนที่ 4 ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน

4.5.1 ที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งติดถนนสุขาภิบาล 3 (สายเพิ่มสิน-ออเงิน) แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ

รูปที่ 4.27 แสดงที่ตั้งชุมชนและผังบริเวณชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน

4.5.2 ที่ดินโครงการ

- ขนาดที่ดินโครงการ	18-1-91 ไร่
- กรรมสิทธิ์ที่ดิน	เป็นของการเคหะแห่งชาติ
- ราคาที่ดิน	41,501,600 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละประมาณ 2,240,000. บาท
- ขอบเขตที่ดิน	- ทิศเหนือ - ทิศใต้ - ทิศตะวันตก - ทิศตะวันออก
	ติดที่ดินของเอกชน ติดที่ดินของเอกชน ติดที่ดินของเอกชน ติดที่ดินของเอกชน

4.5.3 องค์ประกอบของโครงการ

ในการดำเนินโครงการเพิ่มสิน-ออเงิน ที่ดินแปลงโล่ง พร้อมทั้งระบบสาธารณูปโภค บนเนื้อที่ 18-1-91 ไร่ จำนวน 266 แปลง โดยมีองค์ประกอบของโครงการดังนี้

ตารางที่ 4.3 การใช้ที่ดินของชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน

การใช้ที่ดิน	พื้นที่		ร้อยละ	ร้อยละสะสม
	ไร่	ตารางวา		
พื้นที่ขายไม่ได้				
1.ถนนภายในโครงการ	5.495	2,198.35	29.74	29.74
2.ลานอเนกประสงค์และที่ว่าง	0.895	358.08	4.85	34.59
3.ที่ดินที่ใช้ในกิจกรรมชุมชน	0.355	142.00	1.92	36.51
4.แนวตะเข็บที่ดิน	0.111	42.24	0.60	37.11
รวมพื้นที่ขายไม่ได้	6.856	2,742.67	37.11	37.11
พื้นที่ขายได้				
1.แปลงที่พักอาศัย 266 แปลง	11.621	4,648.33	62.89	100.00
รวมพื้นที่ขายได้	11.621	4,648.33	62.89	100.00
รวมพื้นที่ทั้งหมด	18.477	7,391.00	100.00	100.00

4.5.4 สาธารณูปโภค

- 1) ถนนภายในโครงการ
ถนนสายหลัก

- เขตทางกว้าง 8.00 เมตร ผิวจราจรแอสฟัลต์ติก รวมรางวี คสล. กว้าง 6.50 เมตร
พร้อมท่อระบายน้ำและบ่อพัก

ถนนสายรอง

- เขตทางกว้าง 6.00 เมตร ผิวจราจรแอสฟัลต์ติก รวมรางวี คสล. กว้าง 4.50
เมตร พร้อมท่อระบายน้ำและบ่อพัก

2) ระบบน้ำที่ใช้ ดำเนินการโดยการประปานครหลวง

3) ระบบไฟฟ้า ดำเนินการโดยการไฟฟ้านครหลวง

4) ระบบบำบัดน้ำเสีย

น้ำใช้จากครัวเรือนจะต่อลงท่อระบายน้ำ และไหลไปบำบัดน้ำเสียยังระบบบำบัด
รวมของกรุงเทพฯ ก่อนที่จะระบายน้ำลงสู่คลองธรรมชาติต่อไป

4.5.5 สาธารณูปการ

1) การคมนาคม

มีรถสองแถวให้บริการ 2 สาย จากตลาดสะพานใหม่-ตลาดค้อเงิน และจากตลาด
วัดคูม-วัชรพล ผ่านหน้าโครงการ และมีมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

2) บริการทางการศึกษา

มีโรงเรียนวัดค้อเงิน และโรงเรียนวัดหนองใหญ่อยู่ใกล้ชุมชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.28 แสดงสภาพปากทางเข้า ช.วิชรพล

รูปที่ 4.29 แสดงหน้าทางเข้าชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน

รูปที่ 4.30 แสดงรถสองแถวที่ใช้โดยสารออกนอกชุมชน

รูปที่ 4.31 แสดงศาลพระภูมิหน้าชุมชน

รูปที่ 4.32 แสดงสนามเด็กเล่น

รูปที่ 4.33 แสดงสภาพบ้านในชุมชน

รูปที่ 4.34 แสดงถึงขยะที่ทางสำนักงานเขตจัดให้
และมาเก็บทุกสัปดาห์

รูปที่ 4.35 แสดงภายในชุมชน

รูปที่ 4.36 แสดงการประชุมกลุ่มได้สะพานทั้ง 3
ชุมชนเพื่อแถลงผลงานและปัญหาที่เกิดขึ้น

รูปที่ 4.37 แสดงเด็กในชุมชนที่สนามเด็กเล่น

รูปที่ 4.38 แสดงถึงน้ำและห้องน้ำสาธารณะที่
ทางสำนักงานเขตจัดให้

รูปที่ 4.39 แสดงบ้านที่กำลังก่อสร้างเพื่อให้เสร็จ
ก่อนหน้าฝน

รูปภาพเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้าง

รูปที่ 4.40 แสดงเครื่องมือที่ชาวบ้านนำมารวมกัน
เพื่อใช้ร่วมกัน

รูปที่ 4.41 เสียมยาวที่ใช้ขุดดินเพื่อตอกเสาเข็ม

รูปที่ 4.42 แสดงเครื่องมือที่เอาไปบดอัดดินให้
แน่นก่อนการเทพื้น

รูปที่ 4.43 แสดงสองเกลอเอาไว้ตอกเสาเข็ม

รูปที่ 4.44 แสดงขวดเหล้า ขวดเบียร์ที่ชาวบ้าน
เก็บเอาไว้สำหรับตอกแทนเสาเข็มในฐานราก

รูปที่ 4.45 แสดงถังปืตี่เป็นแผ่นเพื่อใช้แทนผนัง
ของบ้าน

รูปที่ 4.46 แสดงเสาคอนกรีตสำเร็จขนาดต่างๆที่ชาวบ้านมักจะใช้มากกว่าการหล่อเสาเอง

รูปที่ 4.47 แสดงเหล็กเสริมที่เตรียมไว้ก่อนการก่อสร้าง

รูปที่ 4.48 แสดงไม้ที่เก็บมาจากใต้สะพานเพื่อนำมาสร้างบ้าน

รูปที่ 4.49 แสดงไม้ลังที่เก็บมาจากโรงงานเพื่อใช้ในการสร้างบ้าน

รูปที่ 4.50 แสดงสังกะสีที่เก็บมาจากใต้สะพานเพื่อใช้สร้างบ้าน

รูปที่ 4.51 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้าง

ปัญหาทั่วไปที่เกิดขึ้นในการก่อสร้างบ้าน

รูปที่ 4.52 แสดงสภาพดินที่แข็งมาก ไม่สามารถตอกเสาเข็มได้ในตำแหน่งที่ต้องการ

รูปที่ 4.53 แสดงการแตกร้าวส่วนผนัง

รูปที่ 4.54 แสดงสภาพปูนที่หล่อไม่เต็มแบบ เนื่องจากต้องการประหยัดจึงใส่หินมาก

รูปที่ 4.55 แสดงการต่อเหล็กเสริมคานกับเสา โดยรอบเสา ทำให้การถ่ายน้ำหนักทำไม่ได้

รูปที่ 4.56 แสดงบ่อพักและท่อน้ำเสียที่ชาวบ้านขุดขึ้นมา เนื่องจากต้องการตั้งเสาบริเวณนั้น

รูปที่ 4.57 แสดงบ่อพักน้ำเสียที่ชาวบ้านตั้งเสาไปในบ่อพักเลย เนื่องจากต้องการพื้นที่มากขึ้น

รูปที่ 4.58 แสดงบ่อพักน้ำเสียที่เสียหายเนื่องจาก การก่อสร้างบริเวณนั้น

รูปที่ 4.59 แสดงการแตกของเสาที่ใช้ท่อซีเมนต์ใย หินในการหล่อเสา

รูปที่ 4.60 แสดงปูนที่ใช้หล่อในส่วนโครงสร้างมักจะ ใช้ปูนชนิดสำหรับการฉาบเพราะต้องการประหยัด

รูปที่ 4.61 แสดงผนังที่ไม่มีเสาเอ็น ทับหลัง แต่ หรือไม่มีเสริมเหล็กยึดกับเสา

รูปที่ 4.62 แสดงหัวจ่ายน้ำดับเพลิงล้ำเข้าไปใน ที่ดินของชาวบ้าน

รูปที่ 4.63 แสดงการรังวัดที่ผิดพลาดทำให้บ่อพัก น้ำเสียของส่วนกลางเข้าไปอยู่ในตัวบ้าน

4.6 การเตรียมตัวผู้ถูกรื้อย้ายด้านการก่อสร้างที่อยู่อาศัย

การเตรียมตัวให้กับผู้ถูกรื้อย้ายชุมชนได้สะพานในด้านการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญ เนื่องจากชาวบ้านจำนวนมากไม่เคยสร้างบ้านมาก่อนเมื่อย้ายไปอยู่ที่อยู่อาศัยใหม่จำเป็นต้องดำเนินการสร้างบ้านด้วยตนเอง จำเป็นที่จะต้องให้ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจถึงรูปแบบและกระบวนการสร้างบ้านอย่างถูกวิธีและประหยัดค่าก่อสร้าง

พอช. เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนเงินกู้สร้างบ้านให้ชาวชุมชนได้สะพาน โดยมีเงื่อนไขที่ให้ชาวบ้านสามารถกู้ไปปลูกบ้านได้ในจำนวนเงิน 10 เท่าของเงินออมที่ชาวบ้านออมไว้กับชุมชนแต่ไม่เกิน 200,000 บาทในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 และให้ความรู้กับชาวบ้านโดยให้ชาวบ้านไปดูงานประเทศอินเดีย ผู้ที่ไปดูงานจะเป็นกรรมการจำนวน 6 คน เมื่อกลับมาแล้วเล่าให้ลูกบ้านฟัง เพื่อศึกษาการรวมตัวและรูปแบบการสร้างบ้านของคนจนในประเทศอินเดียซึ่งส่วนใหญ่ผู้หญิงจะเป็นดำเนินการทั้งหมด ที่เมืองบอมเบย์และเมืองกานปู ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2541 เป็นเวลา 10 วัน หลังจากกลับมาประเทศไทยในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 ไปดูรูปแบบบ้านประหยัดพลังงานที่จังหวัดอุดรดิตและจังหวัดเชียงใหม่ตามลำดับโดยผู้ที่ไปในโครงการนี้จะเป็นคณะกรรมการ หัวหน้าช่าง และช่างในชุมชน เพื่อศึกษาและนำกลับมาสอนให้กับชาวบ้านคนอื่นๆ และเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาออกแบบที่ประหยัดเหมาะสมกับชาวชุมชนได้สะพานและจะจัดนิทรรศการบ้านสำหรับชาวชุมชนได้สะพานในเดือนเมษายน พ.ศ. 2542 โดยมีรายละเอียดการอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้

การประชุมเชิงปฏิบัติการดำเนินการเพื่อจัดงานแสดงบ้านใหม่ของชาวชุมชนได้สะพาน โดย(ดูภาพที่ 2.1 – 2.6) นางสาวปัทมา รุนรวี และกลุ่มนักเรียนสถาปัตยกรรม เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ถึง วันอาทิตย์ที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2542 เป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยกลุ่มคณะทำงานแจกแบบสอบถามกับชาวบ้านเพื่อหาข้อมูลทั่วไปของแต่ละครอบครัวและเริ่มถามถึงบ้านในฝันที่ชาวบ้านต้องการ เขียนลงในกระดาษที่เตรียมไว้ให้พร้อมหุ่นจำลองเฟอร์นิเจอร์เพื่อนำมาจัดเป็นผังห้องที่ต้องการ ตลอดจนให้คำนิยามถึงวัสดุก่อสร้างและสิ่งอื่นๆที่ชาวบ้านสามารถหามาได้โดยไม่ต้องเสียเงินเพื่อนำมาสร้างบ้าน

กลุ่มคณะทำงานให้ชาวบ้านใช้กระดาษแข็งทำแบบจำลองบ้าน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีชาวบ้านสนใจเพิ่มมากขึ้น แต่บ้านที่ได้ออกมานั้นไม่มีพื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้ และทางเดิน บ้านแต่ละหลังอยู่ติดกันหนาแน่น ไม่สามารถเปิดหน้าต่างได้และไม่มีทางหนีไฟ ชาวบ้านจึงเริ่มแก้ไขปรับปรุงบ้านของตนเอง กลุ่มคณะทำงานให้กล่องขนาดต่างๆกันมีขนาด 1x2, 2x2, 2x3 และ 3x3 หน่วย เพื่อให้ชาวบ้านนำกล่องขนาดต่างๆมาต่อกันเป็นบ้าน

หลังจากทำแบบจำลองบ้านเสร็จ จึงเริ่มคำนึงถึงวัสดุที่จะนำมาสร้างบ้านจริง ที่สามารถลดค่าใช้จ่ายได้หรือหาจากบริเวณรอบๆชุมชน ถนน หรือถังขยะ เช่น กระจัง ขวด ถังน้ำมัน เป็นต้น

ชาวบ้านที่มาประชุมเชิงปฏิบัติการนี้เริ่มน้อยลงเรื่อยๆ แต่ก็มีชาวบ้าน โชน 4 เริ่มออกแบบผังชุมชนของตน เมื่อออกแบบเสร็จชาวบ้านร่วมกันสร้างบ้านตัวอย่างขนาดเท่าของจริงโดยใช้ไม้เป็นโครงสร้างและใช้ผ้าทำส่วนผนังและหลังคาบ้าน เพื่อแสดงนิทรรศการในงานบ้านใหม่ได้สะพานบริเวณท้องสนามหลวงในวันอาทิตย์ที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2542¹ ครอบที่ 4.64 ถึง 4.69 ครอบ จากที่ได้กล่าวมาแล้วการเตรียมตัวผู้ถูกรื้อย้ายด้านการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นเพียงให้คนกลุ่มหนึ่งไปการรวมตัวและรูปแบบบ้านประหยัดพลังงานของผู้ที่ถูกรื้อย้ายเท่านั้น ยังขาดการให้ความรู้ในเรื่องกระบวนการและวิธีการในทางปฏิบัติในการสร้างบ้าน ที่จะทำให้ชาวบ้านแต่ละครอบครัวสามารถรวมกลุ่มกันสร้างบ้านหรือสามารถสร้างบ้านกันด้วยตนเองได้

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อออกแบบและสร้างแบบจำลองบ้านของชุมชนได้สะพาน แหล่งที่มา :

รูปที่ 4.64 แสดงการออกแบบบ้านของชาวบ้าน

รูปที่ 4.65 กลุ่มคณะทำงานอธิบายชาวบ้าน

รูปที่ 4.66 แสดงแบบจำลองบ้านที่ชาวบ้านทำ

รูปที่ 4.67 แสดงชาวบ้านกำลังออกแบบผังชุมชน

รูปที่ 4.68 แสดงแบบจำลองผังชุมชนที่เสร็จแล้ว

รูปที่ 4.69 แสดงบ้านตัวอย่างมาตรา 1:1 ที่ชาวบ้านร่วมกันสร้างใช้วัสดุกระดาษไม้ 1.5"x3" และผ้าฝ้ายดิบ

4.7 ลักษณะที่อยู่อาศัยในโครงการ

4.7.1 ลักษณะการดำเนินการก่อสร้างในโครงการ (จากการสำรวจโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม ถึงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2544)

การดำเนินการก่อสร้างที่พักอาศัย ผู้อยู่อาศัยต้องดำเนินการก่อสร้างบ้านของตนเอง จากเดิมที่พวกเขาอาศัยอยู่ได้สะพาน บ้านของพวกเขาจะเป็นเพียงการนำเศษไม้ แผ่นป้ายโฆษณาหรือลังกะสีเก่าๆมาทำเป็นคอก พื้นปูด้วยไม้กระดานหรือผ้าใบ และใช้ห้องสะพานเป็นหลังคา แต่เมื่อย้ายเข้ามาอยู่ในที่ใหม่ มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงเกิดการดำเนินการก่อสร้างบ้านในหลายลักษณะสามารถจำแนกได้เป็น 6 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 สร้างโดยใช้เฉพาะคนในครอบครัว คือจะใช้เฉพาะคนในครอบครัวที่พักอาศัยอยู่ในบ้านหลังนั้นๆเป็นผู้สร้างบ้าน ไม่มีบุคคลภายนอกมาช่วย การดำเนินการสร้างบ้านเอง เนื่องจาก 2 ประเด็นคือ มีทักษะในการสร้างบ้านดีอยู่แล้ว สามารถสร้างแบบไหนก็ได้ เวลาใดก็ได้ ตามใจเจ้าของบ้าน และประหยัดค่าแรงในการก่อสร้างด้วย หรือตนเองไม่มีเงินก้อนไปจ้างผู้รับเหมาจึงต้องสร้างเองค่อยๆสร้างไปเรื่อยๆ มีเงินและเวลาเมื่อไรก็ค่อยสร้างเวลานั้น

ลักษณะที่ 2 สร้างโดยมีเพื่อนหรือญาติมาช่วย คือจะใช้เฉพาะคนในครอบครัวที่พักอาศัยอยู่ในบ้านหลังนั้นๆเป็นผู้สร้างและมีเพื่อนบ้าน เพื่อนที่ทำงาน หรือญาติที่อยู่อื่นมาช่วยสร้างโดยไม่ต้องมีการจ้าง แต่บางครั้งก็จะเลี้ยงอาหารหรือให้ที่พักอาศัยอยู่กับตนชั่วคราวแทน เพื่อนที่มาช่วยจะมีทั้งเพื่อนที่เคยอยู่สะพานเดียวกัน เพื่อนที่อยู่อาศัยใกล้ๆกับได้สะพาน หรือเพื่อนจากที่ทำงานอยู่ ส่วนญาติจะมีทั้งที่อยู่ในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดจะมาช่วยในวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดราชการที่หยุดติดต่อกันหลายๆวัน

ลักษณะที่ 3 สร้างโดยการรวมกลุ่มกันหลายๆบ้าน คือการรวมกลุ่มกันหลายๆบ้านแล้วมาช่วยกันลงแรงสร้างบ้าน บ้านใครมีความพร้อมในการสร้างบ้านก่อน สมาชิกในกลุ่มก็จะมาช่วยกันสร้างบ้านหลังนั้นก่อน เมื่อเสร็จแล้วก็จะไปช่วยกันสร้างหลังต่อไปของสมาชิกในกลุ่มที่มีความพร้อมลำดับถัดมา จนบ้านทุกหลังเสร็จ การรวมกลุ่มกันสร้างบ้านนี้จะมีทั้งการรวมกลุ่มกันสร้างบ้านทั้งหลังและรวมกันสร้างเฉพาะบางส่วนที่ตัวเองไม่ได้ เช่น ร่วมกันสร้างเฉพาะงานโครงสร้างทั้งหมด เหลืองานปูพื้นและตีผนังให้เจ้าของบ้านทำเอง การรวมกลุ่มกันสร้างบ้านนี้เกิดจากการรวมกลุ่มของบ้านที่มีความคุ้นเคยกันดีหรือมาจากสะพานเดียวกัน ไม่มีเงินก้อนจะไปจ้างผู้รับเหมาและมีทักษะในการสร้างบ้านแค่บางอย่างหรือไม่มีทักษะเลยจึงเกิดการรวมกลุ่มกันร่วมกันใช้ทักษะและแรงงานร่วมกัน การรวมกลุ่มกันมีตั้งแต่บ้าน 2 หลังถึง 10 หลัง

ลักษณะที่ 4 สร้างโดยการจ้างเฉพาะแรงงาน คือเจ้าของบ้านมีทักษะในการสร้างบ้านเป็นอย่างดีสามารถสร้างบ้านได้ทุกส่วน แต่ขาดแรงงานที่จะมาช่วยในการยก เติรมวัสดุ การขุดดิน

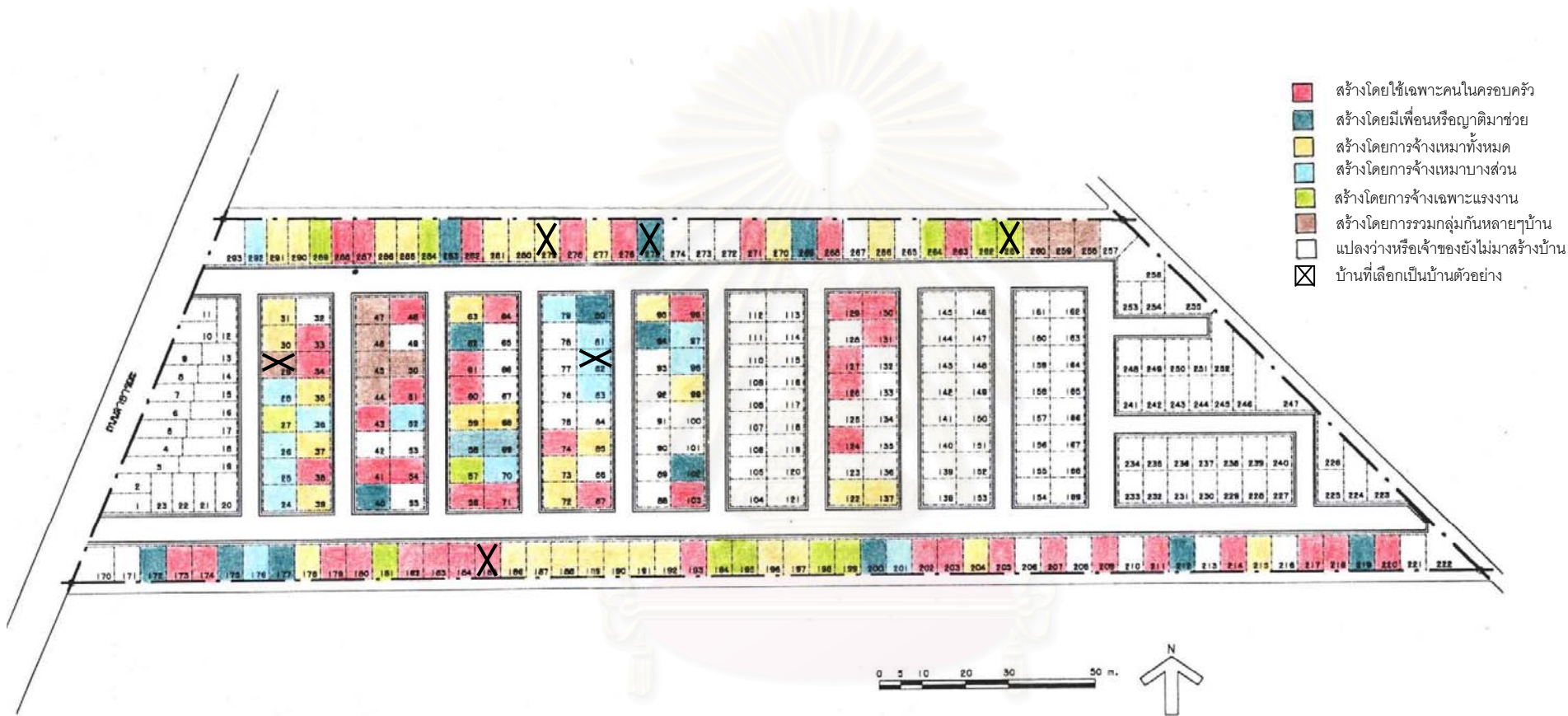
ตอกเสาเข็ม หรือเทปูน เป็นต้น แรงงานที่จ้างส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานในชุมชนเดียวกัน ครั้งละประมาณ 150 – 200 บาทต่อคนต่อวัน

ลักษณะที่ 5 สร้างโดยการจ้างเหมาบางส่วน คือการจ้างเหมาเฉพาะบางส่วนของการสร้างบ้านนอกเหนือจากการส่วนที่เจ้าของบ้านสร้างเอง เนื่องจากเจ้าของบ้านมีทักษะในการสร้างบ้านแค่เพียงบางอย่าง เช่น เจ้าของบ้านอาจจะเป็นช่างไม้ แต่ต้องการสร้างบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูนจึงจ้างเหมาเฉพาะงานปูน หรือจ้างทำเฉพาะส่วนโครงสร้างแต่ส่วนอื่นยังพอทำเองได้

ลักษณะที่ 6 สร้างโดยการจ้างเหมาทั้งหมด คือ การจ้างเหมาสร้างบ้านทั้งหมดทั้งหลัง จะมีทั้งลักษณะจ้างเหมาทั้งค่าวัสดุก่อสร้างและค่าแรง หรือจะเป็นการจ้างเหมาเฉพาะค่าแรงส่วนค่าวัสดุก่อสร้างเจ้าของบ้านจะเป็นผู้จัดหาเอง โดยการไปซื้อจะมีทั้งซื้อของใหม่ทั้งหมดหรือซื้อของใหม่และของเก่าผสมกัน ลักษณะของผู้อยู่อาศัยจะเป็นผู้ที่ไม่มีทักษะในการสร้างบ้าน ไม่เคยสร้างบ้านมาก่อน หรือมีความรู้ในการสร้างบ้านแต่มีงานประจำทำ มีรายได้ดีจึงจ้างเหมาสร้างบ้านดีกว่าสะดวกและไม่ยุ่งยาก ผู้รับเหมาที่จ้างเหมาส่วนมากจะเป็นผู้รับเหมาที่มีความคุ้นเคยกันมาก่อน หรือมาจากบ้านเกิดที่ต่างจังหวัดซึ่งจะมีความเชื่อใจและราคาถูกกว่าผู้รับเหมาในกรุงเทพฯ

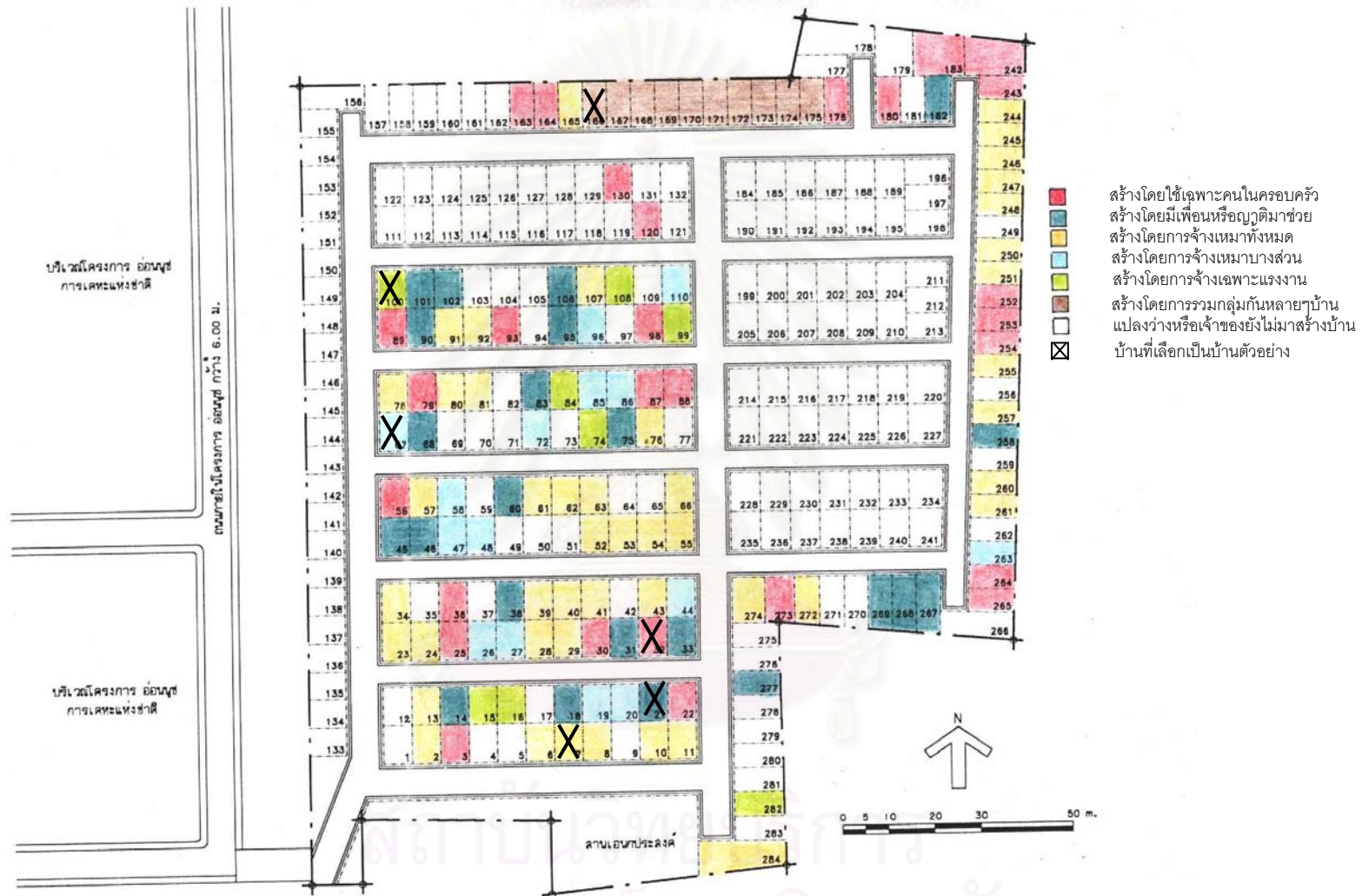

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงผังการแบ่งแปลงที่ดินและการดำเนินการก่อสร้างของชุมชนประชาอุทิศ

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงผังการแบ่งแปลงที่ดินและการดำเนินการก่อสร้างของชุมชนอ่อนนุช

แผนภูมิที่ 4.3 แสดงผังการแบ่งแปลงที่ดินและการดำเนินการก่อสร้างของชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน

การดำเนินการก่อสร้างบ้านของโซน 1 ชุมชนประชาอุทิศ 76 โซน 2,3 ชุมชนอ่อนนุช และ โซน 4 ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน แบ่งออกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าการดำเนินการก่อสร้างแต่ละวิธี

การดำเนินการสร้างโดย	โซน 1		โซน 2,3		โซน 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนในครอบครัว	45	34.1	28	21.4	24	16.9	97	24.0
เพื่อนหรือญาติมาช่วย	13	9.8	23	17.6	32	22.5	68	16.8
รวมกลุ่มหลายๆบ้าน	11	8.3	10	7.6	11	7.7	32	7.9
จ้างเฉพาะแรงงาน	9	6.8	8	6.1	5	3.5	22	5.4
จ้างเหมาบางส่วน	18	13.6	15	11.5	24	16.9	57	14.1
จ้างเหมาทั้งหมด	36	27.3	47	35.9	46	32.4	129	31.9
รวม	132	100.0	131	100.0	142	100.0	405	100.0

โซน 1 มีการดำเนินการก่อสร้างโดยคนในครอบครัวมากที่สุดคือร้อยละ 34.1 โซน 2,3 การดำเนินการก่อสร้างโดยจ้างเหมาทั้งหมดมากที่สุดคือร้อยละ 35.9 โซน 4 การดำเนินการก่อสร้างจ้างเหมาทั้งหมดมากที่สุดคือร้อยละ 32.4 แต่ละโซนมีการดำเนินการก่อสร้างโดยจ้างเฉพาะแรงงานน้อยที่สุดคือร้อยละ 6.8, 6.1 และ 3.5 ตามลำดับ และรวมทั้ง 3 โซน การดำเนินการก่อสร้างจ้างเหมาทั้งหมดมากที่สุดคือร้อยละ 31.9

4.7.2 รูปแบบของบ้านในโครงการ

รูปแบบบ้านผู้อยู่อาศัยสามารถเลือกสร้างได้ตามความชอบและความถนัดของเจ้าของบ้านเองและมีการเลือกใช้วัสดุต่างๆในการสร้างบ้านหลายประเภท มีทั้งการซื้อวัสดุใหม่ทั้งหมด ซื้อเฉพาะบางอย่างหรือใช้การเก็บวัสดุเหลือใช้จากการประกอบอาชีพ แต่มีการกำหนดให้สร้างได้ไม่เกิน 2 ชั้น เว้นพื้นที่รอบบ้านไว้ด้านละไม่ต่ำกว่า 0.50 ม. ทุกด้านและห้ามล้าที่ดินผู้อื่นรูปแบบบ้านที่สร้างขึ้นในชุมชนทั้ง 3 โซนมีรูปแบบดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่ารูปแบบบ้านแต่ละแบบ

การดำเนินการสร้างโดย	โซน 1		โซน 2,3		โซน 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บ้านไม้ 1 ชั้น	31	23.5	29	22.1	21	14.8	81	20.0
บ้านไม้ 2 ชั้น	5	3.8	2	1.5	2	1.4	9	2.2
บ้านปูน 1 ชั้น	27	20.5	31	23.7	48	33.8	106	26.2
บ้านปูน 2 ชั้น	11	8.3	2	1.5	2	1.4	15	3.7
บ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน	2	1.5	40	30.5	50	35.2	92	22.7
บ้านจากเศษวัสดุ	56	42.4	27	20.6	19	13.4	102	25.2
รวม	132	100.0	131	100.0	142	100.0	405	100.0

โซน 1 มีรูปแบบบ้านจากเศษวัสดุมากที่สุดคือร้อยละ 42.4 และมีรูปแบบบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูนน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.5 โซน 2,3 มีรูปแบบบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูนมากที่สุดคือร้อยละ 30.5 และมีรูปแบบบ้านก่ออิฐฉาบปูน 2 ชั้นน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.5 และโซน 4 มีรูปแบบบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูนมากที่สุดคือร้อยละ 35.2 และมีรูปแบบบ้านไม้ 2 ชั้นน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.4 และรวมทั้ง 3 โซน มีรูปแบบบ้านปูน 1 ชั้นมากที่สุดคือร้อยละ 26.2

4.7.3 เวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง

เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างจะรวมตั้งแต่เริ่มก่อสร้างจนกระทั่งสร้างเสร็จ แต่ในความหมายของการสร้างบ้านเสร็จของบ้านแต่ละหลังจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการของเจ้าของบ้าน บ้านบางหลังตอนฉาบปูน ทาสี เสร็จถึงจะเรียกว่าสร้างเสร็จ แต่บางหลังยังไม่ได้ฉาบปูนเป็นเพียงผนังก่อคอนกรีตบล็อกเอาไว้เฉยๆก็อยู่ได้ ถือว่าบ้านสร้างเสร็จแล้วในขณะนั้นเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านแต่ละหลังของชุมชนทั้ง 3 โซนมีดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง

เวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง	โซน 1		โซน 2,3		โซน 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 เดือน	68	51.5	46	35.1	26	18.3	140	34.6
ระหว่าง 1 – 2 เดือน	27	20.5	23	17.6	38	26.8	88	21.7
ระหว่าง 2 – 3 เดือน	9	6.8	14	10.7	14	9.9	37	9.1
ระหว่าง 3 – 4 เดือน	17	12.9	19	14.5	24	16.9	60	14.8
ระหว่าง 4 – 5 เดือน	3	2.3	12	9.2	18	12.7	33	8.1
ระหว่าง 5 – 6 เดือน	6	4.5	13	9.9	17	12.0	36	8.9
มากกว่า 6 เดือน	2	1.5	4	3.1	5	3.5	11	2.7
รวม	132	100.0	131	100.0	142	100.0	405	100.0

เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านของโซน 1 และโซน 2,3 ใช้เวลาในการก่อสร้างบ้านน้อยกว่า 1 เดือนมากที่สุดคือร้อยละ 51.5 และ 35.1 ตามลำดับ โซน 4 ใช้เวลาในการสร้างบ้านระหว่าง 1 – 2 มากที่สุดคือร้อยละ 26.8 แต่ละโซนใช้เวลาในการสร้างบ้านมากกว่า 6 เดือนน้อยที่สุดเหมือนกันคือ ร้อยละ 1.5, 3.1 และ 3.5 ตามลำดับ และรวมทั้ง 3 โซนใช้เวลาในการก่อสร้างบ้านน้อยกว่า 1 เดือนมากที่สุดคือร้อยละ 34.6

4.7.4 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการก่อสร้าง

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการก่อสร้างจะรวมทั้งหมดตั้งแต่ วัสดุก่อสร้าง ค่าจ้างแรงงาน ค่าอาหารในการเลี้ยงเพื่อนหรือญาติที่มาช่วยสร้างบ้าน แต่ไม่รวมค่าแรงของตัวเองของบ้านเองหรือ คนในบ้านที่ร่วมกันสร้างบ้านของตนเอง แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างจะมีหลายแหล่ง มาจาก ค่าร้อยละยี่หลังคาเรือนละ 10,000 บาท เงินเก็บของตัวเอง และเงินกู้จากสำนักงานพัฒนาองค์กร ชุมชน(พอช.) หรือแหล่งเงินกู้อื่น เป็นต้น ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างบ้านของทั้ง 3 ชุมชน 3 โซนมี ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเงินทุนในการก่อสร้าง

เงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้าง	โซน 1		โซน 2,3		โซน 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000	50	37.9	19	14.5	17	12.0	86	21.2
10,000 - 20,000	19	14.4	16	12.2	5	3.5	41	10.1
20,001 - 30,000	9	6.8	10	7.6	7	4.9	26	6.4
30,001 - 40,000	8	6.1	10	7.6	10	7.0	28	6.9
40,001 - 50,000	8	6.1	13	9.9	9	6.3	30	7.4
50,001 - 60,000	3	2.3	12	9.2	12	8.5	27	6.7
60,001 - 70,000	3	2.3	13	9.9	15	10.6	31	7.7
70,001 - 80,000	3	2.3	12	9.2	12	8.5	26	6.4
80,001 - 90,000	0	0.0	4	3.1	2	1.4	6	1.5
90,001 - 100,000	6	4.5	5	3.8	10	7.0	20	4.9
100,001 - 200,000	16	12.1	17	13.0	26	18.3	59	14.6
200,001 - 300,000	3	2.3	0	0.0	9	6.3	12	3.0
300,001 - 400,000	3	2.3	0	0.0	5	3.5	8	2.0
400,001 - 500,000	1	0.8	0	0.0	3	2.1	5	1.2
รวม	132	100.0	131	100.0	142	100.0	405	100.0

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โซน 1 ใช้ค่าก่อสร้างบ้านจำนวนน้อยกว่า 10,000 บาทมากที่สุดคือร้อยละ 37.9 และใช้ค่าก่อสร้างบ้านจำนวน 400,001 – 500,000 บาทน้อยที่สุดคือร้อยละ 0.8 โซน 2,3 ใช้ค่าก่อสร้างบ้านจำนวนน้อยกว่า 10,000 บาทมากที่สุดคือร้อยละ 14.5 แต่ที่ใช้ค่าก่อสร้างบ้านจำนวน 100,001 – 200,000 บาทมากที่สุดคือร้อยละ 13.0 และใช้ค่าก่อสร้างบ้านจำนวน 80,001 – 90,000 บาทน้อยที่สุดคือร้อยละ 3.1 และโซน 4 ใช้ค่าก่อสร้างบ้านจำนวน 100,001 – 200,000 บาทมากที่สุดคือร้อยละ 18.3 และใช้ค่าก่อสร้างบ้านจำนวน 80,001 – 90,000 บาทน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.4 และรวมทั้ง 3 โซน ใช้ค่าก่อสร้างบ้านจำนวนน้อยกว่า 10,000 บาทมากที่สุดคือร้อยละ 21.2

ตารางแสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบในการดำเนินการก่อสร้างโดยผู้วิจัย แสดงไว้ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยใช้เฉพาะคนในครอบครัว

รูปแบบบ้าน	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
บ้านไม้ 1 ชั้น	17	5	2	24	24
บ้านไม้ 2 ชั้น	0	0	0	0	0
บ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น	5	2	2	9	10
บ้านก่ออิฐฉาบปูน 2 ชั้น	0	2	0	2	2
บ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน	0	5	7	12	12
บ้านจากเศษวัสดุ	36	9	5	50	51
รวม	57	24	17	97	100

เวลาที่ใช้ในการสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 1 เดือน	45	12	5	62	64
ระหว่าง 1 - 2 เดือน	5	0	5	9	10
ระหว่าง 2 - 3 เดือน	5	2	2	9	10
ระหว่าง 3 - 4 เดือน	2	5	2	9	10
ระหว่าง 4 - 5 เดือน	0	2	2	5	5
ระหว่าง 5 - 6 เดือน	0	0	0	0	0
มากกว่า 6 เดือน	0	2	0	2	2
รวม	57	24	17	97	100

ค่าก่อสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 10,000	38	7	5	50	51
10,000 - 20,000	7	2	0	9	10
20,001 - 30,000	5	5	0	9	10
30,001 - 40,000	2	0	2	5	5
40,001 - 50,000	0	2	0	2	2
50,001 - 60,000	2	0	2	5	5
60,001 - 70,000	0	5	0	5	5
70,001 - 80,000	0	0	2	2	2
80,001 - 90,000	0	0	0	0	0
90,001 - 100,000	0	0	2	2	2
100,001 - 200,000	2	2	2	7	7
200,001 - 300,000	0	0	0	0	0
300,001 - 400,000	0	0	0	0	0
400,001 - 500,000	0	0	0	0	0
รวม	57	24	17	97	100

ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยเพื่อนหรือญาติมาช่วย

รูปแบบบ้าน	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
บ้านไม้ 1 ชั้น	2	3	3	9	13
บ้านไม้ 2 ชั้น	2	0	0	2	3
บ้านปูน 1 ชั้น	0	0	12	12	18
บ้านปูน 2 ชั้น	0	0	0	0	0
บ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน	0	9	5	14	20
บ้านจากเศษวัสดุ	14	10	9	32	47
รวม	17	22	29	68	100

เวลาที่ใช้ในการสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 1 เดือน	10	7	10	27	40
ระหว่าง 1 - 2 เดือน	3	2	9	14	20
ระหว่าง 2 - 3 เดือน	0	3	2	5	8
ระหว่าง 3 - 4 เดือน	0	2	2	3	5
ระหว่าง 4 - 5 เดือน	2	3	5	10	14
ระหว่าง 5 - 6 เดือน	2	5	2	9	13
มากกว่า 6 เดือน	0	0	0	0	0
รวม	17	22	29	68	100

ค่าก่อสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 10,000	12	5	7	24	35
10,000 - 20,000	3	3	2	9	13
20,001 - 30,000	0	2	2	3	5
30,001 - 40,000	0	0	2	2	3
40,001 - 50,000	2	2	5	9	13
50,001 - 60,000	0	3	3	6	9
60,001 - 70,000	0	0	2	2	3
70,001 - 80,000	0	2	3	5	8
80,001 - 90,000	0	0	0	0	0
90,001 - 100,000	0	3	0	3	5
100,001 - 200,000	0	2	2	3	5
200,001 - 300,000	0	0	0	0	0
300,001 - 400,000	0	0	0	0	0
400,001 - 500,000	0	0	2	2	3
รวม	17	22	29	68	99

ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยรวมกลุ่มหลายๆบ้าน

รูปแบบบ้าน	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
บ้านไม้ 1 ชั้น	6	0	4	10	45
บ้านไม้ 2 ชั้น	0	0	0	0	0
บ้านปูน 1 ชั้น	0	2	1	3	14
บ้านปูน 2 ชั้น	0	0	0	0	0
บ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน	0	2	3	5	23
บ้านจากเศษวัสดุ	2	0	2	4	18
รวม	8	4	10	22	100

เวลาที่ใช้ในการสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 1 เดือน	5		2	7	32
ระหว่าง 1 - 2 เดือน	3	1	1	5	23
ระหว่าง 2 - 3 เดือน	0	1	1	2	9
ระหว่าง 3 - 4 เดือน	0	0	1	1	5
ระหว่าง 4 - 5 เดือน	0	0	4	4	18
ระหว่าง 5 - 6 เดือน	0	2	1	3	14
มากกว่า 6 เดือน	0	0	0	0	0
รวม	8	4	10	22	100

ค่าก่อสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 10,000	2	0	1	3	14
10,000 - 20,000	2	0	1	3	14
20,001 - 30,000	0	1	0	1	5
30,001 - 40,000	3	1	2	6	27
40,001 - 50,000	1	0	1	2	9
50,001 - 60,000	0	0	0	0	0
60,001 - 70,000	0	1	2	3	14
70,001 - 80,000	0	1	1	2	9
80,001 - 90,000	0	0	0	0	0
90,001 - 100,000	0	0	2	2	9
100,001 - 200,000	0	0	0	0	0
200,001 - 300,000	0	0	0	0	0
300,001 - 400,000	0	0	0	0	0
400,001 - 500,000	0	0	0	0	0
รวม	8	4	10	22	100

ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยจ้างเฉพาะแรงงาน

รูปแบบบ้าน	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
บ้านไม้ 1 ชั้น	2	4	1	7	39
บ้านไม้ 2 ชั้น	1	0	0	1	6
บ้านปูน 1 ชั้น	4	0	1	5	28
บ้านปูน 2 ชั้น	0	0	0	0	0
บ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน	0	2	1	3	17
บ้านจากเศษวัสดุ	1	1	0	2	11
รวม	8	7	3	18	100

เวลาที่ใช้ในการสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 1 เดือน	2	3	0	5	28
ระหว่าง 1 - 2 เดือน	1	1	0	2	11
ระหว่าง 2 - 3 เดือน	0	0	1	1	6
ระหว่าง 3 - 4 เดือน	4	1	0	5	28
ระหว่าง 4 - 5 เดือน	0	0	0	0	0
ระหว่าง 5 - 6 เดือน	1	1	2	4	22
มากกว่า 6 เดือน	0	1	0	1	6
รวม	8	7	3	18	100

ค่าก่อสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 10,000	1	1	1	3	17
10,000 - 20,000	0	2	0	2	11
20,001 - 30,000	1	0	0	1	6
30,001 - 40,000	0	1	1	2	11
40,001 - 50,000	1	1	0	2	11
50,001 - 60,000	0	0	0	0	0
60,001 - 70,000	0	0	0	0	0
70,001 - 80,000	0	1	1	2	11
80,001 - 90,000	0	0	0	0	0
90,001 - 100,000	2	0	0	2	11
100,001 - 200,000	3	1	0	4	22
200,001 - 300,000	0	0	0	0	0
300,001 - 400,000	0	0	0	0	0
400,001 - 500,000	0	0	0	0	0
รวม	8	7	3	18	100

ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยจ้างเหมาบางส่วน

รูปแบบบ้าน	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
บ้านไม้ 1 ชั้น	3	1	0	4	11
บ้านไม้ 2 ชั้น	1	0	0	1	3
บ้านปูน 1 ชั้น	3	3	3	9	26
บ้านปูน 2 ชั้น	1	0	1	2	6
บ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน	0	4	9	13	37
บ้านจากเศษวัสดุ	3	2	1	6	17
รวม	11	10	14	35	100

เวลาที่ใช้ในการสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 1 เดือน	5	1	1	7	20
ระหว่าง 1 - 2 เดือน	2	4	3	9	26
ระหว่าง 2 - 3 เดือน	1	1	2	4	11
ระหว่าง 3 - 4 เดือน	2	0	3	5	14
ระหว่าง 4 - 5 เดือน	0	3	1	4	11
ระหว่าง 5 - 6 เดือน	0	1	2	3	9
มากกว่า 6 เดือน	1	0	2	3	9
รวม	11	10	14	35	100

ค่าก่อสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 10,000	1	0	0	1	3
10,000 - 20,000	4	3	0	7	20
20,001 - 30,000	1	0	2	3	9
30,001 - 40,000	1	1	1	3	9
40,001 - 50,000	1	1	1	3	9
50,001 - 60,000	0	1	0	1	3
60,001 - 70,000	0	1	2	3	9
70,001 - 80,000	0	3	0	3	9
80,001 - 90,000	0	0	0	0	0
90,001 - 100,000	0	0	1	1	3
100,001 - 200,000	2	0	6	8	23
200,001 - 300,000	1	0	1	2	6
300,001 - 400,000	0	0	0	0	0
400,001 - 500,000	0	0	0	0	0
รวม	11	10	14	35	100

ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยจ้างเหมาทั้งหมด

รูปแบบบ้าน	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
บ้านไม้ 1 ชั้น	1	6	4	11	14
บ้านไม้ 2 ชั้น	0	1	1	2	3
บ้านปูน 1 ชั้น	8	10	15	33	41
บ้านปูน 2 ชั้น	6	0	0	6	8
บ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน	1	6	11	18	23
บ้านจากเศษวัสดุ	7	2	1	10	13
รวม	23	25	32	80	100

เวลาที่ใช้ในการสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 1 เดือน	6	11	4	21	26
ระหว่าง 1 - 2 เดือน	7	5	11	23	29
ระหว่าง 2 - 3 เดือน	3	2	2	7	9
ระหว่าง 3 - 4 เดือน	4	6	8	18	23
ระหว่าง 4 - 5 เดือน	1	1	2	4	5
ระหว่าง 5 - 6 เดือน	2	0	4	6	8
มากกว่า 6 เดือน	0	0	1	1	1
รวม	23	25	32	80	100

ค่าก่อสร้าง	โซน 1	โซน 2,3	โซน 4	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
น้อยกว่า 10,000	5	3	2	10	13
10,000 - 20,000	1	1	1	3	4
20,001 - 30,000	2	1	1	4	5
30,001 - 40,000	0	2	0	2	3
40,001 - 50,000	1	3	0	4	5
50,001 - 60,000	1	4	4	9	11
60,001 - 70,000	2	3	4	9	11
70,001 - 80,000	1	0	2	3	4
80,001 - 90,000	0	2	1	3	4
90,001 - 100,000	2	0	2	4	5
100,001 - 200,000	4	6	7	17	21
200,001 - 300,000	1	0	4	5	6
300,001 - 400,000	2	0	3	5	6
400,001 - 500,000	1	0	1	2	3
รวม	23	25	32	80	100

จากตารางที่ 4.8 ตารางแสดงความความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยใช้เฉพาะคนในครอบครัวของชุมชนทั้ง 3 โชน พบว่าการสร้างบ้านโดยใช้เฉพาะคนในครอบครัวส่วนมากจะมีรูปแบบบ้านที่สร้างจากเศษวัสดุ ใช้เวลาในการสร้างน้อยกว่า 1 เดือน และมีค่าก่อสร้างน้อยกว่า 10,000 บาท เนื่องจากการสร้างบ้านจากเศษวัสดุขนาดของบ้านมักจะมีขนาดเล็ก ใช้เวลาในการสร้างน้อย และใช้เศษวัสดุ เช่น แผ่นไม้ลัง แผ่นป้ายโฆษณา แผ่นป้าย สส. สังกะสี ซึ่งเป็นวัสดุที่เก็บได้หรือซื้อของเก่ามาในราคาถูก จึงสามารถประหยัดค่าก่อสร้างได้มาก

จากตารางที่ 4.9 ตารางแสดงความความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยเพื่อนหรือญาติมาช่วยของชุมชนทั้ง 3 โชน พบว่าการสร้างบ้านโดยคนในครอบครัวและเพื่อนหรือญาติมาช่วยส่วนมากจะมีรูปแบบบ้านที่สร้างจากเศษวัสดุมากที่สุดและเป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูนรอง ใช้เวลาในการสร้างน้อยกว่า 1 เดือน และมีค่าก่อสร้างน้อยกว่า 10,000 บาท เนื่องจากการสร้างบ้านจากเศษวัสดุขนาดของบ้านมักจะมีขนาดเล็ก ใช้เวลาในการสร้างน้อย และใช้เศษวัสดุ เช่น แผ่นไม้ลัง แผ่นป้ายโฆษณา แผ่นป้าย สส. สังกะสี ซึ่งเป็นวัสดุที่เก็บได้หรือซื้อของเก่ามาในราคาถูก จึงสามารถประหยัดค่าก่อสร้างได้มาก

จากตารางที่ 4.10 ตารางแสดงความความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยการรวมกลุ่มกันหลายๆบ้านของชุมชนทั้ง 3 โชน พบว่าการสร้างบ้านโดยการรวมกลุ่มกันหลายๆบ้านส่วนมากจะมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านไม้ 1 ชั้น ใช้เวลาในการสร้างน้อยกว่า 1 เดือน และมีค่าก่อสร้างประมาณ 300,001 – 400,000 บาท เนื่องจากการรวมกลุ่มกันเกิดจากแรงงานที่ทักษะและไม่มีทักษะร่วมกัน รูปแบบบ้านที่จะร่วมกันสร้างจึงเป็นบ้านที่สร้างได้ง่ายและใช้เวลาก่อสร้างไม่นาน จึงเป็นบ้านไม้ 1 ชั้น เวลาที่ใช้สร้างบ้านต่อ 1 หลังจะเร็วแต่เวลารวมทั้งหมดตั้งแต่เริ่มสร้างบ้านหลังแรกจนมาสร้างบ้านหลังหลังของตนเองจะนาน และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจะไม่สูงมาก ส่วนใหญ่จะใช้ไปกับเรื่องซื้อวัสดุก่อสร้างและเลี้ยงอาหารกัน

จากตารางที่ 4.11 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยจ้างเฉพาะแรงงานของชุมชนทั้ง 3 โชน พบว่าการสร้างบ้านโดยจ้างเฉพาะแรงงานส่วนมากจะมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านไม้ 1 ชั้น และบ้านปูน 1 ชั้น ใกล้เคียงกัน เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างน้อยกว่า 1 เดือนและระหว่าง 3 – 4 เดือนใกล้เคียงกัน ค่าก่อสร้างประมาณ 100,001 – 200,000 บาท เนื่องจากการจ้างเฉพาะแรงงานรูปแบบบ้านจะขึ้นอยู่กับตัวเจ้าของบ้านว่ามีทักษะการสร้างบ้านในรูปแบบไหน ช่วงเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างก็จะมีทั้งน้อยและมาก แต่ค่าก่อสร้างยังคงสูงเพราะแรงงานที่จ้างส่วนใหญ่ จะไม่มีประสบการณ์ในการสร้างบ้านมาก่อน ผลงานที่ได้จะน้อยมากไม่คุ้มกับค่าแรงที่เสียไป

จากตารางที่ 4.12 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยจ้างเหมาเฉพาะบางส่วนของชุมชนทั้ง 3 โชน พบว่าการสร้างบ้านโดยจ้างเหมาเฉพาะบางส่วนส่วนมากจะมีรูปแบบเป็นบ้านไม้ 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน ใช้เวลาในการสร้างระหว่าง 1 – 2 เดือน และมีค่าก่อสร้าง

ประมาณ 100,001 – 200,000 บาท เนื่องจากการจ้างเหมาเฉพาะบางส่วนมักจะเป็นการจ้างในส่วน
ของงานโครงสร้าง งานปูน ในส่วนของงานไม้เจ้าของสามารถจะพอทำเองได้ ดังนั้นรูปแบบบ้าน
ส่วนใหญ่จึงเป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน เวลาที่ใช้จึงไม่นานมากแต่ค่าก่อสร้างจะสูงเพราะ
ผู้รับเหมาจะคิดราคาสูงในส่วนนั้นๆ เนื่องจากว่าเจ้าของไม่มีทักษะในส่วนนั้นๆยังงี้ก็ต้องจ้าง

จากตารางที่ 4.13 ตารางแสดงความความสัมพันธ์ของการสร้างบ้านโดยจ้างเหมาทั้งหมด
ของชุมชนทั้ง 3 โชน พบว่าการสร้างบ้านโดยจ้างเหมาทั้งหมดส่วนมากจะมีรูปแบบบ้านเป็นบ้าน
ก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างอยู่ระหว่าง 1 – 2 เดือนและมีค่าก่อสร้างประมาณ
100,001 – 200,000 บาท เนื่องจากการจ้างเหมาเจ้าของบ้านต้องการบ้านเพื่ออยู่อาศัย ไม่
เปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมอะไรและต้องการความแข็งแรง เวลาที่ใช้สร้างจะไม่นานมาก แต่ค่า
ก่อสร้างจะสูงมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

การก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน

การศึกษาเรื่อง “การก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน” หลังจากเก็บข้อมูลภาพรวมของการก่อสร้างบ้านของประชากรทั้ง 3 ชุมชนแล้ว ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 18 หลังคาเรือน โดยเลือก 1 หลังคาเรือนต่อ 1 รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้างของแต่ละชุมชน ซึ่งจะแบ่งเป็น 6 หลังคาเรือนต่อชุมชน ทั้งนี้มีเกณฑ์ในการเลือกตัวอย่างคือ ความเป็นตัวแทนของกลุ่มที่ดีในเรื่องกระบวนการก่อสร้างและเทคโนโลยีการก่อสร้าง มีความคืบหน้าการก่อสร้างที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัด และสามารถเก็บข้อมูลได้จากหัวหน้าครอบครัวหรือเจ้าของบ้าน เพื่อให้ได้ผลสรุปที่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ ได้ทำการสัมภาษณ์ตัวอย่างที่เลือกเป็นกรณีที่น่าสนใจและมีความพิเศษในการก่อสร้าง และมีพัฒนาการในการก่อสร้างอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้างทั้ง 6 รูปแบบมีดังนี้

1. สร้างโดยแต่ละครอบครัวดำเนินการเอง ซึ่งใช้เฉพาะคนในครอบครัว
2. สร้างโดยแต่ละครอบครัวดำเนินการเอง แต่มีเพื่อนหรือญาติมาช่วยด้วย
3. สร้างโดยการจ้างเหมาทั้งหมด
4. สร้างโดยการจ้างเหมาบางส่วน
5. สร้างโดยการจ้างเฉพาะแรงงาน
6. สร้างโดยการรวมกลุ่มกันหลายๆบ้าน

ดูแผนผังที่ 4.1 ถึง 4.3 ประกอบ บ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลังคาเรือนแบ่งออกเป็น แบบละ 3 หลังคาเรือนมาจากทั้ง 3 ชุมชน ชุมชนประชาอุทิศ 76 ชุมชนอ่อนนุช และชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน ตามลำดับ บ้านตัวอย่างที่ทำการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านหลังที่ 1 นายลำไย คำแก้ว โชน 1 ชุมชนประชาอุทิศ 76 แปลงที่ 185

ดำเนินการก่อสร้างบ้านโดย ใช้เฉพาะคนในครอบครัว

สัมภาษณ์วันที่ 17 มกราคม 2545 เวลา 15: 30 - 17:40

นายลำไย คำแก้ว เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานบางกอกน้อย เขตบางกอกน้อย แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ ปลายเดือนเมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพเป็นช่างก่อสร้าง สร้างโรงจิว ทำเวทีจิว ตามเทศกาลต่างๆของชาวจีนทั่วกรุงเทพฯ โดยหัวหน้าที่เป็นคนจีนจะเป็นผู้ที่คอยติดต่องานมาให้ ซึ่งจะได้รับเป็นค่าแรง ตั้งแต่ 200 – 400 บาท โดยค่าแรงจะขึ้นอยู่กับขนาดของโรงจิว และแต่ละงานจะต้องสร้างให้เสร็จในวันเดียว มีเพื่อร่วมกลุ่มในการสร้างอยู่ประมาณ 4-5 คน และรับจ้างทั่วไปทำอะไรก็ได้แล้วแต่ใครจะจ้างในชุมชนเป็นอาชีพเสริม ครอบครัวนายลำไย มีสมาชิก 4 คน

1. นายลำไย คำแก้ว
2. นางเข็มเพชร คำแก้ว (ภรรยา)
3. ลูกชายเล็กๆ 2 คน

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายลำไย มีรายได้ค่อนข้างไม่แน่นอน จะขึ้นอยู่กับว่าหัวหน้าจะให้งานมาเมื่อไร แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 8,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องที่อยู่อาศัย รายได้เพียงพอกับรายจ่ายแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 20,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 35,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บาท ต่อหลังคาเรือน และเงินกู้จาก พอช. จำนวน 20,000 บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านไม้ 1 ชั้นยกพื้นสูง วัสดุที่ใช้ส่วนมากเป็น ไม้ของเก่าขอมาจากญาติพี่น้อง มีสังกะสีขึ้นสนิมบ้างเป็นของตัวเองเอามาปิดเอาไว้ชั่วคราว ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยอย่างเดียว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 3 เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้โดยต่อมาจากบ้านแปลงที่ 184 เวลาจ่ายเงินจะช่วยกันออกคนละครึ่ง ใช้น้ำจากแท็งก์ที่สนง.เขตจัดให้ ใช้โทรศัพท์มือถือจากบ้านแปลงที่ 184 ราคานาทีละ 5 บาท แต่ที่ดินถูกรุกไล่มาจากทางด้านข้างจากแปลงที่ 186 ประมาณ 1 ม. แต่ไม่มีปัญหาอะไรเนื่องจากเป็นแม่ยาย

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

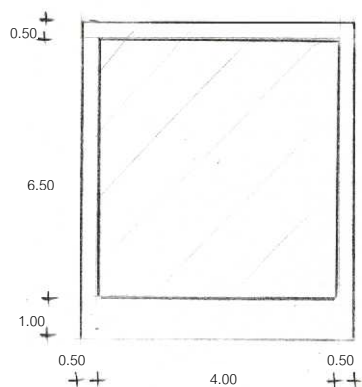
การดำเนินการก่อสร้างโดยตัวนายลำไย เพียงคนเดียวไม่มีใครมาช่วย เนื่องจากภรรยาตั้งท้องอยู่ ลูกชายก็ยิ่งเด็กเกินไป และไม่ต้องมาให้ใครมาช่วยเพราะคิดว่าเรียกใครมาช่วยก็ต้องเสียเงินหรือเลี้ยงเขา เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของตนเอง และจะทำการก่อสร้างทุกวันที่ไม่มีงานทำ โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลยเนื่องจากไม่สามารถไปได้ต้องทำงานและดูแลลูกเล็กๆ มีการวางแผนที่จะสร้างห้องน้ำและเปลี่ยนผนังเดิมเป็นกระเบื้องแผ่นเรียบในอนาคต เมื่อลูกโตกว่านี้และมีงานเข้ามามากขึ้น

ภาพพัฒนาการของบ้าน

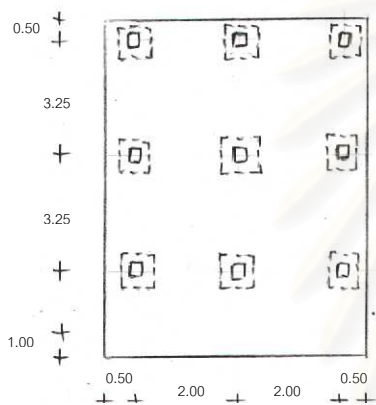
185 21/07/44	12/08/44	02/09/44	11/10/44
	24/11/44		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

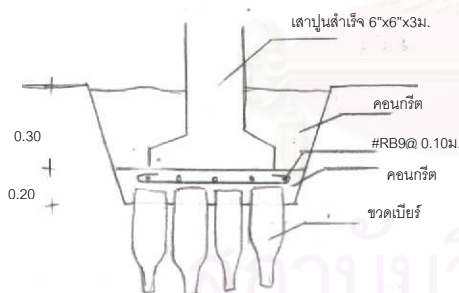
การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 5.1.1 ผังแปลงที่ดิน

รูปที่ 5.1.2 แปลงฐานราก

รูปที่ 5.1.3 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.1.4 แสดงการเสริมขดเบียร์ในฐานราก

1. แบบบ้าน

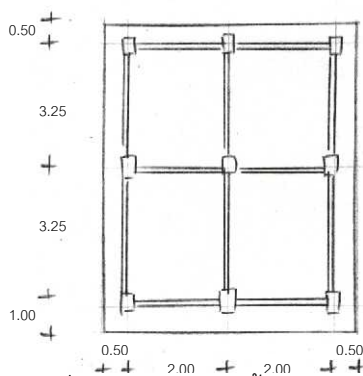
แบบบ้านไม่ได้เขียนออกมา คิดเอาไว้ในหัวว่าจะสร้างแบบไหนก็สร้างเลย ซึ่งมาจากที่ทำงานสร้างโรงจิว แบบบ้านของตนเองก็จะมีลักษณะคล้ายๆกับโรงจิว และจะสร้างด้วยตัวคนเดียวจึงทำหลังเล็กๆและประหยัด

2. ฐานราก

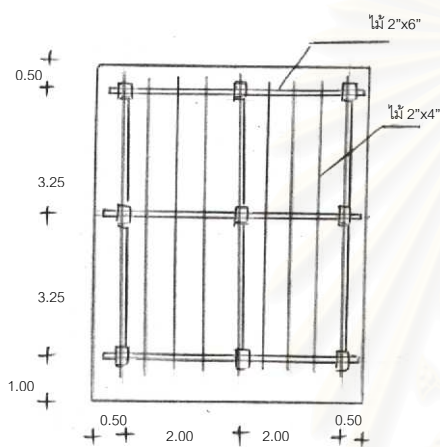
จำนวนฐานรากทั้งหมด 9 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลึกประมาณ 0.50 ม. และมีขนาดของฐานประมาณ 0.60X0.60 ม. เนื่องจากต้องทำการขุดดินคนเดียวและดินแข็งมากมีหินก้อนใหญ่ๆมาก เมื่อขุดเสร็จใช้แซลงขุดดินเป็นรูเล็กๆเป็นลักษณะรูปกรวยแล้วจึงอัดขวดเบียร์คั่วขวดอัดลงวางขวดเรียงติดๆกันให้มากที่สุด ล้างกันขวดให้สะอาดแล้ววางเหล็กตะแกรงขนาดขนาด RB6@ 0.10 ม. เทคอนกรีตลงไปประมาณ 0.20 ม. ฉาบเรียบให้ได้ระดับ แล้ววางเสาสำเร็จขนาด 6"x6"x1.50 ม. สูดท้ายเทคอนกรีตทับลงไปอีกประมาณ 0.20 ม.

3. เสา

การยกเสา จะทำไม้ค้ำทั้ง 2 ข้างเตรียมไว้ก่อน เมื่อยกเสาจะใช้วิธีค้ำยกไปวางบนเสาต่อม่อแล้วรีบมาตอกยึดกับค้ำยันทั้งสองข้าง แล้วจึงทำเครื่องหมายตรงบริเวณเสาที่จะเจาะรูยึด เมื่อลงตำแหน่งได้แล้วจึงยกกลับลงมาเจาะรูแล้วยกขึ้นไปใหม่

รูปที่ 5.1.5 แปลนคานชั้นล่าง

รูปที่ 5.1.6 แปลนคาน ตง ชั้นล่าง

รูปที่ 5.1.7 แสดงผนังภายนอก

รูปที่ 5.1.8 แสดงพื้นที่นั่งเล่นทำกิจกรรม

4. คานและตง

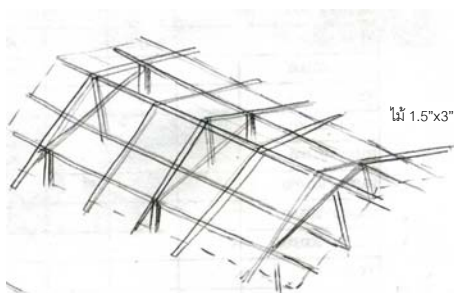
คานใช้ไม้ขนาด 2"x6" ซึ่งมาจากญาติมีหลายขนาดทั้งสั้นและยาว จำเป็นต้องต่อไม้โดยใช้ไม้ อีกก่อนประกบแล้วยึดด้วยน็อตด้านละ 4 ตัว ส่วนตงใช้ไม้ขนาด 2"x4" มีไม้หลายขนาด การต่อใช้ไม้ประกบและยึดด้วยน็อตข้างละ 2 ตัว

5. ผนัง

ใช้ไม้กระดานของเก่าจากใต้สะพาน และซื้อของเก่าจากญาติที่เขาไม่ใช้แล้ว มาเพิ่ม ไม้ขนาด 2"x6"

6. ผนัง

นำไม้ของเก่าจากรังใต้ของและสังกะสีเก่ามาปิดเอาไว้ชั่วคราวก่อน เมื่อมีงานมากขึ้นค่อยซื้อกระเบื้องแผ่นเรียบมาติด

รูปที่ 5.1.9 แพลนโครงหลังคา

รูปที่ 5.1.10 แสดงโครงหลังคา

7. หลังคา

โครงหลังคาใช้ไม้ขนาด 1.5"X3" การตีโครงหลังคาใช้วิธียกทีละด้าน พอยกด้านหนึ่งก็เอาตะปูตอกเอาไว้พอให้มันอยู่แล้วไปยกอีกข้างหนึ่ง แล้วจึงหาระดับ ทำอย่างนี้ทุกด้าน มุงหลังคาด้วยกระเบื้องลอนคู่ยึดมาจากลูกหนี่ที่ติดเงินจำนวน 4,000 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านหลังที่ 2 นางนิต นิลขำ โชน 2,3 ชุมชนอ่อนนุช แปลงที่ 32

ดำเนินการก่อสร้างบ้านโดย ใช้เฉพาะคนในครอบครัว

สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2545 เวลา 14:00 - 16:00

นางนิต นิลขำ เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานสิงหนะนิย เขตวังทองหลาง แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ ปลายเดือนมีนาคม 2544 ปัจจุบันมีอาชีพเป็นช่างก่อสร้างทำได้ทั้งงานปูนและงานไม้ ทำกัน 2 คนกับนายบุญหนา (สามี) รับสร้างบ้านทั้งบ้านไม้และบ้านก่ออิฐฉาบปูนให้กับคนในชุมชนและไม่สามารถรับงานจากข้างนอกเนื่องจากการสื่อสารไม่สะดวก รับทั้งงานเหมาและงานเฉพาะค่าแรง และรับซื้อของเก่าเป็นอาชีพเสริม ครอบครัวนางนิต มีสมาชิก 13 คน

1. นายบุญหนา ภูมิจาน (สามี)
2. นางนิต ภูมิจาน
3. นายประเสริฐ ภูมิจาน (ลูกชาย)
4. ค.ญ.น้อย ภูมิจาน (ลูกสาว)
5. ค.ญ.ยุพิน ภูมิจาน (ลูกสาว)
6. หลาน 6 คน

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนางนิต มีรายได้รวมประมาณ 8,000 – 9,000 บาทต่อเดือน จะขึ้นอยู่กับว่าจะมีใครมาจ้างให้สร้างบ้านหรือต่อเติมเมื่อไร มีรายจ่ายรวมประมาณ 9,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้จ่ายไปกับเรื่องค่าอาหารเพราะจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีจำนวนมาก รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายไม่มีเงินเหลือเก็บเลย ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 20,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 60,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินกู้จาก พอช. จำนวน 10,000 บาท ดอกเบี้ย 2% ต่อปี และกู้จากนายทุนนอกชุมชนจำนวน 20,000 บาท ดอกเบี้ย 20% ต่อเดือน จำเป็นต้องกู้เพราะไม่มีทางเลือกตอนที่กำลังสร้างบ้านอยู่ในหน้าฝนจึงจำเป็นต้องสร้างให้เสร็จเร็วที่สุด

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน ชั้นล่างก่อคอนกรีตบล็อกยังไม่ฉาบปูนมีความสูงของผนังประมาณ 1.6 ม. เหตุที่สร้างชั้น 1 ไว้ต่ำๆ เพราะกลัวแรงลม เวลาจะเข้าบ้านไปห้องนอนหรือห้องน้ำต้องเดินก้มเข้าไป ชั้นที่ 2 เป็นโครงไม้เก่าบุผนังด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ ทำเป็นห้องนอน 1 ห้องส่วนที่เหลือเป็นลานนั่งเล่นที่คิดว่าจะทำห้องนอนเพิ่มแต่ยังไม่มีการ

และขาดเงินทุน ชั้นที่ 1 อยู่กัน 3 คน ชั้นที่ 2 อยู่ 10 คน ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อาศัยอย่าง เดี่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 3 เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้ มีน้ำประปาใช้เป็นของ ตนเองและยังให้เพื่อนบ้านต่อฟุ้งอีก 9 บ้าน แต่มีปัญหาเก็บค่าน้ำไม่ได้ จึงเหลือแค่ 3 บ้าน ใช้ โทรศัพท์สาธารณะนอกชุมชน แต่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับไม่เพียงพอ

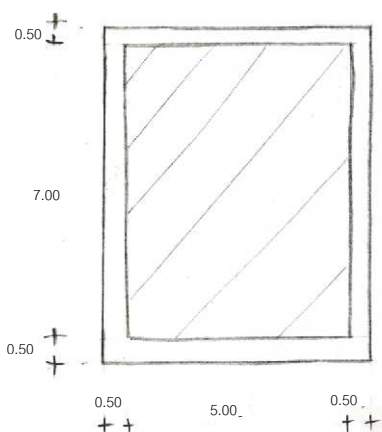
รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

การดำเนินการก่อสร้างโดยนางนิคและนายบุญหนา(สามี) และนายประเสริฐ(ลูกชาย) 3 คน เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของตนเอง และจะทำการก่อสร้างทุกวันที่ไม่มีงานทำ หรือไม่มีใครมาจ้างไปสร้างบ้าน โดยเคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้าน ไปดูบ้านตัวอย่างที่ สระบุรี 2 ครั้งและไปสัมมนาที่หัวหิน มีการวางแผนที่จะสร้างห้องนอนอีกหนึ่งห้องที่ชั้น 2 เพื่อให้ หลานๆอยู่ และเทพื้นปูนที่ชั้น 1 เพิ่มในอนาคตเมื่อมีเงินและหมดหนี้

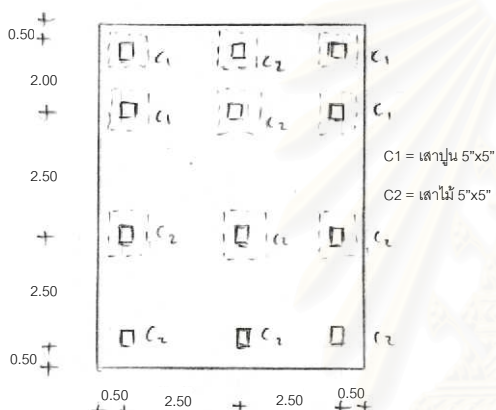
พัฒนาการของบ้าน

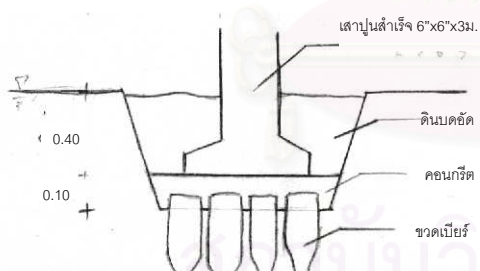
การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 5.2.1 แปลงที่ดิน

รูปที่ 5.2.2 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.2.3 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.2.4 แสดงผนังชั้นล่างที่สูงเพียง 1.6 ม.

1. แบบบ้าน

แบบบ้านคิดขึ้นเอง ซึ่งตัวเองเป็นช่าง อยู่แล้ว เป็นทั้งงานไม้และงานปูน จึงมีความคิดว่าน่าจะสร้างบ้านไม่ให้สูงมากเพราะที่นี้ลมแรง มากกลัวบ้านจะพัง รูปแบบบ้านจึงเป็นบ้าน 2 ชั้น ครึ่งไม้ครึ่งปูน ชั้นล่างผนังก่อคอนกรีต บล๊อคสูงเพียง 1.6 ม. เวลาเดินต้องก้มเข้าไป ส่วนชั้นบนมีความสูงประมาณ 2.5 ม.

2. ฐานราก

ฐานรากทั้งหมดมีจำนวน 9 ฐาน แต่ละ ฐานขุดดินลงไปลึกประมาณ 0.5 ม. ขนาดของ ฐานประมาณ 0.5x0.5 ม. ฐานรากนี้ไม่ใช่ เสาเข็ม แต่ใช้ขุดเบียร์หรือขุดเหล็กค้ำว่าขุด อัดลงไปทีกันหลุม ใช้หลุมละ 9 ขวด มีตำแหน่ง ไม่แน่นอน แล้วแต่ว่าดินตรงไหนนิ่มอัดขุดลง ได้ง่าย ก่อนอัดขุดลงไปใช้แซงคว้านดินให้ เป็นรูปกรวยพอประมาณก่อนจากนั้นล้างกัน หลุมและกันขุดเบียร์ให้สะอาดแล้วเทคอนกรีต หยาบที่ผสมหินมากๆ ลงไป หนาประมาณ 0.1 ม. เสร็จแล้ววางเสาสำเร็จลงไปตั้งให้ได้ระดับ และตั้ง แล้วจึงเอาดินที่ขุดหลุมฐานรากตอน แรกนำมาเทใส่ลงในหลุม อัดให้แน่นโดยใช้จอบ กระทุ้ง

รูปที่ 5.2.5 แสดงภาพการเดินก้มตัวเข้าไปในบ้าน เนื่องจากชั้นล่างมีความสูงเพียง 1.6 ม.

รูปที่ 5.2.6 แสดงการต่อไม้พื้น

รูปที่ 5.2.7 แสดงห้องนอนที่อยู่กัน 10 คน

รูปที่ 5.2.8 แสดงผนังภายในชั้นบน

3. คาน

คานคอดินไม่มี คานชั้นที่ 2 ใช้ไม้ขนาด 1.5"X6" และตงใช้ไม้ขนาด 1.5"X5" ซื่อไม้มือ 2 มาแต่สภาพยังดีอยู่ ไม่ทั้งหมดซื้อใหม่ดีกว่า

4. พื้น

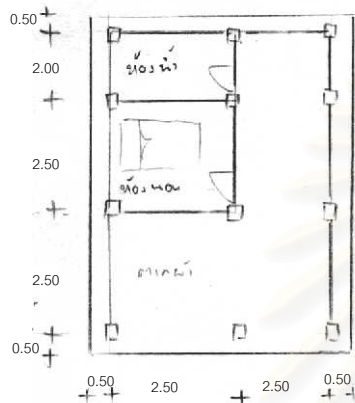
พื้นชั้นที่ 1 จะอัดดินให้แน่นก่อนด้วยสามเกลอ กระทุ้งให้ทั่วๆ แล้วจึงเทพูนเลยหนาประมาณ 0.1 ม. ไม่มีการใส่เหล็กเสริมใดๆ เพราะคิดว่าไม่ได้รับน้ำหนักอะไรมากมาย ไม่มีรถใหญ่วิ่งผ่านหน้าบ้านและมีเงินทุนน้อยด้วย พื้นบริเวณด้านนอกไม่ได้เทพูน เพราะปูนหมด จึงแค่เอาไม้กระดานมาวางเรียงๆ ปิดไว้เฉยๆ พื้นชั้นที่ 2 เอาเศษไม้กระดานมาจากใต้สะพานมาใช้ มีขนาดต่างๆ กันมากมาย และซื่อไม้อัดแผ่นใหญ่ๆ มาเพิ่ม

5. ผนัง

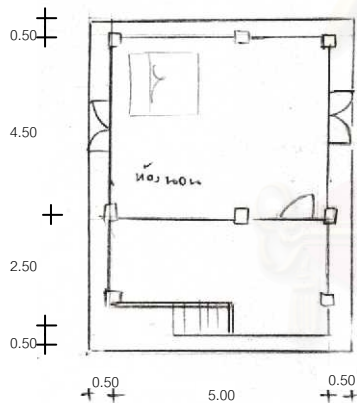
ผนังชั้นที่ 1 เป็นผนังก่อคอนกรีตบดล็อก ยังไม่ได้ฉาบปูน เวลาฝนตกน้ำฝนก็ซึมเข้ามาตลอด แต่บริเวณชั้น 1 ไม่มีคานคอดิน ผนังคอนกรีตบดล็อกจึงวางบนพื้นดิน ผนังชั้นที่ 2 ใช้ไม้ขนาด 1.5"x1.5" ติโครงและผนังด้านหน้าด้านข้างทั้งสองด้านบุด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ แต่ด้านหลังจะบุด้วยสังกะสีเก่า มีหลายสีผสมกัน ติดเอาไว้ชั่วคราวก่อนเพราะกระเบื้องแผ่นเรียบหมด

รูปที่ 5.2.9 แสดงโครงหลังคา

รูปที่ 5.2.10 แสดงแปลนชั้นล่าง

รูปที่ 5.2.11 แปลนชนบน

6. โครงหลังคา

ใช้ไม้เก่าขนาด 1.5"x6" และไม้ขนาด 1.5"x3" ทำโครงหลังคาและปูด้วยกระเบื้องลอนคู่

7. ประตู, หน้าต่าง

ประตู จะเอาไม้มาต่อเองทั้งหมด แต่ หน้าต่างยังไม่มี ตีวงกบเตรียมเอาไว้เฉยๆ ก่อน เวลาฝนตกก็จะเอาไม้อัดมาปิดชั่วคราว

บ้านหลังที่ 3 นายธีรพล จันทรวิบูลย์ โชน 4 ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน แปลงที่ 37
 ดำเนินการก่อสร้างบ้านโดย ใช้เฉพาะคนในครอบครัว
 สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2545 เวลา 15: 30 - 17:50

นายธีรพล จันทรวิบูลย์ เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานลาดยาว เขตจตุจักร แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่
 รองรับนี้ตั้งแต่ วันที่ 7 เมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพขายปลา โดยจะไปซื้อปลาจากสะพานปลา
 บนถนนเจริญกรุงและนำมาหนึ่งขายที่ตลาดไปขายกับนางพรทิพย์(ภรรยา)กัน 2 คน และรับซื้อของ
 เก่าซึ่งจะไปเก็บหรือซื้อของเก่าตามบ้านในชุมชนและบริเวณใกล้เคียงกับชุมชนทำเป็นอาชีพเสริม
 ครอบครัวนายธีรพล มีสมาชิก 3 คน

1. นายธีรพล จันทรวิบูลย์
2. นางพรทิพย์ ป้อนคำ (ภรรยา) ขายปลา
3. นายวรลักษณ์ ป้อนคำ (น้องภรรยา) พนักงานบริษัท

รูปที่ 5.3.1 นายธีรพล จันทรวิบูลย์

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายธีรพล มีรายได้รวมประมาณ 8,000 - 9,000 บาทต่อเดือน มีรายจ่ายรวม
 ประมาณ 8,000 - 9,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องที่อยู่อาศัยและค่าดอกเบี้ย รายได้ไม่
 เพียงพอกับรายจ่าย ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 100,000 บาท
 แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 90,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมา
 จาก เงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บาท ต่อหลังคาเรือน และเงินกู้จาก บริษัทเอกชน
 จำนวน 40,000 บาท ดอกเบี้ย 2.5%ต่อปี ส่วนที่เหลือเป็นเงินส่วนตัว

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งเหล็กครึ่งปูน ชั้นที่ 1 ก่อคอนกรีตบดล็อกยังไม่
 ได้ฉาบปูนเวลาฝนตกน้ำซึมเข้ามารบกวน ชั้นที่ 2 เป็นโครงเหล็กทั้งหมดและใช้โครงคร่าวเหล็ก
 ดีโครงผนังซึ่งได้มาฟรีจากผู้ที่ทำงานทางด้านก่อสร้างแล้วเหลือไม่ใช้แล้วแล้วบุผนังด้วย
 กระเบื้องแผ่นเรียบ และดีโครงหลังคาเป็นโครงเหล็กด้วย ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัย
 อย่างเดียว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 7 เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าน้ำประปาใช้เป็นของ
 ตนเอง ใช้โทรศัพท์สาธารณะนอกชุมชน ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

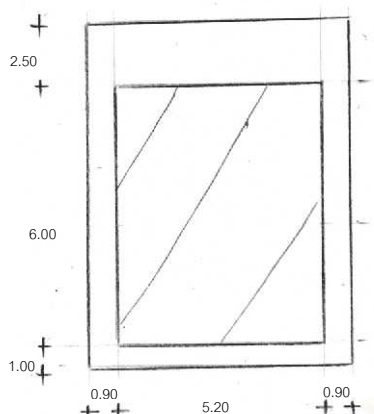
การดำเนินการก่อสร้างโดยตัวนายธีรพล จันทรวินุรณ์ เป็นคนเดียวเป็นส่วนใหญ่และมีนายวงศ์รัชต์(น้องแฟน)มาช่วยที่หลังเพราะพึ่งเข้ามาอยู่ประมาณเดือนธันวาคม 2544 โดยเริ่มแรกนายธีรพลไม่เคยสร้างบ้านมาก่อนและไม่มีเงินก้อนจ้างผู้รับเหมาจึงไปนั่งดูบ้านที่กำลังก่อสร้างอยู่ทุกวันในเวลาหลังจากกลับจากขายปลาทุเมื่อมีอะไรไม่เข้าใจค่อยถามเจ้าของบ้านหรือช่าง แล้วจึงมารองสร้างบ้านของตัวเอง ส่วนการเดินทางภายในบ้านก็ไม่เคยทำมาก่อนจึงไปซื้อหนังสือเทคนิคการเดินสายไฟและออกแบบติดตั้งไฟฟ้าจากที่สวนจตุจักรมาอ่านใช้เวลาศึกษาประมาณ 2 เดือนก่อนเริ่มเดินไฟบ้านของตนเองและปัจจุบันไปรับจ้างเดินไฟให้บ้านอื่นด้วย เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างยืมมาจากบ้านแปลงที่ 196 และจะทำการก่อสร้างทุกวันในช่วงเย็นที่รู้สึกสดชื่น กระปรี้กระเปร่า โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลย มีการวางแผนที่จะสร้างห้องน้ำและห้องครัวด้านหลังในอนาคต

พัฒนาการของบ้าน

037 15/07/44	07/10/44	02/12/44	20/01/45
	28/01/45		

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 5.3.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.3.3 แสดงการดูบ้านอื่นก่อสร้าง

รูปที่ 5.3.4 แสดงการขย่มตอกเสาเข็ม

รูปที่ 5.3.5 แสดงการตอกเสาเข็มด้วยสองเกลอ

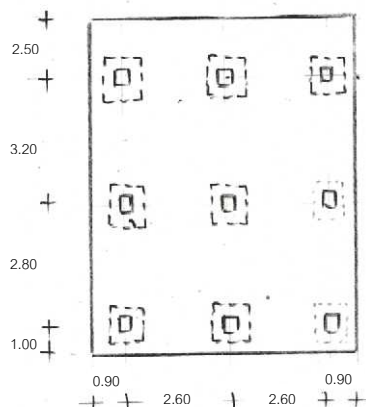
1. แบบบ้าน

คิดเอาเอง เดิมไม่มีความรู้เรื่องการสร้างบ้านเลยและเงินก้อนที่จะเอาไปจ้างผู้รับเหมา จึงเริ่มต้นด้วยการไปนั่งดูบ้านอื่นสร้างก่อน วางเมื่อไหร่ก็ไปนั่งดู เมื่อมีอะไรที่ไม่เข้าใจก็จะถามเจ้าของบ้านหรือช่างที่กำลังทำอยู่ เมื่อเริ่มเข้าใจแล้วจึงเริ่มมาสร้างบ้านของตนเอง รูปแบบบ้านที่เลือกก็ดูจากบ้านข้างๆ ประกอบกับวัสดุที่หาได้ พอดีเพื่อนเอาโครงเคร่าเหล็กมาให้จึงสร้างเป็นบ้าน 2 ชั้น ครึ่งไม้ครึ่งปูน ชั้นบนเป็นโครงเหล็กทั้งหมด

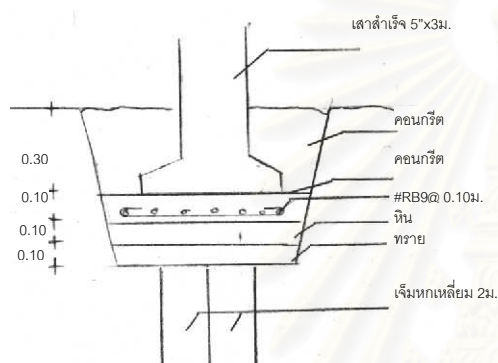
2. ฐานราก

จำนวนฐานรากทั้งหมดมี 9 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลงไปลึกประมาณ 0.60 ม. และมีขนาดของฐานประมาณ 0.50x0.50 ม. ใช้เสียมยาวขุดหลุมเสาเข็มลงไปประมาณ 1 ม. แล้วจึงตอกเสาเข็มลงไป ใช้เข็ม 6 เหลี่ยม ยาว 2 ม. ตอกชิดกัน เพราะคิดว่าตอกติดกันจะเหมือนไม้ใช้เสาเข็มขนาดใหญ่ แต่เป็นวิธีที่ผิด เนื่องจากจะทำให้สูญเสียแรงเสียดทานของผิวเสาเข็มกับดิน

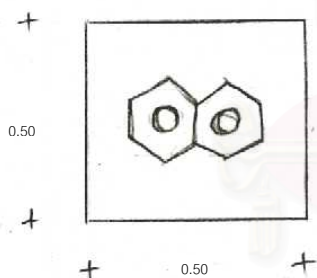
การตอกเข็มจะใช้วิธีขย่มก่อน เมื่อเสาเข็มไม่ลงแล้วจึงใช้ 3 เกลอมาตอก ซึ่งทำตัวเอง เมื่อตอกเสาเข็มเสร็จ ทำความสะอาดกันหลุมให้สะอาดแล้วเททรายหยาบลงไปหนาประมาณ 0.10 ม. ตามด้วยหินเบอร์ 2 อีกประมาณ 0.10 ม.

รูปที่ 5.3.6 แพลนฐานราก

รูปที่ 5.3.7 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.3.8 ภาพรูปตัดฐานตอม่อ

รูปที่ 5.3.9 แสดงการผูกเหล็กคานอ้อมเสา

แล้วจึงวางเหล็กตะแกรงขนาด RB9@ 0.10 ม. ทำให้ได้ระดับ ตั้งเสาสำเร็จลงไปให้ได้ดังสุดท้ายเทคอนกรีตทับอีกครั้งจนเต็มหลุม หนา ประมาณ 0.30 ม.

3. คาน

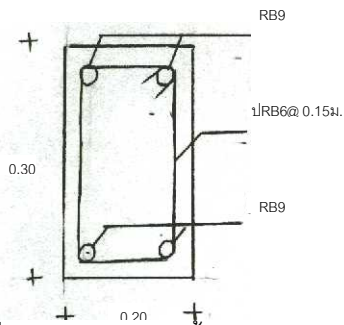
คานคอดิน เป็นคานคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาด 0.20x0.30 ม. เหล็กเสริมจากคาน เมื่อวิ่งมาถึงเสาใช้วิธีอ้อมไปทางด้านข้างซ้าย และขวา และตรงบริเวณเสามุมบ้านจะใช้วิธีพันเหล็กเสริม 1 รอบ ก่อนแล้วจึงให้เหล็กวิ่งตามแนวคานต่อไป ปูนที่ใช้ทั้งหมดใช้ปูน TPI เขียว ซึ่งเป็นปูนฉาบ

4. พื้น

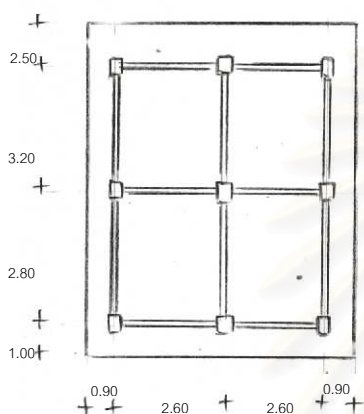
ก่อนเทพื้นเอาดินที่ขุดมาจากทำฐานมากมแต่ยังไม่พอ ต้องซื้อทรายมาอีกประมาณ 4 คิว คิวละประมาณ 200 บาท บดอัดให้แน่น แล้วจึงวางเหล็กตะแกรง ขนาด RB6@ 0.15 ม. เทพื้นหน้าประมาณ 0.1 ม. พื้นชั้นที่ 2 ใช้เป็นโครงเหล็กทั้งหมดแล้ววางด้วยไม้กระดาน

5. ผนัง

ผนังชั้นที่ 1 ก่อคอนกรีตบดอัดยังไม่ได้ ฉาบเพราะไม่มีเงิน ผนังชั้นที่ 2 ใช้โครงเหล็ก เสร้าเหล็ก ทำเป็นโครงยึดกัน โดยใช้รีเวตยึด ทั้งหมดแล้วบุผนังภายนอกด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ นำมาตัดเป็นแผ่นเล็กๆ แล้วติดซ้อนเป็นเกล็ดด้วยตะปูเกลียว ส่วนผนังภายในจะติดด้วยผ้ายิปซัมทั้งหมด

รูปที่ 5.3.10 รูปตัดคานชั้นล่าง

รูปที่ 5.3.11 แพลนคานคอดิน

6. ไฟฟ้า

นายธีรพล เป็นผู้เดินไฟเองทั้งหมด โดยเริ่มจากการไปซื้อหนังสือ “เทคนิคการเดินสายไฟ และออกแบบติดตั้งไฟฟ้า” ใช้และศึกษาเอง ประมาณ 2 เดือนจึงลองทำเอง ขณะนี้รับจ้างเดินไฟให้บ้านอื่นแล้ว สามารถสร้างรายได้ให้อีกทางหนึ่ง

7. หลังคา

โครงหลังคาเป็นโครงเหล็กทั้งหมดเหตุที่ใช้เนื่องจากน้ำหนักเบาสามารถทำยกได้ และปูด้วยกระเบื้องลอนคู่

รูปที่ 5.3.12 แสดงผนังภายในชั้นล่าง

รูปที่ 5.3.13 แสดงการติดตั้งกระเบื้องแผ่นเรียบผนังภายนอก

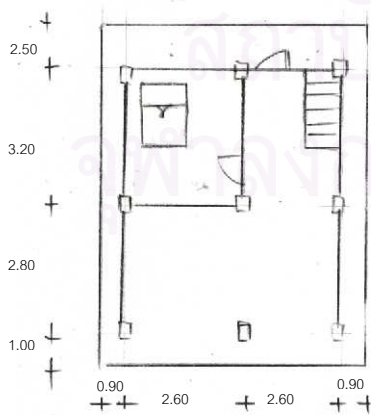
รูปที่ 5.3.14 ภาพแสดงการต่อโครงคร่าวเหล็กผนังชั้นบน

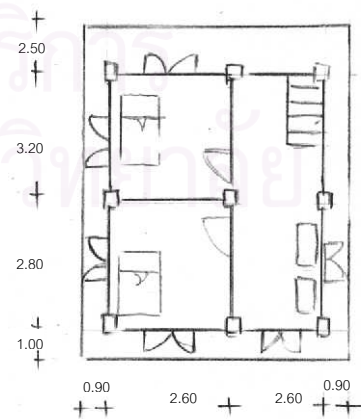
รูปที่ 5.3.15 แสดงหนังสือที่ใช้ศึกษาการเดินไฟ

รูปที่ 5.3.16 แสดงโครงหลังคาเหล็ก

รูปที่ 5.3.17 แปลนชั้นล่าง

รูปที่ 5.3.18 แปลนชั้นบน

บ้านหลังที่ 4 นายสมศักดิ์ ชื่นจิตร โชน 1 ชุมชนประชาอุทิศ 76 แปลงที่ 275

ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย เพื่อนหรือญาติมาช่วย

สัมภาษณ์วันที่ 27 มกราคม 2545 เวลา 15: 30 - 16:55

นายสมศักดิ์ ชื่นจิตร เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานบางกอกน้อย เขตบางกอกน้อย แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ วันที่ 7 เมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพรับจ้างตอกเสาเข็ม ตามบ้านหรือหมู่บ้าน รื้อทุบอาคารเก่าที่ต้องการสร้างใหม่ โดยจะมีผู้รับเหมามาจ้างตอกอีกที ส่วนใหญ่จะเป็นขาประจำที่เคยติดต่อกันมานานแล้วตั้งแต่อยู่ที่ใต้สะพาน และรับจ้างทั่วไปทำอะไรก็ได้แล้วแต่ใครจะจ้างในชุมชนเป็นอาชีพเสริม ครอบครัวนายสมศักดิ์ มีสมาชิก 4 คน

1. นายสมศักดิ์ ชื่นจิตร
2. นางยุพิน ชื่นจิตร (ภรรยา)
3. นายทอง ศิริจันทร์
4. นายสมยศ ศิริจันทร์

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายสมศักดิ์ มีรายได้ค่อนข้างไม่แน่นอน รวมประมาณ 8,000 - 9,000 บาท ต่อเดือน แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 8,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องดอกเบี้ยเงินกู้ที่กู้มาใช้จ่ายในครอบครัว รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ก่อนเริ่มสร้างบ้านไม่ได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านเลยเพื่อคิดว่าจะสร้างให้ถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 18,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินออมที่เก็บเอาไว้จากการทำงานจำนวน 3,000 บาท และเงินกู้จาก พอช. จำนวน 15,000 บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านไม้ 2 วัสดุที่ใช้ ส่วนที่เป็นไม้ทั้งหมดจะเป็น ไม้ของเก่า จากใต้สะพาน ตังกะสีเก่าเก็บมา และซื้อเสาปูนสำเร็จมาเพิ่ม ลักษณะปลูกสร้างชั่วคราวและใช้อยู่อาศัยอย่างเดีว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 3 เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้โดยต่อมาจากบ้านแปลงที่ 277 เวลาจ่ายเงินจะจ่ายตามมิเตอร์บวกกับค่าเสียเวลาอีกนิดหน่อยที่ต้องเสียเวลามาเก็บเงินที่บ้านเรา ใช้น้ำจากแท็งค์ที่สนง.เขตจัดให้ เวลาจะใช้โทรศัพท์จะออกไปโทรนอก ชุมชนหรือใช้โทรศัพท์มือถือจากบ้านแปลงที่ 28 ราคานาทีละ 10 บาท และไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพอแล้ว

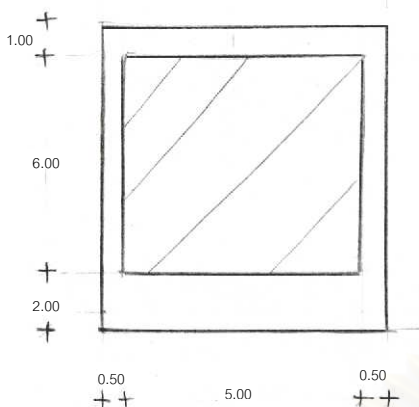
รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

การดำเนินการก่อสร้างโดยนายสมศักดิ์ พี่ชาย และน้องชายจากต่างจังหวัดมาช่วย โดยจะมาในช่วงที่มีวันหยุดหลายๆวัน จะมาช่วยทุกส่วนที่ตอนนั้นกำลังก่อสร้างอยู่ ไม่ได้มีการให้ค่าแรง แต่จะเลี้ยงอาหารและเหล้าตลอดเวลาที่มาช่วยทำและจะพักอยู่ด้วยกัน เครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้างเป็นของตนเองบางส่วน และยืมมาจากเพื่อนบ้าน โดยจะใช้วิธีผลัดกันยืมบ้านใครกำลังสร้างอยู่ก็มายืมของอีกคนหนึ่ง และจะทำการก่อสร้างทุกวันที่ไม่มีงานทำหรือมีญาติมาช่วยและจะขึ้นอยู่กับงบประมาณที่มี ช่วงเดือนตุลาคมเงินหมดก็จะหยุดสร้างเมื่อมีหาเงินมาได้ก็จะค่อยสร้างต่อโดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลยเนื่องจากจะติดงานไม่สามารถไปได้ ช่วงที่อยู่ได้สะพานมีงานมากมีคนรู้จักมากติดต่อสะดวก มีการวางแผนที่จะสร้างชั้นที่หนึ่งเป็นปูน วางคานคอดิน ก่อผนังด้วยคอนกรีตบล็อกและฉาบปูนเมื่อมีเงิน

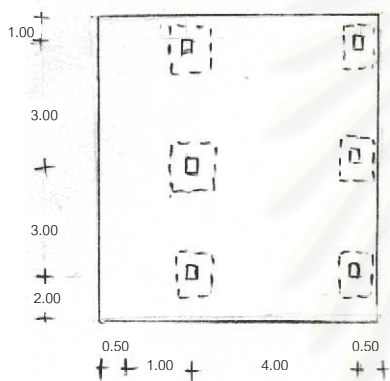
ภาพพัฒนาการของบ้าน

275 21/07/44	05/08/44	19/08/44	02/09/44
	10/09/44	24/11/44	

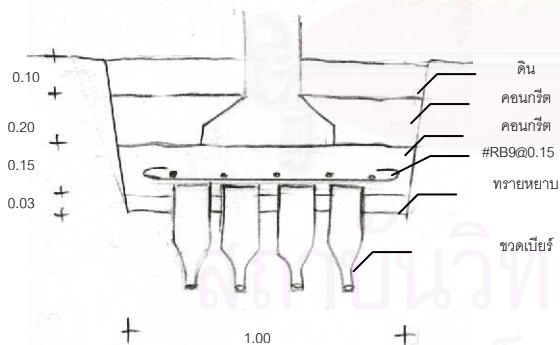
การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 5.4.1 แปลงที่ดิน

รูปที่ 5.4.2 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.4.3 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.4.4 แสดงการเสริมขดเบียร์ในฐานราก

1. แบบบ้าน

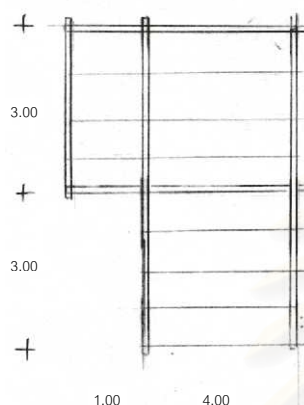
ไม่ได้เขียนออกมาแต่ใช้วิธีคิดเอาใจที่จะเหมาะสมกับครอบครัวของตน และเน้นความประหยัดเป็นอันดับแรกในการตัดสินใจเลือกแบบบ้าน

2. ฐานราก

จำนวนฐานรากทั้งหมด 6 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลึกประมาณ 0.50 ม. และมีขนาดของฐานประมาณ 1x1 ม. แล้วใช้ขวดเบียร์คว่ำขุดปักลงไปให้ชิดๆ กันและให้จำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขวดเบียร์ดังกล่าวนี้ นำมาจากการกินเองบ้าง ไปขอเพื่อนบ้านมาบ้าง และซื้อขวดจากเพื่อนบ้านที่อาชีพเก็บของเก่า ราคาขวดละ 1 บาท เมื่อปักขวดเสร็จ ซึ่งให้กันขวดอยู่เหนือดิน 0.05 ม. ล้างกันขวดให้สะอาดและจึงเทด้วยทรายหยาบที่ซื้อมา เทหนาประมาณ 2-3 ซม. เพื่อเป็นการปรับระดับให้เรียบก่อนเทปูน วางเหล็กตะแกรง RB9@0.10 ม. หลังจากผูกเหล็กเสร็จ เทคอนกรีตหยาบลงไปหนาประมาณ 0.15 ม. ปาดให้ได้ระดับ วางเสาสำเร็จขนาด 5"x5"x3 ม. ทำระดับและตั้งตั้งให้ถูกต้องแล้วจึงเทคอนกรีตกับฐานเสาสำเร็จอีกประมาณ 0.20 ม. แล้วดินที่ได้จากการขุดหลุมฐานรากตอนแรกมาถมที่ฐานรากให้เต็ม

รูปที่ 5.4.5 แสดงการตั้งเสาชั้น 1

รูปที่ 5.4.5 แปลนคาน ตงชั้นบน

รูปที่ 5.4.6 แสดงไม้พื้นชั้น 2

รูปที่ 5.4.7 แสดงผนังภายนอก

เหตุผลที่ใช้ขวดเบียร์แทนเสาเข็ม เนื่องจากเงินที่กู้มาไม่เพียงพอ และเคยเห็นทาว์นเฮาส์ในกรุงเทพฯ และบ้านตามริมแม่น้ำใช้ขวดเบียร์แทนเสาเข็ม อายุบ้านเกือบ 10 ปี แต่ก็ไม่ทรุด บ้านไม้ 2 ชั้น ใช้ขวดเบียร์ประมาณ 50 ขวดต่อหนึ่งหลุม, บ้านปูน 1 ชั้นควรใช้ขวดเบียร์ประมาณ 100 ขวดต่อหนึ่งหลุม

3. คานและตง

ไม้สำหรับคาน, ตง, เสา, โคนหลังคาซื้อเหมามาจากบ้านเก่าเป็นไม้มือสอง ราคา 8,000 บาท

4. พื้น

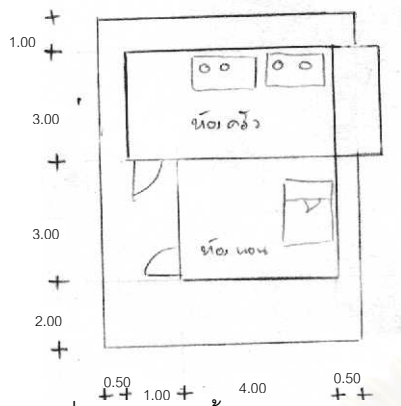
ใช้ไม้เศษของเก่าจากใต้สะพาน และไม้เก่าจากบ้านพี่ชายที่ยังไม่ได้สร้างจึงเอาไม้มาสร้างหลังนี้ก่อน

5. ผนัง

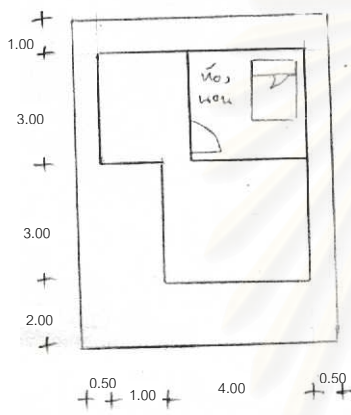
มีลักษณะเป็นโครงไม้ขนาด 1.5"X3" ตีเอาไว้ชั่วคราวเนื่องจากไม้ไม่พอ และใช้สังกะสีเก่าขึ้นสนิมบางส่วนตีเอาไว้ชั่วคราวเพื่อรอเก็บเงินมาซื้อกระเบื้องแผ่นเรียบมาติด

6. หลังคา

โครงหลังคาใช้ไม้เก่าขนาดหน้า 3 โดยซื้อเหมามา ส่วนกระเบื้องมุงหลังคาใช้กระเบื้องลอนคู่มือ 2 ซื้อมาแผ่นละ 10 บาท มีรอยแตกเป็นรูบ้าง แต่ยังสามารถใช้ได้ซ่อมแซมเพียงเล็กน้อย

รูปที่ 5.4.8 แปลนชั้นล่าง

รูปที่ 5.4.9 แปลนชั้นบน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านหลังที่ 5 นายจำลอง แพงมา โชน 2,3 ชุมชนอ่อนนุช แปลงที่ 21

ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย เพื่อนหรือญาติมาช่วย

สัมภาษณ์วันที่ 30 มกราคม 2545 เวลา 17:00 - 18:40

นายจำลอง แพงมา เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานพระราม 9 เขตมกคะสัน แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ ต้นเดือนเมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพขายกล้วยเดียวกับนางม้วน(ภรรยา) 2 คน ร้านเป็นรถเข็นขายตรงบริเวณข้างซอย RCA 1 จะไปขายทุกวันช่วงเย็นจนถึงตี 4 จะขายดีในวันหยุดวันเสาร์และวันอาทิตย์ ครอบครัวนายจำลอง มีสมาชิก 2 คน

1. นายจำลอง แพงมา
2. นางม้วน แพงมา (ภรรยา)

รูปที่ 5.5.1 นายจำลอง แพงมา

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายจำลอง มีรายได้รวมประมาณ 12,000 บาทต่อเดือน แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 15,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้จ่ายไปกับเรื่องค่าดอกเบี้ยเงินกู้ รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 100,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 80,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินกู้จาก พอช. จำนวน 23,000 บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี กู้เพื่อนบ้านจำนวน 30,000 บาทดอกเบี้ยไม่รู้เท่าไรตอนกู้ไม่ได้ตกลงกันแต่ยังงี้ก็ต้องให้เขา และกู้น้องสาวจำนวน 20,000 บาทไม่มีดอกเบี้ย

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน ชั้นที่ 1 ก่ออิฐถือคั้งไม่ได้ฉาบปูน ชั้นที่ 2 บุผนังด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ โครงสร้างทั้งหมดเป็น โครงสร้างเหล็ก วัสดุที่ใช้ส่วนมากเป็นของใหม่ซื้อจากร้านค้านอกชุมชน ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยอย่างเดียว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 5 เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้โดยต่อมาจากบ้านแปลงที่ 22 แล้วคิดเงินเป็นหน่วยราคาหน่วยละ 5 บาท ใช้น้ำโดยต่อมาจากบ้านแปลงที่ 29 ใช้โทรศัพท์มือถือของตนเองได้มาจากพี่ชายให้มา ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

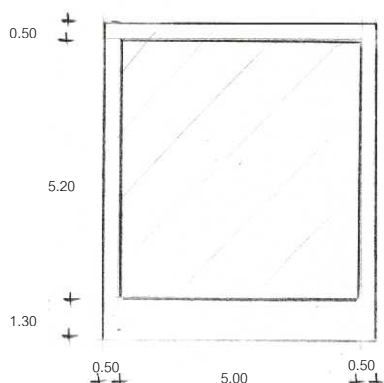
การดำเนินการก่อสร้างโดยตัวนายจำลอง และมีเพื่อนจากที่ทำงานเก่าที่เป็นช่างเหล็ก ประมาณ 1 - 2 คน และญาติมาจากต่างจังหวัด 1 คนมาช่วยเป็นประจำในวันอาทิตย์หรือที่มีวันหยุดติดต่อกันนานๆ โดยจะเลี้ยงอาหาร 3 มื้อและเลี้ยงเหล้าและนอนพักที่บ้านนายจำลองด้วย เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นเพื่อนบ้านและเพื่อนที่ทำงานเดิม และจะทำการก่อสร้างในวันที่มีเงินซื้อของมาได้วันไหนของหมดก็หยุดสร้างบ้าน โดยเคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลย มีการวางแผนที่จะฉาบปูนผนังชั้น 1 สร้างห้องน้ำและซื้อประตูหน้าต่างมาติดให้เสร็จเพราะขณะนี้ใช้ไม้อัดมาปิดเท่านั้นไม่แข็งแรงกลัวใครเข้าขโมยของ

พัฒนาการของบ้าน

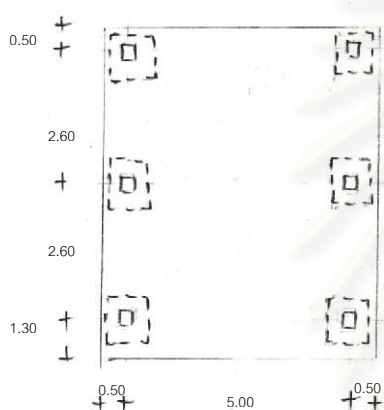
021 14/07/44	29/12/44

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

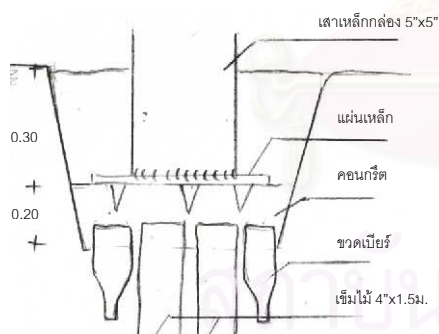
การดำเนินการก่อสร้าง

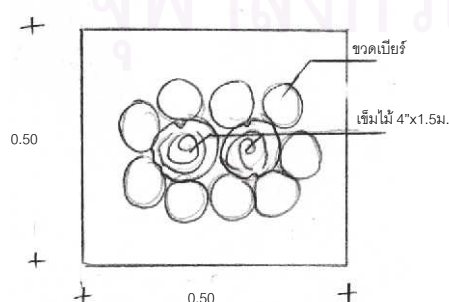
รูปที่ 5.5.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.5.3 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.5.4 รูปตัดฐานราก

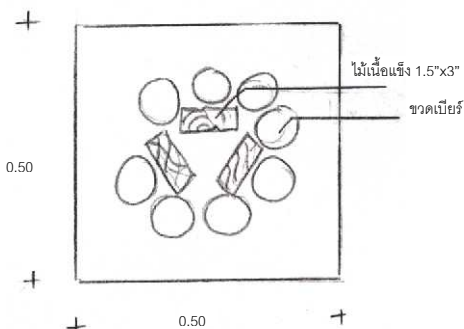
รูปที่ 5.5.5 แสดงรูปตัดฐานต่อม่อแบบที่ 1

1. แบบบ้าน

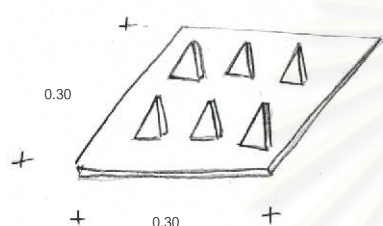
ใช้วิธีคิดเอาเองในหัว ไม่ต้องเขียนออกมา ลงมือสร้างเสร็จแล้วค่อยๆ ปรับเปลี่ยนเองตามใจ และไม่ใช้แบบจากที่การเคหะฯ ออกให้ เนื่องจากคิดว่าแพงเกินไปไม่สามารถสร้างได้ จะมีเพื่อนจากที่ทำงานเก่ามาช่วยบ้างเป็นประจำประมาณ 1-2 คน และญาติจากต่างจังหวัด เมื่อมีวันหยุดติดต่อกันหลายวันจะเรียกมาช่วยสร้าง

2. ฐานราก

จำนวนฐานรากมีทั้งหมด 6 ฐาน ขุดดินลึกลงไปประมาณ 0.50 ม. และมีขนาดของฐานประมาณ 1X1 ม. เนื่องจากมีเงินทุนในการสร้างบ้านน้อย จึงคิดว่าบ้านขนาดนี้คงรับน้ำหนักไม่มาก ใช้เสาเข็มไม้สนซีก 2 ต้น หรือใช้ไม้เนื้อแข็งขนาด 2”X6”X1.50 ม. ผสมกับขวดเบียร์ก็ คงจะรับน้ำหนักไหวฐานรากแต่ละฐานจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับการวาง ขณะนั้นมีวัสดุตัวใดที่สามารถพอจะนำมาใช้ได้ โดยจะมีฐานรากอยู่ 2 รูปแบบคือ แบบที่ใช้เสาเข็มไม้สนขนาด 4”X1.50 ม. จำนวน 2 ต้น เก็บมาจากใต้สะพานมาตอกชิดกันแล้วปักด้วยขวดเหล็กหรือขวดเบียร์ที่เก็บมาจากที่ร้านขายกล้วยเตี่ยวของตนเอง อีกแบบคือ ใช้ไม้เนื้อแข็งขนาด 2”X6”X1.50 ม. ที่เก็บมาจากใต้สะพาน 3 ท่อน มาตอกเป็นรูปสามเหลี่ยม แล้วปักด้วยขวดเหล็กหรือขวดเบียร์

รูปที่ 5.5.6 แสดงรูปตัดฐานตอม่อแบบที่ 2

รูปที่ 5.5.7 แผ่นเหล็กที่ใช้ต่อเสาเหล็กกับฐานตอม่อ

รูปที่ 5.5.8 แสดงการกรอกปูนในเสาเหล็กทุกต้นเพื่อเพิ่มความแข็งแรง

รูปที่ 5.5.9 แสดงการใช้เหล็กฉากแทนวงกบไม้ และแทนเสาเอ็น ทับหลัง

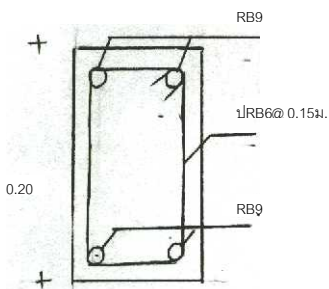
จากนั้นทำความสะอาดกันหลุม แล้วจึงเทคอนกรีตหยาบลงไปหนาประมาณ 0.20 ม. เตรียมวางแผ่นเหล็กรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดประมาณ 0.30X0.30 ม. แล้วเอาเหล็กสามเหลี่ยมปลายแหลมมาเชื่อมติด เพื่อให้เกาะกับผิวปูน นำไปวางขณะที่คอนกรีตหยาบยังไม่แข็งตัว วางให้ได้ระดับเพื่อใช้สำหรับตั้งเสาเหล็ก ตั้งเสาเหล็กบนแผ่นเหล็ก ทำดิ่งให้ถูกต้อง แล้วจึงเชื่อมติดโดยตู้เชื่อมที่ยืมมาจากเพื่อนจึงมีความคิดว่าใช้โครงสร้างเป็นเหล็กทั้งหมดจะทำงานได้ง่ายกว่า มีน้ำหนักเบา และถูกกว่าไม้

3. เสา

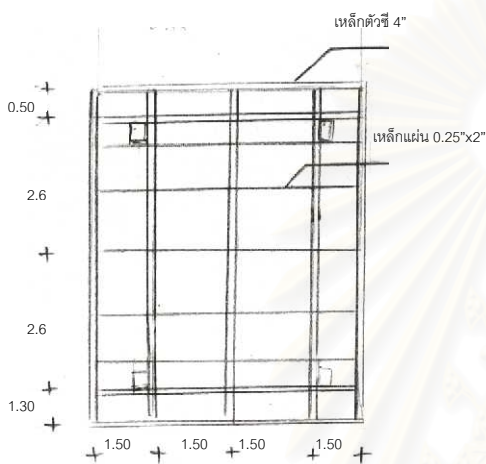
เสาชั้นที่ 1 และ 2 จะใช้เหล็กกล่องขนาด 5" X5" และกรอกปูนลงไปด้วยเพื่อความแข็งแรง

4. คาน

คานคอดินจะเป็นคานคอนกรีตเสริมเหล็ก การต่อเหล็กเสริมของคานคอดินกับเสาเหล็กนั้นจะทำได้โดยการให้เหล็กเสริมคานทั้ง 4 เส้นอ้อมเสาไปทางด้านข้างทางซ้ายและขวา แล้วทำการยึดติดด้วยการเชื่อม เสร็จแล้วหล่อคานให้ใหญ่กว่าขนาดของเสาเล็กน้อยเพื่อให้คอนกรีตหุ้มเหล็กเสริม

รูปที่ 5.5.10 รูปตัดคาน

รูปที่ 5.5.11 แปลนคาน

5. ผนัง

ผนังชั้นที่ 1 เป็นผนังก่อคอนกรีตบล็อก ยังไม่ได้ฉาบเพราะเงินหมด ผนังชั้นที่ 2 ติด้วย โครงเหล็กผสมกับไม้ที่เหลือจากใต้สะพานและ บุผนังด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ

วงกบประตู หน้าต่างจะใช้เหล็กฉากทำ เพราะสะดวกดี ไม่ต้องทำเสาเอ็นทับหลังเพราะ คิดว่าสามารถรับน้ำหนักได้

6. หลังคา

โครงหลังคาใช้โครงเหล็ก และปูด้วย กระเบื้องลอนคู่

รูปที่ 5.5.12 แสดงผนังภายใน

รูปที่ 5.5.13ภาพแสดงโครงสร้างเหล็กชั้นบน

บ้านหลังที่ 6 นายชนพล เคนำ โชน 4 ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน แปลงที่ 214
 ดำเนินการก่อสร้างบ้านโดย เพื่อนหรือญาติมาช่วย
 สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2545 เวลา 13: 50 - 15:50

นายชนพล เคนำ เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานวัดเสมียนนารี เขตจตุจักร แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่
 รองรับนี้ตั้งแต่ ปลายเดือนมกราคม 2544 แต่เริ่มมาสร้างบ้านตั้งแต่ ปลายเดือนพฤศจิกายน 2544
 ปัจจุบันมีอาชีพขายปลา โดยไปซื้อปลาที่สะพานปลาบนถนนเจริญกรุงนำมาต้มแล้วนำไปขาย
 ที่เมืองทองธานี และนางสาวหนูแดง (ภรรยา) ไปขายที่หมอสิดกิโลเมตรที่ 11 แต่ก่อนเป็นช่าง
 ก่อสร้างมาก่อนเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วแล้วเปลี่ยนมาขายปลาเพราะรายได้ค่อนข้างแน่นอนและ
 อิสระไม่ต้องมีใครบังคับ ครอบครัวนายชนพล มีสมาชิก 5 คน

1. นายชนพล เคนำ
2. นางหนูแดง อำภางค์ (ภรรยา)
3. นายประสิทธิ์ อำภางค์ (พี่สะใภ้)
4. ลูกสาว 2 คน

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

รูปที่ 5.6.1 นายชนพล เคนำและญาติ

ครอบครัวของนายชนพล มีรายได้รวมประมาณ 28,000 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายรวม
 ประมาณ 20,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะนำไปกับเรื่องที่อยู่อาศัย รายได้เพียงพอกับรายจ่ายและ
 เหลือเก็บประมาณเดือนละประมาณ 2,000 – 3,000 บาท ก่อนเริ่มสร้างบ้าน ได้ตั้งงบประมาณในการ
 สร้างบ้านไว้ประมาณ 100,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 180,000 บาท
 โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินเก็บจำนวน 50,000 บาท และที่เหลือเป็นเงิน
 หมุนเวียนจากการทำงาน

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น วัสดุที่ใช้ซื้อใหม่เกือบทั้งหมด
 ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยอย่างเดียว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 2 เดือน
 ภายในบ้านมีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้โดยต่อมาจากบ้านแปลงที่ 203 เวลาจ่ายเงินจะจ่ายให้
 พอสมควรตามความเหมาะสมว่าวันไหนใช้มากก็ให้มาก วันไหนใช้น้อยก็ให้น้อย มีโทรศัพท์มือถือ
 เป็นของตนเอง ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

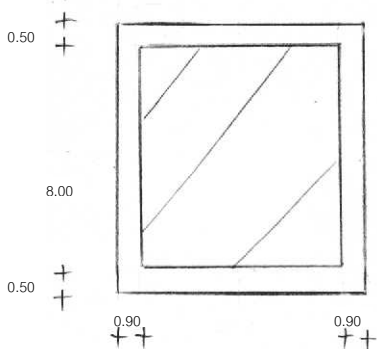
รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

การดำเนินการก่อสร้างโดยตัวนายชนพล และนายประสิทธิ์ เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างหลัก โดยญาติจากต่างจังหวัดมาช่วยวางผัง ขุดดิน ตอกเข็มให้ มีเพื่อนบ้านจากที่อยู่เดิมในชุมชนริมคลองเปรมประชากรประมาณ 7 คนมาช่วยในวันหยุด และมีเพื่อนบ้านแปลงที่ 202,203,204,205,212,215 และ 216 มาช่วยในวันหยุด เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของตนเองบางส่วนและยืมมาจากบ้านแปลงที่ 212 และจะทำการก่อสร้างในวันหยุดหรือหลังจากกลับมาจากขายปลาหู โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลยเนื่องจากคิดว่า ตนเองมีความรู้ในการสร้างบ้านอยู่แล้วและต้องไปทำงานทุกวัน

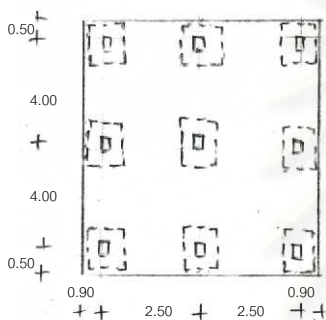
พัฒนาการของบ้าน

214 15/07/44	02/12/44	23/12/44	20/01/45

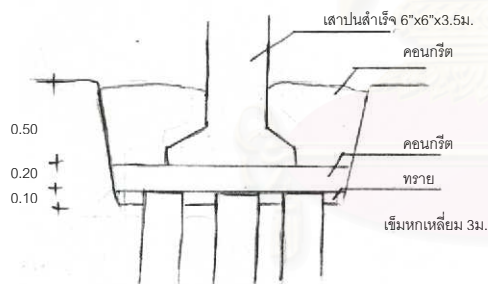
การดำเนินการก่อสร้าง

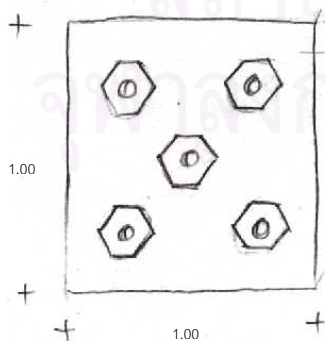
รูปที่ 5.6.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.6.3 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.6.4 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.6.5 รูปตัดฐานตอม่อ

1. แบบบ้าน

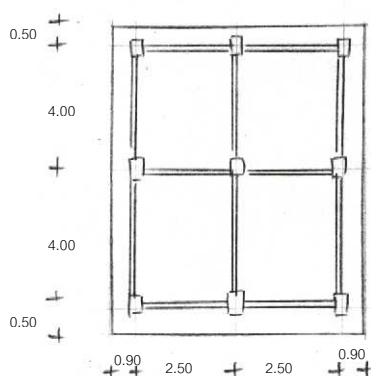
ไม่มีแบบบ้าน ใช้วิธีคิดเอาเองในหัวว่า มันจะเป็นอย่างไรแล้วก็สร้างเลย แล้วค่อยปรับเปลี่ยนเอาตามความพอใจ เวลาไปขอเลขที่บ้านจะใช้แบบบ้านของทางชุมชนไปขอ กับ สนง.เขต

2. การวางผัง

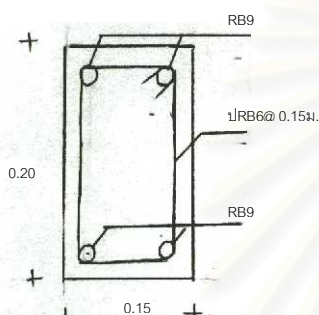
ญาติพี่น้องจำนวน 5-6 คน อยู่ที่ชุมชนริมคลองเปรมประชากร หลังวัดเสมียนนารีมาช่วยตีผนังพร้อมกับขุดดินฐานรากให้ ก่อนที่เจ้าของบ้านนายธนพลจะเข้ามาในช่วงกลางเดือน พ.ย. 44 โคร่งยึดหลักที่ว่าให้มีพื้นที่ใช้สอยมากที่สุด ญาติที่มาช่วยเป็นช่างก่อสร้างมีทั้ง ช่างปูน, ช่างไม้ และกรรมกร

3. ฐานราก

นายธนพล คิดว่าเรื่องฐานรากเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ไม่ควรประหยัด ควรทำให้แข็งแรงที่สุด จำนวนฐานรากทั้งหมด 9 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลึกประมาณ 0.8 ม. และมีขนาดของฐานประมาณ 1X1 ม. การหาศูนย์เสาเข็มทำโดยการใช้กรอบไม้ 4 เหลี่ยมที่ทำขึ้นเองให้มีขนาดเท่ากับความกว้างของฐาน แล้วเอาเส้นเอ็นมายึดเพื่อหาตำแหน่งเสาเข็ม ไม้ที่เอามาทำเก็บมาจากข้างบ้านที่เหลือใช้

รูปที่ 5.6.6 แปลนคานชั้น 1

รูปที่ 5.6.7 รูปตัดคาน

รูปที่ 5.6.8 แสดงผนังภายในใช้ปูนซีเมนต์ขาวฉาบ

รูปที่ 5.6.9 แสดงการเทพูนซีเมนต์ขาวผนังภายนอก

เสาเข็ม 6 เหลี่ยม ตอนแรกคิดเอาไว้ว่าจะใช้ 4 ต้น ต่อ 1 ฐาน คิดโดยประมาณเอาจากที่เคยเห็น แต่ตอนสั่งนายธนพลสั่งผิดเองเป็นหลุมละ 5 ต้น คิดว่าสั่งมาแล้วก็ใช้ไปให้หมด

4. คาน

ในส่วนของคานคอดินใช้เหล็กเสริมชนิดกลมทั้งหมด ซึ่งมีความคิดว่าเหล็กกลมก็สามารถรับน้ำหนักได้แล้วกับบ้านขนาดนี้ ไม่จำเป็นต้องใช้เหล็กข้ออ้อยที่มีราคาแพงกว่า ทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ขนาดของคานใช้ขนาดเดียวกันทั้งหมด

5. พื้น

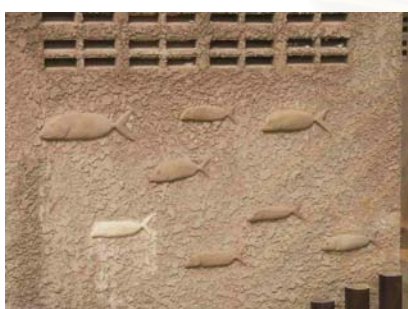
ใช้เหล็กตะแกรงขนาด **RB9@ 0.20** ม. และเทพื้นหนาประมาณ 0.10 ม. และปูกระเบื้องผิวเรียบมันขนาด 0.30x0.30 ม.

6. ผนัง

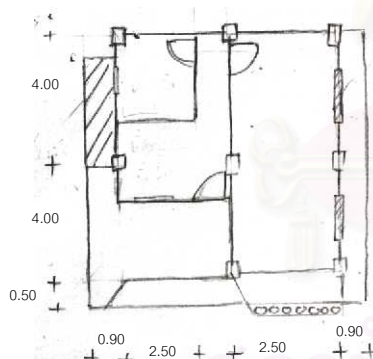
เป็นผนังก่อคอนกรีตบล็อกฉาบปูนเรียบ จากนั้นใช้ปูนซีเมนต์ขาวฉาบอีกทีหนึ่งทั้งผนังภายในและภายนอก สาเหตุที่ใช้เพราะคิดว่าเมื่อฉาบแล้วก็สีขาวดีไม่จำเป็นต้องทาสี และยังสามารถป้องกันการรั่วซึมของน้ำจากภายนอกเข้ามาสู่ตัวบ้าน ทั้งยังสามารถป้องกันน้ำที่เกิดจากการรั่วปลาตู้ขายการฉาบด้วยซีเมนต์ขาวใช้เกียงเหล็กฉาบขัดมัน ทำให้ผนังที่ได้มีความเนียนเรียบสวย มีรอยแตกหลายงาบ้างเป็นบางจุด ส่วนบริเวณผนังภายนอกส่วนที่ไม่สามารถฉาบได้ก็ใช้วิธี ผสมซีเมนต์ขาวกับน้ำมากๆ ให้เหลวแล้วใช้ถ้วยตักเทใส่ผนัง

รูปที่ 5.6.10 แสดงการติดตั้งประตู

รูปที่ 5.6.11 แสดงผนังภายนอกที่ปั้นเป็นรูปปลาหูและปลาโอ ที่แสดงถึงอาชีพที่ตนภูมิใจ

รูปที่ 5.6.12 แสดงแปลนชั้นล่าง

เมื่อฉาบซีเมนต์ขาวเสร็จเรียบร้อยแล้วปรากฏว่า สีของผนังที่ฉาบด้วยซีเมนต์ขาวไม่สม่ำเสมอกันตลอด และเปื้อนสกปรกง่าย จึงจำเป็นต้องทาสี แต่เมื่อทาสีรองพื้นสีขาวเพียง 1 รอบก็มีความเนียนเรียบสวยแล้ว ไม่จำเป็นต้องทา 2-3 รอบ (สีที่ใช้ยี่ห้อ เซฟโก้ ภายในถังละ 450 บาท ภายนอก ถังละ 650 บาท)

7. ประตู, หน้าต่าง

ประตูไม้อัดซื้อมาจากแถวชุมชน จำนวน 2 บานราคาบานละ 1,800 บาท หน้าต่างติดเหล็กตัดและติดบานเกล็ด โดยกระจกที่ใช้ทำเป็นบานเกล็ดเก็บมาจากที่อื่นที่เจ้าของไม่ใช้แล้ว นำไปจ้างตัดตามขนาดแล้วจึงนำมาติดเอง ราคาประมาณ 400 บาทต่อ 2 บาน

8. หลังคา

โครงหลังคาใช้เหล็กตัวซีขนาด 3" ยาว 6 ม. ท่อนละ 140 บาท เหตุที่ใช้โครงเหล็กเพราะติดตั้งง่าย น้ำหนักเบา และราคาถูก มุงหลังคาด้วยกระเบื้องลอนคู่

บ้านหลังที่ 7 นางสุพัตตา ชาญสูงเนิน โชน 1 ชุมชนประชาอุทิศ 76 แปลงที่ 29
 ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย รวมกลุ่มหลายๆบ้าน
 สัมภาษณ์วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2545 เวลา 15:30 - 17:40

นางสุพัตตา ชาญสูงเนิน เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานคลองราชสามัคคี เขตภาษีเจริญ แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ วันที่ 24 เมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพวันธรรมดาเป็นแม่บ้านเลี้ยงลูกอย่างเดียว วันหยุดเทศกาลต่างๆ เสาร์ และวันอาทิตย์จะตั้งแผงขายของที่บ้าน ขายลูกชิ้น ไข่กรอกทอดมัน และน้ำผลไม้ปั่น เหตุที่ไม่ขายวันธรรมดานี้เนื่องจากจะมีคนน้อยขายแล้วไม่คุ้มทุน ครอบครัวนางสุพัตตา มีสมาชิก 7 คน

1. นายกำปนาท ชาญสูงเนิน (สามี) เป็นพนักงานสกรีนเสื้อที่โรงงาน
2. นางสุพัตตา ชาญสูงเนิน
3. นายคำ ชาญสูงเนิน (พี่เขย)
4. นายเทพพิมาร เชื้อเมืองหาญ (เพื่อนสามี)
5. เด็กผู้ชาย 2 คน เด็กผู้หญิง 1 คน

รูปที่ 5.7.1 นางสุพัตตา ชาญสูงเนิน

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนางสุพัตตา มีรายได้รวมประมาณ 6,000 – 7,000 บาทต่อเดือน มีรายจ่ายรวมประมาณ 6,000 – 7,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องค่าอาหารและค่าเดินทาง รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ก่อนเริ่มสร้างบ้านไม่ได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านคิดว่าให้ถูกที่สุด แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 7,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บาท ต่อหลังคาเรือน ไม่ได้กู้เลย

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านจากเศษวัสดุ 1 ชั้นยกพื้นสูง วัสดุที่ใช้ส่วนมากเป็นไม้ลังใส่เครื่องยนต์ไปเก็บมาจากโรงงาน โดยทางสำนักงานเขตภาษีเจริญเป็นผู้มาบอกให้ไปเก็บลักษณะปลูกสร้างชั่วคราวและใช้อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจขายลูกชิ้นและน้ำผลไม้ปั่น ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 1 เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้ ใช้น้ำจากแท็งก์ที่สำนักงานเขตจัดให้ใช้โทรศัพท์มือถือจากบ้านแปลงที่ 28 ราคานาทีละ 5 - 10 บาท แต่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอและบ้านไม่มั่นคงแข็งแรง

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

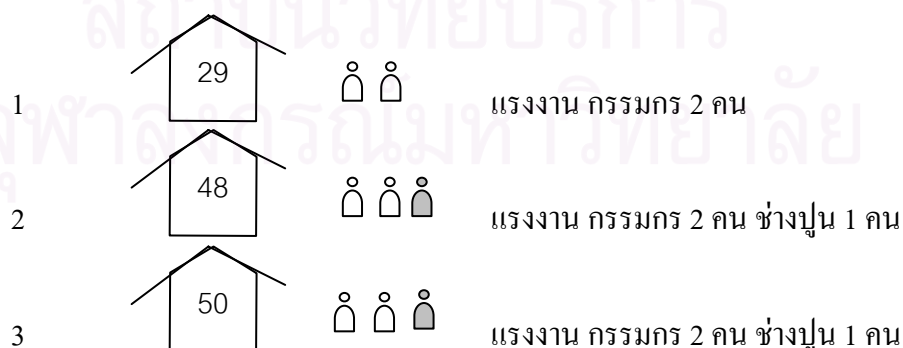
การดำเนินการก่อสร้าง โดย การรวมกลุ่มกัน 3 บ้านคือบ้านแปลงที่ 29 มีแรงงานกรรมกร 2 คน บ้านแปลงที่ 48 มีแรงงานกรรมกร 2 คน ช่างไม้ 1 คน และบ้านแปลงที่ 50 มีแรงงานกรรมกร 3 คน การรวมกลุ่มเกิดจากความคุ้นเคยกันมาที่เคยอยู่ได้สะพานมาก่อนเป็นเวลานาน มีความไว้วางใจ ประกอบกับมีเงินทุนในการสร้างบ้านน้อย ไม่สามารถไปจ้างให้คนนอกชุมชนหรือในชุมชนนี้สร้างได้ และยังขาดความรู้ในการสร้างบ้าน ไม่เคยสร้างบ้านมาก่อน เมื่อรวมกันแล้วจะร่วมกันสร้างบ้านในส่วนของกรวางผัง ขุดดิน ตั้งเสา ตีโครงและทำห้องน้ำ ส่วนอื่นๆ เช่น ปูพื้น ติพนั่ง และปูกระเบื้องมุงหลังคา แต่ละบ้านจะต้องทำกันเอง หากบ้านใดเสร็จก่อนก็จะมาช่วยบ้านอื่นที่ยังทำไม่เสร็จ เริ่มสร้างจากบ้านแปลงที่ 29, 48 และ 50 ตามลำดับ เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของบ้านทั้ง 3 หลังนำมาวมกัน และจะทำการก่อสร้างทุกวัน โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลยเนื่องจากไม่รู้ มีการวางแผนถ้ามีเงินจะสร้างใหม่ทั้งหมด เป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน

พัฒนาการของบ้าน

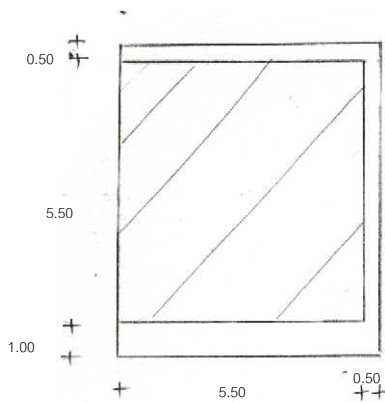
029 21/07/44	02/02/45

การรวมกัน 3 บ้าน ร่วมกันสร้างบ้าน

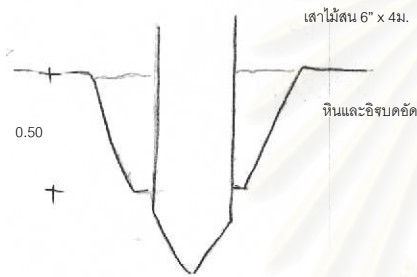
ลำดับการสร้าง

การดำเนินการก่อสร้าง

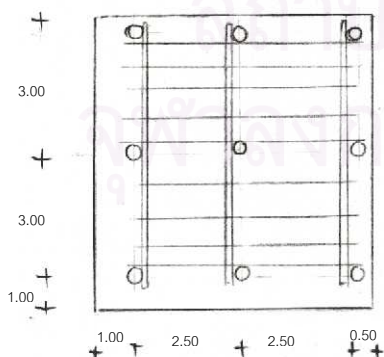
รูปที่ 5.7.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.7.3 รูปตัดเสา

รูปที่ 5.7.4 แสดงการตีไม้ประกับเพื่อแก้ปัญหาบ้านทรุดตัว

รูปที่ 5.7.5 แปลนคาน

1. แบบบ้าน

นายประวิทย์มาตีผังให้ เป็นผู้เดียวที่วางผังเป็น โดยการวางผังและรูปแบบบ้านของทั้ง 3 หลังจะมีลักษณะคล้ายๆกัน โดยวางผังและรูปแบบบ้านลักษณะคล้ายๆ กันทั้ง 3 หลัง

2. สุสานราก

ตอนแรกคิดเอาไว้ว่าจะใช้ขุดแทนเสาเข็ม เนื่องจากเงินทุนน้อย โดยการเก็บขุดเปียร์และขุดหล้าจากที่ทำงานเอามาเตรียมไว้ก่อน แต่นายประวิทย์บอกว่าบ้านขนาดนี้ไม่จำเป็นต้องทำฐานราก เนื่องจากความเกรงใจไม่กล้าบอกว่าจะทำแบบโน้นแบบนี้ และอยู่ในช่วงฤดูฝน ต้องการให้บ้านเสร็จเร็วๆ จึงไม่ใช้ขุด เอาเสาปักลงดินเฉยๆ แล้วอัดดินให้แน่นก็พอ

เมื่ออยู่ไปสักกระยะหนึ่งบ้านเกิดทรุดตัวอย่างมากจนหลังคาบิดแตก จึงแก้ไขโดยใช้ไม้เนื้อแข็งขนาด 1.5"x3" ตอกยึดประกบคู่กับเสาทุกต้น ปรากฏว่าสามารถแก้ไขได้ บ้านไม่ทรุดตัวอีก

3. คานตง

ไม้ที่ใช้ทำคานและตง ใช้ไม้ขนาด 1.5"x3" ทั้งหมด ซื้อของเก่ามาจากบ้านอื่นได้ สะพานคนที่เขาจะไม่สร้างบ้านไม้ ไม้ที่ได้มีหลายขนาดทั้งสั้นและยาวต้องนำมาต่อ แต่สภาพดีมาก ราคาประมาณ 3,000 บาท

รูปที่ 5.7.6 แสดงการตีฝาเพื่อระบายอากาศ

รูปที่ 5.7.7 แสดงพื้นไม้ชั้นล่าง

รูปที่ 5.7.8 แสดงการตีผนังด้านหน้า

รูปที่ 5.7.9 แสดงผนังด้านหน้า

4. พื้น

ใช้ไม้ลังใส่พวกเครื่องยนต์ที่ทางโรงงาน
ไม่ใช้แล้วทิ้งด้านหลังโรงงาน ซึ่งทาง สนง.เขต
เป็นผู้บอกให้รองไปขอเขาดู การขนโดยเอารถ
ซาเล้งไปเก็บมาได้เป็นจำนวนมาก นำไม้ลังที่
เก็บมาเป็นแผ่นๆ แล้วจึงนำลงมาตีเป็นท่อนๆ
และนำมาปูพื้นแบบต่อชนให้สนิทแล้วดอกตะปู
ยึด

5. ผนัง

ตีโครงด้วยไม้ขนาด 1.5"x3" แล้วจึงนำ
ไม้ลังมาตีเป็นเกล็ด เพื่อให้ลมผ่านมาได้ มี
อากาศหมุนเวียนwไม่ร้อนและอึดอัด

6. หลังคา

โครงหลังคาใช้ไม้ขนาด 1.5"x3"
ทั้งหมด ตีโครงหลังคาเป็นเพิงแหงน แล้วจึงต่อ
กันสาดด้านหน้าออกมาเพื่อกันฝนสาด แต่
ด้านข้างทั้งซ้ายและขวาก็ยังมีฝนสาดเข้ามาอยู่
ไม่รู้จะแก้ไขยังไงมุงหลังคาด้วยกระเบื้องลอนคู่
โดยซื้อกระเบื้องเก่ามา 100 แผ่น แต่ไม่พอจึงซื้อ
กระเบื้องใหม่มาอีก 30 แผ่นจึงครบ

7. ประตู, หน้าต่าง

ประตูไม้ทำเองโดยนำไม้ลังทั้งแผ่นมาตี
โครงยึด ส่วนหน้าต่างจะใช้ขนาดเท่ากับไม้ลัง 1
แผ่น แล้วเลาะออกท่อนเว้นท่อนเป็นช่องลม
และไปขอแลกบานหน้าต่างพลาสติกมาจากป่า
ข้างบ้านแปลงที่ 30 โดยนำเบียร์ไปแลกมา

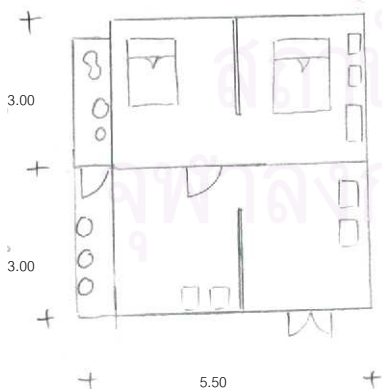
รูปที่ 5.7.10 ภาพพื้นที่นั่งเล่นหน้าบ้าน

รูปที่ 5.7.11 ประตูบ้านที่ทำจากรังไม้ที่เก็บได้

รูปที่ 5.7.12 ห้องนอน

รูปที่ 5.7.13 แปลนชั้นล่าง

บ้านหลังที่ 8 นางบัวรินทร์ เสนีวงศ์ โชน 2,3 ชุมชนอ่อนนุช แปลงที่ 166
ดำเนินการก่อสร้างบ้านโดย รวมกลุ่มกันหลายๆบ้าน
สัมภาระณวันที่ 30 มกราคม 2545 เวลา 14: 00 - 16:00

นางบัวรินทร์ เสนีวงศ์ เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานนาเหนือ เขตวัฒนา แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่
รองรับนี้ตั้งแต่ ต้นเดือนเมษายน 2544 แต่มาสร้างบ้านตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2543 ปัจจุบันมีอาชีพ
เป็นแม่บ้านเลี้ยงลูกแต่ก่อนเคยเป็นกรรมกรก่อสร้าง และรวมกลุ่มแม่บ้านทำเหมสมุนไพรรขาย
เป็นสินค้าหนึ่งชุมชนหนึ่งผลิตภัณฑ์และร้อยมาลัยโดยรับงานมาจากบ้านที่ร้อยพวกมาลัยขายที่ โชน
4 เป็นอาชีพเสริม ครอบครัวนางบัวรินทร์ มีสมาชิก 3 คน

1. นายอุทร เสนีวงศ์ (สามี) ทำงานเป็นพนักงานที่โรงงานยาสูบ
2. นางบัวรินทร์ เสนีวงศ์
3. ค.ญ.วราพร เสนีวงศ์ (ลูกสาว)

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนางบัวรินทร์ มีรายได้รวมประมาณ 12,000 บาทต่อเดือน แต่มีรายจ่ายรวม
ประมาณ 10,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องค่าอาหารและดอกเบี้ยเงินกู้ รายได้เพียงพอ
กับรายจ่ายแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ ก่อนเริ่มสร้างบ้านไม่ได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ แต่เมื่อ
สร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 67,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก
เงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บาท ต่อหลังคาเรือน และเงินกู้จาก พอช. จำนวน 20,000
บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี เงินกู้จากญาติที่บ้านเกิดจำนวน 30,000 บาท ไม่มีดอกเบี้ย และขายสร้อยอีก
ได้เงินมา 30,000 บาท

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านไม้ 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน วัสดุที่ใช้ส่วนมากเป็นจะซี่
ของใหม่เกือบทั้งหมด และส่วนที่เป็นไม้ซี่ไม้มือ 2 สภาพดีและนำมาไสใหม่ ลักษณะปลูกสร้าง
ถาวรใช้อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจเปิดเป็นร้านขายของชำ ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ
2 เดือน ภายในบ้านมีมีไฟฟ้า น้ำประปาเป็นของตนเองและใช้โทรศัพท์มือถือ ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดิน
ที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

การดำเนินการก่อสร้างโดยการรวมกลุ่มกันหลายๆบ้านรวมกันทั้งหมด 10 บ้าน ตั้งแต่บ้านแปลงที่ 166-176 มาช่วยกันสร้าง บ้านไหนที่มีความพร้อมในเรื่องเงินก่อนก็จะสร้างก่อนและบ้านที่เหลือทั้งหมดก็จะมาช่วยสร้างพอหลังแรกเสร็จก็จะสร้างบ้านหลังต่อไปที่มีความพร้อมหรือบ้านไหนที่ยังไม่สร้างหยุดไว้ก่อนก็ได้ พร้อมเมื่อไรค่อยไปช่วยกันใหม่ และมีบ้านนางมล โชน 4 ที่เป็นช่างมาช่วยสร้างด้วย เหตุที่รวมกลุ่มกันนี้เพราะว่าแต่ละบ้านไม่ค่อยมีความรู้ในการสร้างบ้านและไม่มีเงินก้อนที่จะไปจ้างผู้รับเหมามาสร้างให้ทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างหลายๆบ้านนำมารวมกัน และจะทำการก่อสร้างทุกวันที่ไม่ได้ทำงานหรือวันหยุดราชการ มีการวางแผนที่จะสร้างบ้านใหม่ในอนาคตเมื่อมีเงินเพราะสร้างผิดหลายอย่างทำให้ผนังเบี้ยว

พัฒนาการของบ้าน

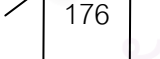

166 14/07/44

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

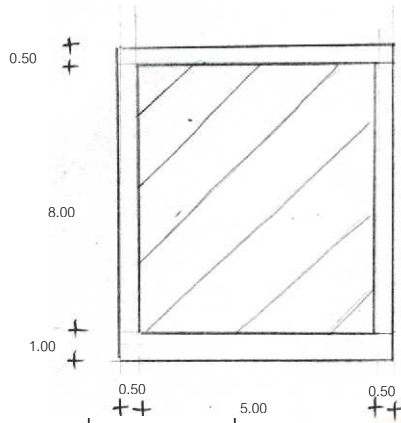
การรวมกลุ่มกัน 10 หลังร่วมกันสร้างบ้าน

ลำดับการสร้าง

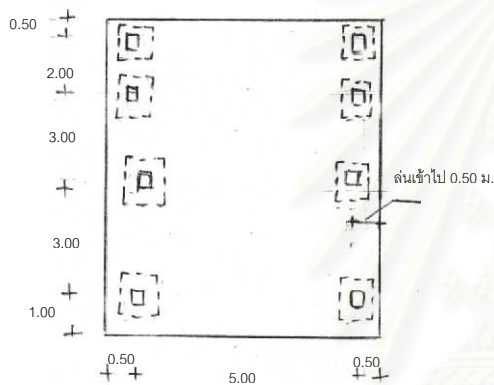
1			แรงงาน กรรมกร 2 คน
2			แรงงาน กรรมกร 5 คน
3			แรงงาน กรรมกร 3 คน
ยังไม่สร้าง			แรงงาน กรรมกร 2 คน
4			แรงงาน กรรมกร 2 คน
7			แรงงาน กรรมกร 1 คน
8			แรงงาน กรรมกร 1 คน ช่างปูน 1 คน
9			แรงงาน กรรมกร 1 คน ช่างปูน 1 คน
6			แรงงาน กรรมกร 2 คน
5			แรงงาน กรรมกร 3 คน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

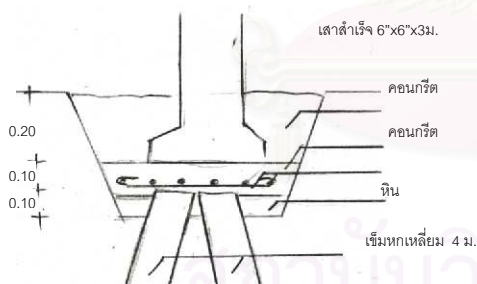
การดำเนินการก่อสร้าง

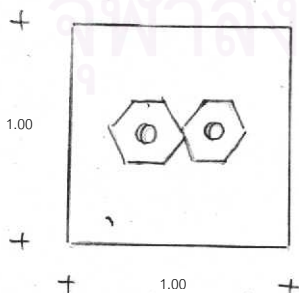
รูปที่ 5.8.1 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.8.2 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.8.3 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.8.4 รูปตัดฐานต่อม่อ

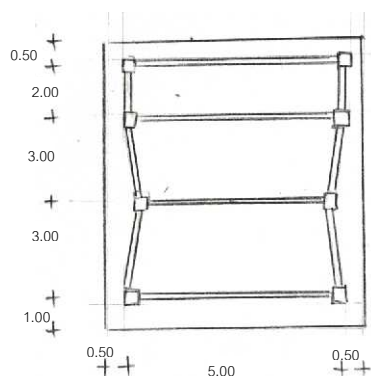
1. แบบบ้าน

คิดขึ้นเองในหัว ไม่ได้มีการเขียนออกมา แต่มีพอมลที่อยู่โซน 4 มาช่วยแนะนำให้และมาวางผังให้

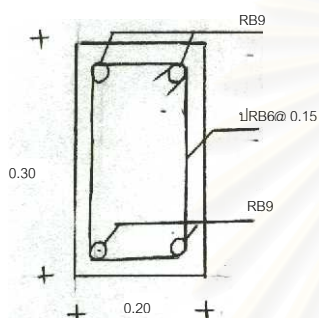
2. ฐานราก

ฐานรากมีจำนวนทั้งหมด 8 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลึกลงไปประมาณ 0.40 ม. ขนาดของหลุมประมาณ 1x1 ม. ตอนขุดหลุมสมาชิกในกลุ่มมาช่วยกันขุดและตอกเข็ม ใช้เสาเข็ม 6 เหลี่ยม จำนวนฐานละ 2 ต้น เมื่อตอกเข็มบางหลุมไม่สามารถตอกได้ จึงต้องตอกเสาเข็มเอียงไปประมาณ 20-30 องศา จากแนวแกนกลาง เวลาตอกเข็มจะไม่ค่อยตรงกับศูนย์เสาเข็มที่ตั้งไว้ จะให้ลักษณะของดินเป็นเกณฑ์เมื่อตอกเข็มไม่ได้จึงเปลี่ยนตำแหน่งใหม่ หรือเมื่อตอกลงไปมากๆ แล้วตอกต่อไม่ได้ก็ปล่อยให้แค่นั้น

ขณะตอกเข็มมีเสาเข็มแตกหลายต้น ประมาณ 3-5 ต้น แต่ก็ไม่ได้มีการแก้ไขแต่อย่างใด เวลาตอกจะใช้สามเกลอช่วยกันตอก เมื่อตอกเสร็จแล้วจึงทำความสะอาดหัวเข็ม และเทดินลงไปทีกันหลุมหนาประมาณ 0.1 ม. เพื่อให้ได้ระดับแล้วจึงวางเหล็กตะแกรงขนาด RB9@ 0.15 ม.

รูปที่ 5.8.5 แปลนคานชั้นล่าง

รูปที่ 5.8.6 รูปตัดคาน

รูปที่ 5.8.7 แสดงการล้อมเสาของเหล็กเสริมคาน

รูปที่ 5.8.8 แสดงพื้นชั้นบน

จากนั้นเทคอนกรีตหยาบลงไปอีกประมาณ 0.1 ม. ปรับแต่งให้ได้ระดับแล้วจึงวางเสาสำเร็จขนาด 6" x 1" ม. แล้วเทปูนทับอีกประมาณ 0.2 ม. ปรากฏว่าเสาที่ตั้งไว้ล่นจากแนวเสาของแนวเดียวกันมาประมาณ 0.50 ม. เข้ามาด้านในทั้ง 2 ด้าน ตอนแรกคิดว่าคงไม่มีปัญหาอะไรจึงดำเนินการสร้างต่อไป ปูนที่ใช้ทุกส่วนใช้ปูนฉาบทั้งหมด และน้ำผสมปูนจะใช้น้ำจากท่อระบายน้ำ

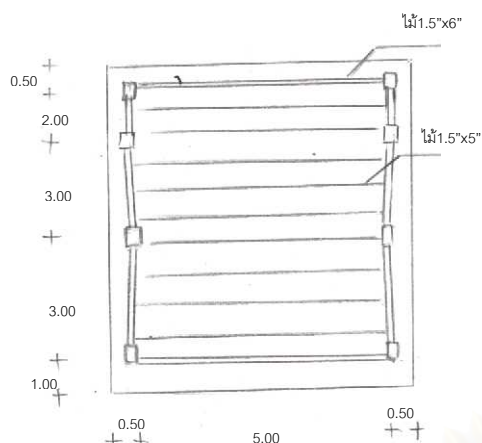
3. คาน

เหล็กเสริมคานที่วิ่งยาวตามแนวคานมาถึงเสาปูนสำเร็จจะใช้วิธีอ้อมไปทางซ้ายและขวาของเสา ส่วนตรงเสาดันที่เป็นมุมของบ้านจะใช้วิธีพัน 1 รอบ แล้วค่อยวิ่งไปตามแนวคานต่อไป ที่ทำแบบนี้เพราะว่าไม่มีไฟฟ้าและไม่มีสว่านที่จะใช้เจาะเสา คานคอดินเมื่อหล่อเสร็จจะพบว่าคานตรงส่วนกลางบ้านเอียงเข้ามาตามแนวของเสาที่เอียงอยู่แล้ว คานชั้นที่ 2 ใช้ไม้ขนาด 1.5"x6" แต่แก้ไขการเอียงของเสาโดยการยึดคานนี้กับด้านข้างของเสา ไม่ได้วางบนเสา เพื่อลดแนวเอียงของเสาให้น้อยที่สุด แล้วจึงวางตงไม้ขนาดหน้า 5 ลงบนคานอีกที แล้วจึงวางพื้นไม้

4. พื้น

พื้นชั้นที่ 1 เป็นพื้นคอนกรีตเสริมเหล็ก วางเหล็กตะแกรงขนาด RB 6 ทุกระยะ 0.20 ม. แต่เมื่อฉาบเรียบปรากฏว่าพื้นไม้ได้ระดับ โค้งเป็นคลื่นมากมาย จึงเทปูนเพิ่มฉาบใหม่แต่ก็ยังไม่เรียบอีก เพราะนางอ้อมและเพื่อนที่มาช่วยไม่เคยทำมาก่อน จึงแก้ไขโดยการปูกระเบื้องก็ได้ระดับมากขึ้น ทำให้สิ้นเปลืองเงินมาก พื้นห้องน้ำก็ฉาบเรียบไม่ได้ระดับเหมือนกัน ต้องทำถึง 3 ครั้ง เพราะน้ำทิ้งไม่ไหลลงท่อ

รูปที่ 5.8.9 แปลนคานชั้นบน

รูปที่ 5.8.10 แสดงบันไดที่ทำถึง 3 ครั้ง

เนื่องจากไม่เคยทำมาก่อน

รูปที่ 5.8.11 แสดงการเดินไฟ ที่ไม่เคยทำมาก่อน

รูปที่ 5.8.12 แสดงโครงหลังคา

บันไดไม้ก็ทำถึง 3 ครั้งเหมือนกัน เนื่องจากไม่เคยทำมาก่อน ตัดไม้ผิดขนาดมาก ใช้เงินไปประมาณ 5,000 บาท สุดท้ายจ้างอามาทำให้ โดยจ้าง 800 บาท

5. ผนัง

ผนังชั้นที่ 1 เป็นผนังก่อคอนกรีตบดอัด ฉาบเรียบ 2 ด้าน มีเพื่อนบ้านแปลงที่ 73 ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มแต่ก็มาช่วยก่ออิฐ และฉาบให้ ผนังชั้นที่ 2 จะใช้ไม้ขนาด 1.5"X3" ทำเป็นโครง ไม้และปูนผนังด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ

6. หลังคา

ใช้โครงไม้หน้า 3 ดีโครง แต่ก็ดีไม่ค่อย เป็น ทำผิดทำถูก พ่อคุณมลจึงมาช่วยและปู ด้วยกระเบื้องลอนคู่

บ้านหลังที่ 9 นายเปลียน กระชันรัมย์ โชน 4 ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน แปลงที่ 104
 ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย รวมกลุ่มหลายๆบ้าน
 สัมภาษณ์วันที่ 28 มกราคม 2545 เวลา 13: 20 - 15:00

นายเปลียน กระชันรัมย์ เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานบางบัว เขตจตุจักร แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่
 รongรับนี้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพขายพวงมาลัย โดยจะร้อยพวงมาลัยและดอกไม้
 กำ แล้วนำไปส่งตามร้านค้าย่อยและนำไปขายตามบ้านบริเวณหมู่บ้านแคว
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และซอยเสนาลูกค้าที่ซื้อส่วนมากจะเป็นขาประจำอยู่แล้ว ครอบครัวนาย
 เปลียน มีสมาชิก 2 คน

1. นายเปลียน กระชันรัมย์
2. นางลิ้ม กระชันรัมย์ (ภรรยา)

รูปที่ 5.9.1 นายเปลียน กระชันรัมย์

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายเปลียน มีรายได้และรายจ่ายค่อนข้างไม่แน่นอน จะขึ้นอยู่กับพระและ
 ช่วงวันเทศกาลต่างๆ ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องที่อยู่อาศัยและค่าดอกเบี้ยเงินกู้ รายได้ไม่เพียงพอกับ
 รายจ่าย ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 50,000 บาท แต่เมื่อสร้าง
 จริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 30,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินกู้
 จาก พอช. จำนวน 20,000 บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี เงินกู้จากนายทุนนอกชุมชนจำนวน 60,000 บาท
 ดอกเบี้ย 5%ต่อเดือน เหตุที่ต้องกู้เงินจากนายทุนเอกชนเพราะเงินกู้จาก พอช. ไม่พอและต้องการ
 สร้างบ้านให้ลูกเสร็จเร็วๆ

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูนชั้นที่ 1 ยกพื้นสูง โดยก่ออิฐสูงขึ้นมา
 ประมาณ 0.5 ม. เนื่องจากกลัวน้ำท่วม ชั้นที่ 2 นำหน้าต่างไม้มาติดเป็นผนังทั้งหมด วัสดุที่ใช้จะซื้อ
 ใหม่เป็นส่วนใหญ่ และซื้อไม้มือสองมาจากวัดสวนแก้วเนื่องจากราคาถูกมากเป็นไม้ที่มีคนนำมา
 บริจาคให้วัดแล้วทางวัดนำมาขายในราคาถูก ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยและทำงานร้อย
 มาลัย ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 7 เดือนค่อยๆสร้างเมื่อมีเงิน ภายในบ้านมีไฟฟ้าและ
 น้ำประปาใช้โดยต่อมาจากบ้านแปลงที่ 103 เวลาจ่ายเงินจะช่วยกันออกพอสมควรเพราะบ้านตัวเอง
 มีอยู่แค่ 2 คน ใช้โทรศัพท์สาธารณะนอกชุมชน ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

การดำเนินการก่อสร้างโดยการรวมกลุ่มหลาย 3 บ้านแปลงที่ 102,103 และ104 ซึ่งเกิดจากความคุ้นเคยกันมาเป็นเวลานาน เงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านก็มึน้อยไม่มีเงินก้อนจะไปจ้างใครมาสร้างบ้านให้ ประกอบกับบ้านทั้ง 3 หลังนี้มีแรงงานที่แตกต่างกัน คือ ช่างไม้ ช่างปูน และกรรมกร จึงมีความคิดที่จะสร้างบ้านเป็นบ้านไม้ 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน ลำดับในการสร้างบ้านจะสร้างแปลงที่ 102, 103 และ 104 ตามลำดับจะสร้างให้เสร็จเป็นหลังๆและเข้าไปอยู่ด้วยกันในหลังที่เสร็จก่อน เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของทั้ง 3 บ้านรวมกัน และจะทำการก่อสร้างทุกวันที่ไม่ม้งานทำ โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลยเนื่องจากไม่สามารถไปได้ต้องทำงาน มีการวางแผนที่จะสร้างห้องน้ำ ต่อผนังให้เสร็จ และทำรั้งบ้าน

พัฒนาการของบ้าน

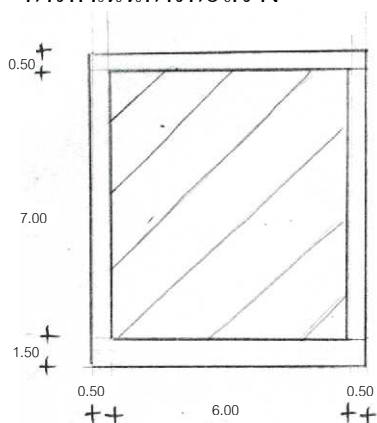
104 15/07/44	07/10/44	11/11/44	18/11/44
	02/12/44		

การรวมกัน 3 บ้าน ร่วมกันสร้างบ้าน

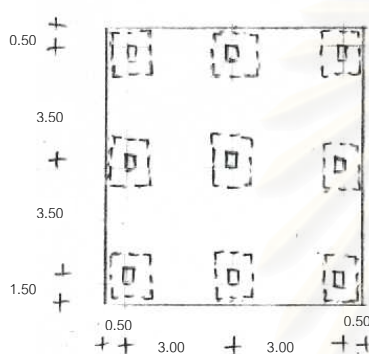
ลำดับการสร้าง

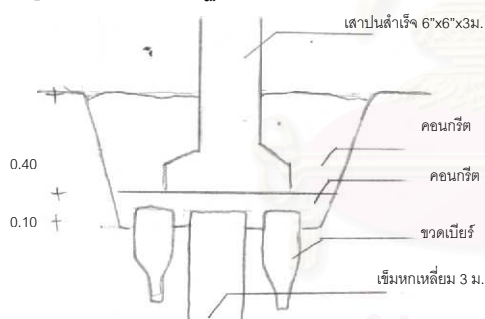
การดำเนินการก่อสร้าง

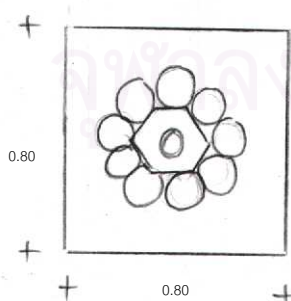
รูปที่ 5.9.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.9.3 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.9.4 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.9.5 รูปตัดฐานต่อม่อ

1. แบบบ้าน

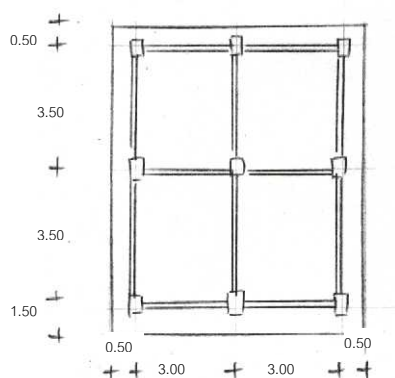
แบบบ้านทั้ง 3 หลังจะเหมือนกันทุกอย่างซึ่งเกิดจากไปดูบ้านข้างนอกชุมชน เจอที่ไหนสวยๆ ก็จำมาแล้วมาคุยกันว่าชอบแบบไหนก็เลือกแบบนั้น

2. ฐานราก

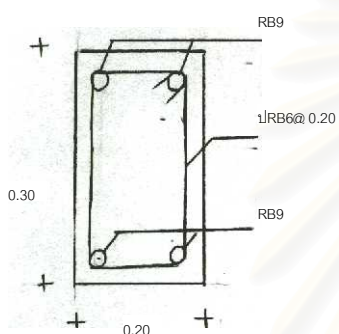
มีจำนวนทั้งหมด 9 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลงไปลึกประมาณ 0.50 ม. และขนาดของหลุมประมาณ 0.80x0.80 ม. ขุดดินเพื่อตอกเสาเข็มลงไปลึกประมาณ 2 ม. แล้วตอกเข็มด้วยสามเกลอให้อยู่เหนือดินประมาณ 0.10 ม. แล้วปักลงด้วยขวดเบียร์จำนวน 9 ขวดต่อ 1 ฐาน ไม่ได้มีความคิดว่าต้องปักจำนวนมากที่สุดแต่จะถือโชคลาภว่าตอกแก้้ตันและจะโชคดี

ล้างกันหลุมบริเวณเสาเข็มและกันขวดให้สะอาดแล้วเทด้วยคอนกรีตหนาประมาณ 0.10 ม. แล้วทำระดับ วางเสาสำเร็จขนาด 5"x5"x4 ม. ลงไปทำระดับและแนวตั้งให้ถูกต้องแล้วจึงเทคอนกรีตทับอีกหนาประมาณ 0.1 ม. ภายหลังเสาสำเร็จที่สั่งจากร้านวัสดุก่อสร้างหมดต้องเสียเวลารอจึงหล่อเสาเองขนาดเท่ากับเสาสำเร็จและใช้เหล็กเสริม RB 9 จำนวน 4 เส้น และเหล็กปลอก RB 6 ทุกระยะ 0.15 ม.

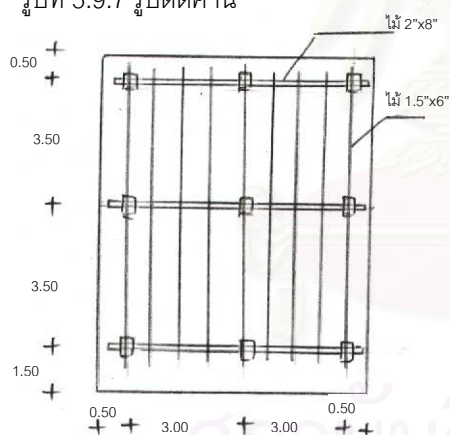

รูปที่ 5.9.6 แพลนคานชั้นล่าง

รูปที่ 5.9.7 รูปตัดคาน

รูปที่ 5.9.8 แพลนคานชั้นบน

รูปที่ 5.9.9 แสดงประตูไม้ที่นำมาใช้ติดผนังชั้นบน ชื้อมาจากวัดสวนแก้ว

3. คาน

คานคอดินเป็นคานคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาด 0.20x0.30 ม. เสริมเหล็กก่อคอนกรีตบล็อก ขึ้นมาสูง 0.5 ม. รอบบ้านทั้ง 4 ด้าน เพื่อป้องกันน้ำท่วม เนื่องจากว่าเคยประสบภัยน้ำท่วม กรุงเทพมหานคร จึงมีความคิดที่จะป้องกันเอาไว้ตั้งแต่ต้น

คานชั้นที่ 2 ใช้ไม้ขนาด 2" x8" x7 ม.

ตามแนวเสา และตงไม้ขนาด 1.5" x6" x6 ม.

4. พื้น

พื้นชั้นที่ 1 ทึยกสูงขึ้น 0.50 ม. จากระดับดิน เดิมปูด้วยแผ่นพื้นสำเร็จ พื้นชั้นที่ 2 ปูด้วยไม้กระดาน

5. ผนัง

ผนังชั้นที่ 1 ยังไม่มี แต่คิดว่าจะก่ออิฐฉาบปูนในอนาคตเมื่อมีเงิน ผนังชั้นที่ 2 ทำจากบานประตูไม้เก่าจากใต้สะพานนำมาต่อกัน ภายหลังไปพบไม้บานประตูมีสภาพดีมากที่วัดสวนแก้ว ราคาบานละ 30 บาท จึงซื้อมาทำเป็นผนังบ้าน ต่อกันโดยตอกตะปูยึดและใช้บานพับที่สำหรับช่องที่จะทำเป็นช่องเปิดหน้าต่างจริงๆ

6. หลังคา

โครงหลังคาใช้โครงไม้หน้า 3 เป็นไม้มือสองซื้อมาจากวัดสวนแก้วในราคาถูก เพราะมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ เป็นของเก่าซื้อจากวัด ราคา 15 บาท

รูปที่ 5.9.10 แสดงการติดตั้งภายในด้วยหน้าต่างไม้

รูปที่ 5.9.11 แสดงโครงหลังคา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านหลังที่ 10 นายกมล ทิพย์เกษร โชน 1 ชุมชนประชาอุทิศ 76 แปลงที่ 261

ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย การจ้างเฉพาะแรงงาน

สัมภาษณ์วันที่ 27 มกราคม 2545 เวลา 13: 30 - 15:30

นายกมล ทิพย์เกษร เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานโกบ้อ เขตบुकโคโล แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ วันที่ 1 เมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพรับซื้อของเก่า จะออกไปรับซื้อของเก่าตามบ้านหรือตามโรงงานยังคงไปรับซื้อของเก่าที่เดินบริเวณใกล้กับใต้สะพานเดิม แล้วนำมาขายต่อมีแหล่งรับซื้อแน่นอน แต่ก่อนเคยทำงานก่อสร้างเป็นช่างไม้แล้วค่อยๆฝึกงานจนเลื่อนเป็นช่างปูนเมื่อปี 2534 แต่เปลี่ยนอาชีพมาเป็นรับซื้อของเนื่องจากมีความอิสระมากกว่าจะทำวันไหนก็ได้ไม่มีใครว่า และรับจ้างทั่วไปทำอะไรก็ได้แล้วแต่ใครจะจ้างในชุมชนเป็นอาชีพเสริม ครอบครัวนายกมล มีสมาชิก 3 คน

1. นายกมล ทิพย์เกษร
2. นางทองมี ทิพย์เกษร (ภรรยา) เป็นแม่บ้าน
บริษัทพานาโซนิค ตรงสี่แยกมไหสวรรค์
3. น.ส.สุปราณี ทิพย์เกษร (ลูก)

รูปที่ 5.10.1 นายกมล ทิพย์เกษร

และภรรยา

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายกมล มีรายได้รวมประมาณ 10,000 บาทต่อเดือน แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 8,000 – 9,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องค่าอาหารและค่าเดินทาง รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 100,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 260,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก และเงินกู้จาก พอช. จำนวน 35,000 บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี ยืมจากน้อง 150,000 บาท ไม่มีดอกเบี้ย ยืมจากเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ๆกับใต้สะพาน 80,000 บาท ดอกเบี้ย 10%ต่อปี

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 2 ชั้นแต่ตอนนี้ยังไม่ได้ฉาบ ไม่ได้มุงหลังคาเทพื้นชั้นดาดฟ้าเอาไว้สำหรับตากผ้า วัสดุที่ใช้ซื้อใหม่ทั้งหมด ส่วนประตูหน้าต่างยังไม่ได้ซื้อจึงใช้ผ้าใบพลาสติกปิดเอาไว้ชั่วคราวก่อน ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจขายของเล็กๆน้อยหรือขายเหล้า ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 5 เดือนแต่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์เพราะเงินหมด ภายในบ้านมีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้เป็นคนเอง และมีโทรศัพท์มือถือใช้ ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

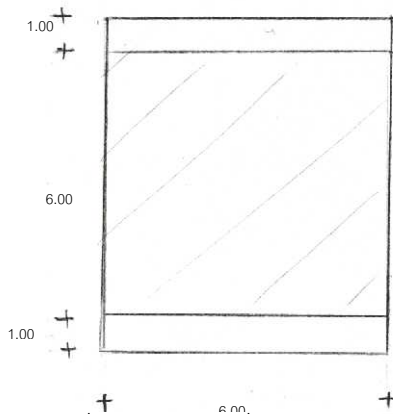
การดำเนินการก่อสร้างโดยตัวนายกมล เป็นคนดำเนินเอง ไม่ออกไปหาของเก่าให้ภรรยาไปทำงานลูกสาวไปเรียน จึงจ้างนายสุชาติเป็นช่างมาจากต่างจังหวัดที่มาสร้างบ้านให้กับบ้านแปลงที่ 181 เห็นว่าฝีมือใช้ได้จึงจ้างมา ค่าแรงวันละ 300 บาท และจ้างคนในชุมชนอีก 4-5 คน วันละ 180-200 บาทมาทำในส่วนที่เป็นงานปูนทั้งหมดเนื่องจากตนเองมีความรู้แต่ไม่สามารถทำคนเดียวได้ เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของตนเองซื้อใหม่ทั้งหมด และจะทำการก่อสร้างเกือบทุกวันเพราะไม่ออกไปทำงาน โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลยเนื่องจากไม่สามารถไปได้ต้องทำงานและไม่ค่อยรู้ มีการวางแผนที่ฉาบปูนก่อนเนื่องจากเวลาฝนตกน้ำฝนจะซึมเข้ามา และเปิดร้านขายของเล็กๆน้อยๆหรือขายเหล้า

พัฒนาการของบ้าน

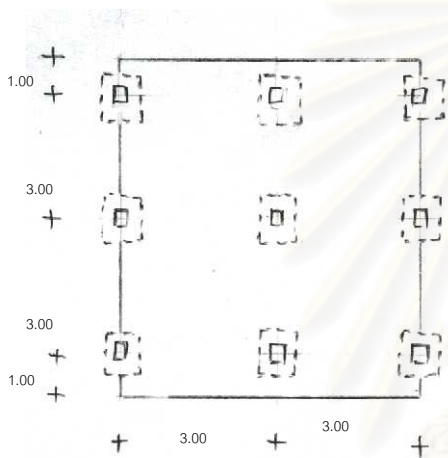
261-262 21/07/44	19/08/44	26/08/44	02/09/44
	04/11/44		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

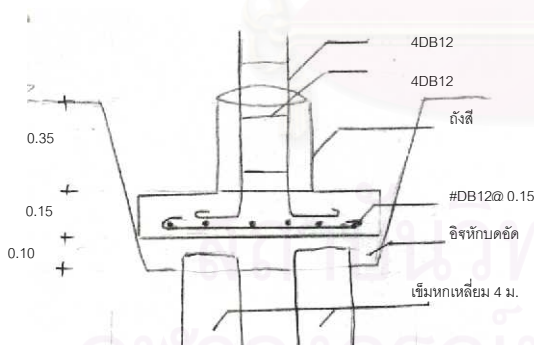
การดำเนินการก่อสร้าง

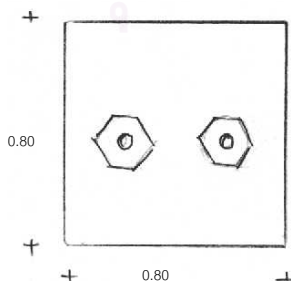
รูปที่ 5.10.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.10.3 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.10.4 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.10.5 ภาพรูปตัดฐานต่อม่อ

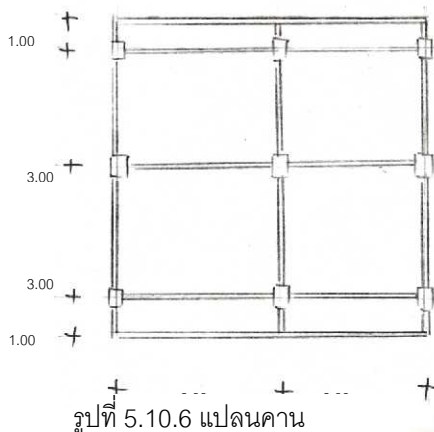
1. แบบบ้าน

แบบบ้าน ใช้วิธีไปดูบ้านจากข้างนอก บริเวณลिनทวิ 1, 2 แล้วชอบก็เลยเข้ามาเอาอย่าง ใช้เวลาไปดูหลายครั้งแล้ววาดกลับมา สร้างตาม เพราะเห็นว่าสวยกว่าแบบที่การเคหะออกแบบ ให้ และสร้างเป็นลักษณะบ้านแฝดใช้ผนัง ร่วมกันกับเพื่อนที่มาจากสะพานเดียวกัน ซึ่งคิดว่าสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายและได้พื้นที่ใช้ สอยมากขึ้นด้วย แต่ตนเองเริ่มสร้างบ้านของ ตนเองก่อน สร้างบ้านเต็มทีขนาดของแปลง ที่ดิน

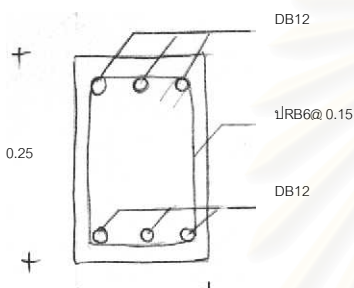
2. ฐานราก

จำนวนฐานรากจำนวน 9 ฐาน แต่ละ ฐานขุดดินลงไปลึกประมาณ 0.60 ม. และมี ขนาดของฐานประมาณ 1x1 ม. แล้วจึงใช้เสียม ยาวขุดดินลงไปอีกประมาณ 3 ม. แล้วจึงตอก เข็ม เสาเข็มที่ใช้เป็นเข็ม 6 เหลี่ยม ยาว 4 ม. ใช้ จำนวนฐานละ 2 ต้น เหตุที่ใช้ 2 ต้นเพราะเมื่อ เริ่มแรกคิดจะสร้างเป็นบ้านปูน 1 ชั้น และมี เงินทุนน้อย เมื่อสร้างไปเรื่อยๆ จึงได้บ้านที่มี พื้นที่มากขึ้น จึงสร้างเป็น 2 ชั้นตอนขุดดินจ้างคน ในชุมชน 1 คน ขุดหลุมโดยคิดหลุมละ 50 บาท ใช้เวลาขุดทั้งหมด 3 วันเสร็จ

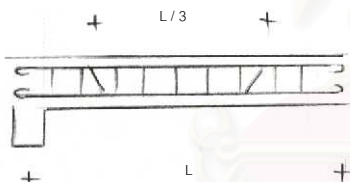
เมื่อตอกเสาเข็มด้วย 3 เกลอป สร้างจึงเท ด้วยอิฐแดงที่หักๆ โดยเก็บมาจากงานก่อสร้างที่ ทิ้งแล้ว เทหนาประมาณ 0.10 ม. บดอัดให้แน่น และให้ได้ระดับวางเหล็กตะแกรงและเหล็ก เสริมฐานต่อม่อที่ผูกเตรียมเอาไว้

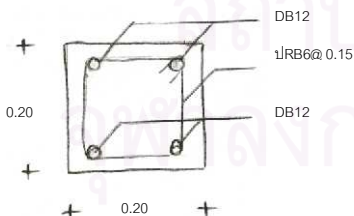
รูปที่ 5.10.6 แปลนคาน

รูปที่ 5.10.7 ภาพรูปตัดคาน

รูปที่ 5.10.8 การเสริมเหล็กคอกม้ในคาน

รูปที่ 5.10.9 รูปตัดเสา

แล้วเทพื้นส่วนฐานเสาตอม่อ และเสาตอม่อตามลำดับ ส่วนเสาตอม่อใช้ถังสีพลาสติกที่เก็บมาได้จากอาชีพเก็บของเก่านำมาใช้แทนไม้แบบ เนื่องจากประหยัดไม้แบบสะดวก รวดเร็วเสร็จแล้วจึงนำดินที่ขุดหลุมตอนแรกกลับทับลงไปอัดให้แน่น

3. คาน

ขนาดของคานคอดิน คานชั้นที่ 2 และคานชั้นคาคฟ้าใช้ขนาดคานเท่ากับชนิดเหล็กเสริมและจำนวนเท่ากันด้วย พื้นที่ด้านหน้าและด้านหลังกว้างประมาณ 1 ม. เป็นการสร้างเพิ่มเติมจากตอนแรกเว้นไว้เป็นที่เปล่า แต่ภายหลังคิดว่าไม่ควรจะปล่อยทิ้งไว้จึงสร้างเต็มพื้นที่ และต่อคานออกมาเป็นคานยื่น

เหล็กเสริมคานเส้นกลางของคานทั้งหมดตัดเป็นเหล็กคอกม้ เหตุที่ใช้เหล็กคอกม้เนื่องจากเคยเห็นตอนเมื่อเคยทำงานเป็นช่างก่อสร้าง และคิดว่าเมื่อตัดเหล็กแบบนี้จะรับน้ำหนักได้ดีกว่า โดยแบ่งระยะการตัดประมาณ 1/3 ของความยาวคาน

4. เสา

เสาชั้นที่ 1 และ 2 ใช้แบบเดียวกัน ใช้วิธีหล่อเองกับที่

รูปที่ 5.10.10 แสดงผนังภายใน

รูปที่ 5.10.11 แสดงหน้าต่างชั้นบน

รูปที่ 5.10.12 แสดงชั้นตากผ้าใช้ตากผ้า

รูปที่ 5.10.13 แสดงห้องน้ำ

5. ผนัง

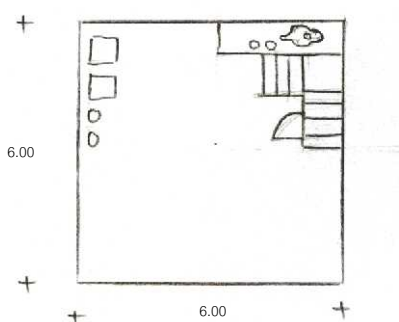
ผนังก่อคอนกรีตบล็อกทั้งหมด ยังไม่ได้ฉาบ เนื่องจากเงินหมด เวลาฝนตกน้ำจะซึมเข้ามา

เมื่อเริ่มแรกจะจ้างก่ออิฐเป็นรายวันแต่ งานที่ได้้น้อยมาก และกินเวลานานจึงเปลี่ยน มาใช้วิธีนับค่าจ้างจากจำนวนคอนกรีตบล็อกที่ ก่อต่อ 1 วัน ว่าก่อได้จำนวนกี่ก้อนให้ก้อนละ 10 สลึง ปรากฏว่าผลงานขึ้นมาก แต่คุณกมลต้อง คอยคุมตลอด เพราะกลัวงานที่ได้จะไม่ดี

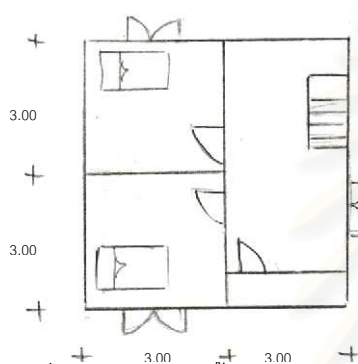
6. พื้น

เป็นพื้นปูนหล่อทับที่วางเหล็กตะแกรง ขนาด RB9@ 0.15 ม. ตอนแรกต้องเสียค่าแรง มากในการจ้างตอนเทปูน เนื่องจากใช้วิธีส่งปูน ไล่ถังยกส่งต่อๆ กันให้จากชั้น 1 ไปเทที่ชั้น 2 และคาดฟ้าภายหลังค่อยใช้ล้อจักรยานมาทำเป็น รอกแล้วส่งปูนขึ้นไปชั้นบน เพราะว่ตอนแรก ไม่ได้วางแผนไว้ก่อนว่าต้องใช้อุปกรณ์ อะไรบ้าง เครื่องมือทุกอย่างจะซื้อใหม่หมด

เมื่อเริ่มแรกจะจ้างก่ออิฐเป็นรายวันแต่ งานที่ได้้น้อยมากและใช้เวลานานถึงเปลี่ยนมา ใช้วิธีคิดค่าแรงจากจำนวนอิฐที่ก่อต่อหนึ่งวัน ว่า ก่อได้จำนวนกี่ก้อนให้ก้อนละ 10 สลึงปรากฏว่า ผลงานเร็วขึ้นแต่นายกมลต้องคอยคุมตลอด เพราะกลัวว่างานที่ได้จะไม่ดี

รูปที่ 5.10.14 แปลนชั้นล่าง

รูปที่ 5.10.15 แปลนชั้นบน

7. ประตู, หน้าต่าง

ประตูและหน้าต่างทุกบานจะซื้อใหม่ทั้งหมด แต่ตอนนี้ยังไม่มีเงิน ซื้อมาเพียงวงกบติดเอาไว้ก่อนและใช้แผ่นไม้อัดหรือผ้าใบติดเอาไว้ก่อนชั่วคราว

8. หลังคา

บ้านหลังนี้ไม่มีหลังคา แต่ทำเป็นดาดฟ้าชั้น 3 เปิดโล่ง เพราะคิดว่าน่าจะประหยัดกว่าการทำโครงหลังคา และปลูกด้วยกระเบื้องอีกที และยังสามารถใช้เป็นที่ตากผ้าได้อีกในอนาคต แต่ส่วนผนังด้านหน้าชั้นดาดฟ้าจะทำระดับเอียง และนำกระเบื้องลอนคู่มามุงทำเหมือนว่ามีหลังคา

บ้านหลังที่ 11 นายธนู เปรี่ยมพลอย โชน 2,3 ชุมชนอ่อนนุช แปลงที่ 100
 ดำเนินการก่อสร้างบ้านโดย จ้างเฉพาะแรงงาน
 สัมภาษณ์วันที่ 26 มกราคม 2545 เวลา 14: 30 - 17:00

นายธนู เปรี่ยมพลอย เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานแยกลำสาลี เขตบางกะปิ แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ กลางเดือนพฤษภาคม 2544 ปัจจุบันมีอาชีพรับจ้างสร้างบ้าน โดยจะรับงานจากเจ้าของบ้านเองหรือมีเพื่อนติดต่อให้ แต่เมื่อสร้างบ้านเสร็จจะเปิดเป็นสาธารณสุขของชุมชน เนื่องจากนายธนูเคยศึกษาวิชาแพทย์แผนโบราณที่วัดโพธิ์และได้ไปรับรองด้านเภสัชกรรมและเวชกรรมจากกระทรวงสาธารณสุข ครอบครัวนายธนู มีสมาชิก 2 คน

1. นายธนู เปรี่ยมพลอย
2. นายสุพรม เปรี่ยมพลอย (น้องชาย)

รูปที่ 5.11.1 นายธนู เปรี่ยมพลอย

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายธนู มีรายได้ค่อนข้างไม่แน่นอน เนื่องจากตอนนี้ไม่ค่อยได้ทำงาน ก่อสร้างจะรับเป็นบางงานเท่านั้นเนื่องจากอยากจะทำบ้านของตัวเองให้เสร็จก่อน แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 8,000 – 9,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องที่อยู่อาศัย รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายจะใช้เงินจากน้องชายที่ทำงานเป็นยามประจำสำนักงานย่านบางกะปิ ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 100,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านขณะนี้ไปประมาณ 50,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บาท ต่อหลังคาเรือน และเงินกู้จาก พอช. จำนวน 29,000 บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านจากเศษวัสดุ 2 ชั้น วัสดุที่ใช้จะใช้ปืบเป็นหลักตั้งแต่ ส่วนของเสาชั้นที่ 1 จะใช้ปืบเป็นแบบหล่อแทน ไม้แบบ ผนังทุกด้านใช้ปืบบนผนังทำเป็นบานเลื่อน ฝ้าเพดานและพื้นจะใช้ปืบปูทั้งหมด และมุงหลังคาด้วยปืบที่ตัดเป็นแผ่นเกร็ด ปืบที่ใช้มาจากการเก็บของเก่า ซื่อจากซาเล้ง และมีเพื่อนบ้านมาให้ โครงสร้างส่วนอื่นจะเป็นโครงไม้เก่าทั้งหมดที่รื้อมาจากบ้านของตนเองที่ได้สะพาน ลักษณะปลูกสร้างถาวรที่อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจเปิดเป็น สาธารณสุขของชุมชน ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 7 เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้โดย ต่อมาจากบ้านน้องแปลงที่ 99 เวลาจ่ายเงินจะชว่กันออกคนละครึ่ง ใช้น้ำจากแท้งค์ที่สนง.เขตจัด ให้ ใช้โทรศัพท์มือถือของตนเอง ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

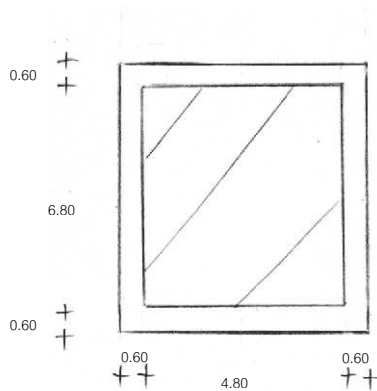
รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

การดำเนินการก่อสร้างโดยตัวนายชนู กับนายสุพรม(น้องชาย)บ้างเป็นบางครั้ง และจ้างเฉพาะแรงงานกรรมกรเป็นคนในชุมชนเพราะต้องการให้คนในชุมชนมีงานทำ โดยจ้างครั้งละประมาณ 2-3 คนแล้วแต่งานอะไร มาช่วยในส่วนของ การเตรียมวัสดุต่างๆ ตัดไม้เตรียมไว้ ขุดดิน ตอกเสาเข็ม ผสมปูน ในส่วนที่ไม่สามารถทำคนเดียวได้ มา เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้าง เป็นของตนเอง และจะทำการก่อสร้างทุกวันที่ไม่มีงานทำ โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลยเนื่องจากตอนนั้นไม่ค่อยว่างต้องทำงานเลยไม่ค่อยได้ร่วมกลุ่ม มีการวางแผนที่จะสร้างบ้านให้เสร็จทำห้องน้ำเพิ่มเพื่อนต้องรับคนไข้ที่จะมาหาและไปช่วยสร้างบ้านน้องชายในอนาคต

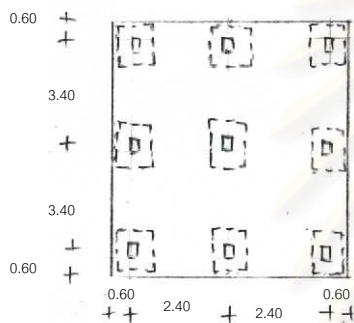
พัฒนาการของบ้าน

100 14/07/44	03/11/44	25/11/44	26/01/45

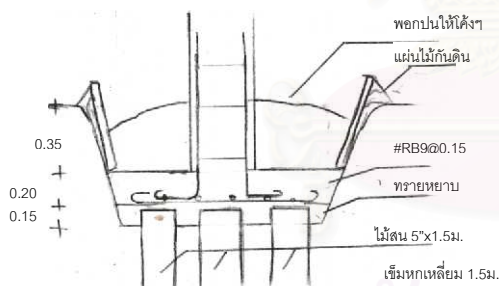
การดำเนินการก่อสร้าง

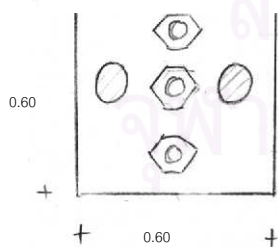
รูปที่ 5.11.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.11.3 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.11.4 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.11.5 รูปตัดฐานตอม่อ

1. เหตุผลที่สร้างบ้านด้วยป๊อบ

เนื่องมาจากตอนที่รักษาพ่อที่ป่วยเป็นเบาหวาน ตอนผสมยาในป๊อบให้พ่อกินซึ่งมีฤทธิ์เป็นผู้ออกยาสูตรนี้มา ปรากฏว่าได้ผลดีพ่อหายจากเบาหวาน และได้ช่วยรักษาให้คนอื่นหลายๆ คน ทำให้มีป๊อบเหลือใช้เป็นจำนวนมาก จึงนำมาใช้ประโยชน์ทำสิ่งต่างๆ เช่น เต้า, แผงวางของ และป้ายโฆษณา เป็นต้น จึงมีความคิดอยากลองเอาป๊อบมาสร้างบ้านดู และเกิดประโยชน์ต่อคนรุ่นต่อไปที่คิดจะสร้างบ้าน

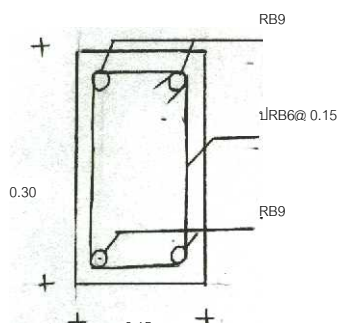
1. แบบบ้าน

แบบบ้านคิดขึ้นมาเลย โดยลองวาดออกมาหลายๆ แบบ และก็มาจบลงที่แบบนี้ เป็นบ้าน 2 ชั้น โครงสร้างชั้นที่ 1 เป็นปูน ชั้นที่ 2 เป็นไม้และบุผนังผ้า, พื้น, เสา และหลังคาด้วยป๊อบทั้งหมด รูปแบบที่คิดเอาไว้จะใช้ที่บ้านเป็นที่ประกอบธุรกิจด้วย ซึ่งจะทำเป็นสาธารณสุขของชุมชน และคุณธนูเรียนวิชาชีพแผนโบราณที่วัดโพธิ์ และได้ใบรับรองด้านเภสัชกรรม และเวชกรรม จากกระทรวงสาธารณสุข

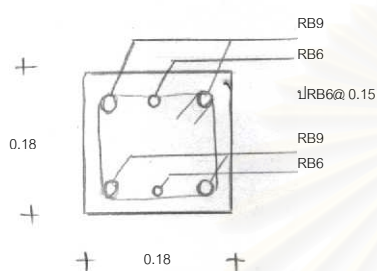
2. ฐานราก

จำนวนฐานรากทั้งหมด 9 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลึกประมาณ 0.70 ม. และมีขนาดของฐานประมาณ 0.80x0.80 ม. โดยจ้างแรงงานมาช่วยขุด ซึ่งในการจ้างจะไม่เจาะจงว่าต้องเป็นคนไหน เพราะมีแรงงานใกล้ๆ บ้านอยู่หลายคน การขุดหลุมเสาเข็มจะขุดให้ใกล้เคียงกับความยาวของเสาเข็ม

รูปที่ 5.11.6 รูปตัดคานคอดิน

รูปที่ 5.11.7 รูปตัดเสาโดยใช้ปับแทนไม้แบบ

รูปที่ 5.11.8 แสดงการตัดปับ

รูปที่ 5.11.9 แสดงการต่อปับทำแบบหล่อเสา

และจะใช้วิธีการขย่ม ครั้งละประมาณ 3-4 คน เมื่อเสาเข็มไม่ลงแล้วจึงใช้สามเกลอช่วยกันตอก เมื่อตอกเสร็จทุกหลุมจึงล้างหัวเข็มให้สะอาด

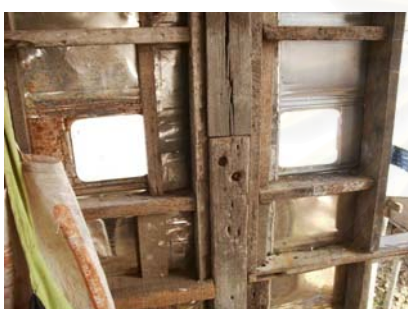
การเลือกขนาด และความยาวเข็ม จะใช้แนวคิดที่ว่า ความสูงของบ้าน 6 ม. ก็จะใช้ความยาวรวมของเสาเข็มต่อหนึ่งฐานเท่ากับ 6 ม. ถ้าเป็นบ้านไม้ธรรมดา ก็อาจใช้เสาเข็มไม้สนอย่างเดียว หรือใช้ผสมกับเข็มปูน 6 เหลี่ยมก็ได้ แต่ถ้าเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 2 ชั้น ต้องใช้ความยาวเสาเข็มเท่ากับความสูงบ้านเหมือนเดิม แต่เปลี่ยนเป็นใช้เข็มคอนกรีตอัดแรงแทน เมื่อล้างหัวเข็มเสร็จจึงเททรายหยาบประมาณ 0.15 ม. เพื่อปรับระดับ วางเหล็กตะแกรง และจึงวางเหล็กเสริมเสายึดติดกับเหล็กฐานตอม่อ เทปูนฐานเสาทอม่อและเสาทอม่อ ตามลำดับ วางแผ่นไม้ขนาดพอเหมาะ แล้วเทปูนทับเสาทอม่ออีกชั้นหนึ่ง พอกให้พูนๆ มีลักษณะคล้ายฐานเสาทอม่อ

4. คานคอดิน

ผูกเหล็กคานและเสาเตรียมไว้ให้พร้อม และจ้างแรงงานมาตีปับเตรียมเอาไว้ทำแบบหล่อเสาและแผ่นเกล็ดคานหลังคา

รูปที่ 5.11.10 แสดงเสาชั้น 1

รูปที่ 5.11.11 แสดงผนังภายในโดยใช้ปิปที่มี
กระจกเป็นช่องแสง

รูปที่ 5.11.12 แสดงการเตรียมการปูพื้นด้วย
พื้นด้วยกั้นตั้งปิป

รูปที่ 5.11.13 แสดงโครงหลังคา และการมุง
หลังคาด้วยปิป

3. เสา

เตรียมปิปเอาไว้ทำแบบหล่อเสา โดยใช้ปิปที่มีอยู่แล้วและไปหาซื้อตามร้านขายของเก่าซื้อมาใบละประมาณ 3 บาท ถ้าแบบที่มีกระจกใบละ 5 บาท หรือถ้าเป็นปิปใส่น้ำมันพืชจะใบละ 5 บาท เป็นปิปที่ทำไว้ใส่อาหารจะมีความเหนียวกว่าปิปอื่นๆ และสามารถตัดได้ง่ายนำมาใช้ปูหลังคานายกคิดว่าปิปใส่อาหารจะมีสารตะกั่วมากกว่าจะแข็งแรงกว่า

การต่อปิปแต่ละใบเพื่อใช้ทำแบบหล่อเสาจะตัดปิปเป็นแผ่นเล็กๆ และนำมารองไว้ภายในระหว่างปิปที่จะนำมาต่อทั้ง 2 ใบ แล้วจึงยึดด้วยรีเวต การตัดปิปให้ได้ขนาดที่ต้องการจะตัดแผ่นปิปกับเสาไม้ขนาดประมาณ 6" ให้ได้รูปตามนั้น เมื่อตั้งแบบเสร็จแล้วจึงกรอกปูนลงไปทีละครั้งหนึ่ง เนื่องจากถ้ากรอกทีเดียวทั้งหมดแบบหล่อจะแตก

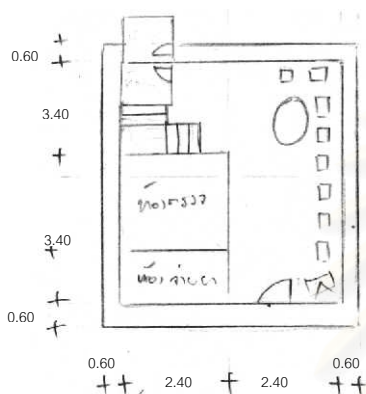
4. โครงสร้างไม้ชั้น 2

ใช้ไม้ขนาด 1.5"x3" ที่เก็บมาจากใต้สะพานทั้งหมด มีสภาพเก่าและผุมาก มีขนาดสั้น, ยาวหลายขนาดจึงจำเป็นต้องต่อไม้ด้วยตะปูเป็นจำนวนมาก และทาสีด้วยสีผสมน้ำยากันปลวกทุกชิ้น เหตุที่มีไม้มากเนื่องจากว่าเป็นผู้รื้อบ้านจากใต้สะพานเองทั้งหมด ถ้าให้สนง.เขตเป็นผู้รื้อไม้จะเสีย ใช้ไม่ได้

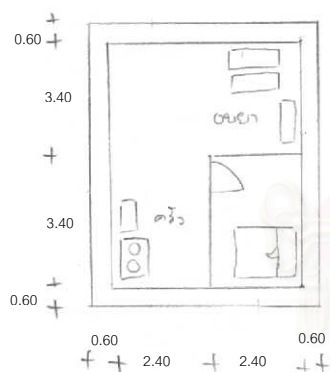
บุผนังด้วยแผ่นปิปที่เตรียมไว้ บริเวณไหนต้องการให้ทึบก็ใช้ปิปธรรมดา บริเวณไหนต้องการให้มีช่องแสงก็ใช้ปิปที่มีกระจก ซึ่งบริเวณผนังด้านข้างจะทำเป็นผนังแบบเลื่อนสามารถรับลมได้ตลอดเวลา

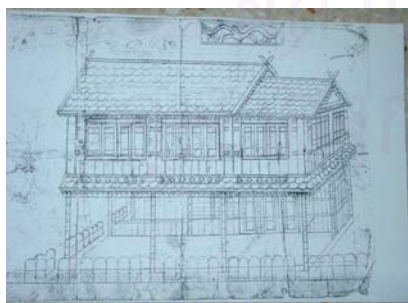
รูปที่ 5.11.14 แสดงการทำสีกันสนิมที่ปั๊บนึ่ง
ที่ใช้มุงหลังคา

รูปที่ 5.11.15 แปลนชั้นล่าง

รูปที่ 5.11.16 แปลนชั้นบน

รูปที่ 5.11.17 แสดงแบบบ้านที่วาดโดยนายธนู

5. พื้น

เอาดินที่เหลือจากการขุดหลุมมาถมพื้นให้แน่น แล้วเตรียมปั๊บนึ่งที่จะนำมาปูพื้นใช้แทนกระเบื้อง โดยใช้กั้นปั๊บนึ่งตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมแล้วเจียลบความคมให้หมด จากนั้นเอาลวดตะแกรงมาเชื่อมติดที่ด้านหลัง เพื่อเพิ่มการยึดเกาะกับผิวปูน และพื้นชั้นที่ 2 จะปูด้วยไม้ขนาด 0.02×0.10 ม.

6. ฝ้า

ฝ้าชั้นที่ 1 จะใช้ปั๊บนึ่งฝ้าทั้งหมด โดยจะซ่อนหลอดไฟไว้หลังแผ่นปั๊บนึ่งที่มีกระจก เพื่อความสวยงาม ฝ้าชั้นที่ 2 อาจจะติดด้วยยิปซัมเพื่อกันความร้อน

7. หลังคา

แผ่นปั๊บนึ่งหลังคาจะถูกตัดและตัดเตรียมเอาไว้ก่อน และทำสีกันสนิมอีกครั้งหนึ่ง ปั๊บนึ่งที่เลือกมุงหลังคาจะเป็นปั๊บนึ่งใส่อาหาร เพราะมีความเหนียว ขึ้นสนิมยากและติดได้ง่ายกว่าปั๊บนึ่งชนิดอื่น

บ้านหลังที่ 12 นายเฉลิม บุญประเสริฐ โชน ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน แปลงที่ 81

ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย การจ้างเฉพาะแรงงาน

สัมภาษณ์วันที่ 28 มกราคม 2545 เวลา 17:00 - 18:45

นายเฉลิม บุญประเสริฐ เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานบางบัว เขตจตุจักร แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ ปลายเดือนเมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพเป็นช่างปูนและรับสร้างบ้านต่อเติมบ้าน โดยมีหัวหน้าเป็นผู้รับเหมาช่วงรับงานมาอีกที และรับเล่นลิเกตามงานต่างๆ ที่คณะลิเกที่เขาขาดคน จะเล่นเป็นตัวตลกเป็นอาชีพเสริม ครอบครัวนายเฉลิม มีสมาชิก 2 คน

1. นายเฉลิม บุญประเสริฐ
2. นางสาวดารวรรณ บุญประเสริฐ (ลูกสาว)

รูปที่ 5.12.1 นายเฉลิม บุญประเสริฐ

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายลำไย มีรายได้รวมประมาณ 8,000 บาทต่อเดือน จะขึ้นอยู่กับว่าหัวหน้าจะมีงาน แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 7,000 – 8,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้จ่ายไปกับเรื่องที่อยู่อาศัย และดอกเบี้ยเงินกู้ รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ก่อนเริ่มสร้างบ้านไม่ได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้เลย แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 35,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก และเงินกู้จาก พอช. จำนวน 20,000 บาท ดอกเบี้ย 2% ต่อปี เงินกู้จากเพื่อนที่ทำงานจำนวน 20,000 บาท ไม่มีดอกเบี้ยแต่ก็จะให้เพื่อนเพิ่มตามสมควร

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านก่ออิฐ 1 ชั้นยังไม่ได้ฉาบปูน วัสดุที่ใช้ส่วนมากเก็บมาจากหน่วยงานก่อสร้างที่ทำงานอยู่ โดยจะพยายามเก็บทุกอย่างที่สามารถนำมาสร้างบ้านได้เช่น หินอ่อน อิฐมอญ หิน ทราช และแผ่นไม้ที่เอาไว้ใส่เป็นหุ่นโครงเหล็ก เป็นต้น และไม้เก่าจากใต้สะพานบางส่วนเอามาทำเป็นไม้แบบ ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยอย่างเดียว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 5 เดือน ภายในบ้านไม่มีไฟฟ้าใช้จะใช้ตะเกียงแทนไม่อยากจะพกมาจากบ้านอื่นเพราะกลัวมีปัญหา กัน ใช้น้ำจากโดยต่อมาจากบ้านเพื่อนบ้านเอามาใส่ตุ่มเก็บเอาไว้ 2 – 3 ตุ่ม จะต่อ 4 – 5 วันครั้งแล้วให้เงินครั้งละ 20 บาท ใช้โทรศัพท์สาธารณะนอกชุมชน ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

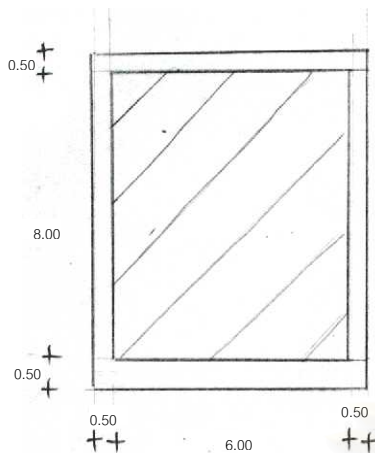
การดำเนินการก่อสร้างโดยตัวนายเฉลิม เพียงคนเดียว และจ้างเฉพาะแรงงานที่เป็นเพื่อนที่ทำงานมาช่วยสร้าง วันละ 200 บาทต่อคนต่อวัน จำนวน1-2 คนต่อครั้ง เหตุที่จ้างเพื่อนจากที่ทำงาน เพราะเชื่อในฝีมือและค่าแรงถูก มาทำในเกือบทุกส่วน เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของตนเองและมีของเพื่อนบ้านเล็กน้อย และช่วงแรงจะทำการก่อสร้างทุกวันที่ไม่มีงานทำและหยุดสร้าง มีเงินเมื่อไรค่อยทำต่อไปเรื่อยๆ โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลย เนื่องจากไม่รู้ มีการวางแผนที่จะฉาบปูนผนังเป็นอันดับแรกเนื่องฝนตกน้ำฝนซึมเข้ามาทำให้ของเปียก และขอไฟฟ้าและน้ำประปา

พัฒนาการของบ้าน

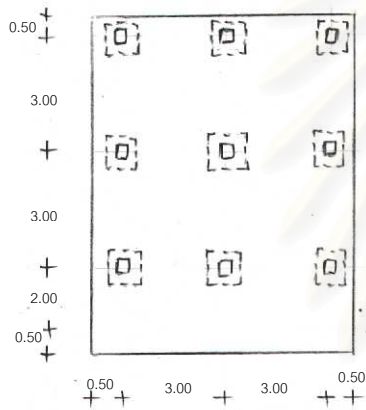
081 15/07/44	07/10/44	11/11/44

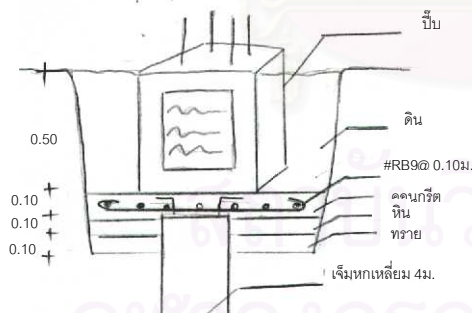
การดำเนินการก่อสร้าง

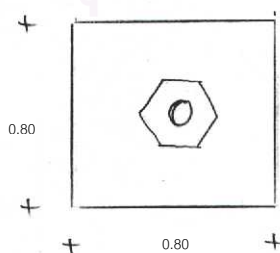
รูปที่ 5.12.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.12.3 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.12.4 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.12.5 ภาพรูปตัดฐานตอม่อ

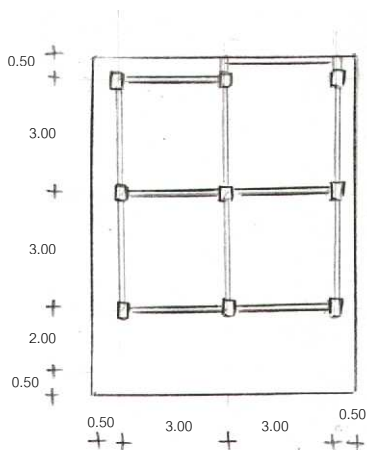
1. แบบบ้าน

แบบบ้านไม่ได้เขียนเอาไว้ แต่ใช้วิธีจำเอามาจากร้านอาหารคาวบอย แถวซอยวัชรพล ดูแล้วชอบก็เลยเอามาปรึกษากับช่างในชุมชนก็เห็นดีด้วย

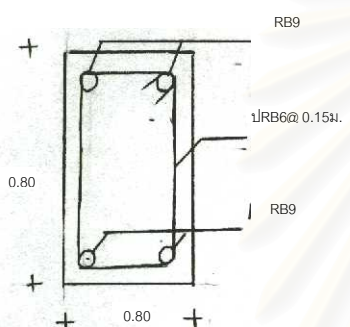
2. ฐานราก

ฐานรากทั้งหมดมี 9 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลึกลงไปประมาณ 0.80 ม. และมีขนาดของฐานรากประมาณ 0.80x0.80 ม. ขุดดินเพื่อตอกเข็มลึก 3 ม. แล้วตอกเข็มด้วยสามเกลอ ให้เสาเข็มอยู่เหนือกันหลุมประมาณ 0.20 ม. แล้วกระแทะหัวเสาเข็มให้เห็นเหล็กเสริมเสาเข็มเพื่อนำมาผูกกับเหล็กตะแกรงที่ฐานเสาตอม่อทำความสะอาดกันหลุมแล้วเทด้วยทรายหยาบที่เก็บมาจากงานก่อสร้างที่ไม่เอาแล้ว เทหินหรือเศษหินอ่อนที่แตกๆ แล้วบดอัดให้แน่น

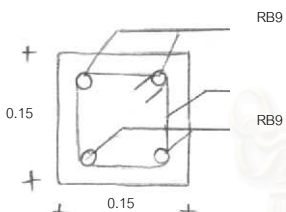
วางเหล็กตะแกรงขนาด **RB 9** ผูกติดกับเหล็กเสริมเสาเข็มด้วย และผูกเหล็กเสาตอม่อเตรียมเอาไว้ เพคอนกรีตฐานเสาตอม่อนานประมาณ 0.10 ม. แล้วจึงหล่อเสาตอม่อโดยใช้ปิ๊บแทนไม้แบบ ซ้ำมาใบละ 4 บาท สาเหตุที่ใช้ปิ๊บก็เพราะว่าสะดวก ไม่ต้องเสียไม้แบบ และมีขนาดใหญ่คิดว่าน่าจะแข็งแรงดี เมื่อหล่อเสาตอม่อเสร็จก็ไม่ได้ถอดปิ๊บออก เอาดินที่ได้จากการขุดฐานรากตอนแรกกลบลงไปแล้วบดให้แน่น

รูปที่ 5.12.6 แปลนคานชั้นล่าง

รูปที่ 5.12.7 รูปตัดคาน

รูปที่ 5.12.8 รูปตัดเสา

รูปที่ 5.12.9 แสดงการทุบหินอ่อนเพื่อใช้ผสมปูนแทนการใช้หิน

3. เสา

เป็นเสาคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อกับที่ขนาด 0.15x0.15 ม.เสริมเหล็ก RB 9 และใส่เหล็กปลอก RB 6 ทุกระยะ 0.15 ม. ปูนที่ใช้หล่อเสาใช้ปูนฉาบเพราะคิดว่าบ้านชั้นเดียวรับน้ำหนักไม่มาก ใช้ปูนนี้ก็น่าจะพอแล้ว

4. คาน

คานคอดินขนาด 0.15x0.30 ม. และต่อคานด้านหลังเพิ่มออกไปอีก 0.50 ม. ลักษณะเป็นคานยื่นเพื่อขยายพื้นที่ด้านหลังออกไปให้มากขึ้นเพื่อต่อห้องน้ำ

5. พื้น

นำดินที่ได้จากการขุดหลุมทำฐานรากและเศษอิฐหักๆ มาถมพื้นบดอัดให้แน่น นำหินอ่อนที่แตกหรือบิ่นๆ เก็บมาจากหน่วยงานก่อสร้างที่ไม่ใช้แล้ว นำก้อนมาทุบให้มีขนาดเล็กๆ นำมาผสมกับปูนแทนหินแล้วนำมาเทพื้นหนาประมาณ 0.10 ม. ซึ่งไม่ได้มีการเสริมเหล็กพื้นเลย เพราะคิดว่าบ้านชั้นเดียวรับน้ำหนักไม่มาก จึงไม่เสริมเหล็กพื้น

6. ผนัง

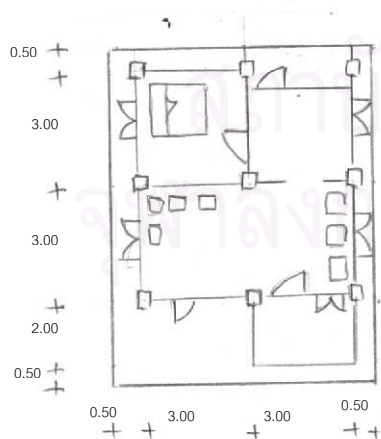
เป็นผนังก่อคอนกรีตบล็อกและใช้อิฐมอญบางส่วนที่เก็บมาจากหน่วยงานก่อสร้างเหมือนกัน ประตูและหน้าต่างจะนำไม้ที่เขาไว้ใส่โชว์เสื่อขาย นำมาต่อโดยประกอบเป็นแผ่นไม้ขนาดใหญ่ไปเก็บของเก่ามาเป็นการประหยัดเงินอีกทางหนึ่ง หินอ่อนแผ่นใหญ่ๆ ที่ไม่เป็นรูปทรงที่สวยงาม

รูปที่ 5.12.10 แสดงผนังภายนอก

รูปที่ 5.12.11 แสดงการใช้ไม้ที่เอาไว้ใส่โชว์
เลือกขายนำมาต่อเป็นหน้าต่าง

รูปที่ 5.12.12 แสดงโครงหลังคา

รูปที่ 5.12.13 แสดงแปลนชั้นล่าง

ซึ่งเก็บมาจากหน่วยงานก่อสร้าง
เหมือนกันก็นำมาขบติดกับผนังภายใน ดูแล้ว
สวยงามดี

7. หลังคา

โครงหลังคาเป็นโครงเหล็ก ตอนแรกคิด
แต่เรื่องประหยัดจึงซื้อเหล็กกล่องขนาด 1" x1"
และขนาด 1"x3" มาทำเป็นโครงแต่ดูแล้วไม่
น่าจะแข็งแรง ก็จะรับน้ำหนักไม่ได้จึงต้องเอาไม้
ขนาด 1.5"x3" มาเสริมแทนผสมกัน ส่วนเพื่อน
ที่จ้างแรงงานมากทำโครงหลังคาก็ไม่ค่อยเป็น
แบบโครงเหล็กที่ทำมาก็ไม่รู้ว่าจะถูกหรือเปล่า มุง
หลังคาด้วยกระเบื้องลอนคู่สีตราช้างอย่างหนา
ซื้อมือสองมาราคาแผ่นละ 20 บาท

บ้านหลังที่ 13 นายประสาธ สิทธีเวช โชน 1 หมู่ชนประชาอุทิศ 76 แปลงที่ 83

ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย การจ้างบางส่วน

สัมภาษณ์วันที่ 27 มกราคม 2545 เวลา 17:00 - 18:50

นายประสาธ สิทธีเวช เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานคลองราชสามัคคี เขตภาษีเจริญ แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ กลางเดือนเมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพเก็บของเก่าและรับซื้อของเก่า จะออกไปเก็บของเก่ากันทั้งคู่และเอาลูกทั้ง 2 คนไปด้วยเพราะไม่มีคนดูแล โดยจะออกแต่เข้าไปเก็บของเก่าบริเวณที่อยู่เดิมแถวคลองราชสามัคคีเพราะมีความคุ้นเคยกับพื้นที่ดีกว่าถึงแม้จะเสียค่าน้ำมันมากกว่าก็ตาม ที่ไม่เก็บแถวชุมชนเนื่องจากเก็บไม่ทันโดนคนอื่นเก็บไปหมด และรับจ้างทั่วไปขนของไปที่ต่างๆหรือขนของย้ายบ้าน ครอบครัวนายประสาธ มีสมาชิก 4 คน

1. นายประสาธ สิทธีเวช
2. นางอ่อน สิทธีเวช (ภรรยา)
3. ค.ญ. นันธิชา สิทธีเวช (ลูก)
4. ค.ญ. ชลลดา สิทธีเวช (ลูก)

รูปที่ 5.13.1 นายประสาธ สิทธีเวช และครอบครัว

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายประสาธ มีรายได้รวมประมาณ 8,000 บาทต่อเดือน แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 7,000 – 8,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องค่าอาหารและค่ารถลูกไปโรงเรียน รายได้เพียงพอกับรายจ่ายแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ ก่อนเริ่มสร้างบ้านไม่ได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 9,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บาท ต่อหลังคาเรือน และเงินเก็บของตนเองอีก 3,000 บาท ไม่ได้กู้เลยเพราะกลัวไม่มีจ่าย คิดว่าสร้างบ้านตามที่มีเงินอยู่ในขณะนั้นก็พออยู่ได้แล้ว

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านที่สร้างจากเศษวัสดุ 1 ชั้นยกพื้นสูง วัสดุที่ใช้ส่วนมากเป็นไม้ลังไปเก็บมาจากโรงงานแถวบางแค เป็นแผ่นๆที่เอาไว้ใส่เครื่องจักรและไม่ได้ใช้แล้วนำมาทิ้งไว้หลังโรงงานจึงไปเก็บมาต่อเป็นส่วนพื้น ผนัง หน้าต่าง และใช้สังกะสีเก่าบางส่วนมาทำเป็นผนัง ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยอย่างเดียว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 7 วัน

ภายในบ้านมีมิเตอร์ไฟ ใช้น้ำจากแท็งก์ที่สนง.เขตจัดให้ ใช้โทรศัพท์สาธารณะหน้าปากซอยประชาอุทิศ 76 ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

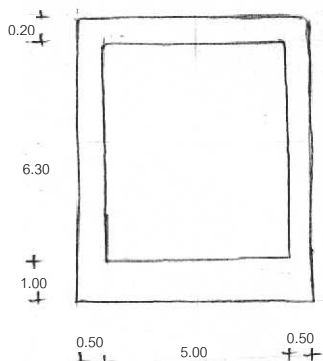
การดำเนินการก่อสร้างโดยนายประสาทจะการจ้างบางส่วน โดยการจ้างช่างภายนอกชุมชน ที่มาทำบ้านอื่นในชุมชนจำนวน 3 คน โดยวิธีการตีเหมาเป็นส่วนๆ คือ ส่วนของการวางผัง ขุดดิน ลงเสา ขึ้นโครงบ้าน ขึ้นโครงหลังคา ตีเหมาเฉพาะค่าแรงเป็นเงิน 2,500 บาท และส่วนห้อยน้ำตีเหมาเฉพาะค่าแรงเป็นเงิน 1,000 บาท ส่วนที่เหลือทำเอง 2 คน เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างที่จ้างเหมาเป็นผู้รับเหมา ส่วนที่สร้างเองยืมมาจากบ้านแปลงที่ 81 และจะทำการก่อสร้างทุกวันหยุดทำงานก่อน เคยไปดูบ้านตัวอย่างแต่ไม่รู้เรื่อง มีการวางแผนที่จะต่อชั้น 2 ให้ลูกเมื่อลูกโต

พัฒนาการของบ้าน

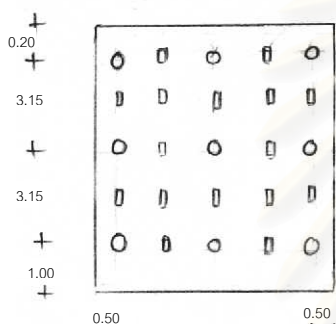
083 21/07/44	28/07/45		

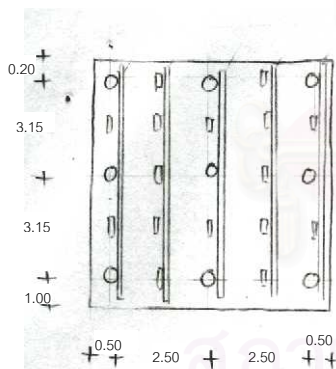
การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 5.13.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.13.3 แปลนเสา

รูปที่ 5.13.4 แปลนคาน

รูปที่ 5.13.5 แสดงการปูพื้นโดยใช้ไม้จริงทั้งแผ่น

1. แบบบ้าน

ใช้วิธีดูจากบ้านอื่นที่ชอบภายในชุมชน และเหมาะสมสำหรับครอบครัวของตนเอง โดย ดูแบบบ้านจากบ้านที่ถัดไป 2 หลัง คือ แปลงที่ 81 และจึงทำเลียนแบบ

2. ฐานราก

ขุดดินลงไปลึกประมาณ 0.50 ม. ไม่ได้ ใช้เสาเข็ม แต่ใช้เสาไม้สน 6"x3 ม. ตอกลงไป เลยลึกประมาณ 0.50 ม. แล้วเทคอนกรีตหยาบ ลงไป ผสมด้วยหินหลายๆ แล้วตอกไม้ขนาด 1.5"x3" ยาวประมาณ 1 ม. เสียบปลายให้แหลม และตอกลงไปลึกประมาณ 0.50 ม. วางใน ตำแหน่งระหว่างเสาแต่ละต้นเอาไว้เพื่อใช้ยึดไม้ ตงเพื่อวางไม้พื้น

3. ตงพื้น

ยึดตงไม้ขนาด 1.5"x3" ซื่อไม้เก่ามา จากข้างบ้านราคา 3,500 บาท ตกยึดกับเสา และ ไม้ขนาด 1.5"x3" ที่ตอกเตรียมเอาไว้โดยใช้ตะปู 2" ตอกยึดไว้

4. พื้น

ยกพื้นสูงประมาณ 0.50 ม. เพื่อป้องกัน น้ำท่วม และให้มีอากาศถ่ายเทไม่ร้อน ไม้ที่ใช้ปู พื้นใช้ไม้ลัง ไปขอมมาจากโรงงานที่เอาไว้ใส่ เครื่องจักรแถวบางแค มีลักษณะต่อกันเป็นแถว กว้างประมาณ 1x1 ม. สามารถนำมาวางเป็นพื้น ได้สะดวกรวดเร็ว สามารถทำเองได้ เสร็จแล้ว จึงปูเสื่อน้ำมัน

รูปที่ 5.13.6 แสดงผนังด้านหน้า

รูปที่ 5.13.7 แสดงผนังภายในด้านข้าง

รูปที่ 5.13.8 แสดงการใช้สติ๊กเกอร์เคลือบ
เงาติดหน้าต่างภายนอกเพื่อนกันไม้ผุรูปที่ 5.13.9 แสดงการใช้สติ๊กเกอร์ธรรม
ดาติดหน้าต่างภายในเพื่อนกันไม้ผุ

5. ผนัง

ผนังด้านหน้าใช้ไม้ลังที่เก็บมาจาก
โรงงาน แยกเป็นท่อนๆ และนำมาต่อแบบ
เหลื่อมทับกัน บริเวณส่วนที่ติดกับพื้น และต่อ
แบบห่างกันประมาณ 0.05 ม. บริเวณด้านบน
ผนังด้านข้างและด้านหลังใช้โครงไม้ขนาด
1.5"x3" ติโครงและบุด้วยสังกะสีทั้งเก่าและใหม่
ผสมกันมีสนิมขึ้นเล็กน้อย

6. ประตู, หน้าต่าง

ประตูที่ใช้เป็นประตูไม้อัดซื้อมาบาน
ละ 500 บาท หน้าต่างใช้ไม้ที่เก็บมาได้ต่อเอง
เป็นหน้าต่าง และซื้อสติ๊กเกอร์ที่เสียแล้วมาจาก
โรงงานกิโกลรัมละ 1 บาท มาติดที่หน้าต่างทั้ง
ด้านใน ด้านนอก และบริเวณผนังในห้องน้ำ
เพื่อเอาไว้ป้องกันน้ำ บริเวณด้านนอกของบาน
หน้าต่างจะเลือกสติ๊กเกอร์ที่เคลือบผิวมันเพื่อกัน
น้ำ

7. ห้องน้ำ

ให้ช่างเหมาทั้งหมด 1,000 บาท โดย
วางท่อคอนกรีตจำนวน 2 ปล้อง เป็นบ่อเกรอะ
วางโถส้วม และเทพื้นคอนกรีต ผนังรอบๆ
ภายในห้องน้ำเป็นสังกะสี ใช้สติ๊กเกอร์ปิด
รอบๆ ทั้งหมดสูงประมาณ 1 ม. เพื่อป้องกัน
ไม่ให้สังกะสีขึ้นสนิม

รูปที่ 5.13.10 แสดงห้องน้ำ

รูปที่ 5.13.11 แปลนชั้นล่าง

8. หลังคา

โครงหลังคาเป็นแบบเพิงหมาแหงน โครงไม้ใช้ไม้ขนาด 1.5"x5" และไม้ขนาด 1.5"x3" ใช้ออกเก่ามารวม 3,500 บาท และซื้อ กระเบื้องลอนคู่มือสองราคา 1,100 บาท และจ้าง มุงหลังคา 100 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านหลังที่ 14 นายทิน ทองใบ โชน 2,3 ชุมชนอ่อนนุช แปลงที่ 67

ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย การจ้างบางส่วน

สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2545 เวลา 15:00 - 16:40

นายทิน ทองใบ เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานพระราม9 เขตห้วยขวาง แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่
รองรับนี้ตั้งแต่ ต้นเดือนเมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพขายของชำโดยมีร้านค้าภายในชุมชนเมื่อก่อน
จับมอเตอร์ไซค์รับจ้างตรงบริเวณถนนพระราม9 แต่ตอนนี้มาเปิดร้านขายของชำที่บ้านเนื่องจาก
นางส้มเป้า(ภรรยา) เป็นอัมพฤกษ์ร่างกายส่วนล่างไม่สามารถเคลื่อนไหวได้จึงมาขายของแทนและ
คอยดูแลภรรยาและแม่ที่อายุมากแล้ว ครอบครัวนายทิน มีสมาชิก 4 คน

1. นายทิน ทองใบ
2. นางส้มเป้า ทองใบ (ภรรยา)
3. นางมณฑา ทองใบ (แม่)
4. ค.ช. เป้า ทองใบ (ลูกชาย)

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายทิน มีรายได้รวมประมาณ 12,000 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายรวม
ประมาณ 10,000 – 13,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องอาหารภายในบ้านและค่าขนมลูก
ไปโรงเรียน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ไม่ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้าน
ไว้คิดว่าจะสร้างตามจำนวนที่มีเงินอยู่ แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 57,000 บาท
โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บาท ต่อ
หลังคาเรือน เงินกู้จาก พอช. จำนวน 15,000 บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี และกู้เงินจากเพื่อนบ้านที่
ต่างจังหวัดจำนวน 15,000 บาท ดอกเบี้ย 3%ต่อเดือนและเงินเก็บส่วนตัว

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น วัสดุที่ใช้ส่วนมากซื้อของใหม่
เกือบทั้งหมด มีไม้บางส่วนที่ใช้ทำโครงหลังคาและผนังกันห้องนำมาจากใต้สะพาน ลักษณะปลูก
สร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจขายของชำ ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 1
เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าประปาเป็นของตนเองและมีโทรศัพท์ส่วนตัวเป็น PCT ไม่มีปัญหาเรื่อง
ที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพอแล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

การดำเนินการก่อสร้างโดยตัวนายทิน เพียงคนเดียว ภรรยาและแม่ไม่สามารถช่วยสร้างบ้านได้ และจ้างแรงงานมาช่วยสร้างทั้งหมด 8 คน เป็นแรงงานช่าง 3 คน แรงงานกรรมกร 5 คน ค่าแรงช่างวันละ 300 บาท ค่าแรงกรรมกรวันละ 150 บาท และจ้างเหมาเป็นส่วนตัว และมีลูกเขยมาช่วยก่ออิฐบ้าง เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของช่างที่จ้างมา และจะทำการก่อสร้างในวันหยุด ซึ่งจะเป็นช่วงก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในชุมชน ซึ่งคิดว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จก่อนย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชน และภรรยากับแม่อยู่ต้นที่ไม่สะดวก โดยเคยไปร่วมออกแบบบ้านตัวอย่างของชุมชนแต่เมื่อถึงเวลาสร้างจริงก็สร้างตามที่ตนคิดเอาไว้โดยคิดถึงสร้างเสร็จเร็วและประหยัดเป็นหลัก มีการวางแผนที่จะซื้อประตูเหล็กม้วนมาติด และจะต่อชั้นที่ 2 ในอนาคตเอาไว้ให้ลูกสาวมาอยู่

พัฒนาการของบ้าน

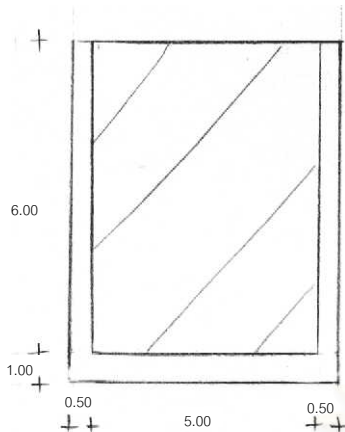

067 14/07/44

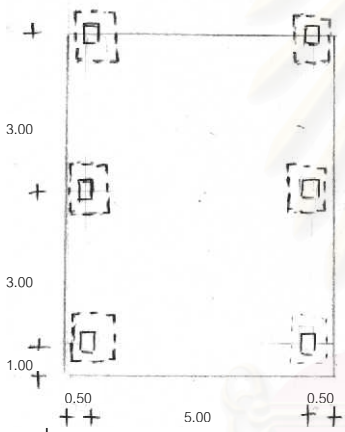
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

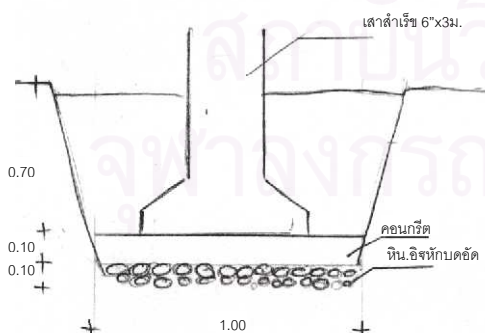
การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 5.14.1 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.14.2 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.14.3 รูปตัดฐานราก

1. แบบบ้าน

แบบบ้านคิดเอาเองว่าจะเป็นแบบไหน เพราะรูปแบบที่สร้างก็ง่ายๆ ธรรมดา เน้นลดความประหยัดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เนื่องจากตอนที่เริ่มสร้างยังไม่ได้รับเงินกู้สร้างบ้าน กว่าเงินจะมาบ้านก็เสร็จแล้ว

2. ฐานราก

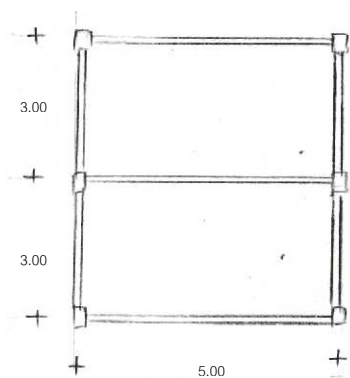
มีจำนวนทั้งหมด 6 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลงไปลึกประมาณ 0.90 ม. และมีขนาดของฐานประมาณ 1x1 ม. ดินบริเวณนี้แข็งมาก เวลาขุดเจอแต่หินก้อนใหญ่ๆ ไม่สามารถขุดไปได้มากกว่านี้ ดังนั้นจึงไม่ใช้เสาเข็มใดๆ เลย คิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้เสาเข็ม และสามารถประหยัดเงินไปได้อีกมาก ฐานรากขุดดินลึก 0.9 ม. แล้วเทเศษอิฐและหินลงไปหนาประมาณ 0.10 ม. แล้วใช้สามเกลอกระทุ้งให้แน่น แล้วจึงเทคอนกรีตหยาบหนาประมาณ 0.10 ม. ปูนที่ใช้เป็นปูนฉาบแต่ผสมให้ข้นๆ และใส่หินหลายๆ

3. คาน

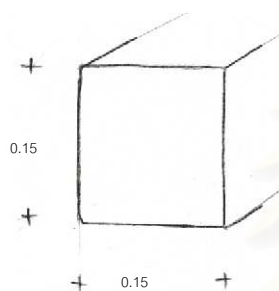
คานคอดิน เป็นคานคอนกรีตไม่เสริมเหล็ก ขนาด 0.15x0.15 ม. เหตุที่ไม่ใช้เหล็กเสริมเนื่องจากเห็นว่ารับน้ำหนักน้อยและดินก็แข็งดีอยู่แล้ว ปูนที่ใช้ก็เป็นปูนฉาบ

4. พื้น

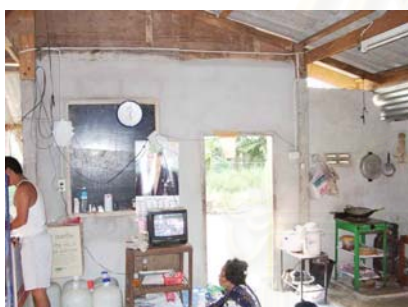
เอาดินที่ขุดหลุมมาถมพื้น แต่ยังไม่พอซื้อทรายกับหินมาถมเพิ่มอีกอย่างละคิว ราคาคิวละ 270 บาท

รูปที่ 5.14.4 แปลนคอกชั้นล่าง

รูปที่ 5.14.5 รูปตัดคานคอกหินไม่เสริมเหล็ก

รูปที่ 5.14.6 แสดงห้องนั่งเล่นภายในบ้าน

รูปที่ 5.14.7 แสดงห้องครัว

เมื่อถมเสร็จจับอัดให้แน่น แล้วจึงเทพูน
เลย์ปูนที่ใช้เป็นปูนฉาบเหมือนกันไม่เสริมเหล็ก
เลย โดยนายทินมีความคิดว่า มันไม่จำเป็น

5. ผนัง

เป็นผนังก่ออิฐ ฉาบปูนทั้ง 2 ด้าน ใน
ส่วนก่ออิฐจะก่อกันเองกับลูกเขย 2 คน ส่วน
การฉาบจะใช้วิธีเหมาด้านๆ ละ 500 บาท

6. ประตู, หน้าต่าง

ประตูด้านหน้าบ้าน เป็นประตูแบบ
บานกระทุ้งขนาดใหญ่ และใช้ไม้ค้ำด้านหน้า
สามารถบังแดดหน้าร้านเวลาขายของได้ดีแต่ไม่
แข็งแรง จะเปลี่ยนเป็นประตูเหล็กม้วนใน
อนาคตถ้ามีเงิน

หน้าต่างไม่มี แต่ใช้บล็อกทำเป็นช่อง
ลม เหตุที่ไม่ทำหน้าต่างเพราะกลัวขโมย

7. หลังคา

เป็นโครงหลังคาไม้ ใช้น้ำไม้ขนาด
1.5"x6" มาต่อกับเสาปูน เนื่องจากคิดว่าจะทำ
ชั้น 2 ในอนาคตจะได้ถอดประกอบได้ง่าย

8. รางน้ำ

ใช้สังกะสีวางให้ได้ระดับเอียงๆ ให้น้ำ
ไหลลงมาใส่ถังเพื่อเก็บไว้ใช้เวลาน้ำประปาไม่
ไหล

รูปที่ 5.14.8 แสดงประตูบ้านชั่วคราว

รูปที่ 5.14.9 แสดงโครงหลังคา

รูปที่ 5.14.10 แสดงรายนํ้ารอนํ้าฝนเอาไว้ใช้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านหลังที่ 15 นายสังเวียน สันรำ โชน 4 ชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน แปลงที่ 11

ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย การจ้างบางส่วน

สัมภาษณ์วันที่ 20 มกราคม 2545 เวลา 15:00 - 17:10

นายสังเวียน สันรำ เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานเปรมประชา เขตจตุจักร แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพเป็นช่างก่อสร้างทำงานก่อสร้างกับนางนงลักษณ์ (ภรรยา) โดยจะเป็นผู้รับเหมามือ 3 หรือรับงานก่อสร้างและต่อเติมเป็นลำดับที่ 3 โดยจะถูกคราคาอย่างมาก และจะรับงานเองบ้างแต่มีจำนวนน้อยครอบครัวนายสังเวียน มีสมาชิก 3 คน

1. นายสังเวียน สันรำ
2. นางนงลักษณ์ สันรำ (ภรรยา)
3. นายทรงวุฒ สันรำ (ลูกชาย)

รูปที่ 5.15.1 นายสังเวียน สันรำ

และภรรยา

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายสังเวียน มีรายได้รวมประมาณ 15,000 บาทต่อเดือน แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 10,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องที่อยู่อาศัยค่อยๆซื้อของมาสร้างไปเรื่อยๆ รายได้เพียงพอกับรายจ่ายมีเงินเหลือเก็บประมาณ 4,000 บาทต่อเดือน ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 80,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 150,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินออมส่วนตัวจากการทำงานทั้งหมด ตอนแรกจะกู้เงินสร้างบ้านจาก พอช. เงินออมไม่ถึง 1,000 บาทจึงไม่สามารถกู้ได้

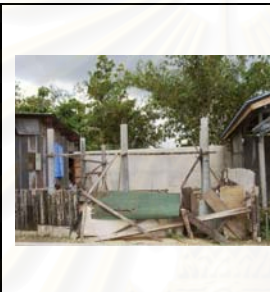

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้นสร้างเอาไว้เพียงห้องนอน 1 ห้อง ขนาด 2.5 x 3 ม. และใช้เสาเข็มเจาะเป็นเสาเข็มบ้านและรั้วบ้านเตรียมไว้แล้วลักษณะเหมือนบ้านสร้างบางส่วนในโครงการที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ วัสดุที่ใช้ส่วนมากซื้อใหม่เกือบทั้งหมด มีโครงหลังคาไม้ลักษณะเป็นเพิงแหงนและกระเบื้องมุงหลังคาเป็นของเก่าจากใต้สะพานนำมาใช้ชั่วคราวก่อน ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยอย่างเดียว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 4 เดือน ภายในบ้านใช้ไฟฟ้าและน้ำประปาโดยต่อมาจากบ้านแปลงที่ 12 เวลาจ่ายเงินจะช่วยกันออกคนละครึ่ง ใช้โทรศัพท์สาธารณะนอกชุมชน ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพอแล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

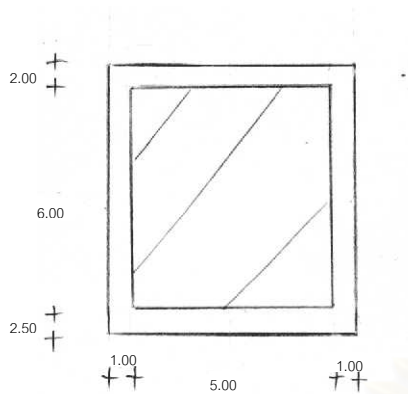
การดำเนินการก่อสร้างโดยนายสังเวียน และนางนงลักษณ์(ภรรยา) เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างหลักและจ้างแรงงานกรรมกรในชุมชน 2 คนมาเฉพาะส่วนฐานรากขุดดินทำเสาเข็มเจาะและตั้งเสา โดยตัวนายสังเวียนเป็นผู้ควบคุม เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของตนเอง และจะทำการก่อสร้างในวันอาทิตย์หรือวันที่ไม่มีงานทำค่อยๆทำไปเพราะต้องทำงานเกือบทุกวัน และหาเงินมาค่อยๆสร้างบ้านบ้าน โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลย เนื่องจากไม่รู้เรื่องกำหนดการใหญ่งานหรือบ้านตัวอย่างเลย มีการวางแผนที่จะทำคานคอดินเพิ่ม สร้างห้องน้ำ ห้องครัว และสร้างบ้านให้เต็มพื้นที่

พัฒนาการของบ้าน

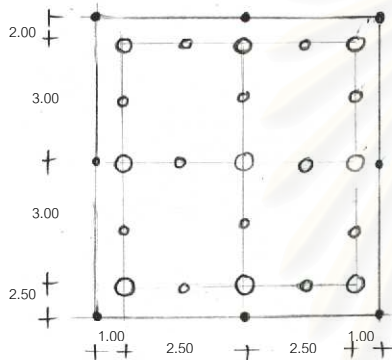
011 15/07/44	07/10/44	23/12/44	20/01/45

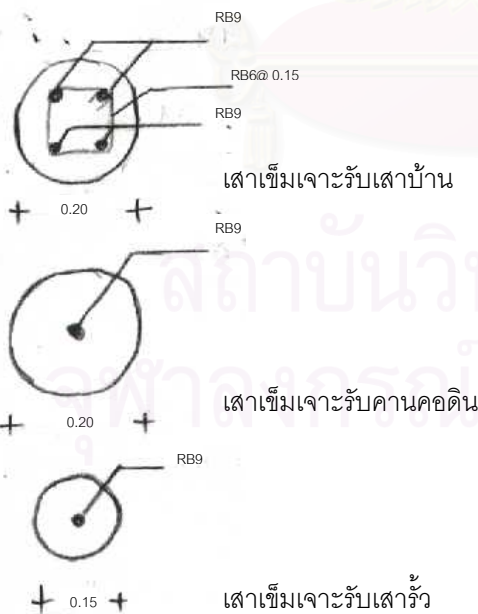
การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 5.15.2 แพลนที่ดิน

รูปที่ 5.15.3 แพลนฐานราก

รูปที่ 5.15.4 ภาพรูปตัดเสาเข็มเจาะ

1. แบบบ้าน

ไม่มีเพราะใช้วิธีคิดเอาในหัวว่าบ้านเป็นยังไง แต่ตอนนี้ไม่สามารถสร้างให้เสร็จในครั้งเดียวได้ จึงได้เตรียมเฉพาะงานโครงสร้างหลักไว้ก่อน และสร้างห้องนอนเพียงหนึ่งห้อง

2. การวางผัง

ทั้งหลักผังและผังนอน ใช้ไม้เต็งขนาด 1" x 3" ยาวประมาณ 4 ม. ขอยืมมาจากช่างบ้านที่ใช้เสร็จแล้ว

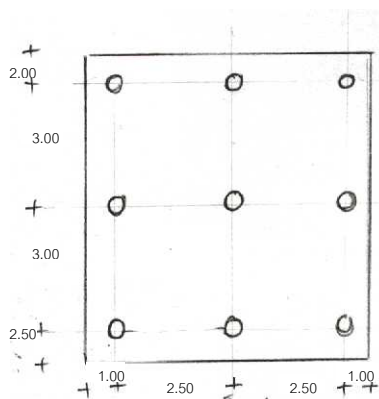
การถ่ายระดับและการวางผัง จะใช้เส้นเอ็นและสายยาง และใช้ฉากไม้ที่ทำขึ้น

3. ฐานราก

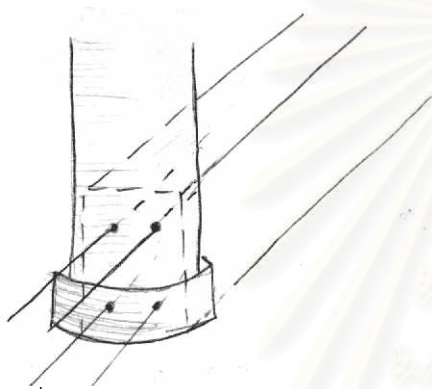
ไม่มีฐานเสาตอม่อและเสาตอม่อ ใช้วิธีหล่อเข็มเจาะและต่อกับเสาชั้นที่ 1 ที่ทำจากท่อซีเมนต์ไยห็น การขุดดินใช้เสียมยางขุดดินลงไปลึก 4 ม. หล่อเสาเข็มเจาะ ใช้ปูน TPI เขียว ปูน:ทราย:หิน (1 ถุง:9บั้งกี้:12บั้งกี้) ทำให้เต็มๆ เพราะคิดว่าสามารถรับน้ำหนักได้ใกล้เคียงกับปูนหล่อและราคาถูกกว่ามาก ที่ใช้เสาเข็มเจาะเพราะเขาคิดว่ามันดีกว่าเสาเข็มตอก ถูกกว่า และไม่ยากไปจ้างคนมาช่วยตอกเข็ม เป็นการประหยัดวิธีหนึ่ง

4. งานเสา

เสาที่ใช้ ใช้ท่อซีเมนต์ไยห็น ขนาด 8" ยาว 3 ม. ราคาเมตรละ 150 บาท เสริมด้วยเหล็ก RB 9 จำนวน 4 เส้น และเหล็กปลอก RB 6 @ 0.20 ม. สาเหตุที่ใช้ท่อซีเมนต์ไยห็นเพราะสะดวกกว่าการใช้ไม้แบบ และตัวเองก็มีแต่ไม้ขนาดเล็กๆ จะซื้อใหม่ก็แพงกว่า

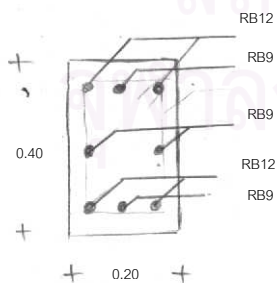
รูปที่ 5.15.5 แพลนเสาคอนกรีต

รูปที่ 5.15.6 แสดงการต่อเหล็กคานคอดินกับเสา

รูปที่ 5.15.7 แสดงเสาที่สร้างเตรียมไว้

รูปที่ 5.15.8 รูปตัดคาน

การตั้งเสาชั้นที่ 1 จะใช้ไม้ไผ่ที่ขี้มามาจากข้างบ้านเพื่อยกท่อซีเมนต์ไยหิน โดยมีการผูกเหล็กเสริมและต่อกับเหล็กเสริมของเสาเข็มเอาไว้เรียบร้อยแล้ว

5. คาน

คานคอดินเป็นคานคอนกรีต ใช้ปูน TPI เขียว เพราะคิดว่ามีราคาถูกกว่าปูนหล่อและคุณภาพก็ไม่แตกต่างกันมาก และสามารถรับน้ำหนักบ้านหลังเล็กๆ ของตนเองได้ การต่อเสาชั้นที่ 1 กับคานคอดินจะใช้ส่วานเจาะทะลุท่อซีเมนต์ไยหินและร้อยเหล็กเสริมขนาด RB9 ยาวประมาณ 0.5 m ก่อนการเทปูนเสาเพื่อนำเหล็กดังกล่าวมาต่อกับเหล็กเสริมคานโดยการผูก

6. พื้น

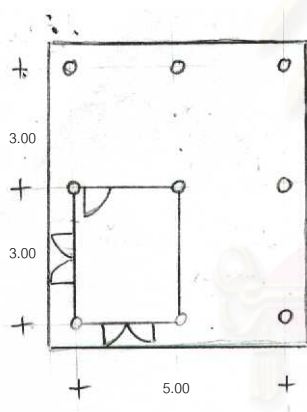
ดินที่ใช้ถมพื้นเพื่อให้ได้ระดับนำมาจากดินที่ขุดหลุมทำเสาเข็ม นำมาแช่น้ำประมาณ 1 สัปดาห์ ดินจะจับตัวกันแน่น สามารถนำถมพื้นได้ดี เพราะมีการเซตตัวกันดีแล้ว และยังไม่ต้องเสียเงินซื้อดินมาถมด้วย หากไม่พอก็อาจจะซื้อดินมาถมเพิ่ม(วิธีนี้ได้รับการสอนต่อกันมาอีกที

รูปที่ 5.15.9 แสดงการใช้ไม้ไผ่แทนเหล็กเสริมพื้น

รูปที่ 5.15.10 แสดงผนังภายนอก

รูปที่ 5.15.11 แพลนชั้นล่าง

จากนั้นใช้ไม้ไผ่นำมาสานกันใช้แทนเหล็กเสริม ไม้ไผ่ซื้อเข้ามาดละ 30 บาท หนึ่งมัดมีประมาณ 10 ท่อน นำมาผ่าออกเป็น 4 ซีก นำมาวางเป็นตะแกรงทุกระยะ 0.20 ม. และใช้ลวดผูกเหล็กผูกแล้วจึงเทปูน (วิธีการนำไม้ไผ่มาเสริมแทนเหล็กรู้มาจากการที่เคยไปซื้อบ้านหลังหนึ่งที่มีอายุเกือบ 10 ปี เมื่อซื้อก็พบไม้ไผ่เสริมแทนเหล็กและมีสภาพดี จึงมีความคิดว่าสามารถใช้ได้ทนทานกว่าเหล็ก และไม่ขึ้นสนิม) ปูนที่ใช้เทพื้นก็เป็น TPI เขียวเหมือนกัน เทหนา 7 ซม. และปูกระเบื้องผิวเรียบขัดมันขนาด 0.30x0.30 ม. โดยเก็บมาจากที่ทำงาน

7. โครงหลังคา

โครงหลังคาเป็นแบบเพิงแหงน ใช้ไม้ตั้งขนาด 1"x3" และปูด้วยกระเบื้องลอนคู่ที่เก็บมาจากที่ทำงาน เป็นของเก่าเมื่อนำมาทำความสะอาดก็สามารถใช้ได้มีสภาพดี

บ้านหลังที่ 16 นายเฉลิมศักดิ์ ธีรัมย์ โชน 1 ชุมชนประชาอุทิศ 76 แปลงที่ 279
 ดำเนินการก่อสร้างบ้าน โดย การจ้างเหมาทั้งหมด
 สัมภาษณ์วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2545 เวลา 13:00 - 15:00

นายเฉลิมศักดิ์ ธีรัมย์ เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานดาวคะนองนอก เขตจอมทอง แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ วันที่ 28 เมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพร่อนของเก่าตามคลองต่างๆทั่วกรุงเทพฯ โดยส่วนมาจะเป็นของที่คนที่อยู่บ้านริมคลองทำหล่นเอาไว้ไม่สามารถเก็บได้ หรือหล่นโดยไม่รู้ตัว ของที่ร่อนได้มีหลายอย่างเช่น ถ้วย จาม ชาม ซ้อน มีด เงิน ทอง เป็นต้น บ้านบางหลังก็จะไม่ให้มาร่อนหรือเมื่อร่อนได้แล้วหากเป็นของมีค่าก็จะขอกิน เมื่อร่อนได้แล้วจะของต่างๆมาทำความสะอาด หรือซ่อมแซมส่วนที่เสียหายแล้วจึงนำไปขายที่ตลาดนัดเป็นของมือสอง ครอบครัวนายเฉลิมศักดิ์ มีสมาชิก 5 คน

1. นายเฉลิมศักดิ์ ธีรัมย์
2. นายพูนพงษ์ ธีรัมย์ (พี่ชาย)
3. นางฉลา ธีรัมย์ (แม่)
4. นพเก้า ธีรัมย์ (ลูก)
5. ไช่มุก ธีรัมย์ (น้องสาว)

รูปที่ 5.16.1 นายเฉลิมศักดิ์ ธีรัมย์

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนายเฉลิมศักดิ์ มีรายได้รวมประมาณ 30,000 บาทต่อเดือน แต่มีรายจ่ายรวมไม่แน่นอน ส่วนมากจะใช้จ่ายไปกับเรื่องค่าอาหาร รายได้เพียงพอกับรายจ่ายและมีเงินเหลือเก็บบ้างบางส่วน ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 100,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 130,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจากเงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บาท ต่อหลังคาเรือน และเงินกู้จาก พอช. จำนวน 12,000 บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี และที่เหลือมาจากเงินเก็บของทุกคนรวมกัน

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 2 ชั้น วัสดุที่ใช้ส่วนมากซื้อของใหม่มาเกือบทั้งหมด ยกเว้นประตูหน้าต่างที่เก็บของเก่ามาแล้วนำมาซ่อมแซมทาสีใหม่ ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยอย่างเดียว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 4 เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้โดยต่อบ้านแปลงที่ 280 เวลาจ่ายเงินจะช่วยกันออกคนละครึ่ง ใช้น้ำโดยการต่อบ้านแปลงที่ 280 เวลาจ่ายเงินจะช่วยกันออกคนละครึ่ง ใช้โทรศัพท์มือถือของตนเอง ไม่มี

ปัญหาเรื่องที่ดินที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว และได้นำที่ดินส่วนที่เหลือเว้นเอาไว้ด้านข้าง 0.5 ม.ของบ้านตนเองกับบ้านแปลงที่ 280 มาใช้เป็นส่วนของบันไดร่วมกัน ทำให้มีพื้นที่เหลือเพิ่มมากขึ้น

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

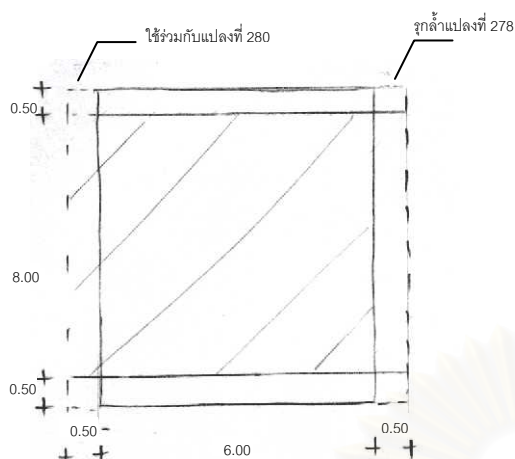
การดำเนินการก่อสร้างโดยการจ้างทั้งหมดเฉพาะค่าแรงจำนวน 100,000 บาท และวัสดุก่อสร้างอีก 30,000 บาท จ้างช่างที่เคยรู้จักกันมาก่อนอยู่ที่จังหวัดหนองคาย 1 คน น้องชายที่เป็นช่าง 1 คนค่าแรงวันละ 300 บาท กรรมกรจากหนองคาย 2 คน และคนในชุมชนอีก 2 คน ค่าแรงวันละ 150 - 180 บาท รวมวันละประมาณ 2,000 บาท เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของช่างผู้รับเหมา และจะทำการก่อสร้างเกือบทุกวัน โดยเคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านหลายครั้งไปคูพิริภัณฑ์บ้านที่สนามหลวง และดูบ้านตัวอย่างแบบต่างๆ ไม่มีการวางแผนสร้างบ้านต่อแล้วในอนาคตเพราะบ้านที่มีอยู่ตอนนี้ก็ดีอยู่แล้ว

พัฒนาการของบ้าน

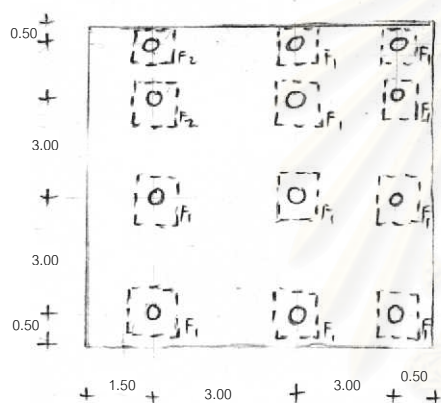
279 21/07/44	19/08/44	26/08/44	02/09/44
	10/09/44	16/09/44	11/10/44
	24/11/44		

การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 5.16.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.16.3 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.16.4 แสดงการร่วมกันขุดดินฐานราก

รูปที่ 5.16.5 แสดงการขุดดินเสาเข็ม

1. แบบบ้าน

เอาเหมือนกับบ้านแปลงที่ 280 และแบบบ้านแปลงที่ 280 มาจากนายเฉลิมศักดิ์ ซึ่งเคยทำงานก่อสร้างเป็นกรรมกร และคิดว่าไหนๆ จะสร้างแล้วก็เอาให้ดีไปเลย เนื่องจากภายในครอบครัวมีงานประจำทำ รายได้ค่อนข้างจะแน่นอนมีความสามารถในการจ่ายได้

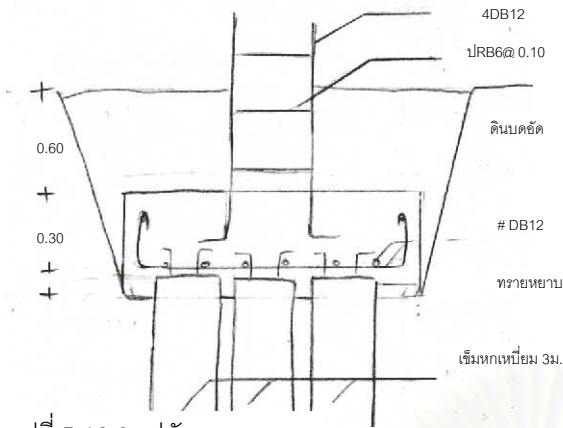
2. การวางผัง

เนื่องจากเป็นญาติ พี่น้องกับแปลงที่ติดกันทั้งสองด้าน ด้านซ้ายติดกับแปลงที่ 280 จึงคิดที่จะสร้างบ้านติดกัน โดยการสร้างบันไดบ้านขึ้นชั้น 2 ร่วมกัน โดยใช้พื้นที่ของทั้งสองบ้านหลังละ 0.50 ม. ส่วนพื้นที่ทางด้านขวาติดกับแปลงที่ 278 เป็นญาติกันซึ่งเขาอยู่คนเดียวสร้างบ้านหลังเล็กๆ เมื่อลำที่ไปครึ่งเมตรก็ไม่มีปัญหา

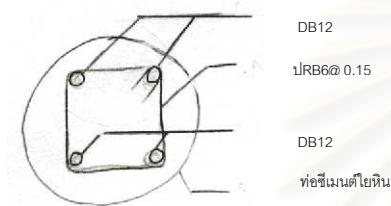
3. ฐานราก

มีทั้งหมด 12 ฐาน แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ F1 ใช้เสาเข็ม 6 เหลี่ยม 6"x6 ม. จำนวน 9 ต้น และ F2 ใช้เสาเข็ม 6 เหลี่ยม 6"x6 ม. จำนวน 14 ต้น

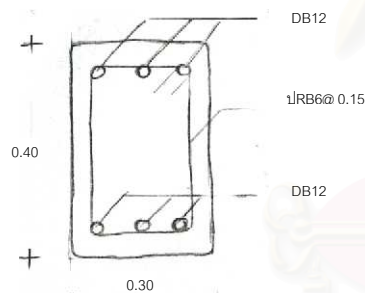
ขุดดินลึกประมาณ 1 ม. เป็นฐาน และขุดดินสำหรับการตอกเสาเข็มลงไปลึกประมาณ 5 ม. แต่ตำแหน่งศูนย์กลางของเสาเข็มค่อนข้างไม่แน่นอน หรือไม่เรียบ เนื่องจากดินบริเวณดังกล่าวมีหินจำนวนมากไม่สามารถขุดดินได้ จึงใช้วิธีเจาะเอาตามสะดวก แล้วจึงตอกเข็ม

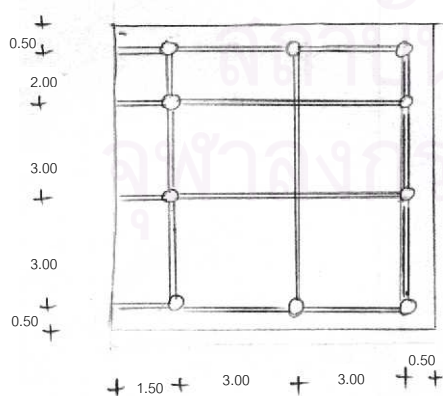
รูปที่ 5.16.6 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.16.7 รูปตัดเสาด

รูปที่ 5.16.8 รูปตัดคาน

รูปที่ 5.16.9 แปลนคานชั้นบนและชั้นล่าง

ให้เสาเข็มอยู่เหนือกันหลุมประมาณ 0.20 ม. สกัดหัวเสาเข็มนำเหล็กเสริมเสาเข็มผูกติดกับเหล็กตะแกรงของฐานเสาต่อม่อ และผูกเหล็กเสาต่อม่อ ก่อนวางเหล็กเสริมเทพราจหยาบหนาประมาณ 0.10 ม. หลังจากนั้นจึงเทปูนส่วนฐานเสาต่อม่อ และเสาต่อม่อตามลำดับ

4. คาน

คานคอดินและคานชั้นที่ 2 มีขนาดเท่ากัน และใช้เหล็กเสริมจำนวนเท่ากัน ใช้ปูน TPI เชี่ยว ในการหล่อ

5. พื้น

ถมพื้นด้วยทรายหยาบโดยสั่งซื้อจากร้านค้าออกชุมชน ประมาณ 15-18 คิว ราคา 3,000 บาท หลังจากนั้นผูกเหล็กตะแกรงขนาด RB6@ 0.15 ม. และเทคอนกรีตหนาประมาณ 0.10 ม. พื้นชั้น 2 ใช้แผ่นพื้นสำเร็จรูปท้องเรียบกว้าง 0.35 ม. หนา 0.05 ม. จำนวนลวด 4 เส้น ตร.ม. ละ 175 บาท วางเหล็กตะแกรง RB6@ 0.10 ม. บาท และเทพูนทับหน้าหนา 0.05 ม.

6. เสา

เสาชั้นที่ 1 และ 2 จะใช้ท่อซีเมนต์ใยหินขนาด 8"x3 ม. ราคา 150 บาท ส่วนผนังภายนอกก่อนฉาบจะกระเทาะท่อซีเมนต์ใยหินออกก่อน เนื่องจากท่อซีเมนต์ใยหินมีผิวเรียบมาก เมื่อฉาบปูนปูนฉาบจะไม่เกาะตัว

7. ผนัง

ผนังก่อคอนกรีตบล็อกฉาบเรียบ 2 ด้าน ทาด้วยสีน้ำพลาสติก

รูปที่ 5.16.10 รางน้ำที่ใช้ร่วมกับแปลงที่ 280

รูปที่ 5.16.11 แสดงห้องนั่งเล่นชั้นล่าง

รูปที่ 5.16.12 แสดงของที่รื้อนได้ตามคลอง

8. หลังคา

โครงหลังคาเป็นโครงเหล็กใช้เหล็กกล่อง เนื่องจากมีน้ำหนักเบาสามารถติดตั้งได้ง่ายและรวดเร็ว และมุงหลังคาด้วยกระเบื้องลอนคู่สีน้ำเงินตราช้าง แผ่นละ 56 บาท เหตุผลที่ใช้กระเบื้องสีเพราะว่ามีความหนากว่าและแข็งแรงกว่ากระเบื้องธรรมดาและไม่ต้องทาสีเอง

9. ประตู, หน้าต่าง

ประตู หน้าต่าง และโคมไฟ เกือบของเก่ามา และนำมาซ่อมแซมทาสีใหม่

10. น้ำ, ไฟ

มิเตอร์น้ำ และมิเตอร์ไฟต้องพ่วงกับแปลงที่ 280 แล้วช่วยออกครึ่งๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ้านหลังที่ 17 นางสาวล้นทม สว่างศรี โชน 2,3 ชุมชนอ่อนนุช แปลงที่ 7
 ดำเนินการก่อสร้างบ้านโดยจ้างเหมาทั้งหมด
 สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2545 เวลา 12:30 - 14:30

นางสาวล้นทม สว่างศรี เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานมักกะสัน เขตพญาไท แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่ ต้นเดือนเมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพเป็นช่างทำผมโดยมีร้านทำผมเป็นของตนเองเปิดร้านทุกวัน และมีเพื่อนหรือญาติมาขออาศัยบ้างแล้วเพื่อนหรือญาติที่มาค้างจะช่วยออกค่าน้ำค่าไฟให้ ซึ่งตนเองคิดว่าเป็นการลดค่าใช้จ่ายได้อีกวิธีหนึ่ง และบางวันจะไปเป็นลูกจ้างทั่วไปตามร้านอาหารกลางคืนเป็นอาชีพเสริม นางสาวล้นทม พักอาศัยอยู่ที่บ้านหลังนี้เพียงคนเดียวไม่มีญาติพี่น้องมาอยู่ด้วย เนื่องจากแต่ละคนมีที่อยู่ของตนเองอยู่แล้วและไกลจากบ้านของตนเอง

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

นางสาวล้นทม มีรายได้รวมไม่แน่นอนประมาณ 4,000 บาทต่อเดือน จะขึ้นกับจำนวนคนในชุมชนที่มาทำผม ขณะนี้ไม่ค่อยมีใครมาตัดผมเนื่องจากเงินกินข้าวยังไม่ค่อยมีแล้วจะเอาเงินที่ไหนมาทำผม และงานตอนกลางคืนที่ทำได้ แต่มีรายจ่ายรวมประมาณ 4,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้จ่ายกับเรื่องค่าอาหารและดอกเบี้ยเงินกู้ รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายไม่มีเงินเหลือเก็บ ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 40,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 70,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจากเงินกู้จาก พอช. จำนวน 40,000 บาท ดอกเบี้ย 2%ต่อปี และขายที่ที่สระแก้วอีก 20,000 บาท

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านไม้ 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน วัสดุที่ใช้ส่วนมากจะซื้อของใหม่เกือบทั้งหมด มีไม้บางส่วนที่ซื้อไม้มือ 2 มาเพราะเห็นว่าสภาพยังดีอยู่นามาซ่อมแซมนิดหน่อยก็ใช้ได้ แบบบ้านที่ใช้เอามาจากแบบที่ทางการเคหะแห่งชาติออกแบบร่วมกับชาวชุมชนใต้สะพาน เพราะคิดว่าแบบที่ร่วมกันออกแบบมานี้ก็สวยดีอยู่แล้วและมีพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านมาก และตนเองยังใช้พื้นที่ส่วนที่เหลือเอาไว้ด้านหลังกว้าง 0.5 ม. มารวมกับบ้านด้านหลังอีก 0.5 ม. รวมได้กว้าง 1 ม. แล้วตัดแบ่งกันคนละครึ่งเพื่อนำมาทำเป็นครัว ลักษณะปลูกสร้างถาวรใที่อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจร้านทำผม ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 20 วัน ภายในบ้านมีไฟฟ้าใช้เป็นการของตนเอง ใช้น้ำประปาโดยต่อมาจากบ้านแปลงที่ 32 และใช้โทรศัพท์สาธารณะบริเวณชุมชนอ่อนนุช 40 ไร่ ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

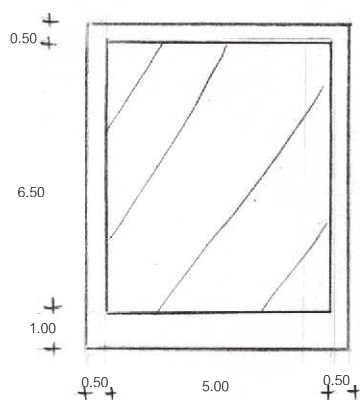
การดำเนินการก่อสร้างโดยนางสาวล้นทม ได้จ้างนายเป็ยซึ่งเป็นช่างอยู่ที่ร้านค้าของชุมชนอ่อนนุช 40 ไร่ เหม่าทำทั้งหมดเนื่องจากตนเองไม่มีความรู้ในเรื่องการสร้างบ้านเลย เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของผู้รับเหมา และจะทำการก่อสร้างทุกวันเร่งให้เสร็จเร็วที่สุดเนื่องจากตอนนั้นอยู่ในช่วงหน้าฝน มีการวางแผนที่จะตั้งแผงขายของเล็กๆน้อยๆน้ำอัดลมหรือขนมต่างๆ ตอนที่พื้นที่ด้านหน้าบ้านของตนเองทำเป็นส่วนหย่อมให้เด็กๆมาวิ่งเล่นคิดว่าน่าจะขายได้

พัฒนาการของบ้าน

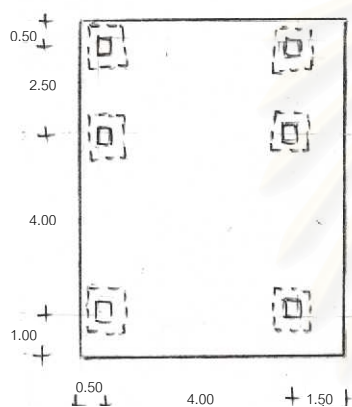
007 14/07/44	27/10/44	30/01/45

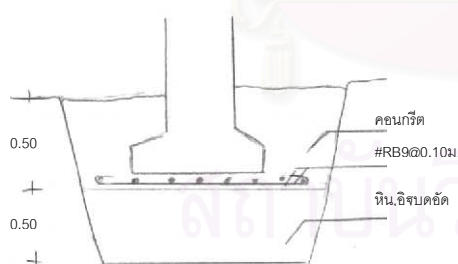
การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 5.17.1 แพลนที่ดิน

รูปที่ 5.17.2 แพลนฐานราก

รูปที่ 5.17.3 รูปตัดฐานราก

การดำเนินการ

1. แบบบ้าน

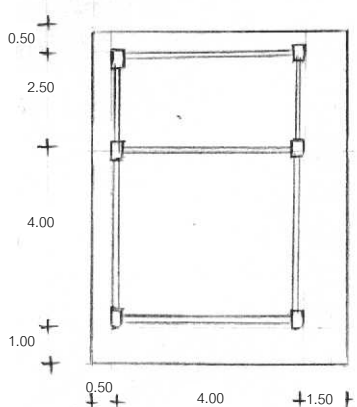
เอาแบบบ้านมาจากที่การเคหะฯ ร่วมกับคนในชุมชนออกแบบมาใช้ เพราะคิดว่าที่ออกแบบมาให้ก็ได้อยู่แล้ว สวยงามดี และที่พื้นที่ใช้สอยมาก และคงจะดีกว่าตนเองออกแบบ เพราะตนเองไม่มีความรู้เรื่องการสร้างบ้านเลย

2. ฐานราก

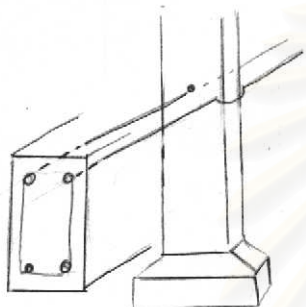
จำนวนฐานรากทั้งหมด 6 ฐาน ขุดดินลงไปลึกประมาณ 1 ม. และมีขนาดหลุมประมาณ 0.5x0.5 ม. ฐานรากนี้ไม่ใช่เสาเข็มเลย เนื่องจากช่างที่จ้างเหมาบอกว่าบ้านหลังขนาดนี้ไม่ต้องใช้เสาเข็มก็ได้ ดังนั้นจึงใช้หิน และเศษอิฐเทลงไปก้นหลุม หนาประมาณ 0.50 ม. บดอัดให้แน่นและให้ได้ระดับ แล้ววางเหล็กตะแกรงขนาด RB9@0.10 ม. ลงไป จากนั้นวางเสาคอนกรีตสำเร็จขนาด 5" x5" x3 ม. ลงไปบนเหล็กตะแกรงเลย ทำระดับและดึงให้ถูกต้อง แล้วจึงเทปูนทับลงไปอีกประมาณ 0.5 ม.

3. คาน

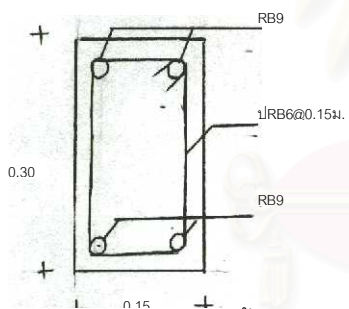
คานคอดิน มีขนาด 0.15x0.30 ม. เหล็กเสริมขนาด RB 9 จำนวน 4 เส้น และเหล็กปลอก RB 6 ทุกระยะ 0.15 ม. เมื่อเหล็กเสริมของคานวิ่งไปถึงเสาคอนกรีตสำเร็จ ใช้วิธีเชื่อมต่อโดยการให้เหล็กเสริมร้อยผ่านรูของเสาทะลุผ่านไป 1 เส้น ส่วนอีกเส้นใช้วิธีอ้อมไปทางด้านข้างของเสาสำเร็จนั้น

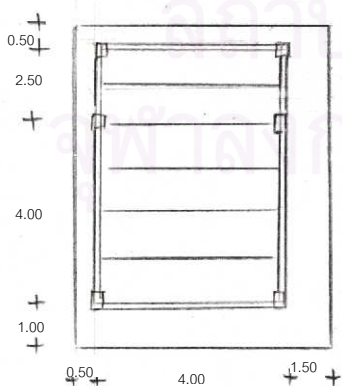
รูปที่ 5.17.4 แพลนคานชั้นล่าง

รูปที่ 5.17.5 แสดงการต่อเหล็กเสริมคานกับเสา

รูปที่ 5.17.6 รูปตัดคานชั้นล่าง

รูปที่ 5.17.10 แพลนคาน ตง ชั้นบน

ทำทั้งเหล็กบนและเหล็กล่าง เมื่อต้องอ้อมเสาตรงมุมบ้านก็จะใช้วิธีอ้อมเสา 1 รอบ แล้ววางเหล็กต่อไป ชั้นที่ 2 เป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด โดยใช้คานไม้ขนาด 1.5"x 6" และวางตงไม้ขนาด 1.5"x5" เพื่อรองรับพื้นไม้กระดาน ไม้คานและตงข้อใหม่ทั้งหมด

4. พื้น

พื้นชั้นที่ 1 เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กถมด้วยเศษอิฐและทราย บดอัดแน่นให้ได้ระดับกระทุ้งด้วยสามเกลอขนาดเล็ก แล้วจึงวางเหล็กตะแกรงขนาด RB9@ 0.2 ม. แล้วเทพูนหนาประมาณ 0.05 ม. เสร็จแล้วปูกระเบื้อง พื้นไม้ชั้นที่ 2 เป็นไม้กระดานขนาดกว้างประมาณ 0.20 ม. เป็นไม้มือสองซื้อมาจากใต้สะพานบ้านที่จะไม่ใช้แล้วและสร้างบ้านปูนในตอนที่กำลังย้ายมา

5. ผนัง

ผนังชั้นที่ 1 เป็นผนังก่อคอนกรีตบล็อกฉาบเรียบสองด้าน ส่วนผนังชั้นที่ 2 ใช้โครงไม้ขนาด 1.5"x3" แล้วตีด้วยไม้กระดานแบบเกล็ด แต่ผนังชั้น 1 ทุกด้านจะไม่ติดหน้าต่างเลย เนื่องจากว่าอยู่บ้านคนเดียว กลัวโจรผู้ร้ายเข้ามาทำร้าย หรือขโมยของ

6. หลังคา

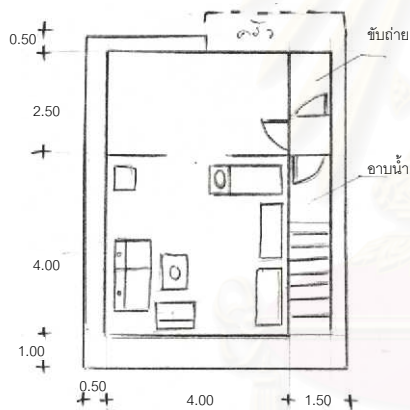
โครงหลังคาเป็นโครงไม้ใหม่ทั้งหมด และปูด้วยกระเบื้องลอนคู่ข้อใหม่ทั้งหมดของเก่าใช้ไม่ได้แล้ว

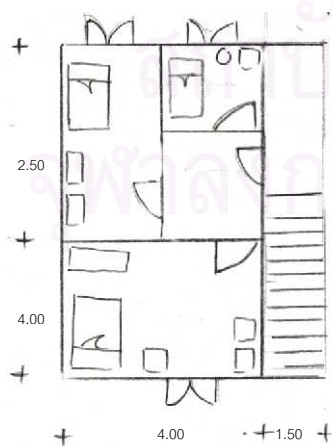
รูปที่ 5.17.11 แสดงห้องนอนชั้น

รูปที่ 5.17.12 แสดงโครงหลังคา

รูปที่ 5.17.13 แพลนชั้นล่าง

รูปที่ 5.17.14 แพลนชั้นบน

7. ครัว

ครัวด้านหลังต่อออกไปภายหลัง ซึ่งเกิดจากการตกลงกับบ้านด้านหลังว่าจะแบ่งที่ด้านหลังที่เหลือไว้คนละ 0.50 ม. มารวมกันเป็นกว้าง 1 ม. แล้วตัดแบ่งกันคนละครึ่งนำมาใช้ประโยชน์ดีกว่าปล่อยทิ้งเอาไว้

บ้านหลังที่ 18 นางสิริพร สุพินพัฒนโมลี โชน 4 หมู่ชนเพิ่มสิน-ออเงิน แปลงที่ 45
 ดำเนินการก่อสร้างบ้านโดย จ้างเหมาทั้งหมด
 สัมภาษณ์วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2545 เวลา 16:00 - 17:40

นางสิริพร สุพินพัฒนโมลี เดิมอาศัยอยู่ที่ใต้สะพานลาดยาว เขตจตุจักร แล้วเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับนี้ตั้งแต่วันที่ 14 เมษายน 2544 ปัจจุบันมีอาชีพเป็นแม่ค้าขายปลาทุุกกับนายสมเฝ้า(สามี) สามีจะเป็นคนไปซื้อปลาทุุกกับเพื่อนที่สะพานปลาตรงถนนเจริญกรุงนำมาหนึ่ง แล้วนำไปขายที่ตลาดสวนหลวง ข้างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครอบครัวนางสิริพร มีสมาชิก 3 คน

1. นายสมเฝ้า สุพินพัฒนโมลี (สามี)
2. นางสิริพร สุพินพัฒนโมลี
3. นางบุญเทา สุพินพัฒนโมลี (แม่)

รูปที่ 5.18.1 นางสิริพร สุพินพัฒนโมลีและแม่

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัวของนางสิริพร มีรายได้รวมประมาณ 13,000 – 14,000 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายรวมประมาณ 6,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องค่าอาหาร รายได้เพียงพอกับรายจ่ายมีเงินเหลือเก็บประมาณ 7,000 บาทต่อเดือน ก่อนเริ่มสร้างบ้านได้ตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านไว้ประมาณ 70,000 บาท แต่เมื่อสร้างจริงใช้เงินสร้างบ้านไปประมาณ 60,000 บาท โดยแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจาก เงินกู้จากมาจากญาติที่บ้านเกิดต่างจังหวัดจำนวน 30,000 บาท ไม่มีดอกเบีย และเงินเก็บส่วนตัวอีกจำนวน 30,000 บาท

สภาพทางด้านกายภาพเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวมเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น วัสดุที่ใช้เป็นของใหม่ทั้งหมด ไม้ที่เป็นส่วนของบ้านที่อยู่ใต้สะพานไม่สามารถนำมาใช้ได้เนื่องจากเวลารื้อบ้านไม้จะเสียหายและแตกเป็นจำนวนมาก จึงเลือกสร้างบ้านก่ออิฐฉาบปูนเพราะว่าดูดีกว่าและแข็งแรงกว่าบ้านไม้ ลักษณะปลูกสร้างถาวรและใช้อยู่อาศัยอย่างเดียว ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 1 เดือน ภายในบ้านมีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้เป็นคนเอง ใช้โทรศัพท์มือถือจากบ้านแปลงที่ 187 ในพื้นที่ราคานาทีละ 3 บาท ต่างจังหวัดราคานาทีละ 8 – 12 บาทแล้วแต่จังหวัด ไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินที่ได้รับมีความเพียงพออยู่แล้ว

รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง

การดำเนินการก่อสร้างโดยนางสิริพร จ้างเหมาทั้งหมดซึ่งผู้รับเหมาที่จ้างมาเป็นผู้รับเหมาต่างจังหวัดมีความคุ้นเคยกันและราคาถูกมีกันทั้งหมด 3 คนเป็นช่างทั้งหมด การจ้างจะเป็นการจ้างช่างชุดเดียวแต่สร้างพร้อมกัน 3 บ้าน โดยจะเริ่มจากแปลงที่ 45 แปลงที่ 188 และแปลงที่ 187 ตามลำดับ ซึ่งจะสร้างทีละส่วน เช่น เมื่อก่ออิฐหลังแรกเสร็จก็จะไปก่ออิฐหลังที่ 2 และหลังที่ 3 เสร็จแล้วจึงมาฉาบปูนบ้านหลังที่ 1 ใหม่วนอย่างนี้ไปเรื่อยๆ และเจ้าของบ้านแต่ละหลังที่ไม่ได้สร้างก็จะมาช่วยลงแรงกันในบ้านที่กำลังสร้างอยู่ สลับกันไปอย่างนี้จนบ้านทั้ง 3 หลังเสร็จ จะใช้เวลาในการสร้างใกล้เคียงกัน และสามารถประหยัดค่าแรง ส่วนค่าจ้างจะใช้วิธีเหมาทั้งหมดทั้งหลัง เครื่องมือที่ใช้ทั้งหมดในการก่อสร้างเป็นของผู้รับเหมาและมีของตนเองไปหาซื้อมาเองบ้างเล็กน้อย และจะทำการก่อสร้างทุกวันหลังจากกลับมาจากการทำงาน โดยไม่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการสร้างบ้านจากใครเลยเนื่องจากไม่สามารถไปได้ต้องทำงาน มีการวางแผนที่เพปูนด้านหลังเพิ่มที่เหลือเอาไว้ 1 ม. จะเอาไว้นั่งปลาทุเพราะตอนนี้ตั้งอยู่หน้าบ้าน

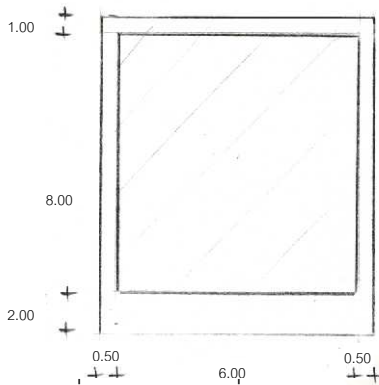
พัฒนาการของบ้าน

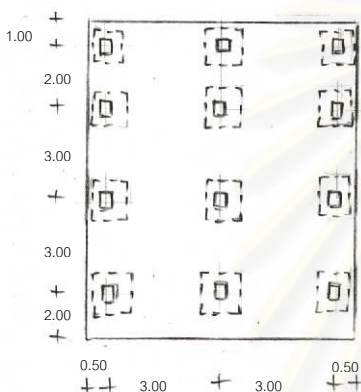
045 15/07/44

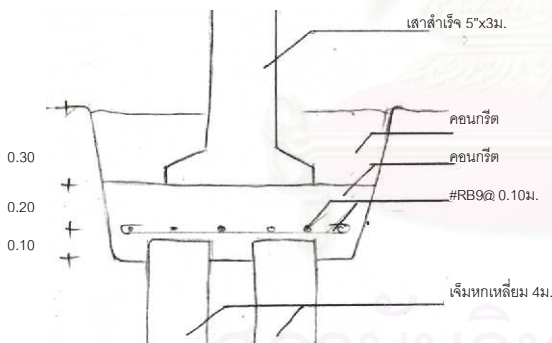
การดำเนินการก่อสร้าง

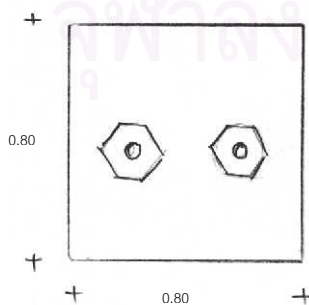
รูปที่ 5.18.2 แปลนที่ดิน

รูปที่ 5.18.3 แปลนฐานราก

รูปที่ 5.18.4 รูปตัดฐานราก

รูปที่ 5.18.5 รูปตัดฐานตอม่อ

1. แบบบ้าน

รูปแบบบ้านเป็นการตกลงกันของเจ้าของบ้านและผู้รับเหมา จะเป็นแบบเรียบๆ ธรรมดา คล้ายๆ กันทั้ง 3 บ้าน และมีขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกัน จึงเลือกบ้านตัวอย่างขึ้นมาหลังหนึ่ง คือ แปลงที่ 45

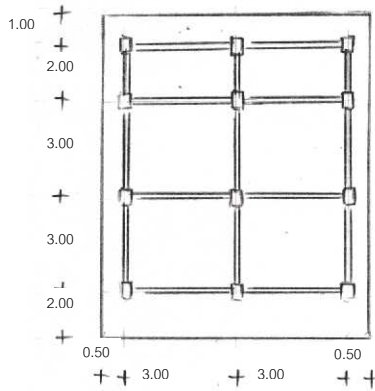
2. ฐานราก

มีจำนวนฐานรากทั้งหมด 12 ฐาน แต่ละฐานขุดดินลึกลงไปประมาณ 0.60 ม. และมีขนาดของฐานประมาณ 0.80x0.80 ม. ขุดหลุมเสาเข็มลงไปลึกประมาณ 3.5 ม. แล้วจึงตอกเข็ม 6 เหลี่ยมลงไปโดยใช้สามเกลอให้เหลือเสาเข็มเหนือดินประมาณ 0.1 ม.

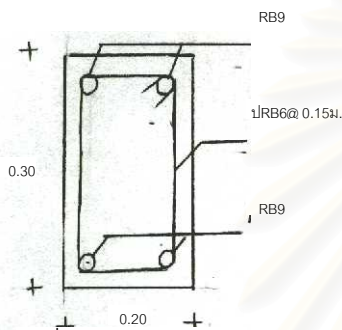
วางเหล็กตะแกรงขนาด **RB9@ 0.15** ม. วางบนเสาเข็มทั้งสอง ทิศอนกรีตลงไปหนาประมาณ 0.20 ม. ปรับระดับแล้ววางเสาคอนกรีตสำเร็จลงไปทำระดับและตั้ง แล้วจึงเทคอนกรีตทับอีกครั้งหนาประมาณ 0.30 ม. เสาเข็ม 6 เหลี่ยมที่ตอกลงไปไม่ได้กำหนดศูนย์เสาเข็มไว้อย่างแน่นอน เนื่องจากดินแข็ง แต่ก็ให้ระยะของเสาเข็มห่างกันระดับหนึ่ง

3. คาน

คานคอดินเป็นคานคอนกรีตเสริมเหล็กขนาด 0.20x0.30 ม. เสริมเหล็ก RB 9 และเหล็กปลอกขนาด RB 6 แต่ปูนที่ใช้หล่อคานคือปูนตราเสือซึ่งเป็นปูนฉาบ

รูปที่ 5.18.6 แพลนคานชั้นล่าง

รูปที่ 5.18.7 รูปตัดคาน

รูปที่ 5.18.8 แสดงพื้นปูกระเบื้องผิวมัน

รูปที่ 5.18.9 แสดงห้องนอนนางบุญเทา (แม่)

เหล็กเสริมคานที่วิ่งยาวตามแนวนอนมาถึงเสา
ปูนสำเร็จจะใช้วิธีอ้อมไปทางซ้ายและขวาของ
เสา ส่วนตรงเสาดันที่เป็นมุมของบ้านจะใช้วิธี
พัน 1 รอบ แล้วค่อยวิ่งไปตามแนวนอนต่อไป

4. พื้น

เป็นพื้นคอนกรีตเสริมเหล็กโดยเอาดิน
ที่ขุดหลุมฐานมาถมและซื้อทรายมาอีก 10 คิว
ราคาคิวละ 200 กว่าบาท บดอัดให้แน่นและวาง
เหล็กตะแกรงขนาด RB6@ 0.20 ม. แล้วจึงเท
คอนกรีตหนาอีกประมาณ 0.05 ม. จากนั้นจึงปู
กระเบื้องผิวมัน เนื่องจากต้องการความสวยงาม
และทำความสะอาดได้ง่ายด้วย การที่จะจ้างมา
ทำทีหลังก็จะเสียเงินมากกว่า เนื่องจากว่าช่างอยู่
ไกลต้องเสียค่าใช้จ่ายมากในการเดินทาง

5. พื้น

เป็นพื้นคอนกรีตเสริมเหล็กโดยเอาดิน
ที่ขุดหลุมฐานมาถมและซื้อทรายมาอีก 10 คิว
ราคาคิวละ 200 กว่าบาท บดอัดให้แน่นและวาง
เหล็กตะแกรงขนาด RB6@ 0.20 ม. แล้วจึงเท
คอนกรีตหนาอีกประมาณ 0.05 ม. จากนั้นจึงปู
กระเบื้องผิวมัน เนื่องจากต้องการความสวยงาม
และทำความสะอาดได้ง่ายด้วย การที่จะจ้างมา
ทำทีหลังก็จะเสียเงินมากกว่า เนื่องจากว่าช่างอยู่
ไกลต้องเสียค่าใช้จ่ายมากในการเดินทาง

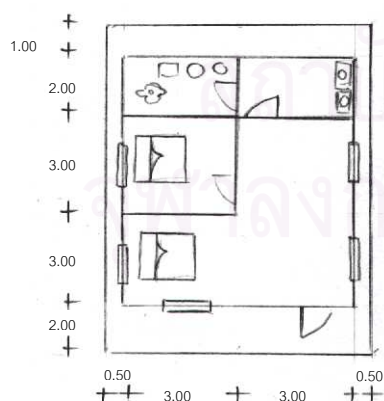
รูปที่ 5.18.10 แสดงผนังภายใน

รูปที่ 5.18.11 แสดงภายในห้องน้ำ

รูปที่ 5.18.12 แสดงโครงหลังคา

รูปที่ 5.18.13 แสดงแปลนชั้นล่าง

6. ผนัง

เป็นผนังก่ออิฐฉาบเรียบ 2 ด้านยังไม่ได้ทาสี และติดหน้าต่างแบบบานเกล็ดกระจก พร้อมกับติดเหล็กดัด เนื่องจากต้องออกไปทำงานข้างนอกทั้งวันเหลือแต่คนแก่เฝ้าบ้านจึงกลัวขโมยเข้าบ้าน

7. ห้องน้ำ

ภายหลังจากสร้างเสร็จเกิดปัญหาส้วมเต็มเร็วมาก เดือนหนึ่งต้องดูดส้วมประมาณ 2 ครั้ง จึงแก้ปัญหาโดยการยกโถส้วมให้สูงขึ้นโดยใส่ท่อคอนกรีตอีก 1 วง และเทปูนปิดที่ก้นบ่อเกรอะบ่อซึมและยาแนวรอยต่อทั้งหมด

8. หลังคา

โครงหลังคาเป็นโครงสร้างไม้ โดยใช้ไม้หน้า 3 และปูด้วยกระเบื้องลอนคู่ใหม่สีใหม่

การวิเคราะห์การดำเนินการก่อสร้างบ้านตัวอย่างแต่ละหลัง

บ้านหลังที่ 1 นายลำไย กิ่งแก้ว (สร้างโดยใช้เฉพาะคนในครอบครัว)

รูปที่ 5.19 บ้านตัวอย่างหลังที่ 1

นายลำไย มีอาชีพเป็นช่างก่อสร้างโรงจั่ว จึงสร้างตามแบบที่ตนเองคุ้นเคย รูปแบบบ้านเป็นบ้านไม้ 1 ชั้น ยกพื้นสูงมีลักษณะเหมือนโรงจั่ว เพราะวัสดุที่ใช้ส่วนมากจะเป็นไม้เก่าขอมมาจากญาติ เนื่องจากรายได้ที่ไม่แน่นอนไม่เพียงพอจึบรายจ่าย จึงมีความคิดที่จะประหยัดค่าก่อสร้างให้มากที่สุด โดยการสร้างบ้านเองคนเดียวไม่ต้องการให้ใครมาช่วย ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านค่อนข้างจะน้อย เพราะคิดว่า

ถ้าใครมาช่วยก็ต้องให้เงินเขา ไม่มีใครทำงานให้ฟรีๆ เงินทุนที่ใช้มาจากเงินชดเชยการรื้อย้าย และก็เงินกู้จาก พอช. เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างจึงนานถึง 3 เดือน นายลำไย บอกว่าถ้าจะสร้างจริงๆ 2 วันก็เสร็จ ในส่วนของฐานรากที่ใช้ขุดเบียร์เนื่องจากได้รับการสอนต่อกันมาอีกที และตนเองก็เคยใช้มาหลายครั้งในการสร้างโรงจั่วในกรุงเทพฯ ก็ใช้ได้ดีไม่มีปัญหาอะไรและเป็นการประหยัดเงินในการซื้อเสาเข็มด้วย ปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านหลังนี้คือ ขาดเงินทุน เนื่องจากตนออมทรัพย์เอาไว้น้อย จึงกู้ พอช. ได้เพียง 20,000 บาท ทำให้ต้องใช้วัสดุเก่าไม่แข็งแรง ต้องเปลี่ยนในอนาคต และ ด้านหลังบ้านก็ยังตีผนังไม่เสร็จตอนกลางคืนจะมียุงเข้ามาจำนวนมาก

บ้านหลังที่ 2 นางนิต นิลขำ (สร้างโดยใช้เฉพาะคนในครอบครัว)

รูปที่ 5.20 บ้านตัวอย่างหลังที่ 2

นางนิตและนายบุญหนา (สามี) มีอาชีพเป็นช่างก่อสร้างทั้งคู่ จึงมีความรู้ในการสร้างบ้านอยู่แล้ว รูปแบบบ้านเป็นบ้านสองชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน แต่ชั้นล่างที่เป็นปูน วัสดุที่ใช้งานปูนจะเป็นวัสดุใหม่ แต่ไม้ที่ใช้จะเป็นของเก่าจากใต้สะพาน เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอจึบรายจ่าย เพราะหลังนี้

อยู่กัน 13 คน แต่มีคนทำงานเพียง 2 คน จึงมีความคิดที่จะประหยัดค่าก่อสร้างบ้านโดยการสร้างกันเอง โดยใช้เฉพาะคนในครอบครัว แต่เงินทุนที่ใช้กู้เงินจาก พอช. ได้เพียง 10,000 บาท จึงต้องกู้ยืมเงินอื่นด้วยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 20 ต่อเดือน เพราะไม่มีทางเลือก เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างนานถึง 3 เดือน เพราะต้องทำงานเก็บเงิน เอามาสร้างบ้าน ในส่วนของฐานราก ก็จะใช้ขุดเบียร์ไม่ใส่เหล็กเสริมรากฐาน เพราะต้องการประหยัด คานคอนกรีตก็จะมี ผนังก่ออิฐชั้นล่างจะวางบนดินเลยและมีความสูงเพียง 1.6 เมตร เนื่องจากกลัวแรงลมไม่กล้าสร้างสูง เวลาเดินเข้าไปก็ต้องก้มเข้าไปแต่ นางนิตบอก

ว่าชินแล้วเหมือนตอนอยู่ใต้สะพานก็ต้องเดินก้มเข้าไป ปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านหลังนี้คือขาดเงินทุน เมื่อกู้พอข. ใต้น้อย ก็ต้องไปหาแหล่งเงินกู้อื่นที่มีดอกเบี้ยสูง ทุกวันต้องจ่ายแต่ดอกเบี้ยขนาดที่พักก็มีความแออัดและพยายามประหยัดค่าก่อสร้างในส่วนของฐานรากและคานคอดินมากไป ทำให้บ้านเกิดการทรุดตัวบางส่วน

บ้านหลังที่ 3 นายธีรพล จันวิบูรณ์ (สร้างโดยใช้เฉพาะคนในครอบครัว)

รูปที่ 5.21 บ้านตัวอย่างหลังที่ 3

นายธีรพลมีอาชีพขายปลาทุ ไม่มีความรู้ในการสร้างบ้านเลยเงินก้อนที่จะไปจ้างผู้รับเหมาที่ไม่มี รูปแบบบ้านเป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน วัสดุที่ใช้จะเป็นของใหม่ทั้งหมด แต่โครงเหล็กเพื่อนให้มาจึงใช้แทนโครงไม้ รายได้ค่อนข้างแน่นอน แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่ส่วนใหญ่จะหมดไปกับการสร้างบ้าน จึงมีความคิดที่จะสร้างบ้านด้วยตนเอง เริ่มแรกไปนั่งดูบ้านคนอื่นสร้างก่อน เมื่อไม่เข้าใจค่อยถาม

ไปดูทุกวันแล้วจึงมาเริ่มสร้างเอง ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านค่อนข้างจะน้อยและไปขายปลาทุกคนละที่กับบ้านอื่นๆที่ขายปลาเหมือนกัน เงินทุนที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นเงินกู้และเงินจากการทำงานบางส่วน เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างจึงนานถึง 7 เดือน เพราะจะค่อยๆ กู้เงินมาเรื่อยๆ ในส่วนฐานรากจะไปดูบ้านอื่นไม่ค่อยทัน จะสร้างตามความเข้าใจ โดยใช้เสาเข็มปูน 6 เหลี่ยมสองต้น ตอกติดกัน โดยคิดว่ามันน่าจะดีเหมือนมีเสาเข็มขนาดใหญ่ แต่เป็นความเข้าใจที่ผิด เนื่องจากจะเป็นการลดแรงเสียดทานของผิวเสาเข็มกับดิน ทำให้รับน้ำหนักได้น้อยลง การวางเหล็กเสริมคานคอดิน เมื่อมาถึงเสาจะใช้วิธีอ้อมทางด้านข้างของเสาซึ่งเป็นวิธีที่ผิด เนื่องจากเวลาไปดูบ้านอื่นเขาทำกันอย่างนี้ก็ทำตามด้วย เพราะคิดว่าเป็นวิธีที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านที่เจ้าของบ้านไม่มีความรู้ และไปดูบ้านอื่นที่สร้างผิดวิธีทำให้เกิดความเข้าใจผิด ส่วนการเดินไฟ นายธีรพลเป็นผู้ที่ศึกษาเองโดยซื้อหนังสือมาอ่านเองประมาณ 2 เดือน แล้วจึงลองทำดู ปัจจุบันสามารถรับจ้างเดินไฟให้บ้านคนอื่นแล้ว เป็นการประหยัดค่าก่อสร้างและเพิ่มรายได้ให้กับตนเองด้วย

บ้านหลังที่ 4 นายสมศักดิ์ ชื่นจิตร (สร้างโดยมีเพื่อนหรือญาติมาร่วมช่วยด้วย)

รูปที่ 5.22 บ้านตัวอย่างหลังที่ 4

นายสมศักดิ์มีอาชีพรับจ้างตอกเสาเข็มตามบ้าน และรับจากทุบอาคารเก่า รูปแบบบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น วัสดุที่ใช้จะเป็นไม้ของเก่าจากใต้สะพานและสังกะสีเก่าขึ้นสนิมเก็บมา เนื่องจากรายได้ค่อนข้างไม่แน่นอน หลังจากเข้ามาอยู่

ในที่ดินใหม่เนื่องจากไม่สามารถติดต่อกับลูกค้าได้ รายได้ไม่เพียงพอส่วนใหญ่จะใช้ไปกับการจ่ายดอกเบี้ยที่กู้มาใช้จ่าย การสร้างบ้านจึงเป็นไปด้วยความประหยัด ทำเองและมีญาติมาช่วยอีก 2 คน ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านค่อนข้างดี จะไปขอกินข้าวบ้านเพื่อนเป็นประจำ เงินทุนที่ใช้สร้างบ้านเพียง 18,000 บาท โดยกู้จาก พอช. และเป็นเงินเก็บส่วนตัว เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างนาน 3 เดือน เนื่องจากช่วงเดือนที่ 2 เงินหมดต้องหยุดชั่วคราวพอมีเงินเมื่อไรค่อยมาสร้างต่อ นายสมศักดิ์ บอกว่า ถ้ามีเงินสร้าง 1 สัปดาห์ ก็เสร็จ ในส่วนฐานรากที่ใช้ขุดเบียร์ เนื่องมาจากไม่เคยไปเห็นบ้านตามริมแม่น้ำเขาใช้กัน และบ้านก็มีอายุการใช้งานนานก็ไม่ทรุดจึงมีความคิดว่าน่าจะใช้ได้จึงนำมาใช้ในการทำงาน และสร้างบ้านของตนเอง ส่วนของเสาชั้น 1 ก็ยังขาดอีก 1 ต้น เนื่องจากเงินหมด คิดว่าไม่เป็นไร เพราะรับน้ำหนักไม่มากปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านหลังนี้คือ ขาดเงินทุน กู้เงิน พอช. ได้น้อย ลักษณะการสร้างเป็นการสร้างชั่วคราวเพื่ออยู่ไปก่อน บ้านไม่มีความแข็งแรง ถ้าลมพัดแรงๆ อาจจะพังได้

บ้านหลังที่ 5 นายจำลอง แพงมา (สร้างโดยมีเพื่อนหรือญาติมาร่วมช่วยด้วย)

รูปที่ 5.23 บ้านตัวอย่างหลังที่ 5

นายจำลองและภรรยา มีอาชีพขายกล้วยเดี่ยวข้างซอย RCA 1 เคยเป็นช่างก่อสร้าง เมื่อประมาณ 6 – 7 ปี มาแล้ว รูปแบบบ้านเป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน ส่วนโครงสร้างจะใช้เหล็กทั้งหมด รายได้ไม่ค่อยแน่นอนและไม่อิสระจึงมาขายกล้วยเดี่ยว รายได้ค่อนข้างแน่นอน แต่ไม่เพียงพอกับรายจ่าย เพราะเอาไปเที่ยวหมดไม่มีเงินเก็บ ไม่มีเงินทุนไปจ้างสร้าง แต่ก็มีเพื่อนเป็นช่างเหล็กจึงมีความคิดที่จะสร้างบ้าน โดยใช้โครงสร้างเหล็กทั้งหมด เงินทุนที่ใช้สร้างบ้านเกือบทั้งหมดเป็นเงินกู้จาก พอช. เพื่อนบ้านและน้องสาว เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างจะนานถึง 5 เดือน เนื่องจากเมื่อเงินหมดก็หยุดสร้างและไปหาเงินใหม่ ในส่วนของรากฐาน จะใช้เสาเข็มไม้ 2 ต้นดอกชิดกัน แล้วใช้ขุดเบียร์ปักค้ำ ขวดรอบๆ หรือบางฐานไม่ได้ใช้เสาเข็มไม้แต่ใช้ไม้เนื้อแข็ง ขนาด 1.5"x3"x1ม. แทนเพื่อความประหยัดไม่เคยทำมาก่อนจึงลองทำดู ส่วนโครงสร้างเหล็กเพื่อนจะเป็นคนสอนและช่วยทำ เนื่องจากตนเองไม่เคยทำงานเหล็กมาก่อน แต่คิดว่าน่าจะใช้ได้และก็สะดวกดี และในส่วนของเสาเหล็กทุกต้นจะกรอกปูนลงไปด้วย เพราะคิดว่าจะสามารถเพิ่มความแข็งแรงของบ้านได้ด้วย ปัญหาในการก่อสร้างบ้านหลังนี้คือ ขาดเงินทุน บ้านที่สร้างแบบนี้ไม่รู้ว่าดีหรือไม่ ทุกๆ วันต้องจ่ายแต่ดอกเบี้ยยังไม่สามารถจ่ายเงินต้นได้

บ้านหลังที่ 6 นายชนพล เคนคำ (สร้างโดยมีเพื่อนหรือญาติมาร่วมช่วยด้วย)

รูปที่ 5.24 บ้านตัวอย่างหลังที่ 6

นายชนพล มีอาชีพขายปลา แต่เคยเป็นช่างก่อสร้างมาก่อนเมื่อ 10 ปีที่แล้ว แต่เปลี่ยนมาขายปลาเพราะรายได้ดีกว่า ค่อนข้างแน่นอน และงานไม่หนัก รูปแบบบ้านเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น วัสดุที่ใช้จะใช้ของใหม่ทั้งหมด เนื่องจากมีรายได้ค่อนข้างแน่นอนประมาณ 20,000 กว่าบาท มีญาติที่เป็นช่างก่อสร้างและมีเพื่อนฝูงจากสะพานเดียวกันมาก ความสัมพันธ์ค่อนข้างดี การดำเนินการก่อสร้างจึงเป็นแหล่งเงินที่ใช้ในการสร้างบ้านทั้งหมดเป็นเงินเก็บและเงินหมุนเวียนจากการทำงาน เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 2 เดือน โครงสร้างส่วนต่างๆ ค่อนข้างจะถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะทั้งเจ้าของบ้านและคนที่มาช่วยมีความรู้ในการสร้างบ้านเป็นอย่างดี ในส่วนของผนังทั้งภายในและภายนอกจะฉาบด้วยปูนซีเมนต์ขาว การฉาบแบบนี้ไม่เคยใช้มาก่อนเป็นการลองทำครั้งแรก เพราะคิดว่าเมื่อฉาบแล้วจะไม่ต้องทาสีและยังป้องกันการรั่วซึมของน้ำจากภายนอก และน้ำจากการนั่งปลาเข้ามาในบ้าน ผนังบริเวณไหนฉาบไม่ได้ ก็จะใช้วิธีผสมปูนซีเมนต์ขาวให้เหลวๆ แล้วเทกรอก และผนังด้านหน้าปั้นปูนเป็นรูปปลา แสดงถึงอาชีพที่ตนภูมิใจ ไม่มีปัญหาในการสร้างบ้าน แต่บ้านหลังนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ดีของกลุ่มคนที่มาช่วยกัน และสามารถประหยัดค่าแรงงานไปได้มาก

บ้านหลังที่ 7 นางสุพัตตา ชาญสูงเนิน (สร้างโดยรวมกลุ่มกันหลายๆ บ้าน)

รูปที่ 5.25 บ้านตัวอย่างหลังที่ 7

นางสุพัตตา มีอาชีพเป็นแม่บ้าน ขายของในวันหยุด และนายกัมปนาท (สามี) เป็นพนักงานสกรีนเสื้อในโรงงาน รูปแบบบ้านเป็นบ้านไม้ 1 ชั้นยกพื้นสูง วัสดุที่ใช้จะเป็นไม้ ลังที่เอาไว้ใส่เครื่องยนต์เกือบทั้งหมด และซื้อไม้ส่วนเสาคาน และโครงหลังคาเป็นไม้ของเก่า และเพื่อนบ้านให้ผสมกัน เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ไม่มีเงินเก็บและไม่สามารถกู้เงิน พอช. ได้ ตนเองก็ไม่มีความรู้ในการสร้างบ้าน และไม่เคยสร้างบ้านมาก่อน จึงเกิดการรวมกลุ่มกับเพื่อนบ้านที่มาจากได้สะพานเดียวกันและมีความรู้ในการสร้างบ้าน แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจากเงินชดเชยการรื้อย้าย 10,000 บาท และใช้สร้างบ้านไปเพียง 7,000 บาท เวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง 1 เดือน การรวมกลุ่มรวมกันทั้งหมด 3 หลัง เป็นแรงงานกรรกร 6 คน เป็นช่างปูน 2 คน เป็นการร่วมกันลงแรงช่วยกันสร้างเฉพาะส่วนโครงสร้างทั้งหมดส่วนอื่นทำกันเอง ในส่วนของฐานรากคิดที่จะใช้ขวดเบียร์แทนเสาเข็มแต่ช่างปูน

บอกไม่ต้องใช้ ก็ต้องตามใจเขาเพราะตนเองไม่มีความรู้ ในส่วนของผนังและพื้นนำไม้ลังที่เก็บมา รื้อเป็นท่อนๆ ก่อนแล้วค่อยนำมาใช้ปูพื้นและตีผนัง เมื่อสร้างเสร็จปรากฏว่าบ้านทรุด เนื่องจาก ไม่ได้ตอกเสาเข็มและตั้งเสาขุดลงไปลึกเพียง 0.50 ม. ทำให้รับน้ำหนักไม่ได้ ต้องแก้ไขโดยนำไม้ เนื้อแข็งไปตอกประกบเสาทุกต้น ปัญหาสำคัญในการสร้างบ้านหลังนี้คือ ขาดเงินทุน และขาด ความรู้ บ้านที่ได้มีสภาพไม่แข็งแรงและแออัด พื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอ

บ้านหลังที่ 8 นางบัวรินทร์ เสนิงค์ (สร้างโดยรวมกลุ่มกันหลายๆ บ้าน)

รูปที่ 5.26 บ้านตัวอย่างหลังที่ 8

นางบัวรินทร์ มีอาชีพเป็นแม่บ้าน ร้อยพวงมาลัยเป็น อาชีพเสริม และเคยเป็นกรรมกรก่อสร้างมาก่อน รูปแบบบ้าน เป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน วัสดุส่วนมากซื้อใหม่เกือบ ทั้งหมด เนื่องจากรายได้เพียงพอกับรายจ่ายแต่ไม่มีเงินเหลือ เก็บ ตนเองมีความรู้ในการสร้างบ้านเพียงเล็กน้อยและไม่มี แรงงานที่จะทำเอง เพื่อนบ้านที่เคยอยู่สะพานเดียวกันก็มี ความคิดเหมือนกันที่คิดจะรวมกลุ่มกันเพื่อจะได้ช่วยลด

ค่าแรง และลดค่าวัสดุก่อสร้างเมื่อซื้อจำนวนมากๆ จึงรวมตัวกัน 10 บ้าน แห่เงินทุนที่ใช้สร้าง บ้านมาจากเงินชดเชยการรื้อย้าย เงินกู้ พอช. เงินกู้ญาติและขายสร้อยคอ ใช้เวลาในการก่อสร้าง 2 เดือน ในส่วนฐานรากใช้เสาเข็มปูน 6 เหลี่ยมเนื่องจากดินแข็ง หลุมไหนตอกตรงไม่ได้ก็จะตอก เอียงๆ ไป ถ้าเสาเข็มไหนแตกก็จะตอกแค่นั้นซึ่งถือว่าผิดหลักวิชาการ กำลังเสาเข็มนั้นจะรับได้ น้อยลง ตำแหน่งของฐานราก คานคอดิน และเสาที่ได้ล่นเข้าไปจากแนวเดิม 0.50 ม. คิดว่าคงไม่เป็น อะไร และในส่วนคานคอดินเหล็กเสริมคานใช้วิธีอ้อมเสาทางด้านข้างทั้ง 2 ด้าน ซึ่งเป็นวิธีที่ผิด ควรจะให้เหล็กเสริมคานลอดผ่านทะเลสาไป ทำให้ในส่วนของผนังมีรอยแตกร้าว ในส่วนของพื้น ห้องนั่งเล่น ห้องน้ำ เมื่อทำแล้วไม่ได้ระดับต้องทำใหม่ถึง 3 ครั้ง และบันไดก็วางระยะผิดและตัดไม้ ผิดต้องทำถึง 3 ครั้ง และระบบไฟฟ้าก็เดินไฟเองตามความเข้าใจ ปัญหาสำคัญในการสร้างบ้านหลัง นี้คือ ขาดเงินทุน เงินกู้จาก พอช. ไม่เพียงพอ ขาดความรู้ในการสร้างบ้าน บ้านกลุ่มที่รวมกันต่างคน ต่างไม่ค่อยมีความรู้ ในการสร้างบ้านแต่สามารถลดค่าแรง และค่าวัสดุไปได้มาก

บ้านหลังที่ 9 นายเปลี่ยน กระชันรัมย์ (สร้างโดยรวมกลุ่มหลายๆ บ้าน)

รูปที่ 5.27 บ้านตัวอย่างหลังที่ 9

นายเปลี่ยน มีอาชีพขายพวงมาลัย จะเอาไปส่งตามบ้านและร้านขายประจำ แต่เคยเป็นช่างไม้มาก่อน รูปแบบบ้านเป็นบ้าน 2 ชั้น ครึ่งไม้ครึ่งปูน วัสดุที่ใช้เป็นของใหม่เกือบทั้งหมด เนื่องจากรายได้ ไม่เพียงพอกับรายจ่าย มีความรู้เฉพาะทางงานไม้ และต้องทำคนเดียวไม่มีแรงงาน จึงเกิดการรวมกลุ่มกันกับบ้านญาติที่มีช่างปูน และอีกหลังมีแต่แรงงานกรรมกร แหล่งเงินทุนที่ใช้ ในการก่อสร้างมาจากเงินกู้จาก พอช. และเงินกู้เอกชนที่กู้มาสร้างบ้านตนเอง และมาสร้างบ้านญาติ เวลาที่ใช้ในการสร้างนานถึง 7 เดือน เนื่องจากค่อยๆ สร้างและ สร้างบ้านหลังอื่นให้เสร็จก่อน แล้วค่อยสร้างบ้านหลังตนเองเป็นหลังสุดท้าย ในส่วนของฐานรากใช้เสาเข็ม 6 เหลี่ยม 3 ม. เพียงต้นเดียวและใช้ขวดเบียร์เสริม เพราะต้องการความประหยัด โดยที่สนง. เขตบอกรให้ตอกอย่างน้อย 2 ต้น ในส่วนผนัง ไปหาซื้อไม้ที่วัดสวนแก้ว ได้หน้าต่างไม้ราคาถูกจึงซื้อมาตีผนังแทน ตัดตั้งเร็วและสวยงามดี ส่วนพื้นชั้น 1 ก่ออิฐสูง 0.50 ม. เพื่อป้องกันน้ำท่วม ปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านหลังนี้คือ ความประหยัดในส่วนของฐานรากที่สำคัญที่สุดของบ้าน แต่มีความสัมพันธ์ของระบบเครือญาติที่สามารถกู้เงินมาสร้างบ้านอื่นก่อนและสร้างบ้านตนเองที่หลัง

บ้านหลังที่ 10 นายกมล ทิพย์เกษตร (สร้างโดยจ้างเฉพาะแรงงาน)

รูปที่ 5.28 บ้านตัวอย่างหลังที่

นายกมล มีอาชีพรับซื้อของเก่า จะออกไปรับซื้อตามบ้านหรือโรงงาน แต่ก่อนเคยเป็นช่างก่อสร้างมาก่อน รูปแบบบ้านเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 2 ชั้น วัสดุที่ใช้เป็นของใหม่ทั้งหมด ประตู หน้าต่าง ยังไม่ได้ติด มีเพียงผ้าใบมาปิด ชั่วคราว เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และต้องการประหยัดค่าก่อสร้าง ตนเองจึงหยุดทำงานมาสร้างบ้านอย่างเดียวโดยให้ภรรยาออกไปทำงานคนเดียวและลูกก็ยังมีแรงงานที่จะสร้างบ้านเพียงคนเดียว ดังนั้นจึงต้องจ้างเฉพาะแรงงานมาแล้วตนเป็นผู้ควบคุม แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างทั้งหมดเป็นเงินกู้โดยกู้มาจาก พอช. น้องสาวและเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ๆ กับได้สะพานเดิม เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างนานถึง 5 เดือน ค่อยๆ กู้มาสร้างไปเรื่อยๆ และจ้างช่างจากต่างจังหวัดที่มาสร้างบ้านให้คนอื่นและคนในชุมชน มาทำในทุกส่วนที่ตนเองไม่สามารถทำคนเดียวได้ ในส่วนของฐานราก ตอกเสาเข็ม 6 เหลี่ยม ยาว 4 ม. เพียง 2 ต้น เพราะตอน

แรกคิดว่าจะสร้างเพียงชั้นเดียว และต้องการประหยัดจึงใช้แค่นั้น ในส่วนของคานทุกส่วนจะเสริมเหล็กค่อม้าเพราะเคยทำตอนทำงานก่อสร้าง คิดว่ามีความแข็งแรงดี และได้ต่อคานด้านหลังบ้านออกไปอีก 1 ม. เป็นคานยื่น และสร้างชั้น 2 และชั้นคาค้ำขึ้นตามมาเพราะต้องการมีพื้นที่มากขึ้น ชั้น 3 คาค้ำไม่ได้ทำหลังคาเหมือนบ้านอื่นๆ และผลงานที่ได้จากการจ้างเฉพาะแรงงานก็ได้้น้อยมาก ไม่คุ้มกับเงินที่เสียไป ปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านหลังนี้คือ ขาดเงินทุน กู้ พอช. ได้้น้อย ขาดการวางแผนก่อนซึ่งตอนที่ทำฐานรากก็ไปประหยัดส่วนนั้น ซึ่งทำให้เสาเข็มที่ใช้อาจไม่เพียงพอ และแรงงานที่จ้างมาไม่มีคุณภาพ ทำให้เสียเงินในส่วนนี้มากจะใช้เวลาในการสร้างนาน

บ้านหลังที่ 11 นายธนู เปรี่ยมพลอย (สร้างโดยจ้างเฉพาะแรงงาน)

รูปที่ 5.29 บ้านตัวอย่างหลังที่

นายธนู มีอาชีพเป็นช่างก่อสร้าง รับสร้างบ้านจากเจ้าของบ้านเอง หรือมีเพื่อนติดต่อให้ รูปแบบบ้านเป็นบ้านไม้ 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน วัสดุที่ใช้ในส่วนของของปูนซื้อใหม่ ส่วนงานไม้เก็บมาจากใต้สะพาน และใช้ป๊อบเป็นส่วนประกอบในการหล่อเสา ผนังทุกด้าน ฝ้าเพดาน พื้น และมุงหลังคาด้วยป๊อบ เนื่องจากรายได้ค่อนข้างไม่แน่นอนไม่เพียงพอกับรายจ่าย ต้องการสร้างบ้านที่ไม่เหมือนใครเป็น

บ้านตัวอย่างสำหรับทุกคนจึงดำเนินการสร้างเอง แต่ขาดแรงงานมาทำ ในส่วนของงานปูน และการเตรียมป๊อบ ก่อนที่จะนำมาใช้ต้องตัดแต่งก่อน จึงจ้างแรงงานในชุมชนครั้งละ 2 – 3 คน แห่เงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างมาจากเงินค่ารื้อย้าย เงินกู้ พอช. และเงินหมุนเวียนจากการทำงาน เนื่องจากขณะสร้างบ้านไม่ยอมรับงานเพราะจะทำให้บ้านเสร็จช้า เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างนานถึง 7 เดือนแต่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ในส่วนของฐานราก จะใช้เสาเข็ม 6 เหลี่ยม กับเสาเข็มไม้ โดยใช้การประมาณว่า ถ้าบ้านสูง 6 ม. ก็ต้องให้ความยาวรวมของเสาเข็มเท่ากับ 6 ม. หรือมากกว่าเล็กน้อยต่อหนึ่งฐานราก ถ้าเป็นบ้านปูนอาจใช้เสาเข็มคอนกรีตอัดแรงแทน ในส่วนของเสาจะใช้ป๊อบเป็นแบบหล่อแทนไม้แบบ ในการหล่อเสาคอนกรีตเสริมเหล็ก เพื่อที่จะโชว์เนื้อแบบ ส่วนผนังจะใช้ป๊อบมาติดในลักษณะบานเลื่อน และใช้ป๊อบที่มีกระจกแทนช่องแสง ส่วนฝ้าจะใช้ป๊อบแทนฝ้า ส่วนพื้นจะใช้กันดั๋งป๊อบแทนกระเบื้อง และส่วนหลังคาใช้ป๊อบตัดเป็นเกล็ดมุงหลังคา ปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านหลังนี้ คือ ขาดเงินทุน เนื่องจากกู้ได้้น้อยและงานที่ทำก็มีน้อยลง บ้านที่ใช้ป๊อบทำคานข้างจะยุ่งยากในการเตรียมวัสดุ และเสียค่าแรงงานมากเป็นเวลานานหลายเดือน ถ้าสร้างบ้านแบบอื่นก็เสร็จไปนานแล้ว

บ้านหลังที่ 12 นายเฉลิม บุญประเสริฐ (สร้างโดยจ้างเฉพาะแรงงาน)

รูปที่ 5.30 บ้านตัวอย่างหลังที่

นายเฉลิม มีอาชีพเป็นช่างก่อสร้าง รับสร้างและต่อเติมบ้าน โดยมีหัวหน้าเป็นผู้รับเหมางานต่อมา รูปแบบบ้านเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น วัสดุที่ใช้มีทั้งของใหม่และของเก่า ซึ่งจะพยายามเก็บของเก่ามาใช้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และรับเล่นลิเกเป็นตัวตลก เป็นอาชีพเสริม เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ส่วนมากจะใช้ไปกับเรื่องสร้างบ้าน

ของตัวเองและน้องชาย และต้องการสร้างบ้านให้ประหยัดที่สุด โดยทำการสร้างเองและจ้างเฉพาะแรงงานมาในส่วนที่ทำคนเดียวไม่ได้ คืองานขุดดิน ตอกเข็ม ทำโครงหลังคาและมุงหลังคา เงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างมาจากเงินกู้ พอช. และเพื่อนที่ทำงาน ใช้เวลาในการก่อสร้างนานถึง 5 เดือน เนื่องจากจะสร้างบ้านในตอนหลังเลิกงานและหาวัสดุได้ในส่วนของฐานราก ตอกเสาเข็ม 6 เหลี่ยม 4 ม. เพียงต้นเดียวต่อ 1 ฐานราก เพราะต้องการประหยัด ส่วนเสาต่อม่อใช้ป๊อบแทนแบบหล่อเพราะสะดวก ในส่วนของคานคอดินต่อเพิ่มเป็นคานยื่นออกไป ซึ่งไม่ได้วางแผนไว้ก่อน หินและทรายที่ใช้ผสมปูนจะเก็บมาจากที่ทำงานหรือใช้หินอ่อนที่เก็บมาได้ นำมาทุบให้มีขนาดเล็กแล้วใช้ผสมปูนแทนหินเพราะคิดว่าคงเหมือนกัน ในส่วนประตู หน้าต่างเอาไม้ที่เอาไว้ใส่โซ้วเสื่อขายมาประกอบกัน ในส่วนโครงหลังคา นายเฉลิม ไม่ค่อยมีความรู้ทางนี้ จึงต่อไปตามใจชอบ มีลักษณะหลายรูปแบบไม่ตรงตามหลักวิชาการ ทำให้รับน้ำหนักได้ไม่ดีเท่าที่ควร ปัญหาสำคัญในการสร้างบ้านหลังนี้คือ ขาดเงินทุน แต่ก็พยายามจะประหยัดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และขาดความรู้ในการสร้างบ้านบางส่วนของคานคอดินแต่ก็ยังคงทำไป

บ้านหลังที่ 13 นายประสาธ สิริทิเวช (สร้างโดยจ้างบางส่วน)

รูปที่ 5.31 บ้านตัวอย่างหลังที่

นายประสาธ มีอาชีพเก็บของเก่าและรับซื้อของเก่ากับนางอ่อน(ภรรยา) รูปแบบบ้านเป็นบ้านไม้ 1 ชั้น สร้างจากเศษวัสดุ เป็นไม้ลังที่เอาไว้ใส่เครื่องจักรที่เขาไม่ใช้แล้ว และเก็บมาเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากรายได้เพียงพอกับรายจ่ายแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ กู้เงินมาจาก พอช. ได้น้อย และไม่มีความรู้ในการสร้างบ้านไม่เคยสร้างบ้านมาก่อน จึงมีความคิดที่จะสร้างบ้านแบบง่ายๆ พอจะทำเองได้และราคาถูก จึงจ้างเหมา

บางส่วน ที่ไม่สามารถทำเองได้ คือส่วนโครงสร้างไม้ทั้งหมด 2,500 บาท และห้องน้ำ 1,000 บาท แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างทั้งหมดเพียง 9,000 บาท เวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง 7 วัน ผู้รับเหมาที่จ้างมาจากนอกชุมชน มาสร้างให้บ้านอื่นและตนเองไม่รู้จักช่างคนอื่นในชุมชนจึงจ้างกับผู้รับเหมา

นี้และราคาถูกด้วย ในส่วนของการจ้างจะให้ผู้รับเหมาจัดการทั้งหมด เพราะตนเองไม่มีความรู้ เมื่อทำเสร็จตนเองกับภรรยาถึงมาปูพื้นและตีผนังด้วยไม้ลั้งที่ใส่เครื่องจักรเป็นแผ่นๆนำมาวางทั้งแผ่น ทั้งสะดวกและง่าย ลักษณะเหมือนการเอาแผ่นพื้นและผนังสำเร็จมาปู ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เทคโนโลยีการสร้างบ้านแบบ Self-Help ที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้และไม่ต้องการความแม่นยำในการทำงาน และสามารถปรับเปลี่ยนได้ง่ายเมื่อส่วนไหนเสียก็จะเปลี่ยนเฉพาะแผ่นนั้น ในส่วนของหน้าต่าง และผนังห้องน้ำ นายประสาธได้ซื้อสติกเกอร์มาปิดเคลือบไม้เอาไว้เพื่อป้องกัน ไม้ผุเวลาฝนตก ปัญหาสำคัญในการสร้างบ้านหลังนี้ คือขาดความรู้ ไม่สามารถทำเองได้ และเงินทุนในการสร้างบ้านน้อย บ้านที่ได้จึงมีความรู้สึกไม่แข็งแรง แต่ก็ภูมิใจที่ได้ทำเองบางส่วน และประหยัด

บ้านหลังที่ 14 นายทิน ทองใบ (สร้างโดยจ้างบางส่วน)

รูปที่ 5.32 บ้านตัวอย่างหลังที่

นายทิน มีอาชีพขายของชำโดยมีร้านค้าเป็นของตนเองอยู่ในชุมชน อาชีพเดิมขับมอเตอร์ไซค์รับจ้าง รูปแบบบ้านเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น วัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่ซื้อใหม่ และไม้โครงหลังคาบางส่วนเก็บมาจากใต้สะพาน และพอจะมีความรู้ในการสร้างบ้านบ้างจึงคิดที่จะสร้างเอง เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย รายจ่ายส่วนใหญ่ต้องใช้ไปกับค่าอาหารของภรรยาที่เป็นอัมพฤกษ์ แม่ที่อายุมาก และค่าขนมลูกไปโรงเรียน จึงมีความคิดที่จะสร้างบ้านให้ประหยัดที่สุด จ้างเหมาในส่วนที่ตัวเองคนเดียวไม่ได้ ในส่วนของโครงสร้างปูน โครงหลังคา และการมุงหลังคา ส่วนอื่นที่เหลือทำเอง แหล่งเงินทุนที่ใช้ก่อสร้างบ้านมาจาก เงินชดเชยการรื้อย้ายและไปกู้เพื่อนบ้านที่ต่างจังหวัด เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างเพียง 1 เดือน จ้างช่างมาจากนอกชุมชนที่คุ้นเคยกันเนื่องจากมาสร้างก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในชุมชน ในส่วนของฐานรากไม่ได้ตอกเสาเข็มเพราะคิดว่าดินแข็งแรงอยู่แล้ว บ้านก็มีขนาดเล็กและยังประหยัดค่าเสาเข็มอีกด้วย ในส่วนของพื้นก็ยังคงเน้นความประหยัดโดยเทพูนเลยไม่เสริมเหล็ก เพราะต้องการประหยัด ในส่วนของพื้นก็ยังคงเน้นความประหยัดโดยเทพูนเลยไม่เสริมเหล็ก ปูนที่ใช้ทุกส่วนใช้ปูนชนิดฉาบทั้งหมด เพราะคิดว่าคุณสมบัติก็คงพอๆกันและประหยัดกว่า ปัญหาสำคัญในการก่อสร้างข้างหลังนี้คือ การขาดเงินทุน ภาระที่ต้องดูแลทุกคนในครอบครัว และความเข้าใจที่ผิดในการก่อสร้าง ซึ่งนายทินคิดว่าจะต่อเติมชั้นที่ 2 ในอนาคตอีกด้วย ซึ่งโครงสร้างของบ้านจะรับน้ำหนักไม่ได้ทำให้บ้านทรุดได้

บ้านหลังที่ 15 นายสังเวียน สันนำ (สร้างโดยจ้างบางส่วน)

รูปที่ 5.33 บ้านตัวอย่างหลังที่

นายสังเวียน และนางนงลักษณ์ (ภรรยา) มีอาชีพเป็นช่างก่อสร้างเป็นผู้รับเหมาอันดับ 3 รูปแบบบ้านเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น วัสดุที่ใช้เป็นของใหม่ทั้งหมด มีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายและมีเงินเหลือเก็บ ส่วนใหญ่จะใช้ไปกับเรื่องสร้างบ้าน เนื่องจากมีแรงงานในการสร้างบ้านอยู่ 2 คน จึงจำเป็นต้องจ้างในส่วนที่ทำได้คือ ส่วนขุดดิน ผูกเหล็ก ทำเสาเข็มเจาะ แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างใช้เงินเก็บของตนเองทั้งหมดเพราะไม่สามารถกู้ พอช. ได้เพราะตอนแรกไม่เชื่อว่า จะกู้ได้จึงฝากเงินออมสร้างบ้านเอาไว้ น้อย ใช้เวลาในการก่อสร้างนานถึง 4 เดือน ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ สร้างแค่พออยู่ได้ก่อน การจ้างเหมาจะจ้างกรรมกรในชุมชนมาเหมาในส่วนขุดดินทำเสาเข็มและตั้งเสาโดยตนเองเป็นผู้ควบคุมอีกที รูปแบบบ้านมีลักษณะเหมือนบ้านสร้างบางส่วนในโครงการของการเคหะฯ คือเป็นการจัดสร้างหน่วยที่พักอาศัยที่สมบูรณ์เพียงพอต่อการอยู่อาศัยระยะเบื้องต้น มีห้องนอนกประสงค์ 1 ห้อง ที่ปิดกันมิดชิดแต่ไม่มีห้องน้ำ-ส้วมเพราะสามารถใช้ห้องน้ำสาธารณะที่ทาง สนง.เขตจัดให้ได้ ในส่วนโครงสร้างเหล็กฐานราก เสาเข็มรับเสา , คานคอดิน เสาตั้ง และการหล่อเสาได้สร้างเตรียมเอาไว้โดยใช้ท่อซีเมนต์ไยหินเป็นแบบหล่อซึ่งคิดว่าสะดวกและประหยัดกว่าการไปซื้อไม้แบบใหม่ ในส่วนของพื้นจะนำดินที่ได้จากการขุดเพื่อทำเข็มเจาะมาแช่น้ำไว้ 1 สัปดาห์ก่อน ดินจะจับตัวกันแน่นขึ้นนำมาถมพื้นและใช้ไม้ไผ่เสริมแทนเหล็กเสริม วิธีการนี้ได้มาจากการที่เคยไปรี้ออาคารเก่ามีอายุประมาณ 10 ปี พบว่าใช้ไม้ไผ่แทนเหล็กเสริมพื้นและยังคงมีสภาพดีอยู่ จึงคิดว่าน่าจะใช้ได้ ปูนที่ใช้ทุกส่วนเป็นปูนชนิดฉาบทั้งหมด ปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านหลังนี้คือ ขาดเงินทุนที่จะกู้มาสร้างบ้าน เนื่องจากไม่เชื่อว่า จะกู้ได้ จึงออมไว้น้อย และมีแรงงานในครอบครัวน้อย

บ้านหลังที่ 16 นายเฉลิมศักดิ์ ธีรังษี (จ้างทั้งหมด)

รูปที่ 5.34 บ้านตัวอย่างหลังที่

นายเฉลิมศักดิ์ มีอาชีพร่อนหาของเก่าที่หล่นอยู่ตามคลองต่างๆ ทั่วกรุงเทพฯ รูปแบบบ้านเป็นก่ออิฐฉาบปูน 2 ชั้น วัสดุที่ใช้ส่วนมากซื้อของใหม่มาเกือบทั้งหมด เนื่องจากรายได้ค่อนข้างมากและแน่นอน รูปแบบบ้านที่ต้องการคือต้องการความแข็งแรง สวยงาม เพราะคิดว่าจะสร้างบ้านแล้ว ก็สร้างให้ดีไปเลยและไม่มีเวลาสร้างเอง ต้องทำงานเกือบทุกวัน จึงใช้การจ้างเหมาทั้งหมด โดยจ้างเฉพาะค่าแรงแต่วัสดุ

เป็นผู้สั่งซื้อเอง เงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านส่วนใหญ่มาจากเงินเก็บของทุกคนในครอบครัวมา รวมกัน และเงินหมุนเวียนจากการทำงาน เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างจึงนานถึง 4 เดือน การจ้างเหมา จะจ้างช่างที่มีความคุ้นเคยกันมาก่อน อยู่ที่จังหวัดหนองคายและน้องชายที่เป็นช่าง เพราะจะมีความ เชื่อใจและราคาถูกกว่าช่างในกรุงเทพฯ ในส่วนของโครงสร้างจะสร้างเชื่อมต่อกันกับหลังติดกัน แปลงที่ 280 และใช้พื้นที่ส่วนที่เว้นเอาไว้ข้างละ 0.5 ม. ของทั้ง 2 บ้านมาใช้ร่วมกันเป็นบันไดขึ้น ชั้น 2 และเพิ่มเสาเข็มเขาไปที่ฐานรากค้ำยันที่ติดกันนี้ 2 ฐาน เพิ่มอีกฐานละ 5 ต้น เพราะคิดว่าจะรับ น้ำหนักมาก ในส่วนของเสาจะใช้ท่อซีเมนต์ใยหินกรองเสริมเหล็ก แทนการหล่อเสาโดยใช้ไม้แบบ เพราะทั้งสะดวกและประหยัดกว่าการซื้อไม้แบบ ส่วนโคมไฟ ประตู และ หน้าต่าง จะเก็บของเก่า มาแล้วนำมาซ่อมแซม ปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านหลังนี้คือ เริ่มก่อสร้างช้า เพราะต้องรอช่างมา จากต่างจังหวัด เมื่อคิดต่อไปแล้วไม่สามารถมาได้ทันที ช่วงที่บ้านยังไม่เสร็จ ก็ต้องไปเช่าห้องเช่า อยู่ข้างนอก ทำให้สิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ

บ้านหลังที่ 17 นางสาวล้นทม สว่างศรี (สร้างโดยจ้างเหมาทั้งหมด)

รูปที่ 5.35 บ้านตัวอย่างหลังที่

นางสาวล้นทม มีอาชีพเป็นช่างทำผม โดยมีร้านทำผมเป็นของตนเองในชุมชน บางวันจะไปเป็นลูกจ้างทั่วไป ตามร้านอาหารกลางคืน รูปแบบบ้านเป็นบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ ครึ่งปูน วัสดุที่ใช้ในการสร้างบ้านจะใช้ของใหม่เกือบทั้งหมด เพราะไม้จากใต้สะพานเสียไปหมดแล้ว เมื่อเข้ามาอยู่ในพื้นที่นี้ รายได้ค่อนข้างไม่แน่นอนไม่เพียงพอกับรายจ่าย และตนเองยังไม่มีความรู้ในการสร้างบ้านเลย เพื่อน

หรือญาติที่จะมาช่วยสร้างก็ไม่มีจึงจำเป็นต้องจ้างเหมาทั้งหลัง จ้างเหมาเฉพาะค่าแรงส่วนวัสดุ ก่อสร้างตนเป็นผู้จัดซื้อเอง แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจากเงินกู้ พอช. และขายที่ เวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง 20 วันเสร็จ ผู้รับเหมาที่จ้างอยู่นอกชุมชนตรงชุมชนอ่อนนุช 40 ไร่ เหตุที่จ้าง เพราะไม่รู้จักช่างคนอื่น และเห็นเขาสร้างให้บ้านอื่นแล้วสวยดีจึงจ้างเขา ในส่วนรูปแบบของบ้านเอาแบบมาจากที่การเคหะฯ ร่วมกับชุมชนเป็นผู้ออกแบบ เพราะคิดว่าแบบก็ได้อยู่แล้ว สวยงาม พื้นที่ ใช้สอยมาก แต่ในส่วนโครงสร้างตนไม่มีความรู้ จึงให้ผู้รับเหมาจัดการให้ทั้งหมด ส่วนฐานรากอยากตอกเข็ม แต่ผู้รับเหมาบอกบ้านแค่นี้ไม่จำเป็นก็ต้องเชื่อเขา ปัญหาสำคัญของการสร้างบ้านหลังนี้คือ ขาดความรู้ในการก่อสร้าง ที่ผู้รับเหมาทำให้้อย่างก็ไม่รู้ว่าดีหรือไม่ และขาดเงินทุน เงินที่ ให้อ่างไม่เพียงพอในการสร้างบ้าน

บ้านหลังที่ 18 นางสิริพร สุพินพัฒนาโมลี (สร้างโดยจ้างเหมาทั้งหมด)

รูปที่ 5.36 บ้านตัวอย่างหลังที่

นางสิริพร มีอาชีพขายปลาทุบกับนายสมเฝ้า (สามี) ขายที่ตลาดสวนหลวง รูปแบบบ้านเป็น บ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น วัสดุที่ใช้จะซื้อของใหม่ทั้งหมด เนื่องมาจากมีรายได้ค่อนข้างแน่นอนพอเพียงพอกับรายจ่ายมีเงินเหลือเก็บ และไม่มีความรู้ในการสร้างบ้าน จึงจำเป็นต้องจ้างเหมาทั้งหลัง โดยจ่ายเฉพาะค่าแรง ส่วนวัสดุก่อสร้างตนเป็นผู้ซื้อเอง แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างมาจาก เงินกู้ญาติที่บ้านเกิดซึ่งไม่มีดอกเบี้ย และเงินเก็บของตนเองอย่างละครึ่ง เวลาที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 1 เดือน ผู้รับเหมาที่จ้างมาจากต่างจังหวัด มีความคุ้นเคยกันมาก่อนและราคาถูกกว่าผู้รับเหมาในกรุงเทพฯ การจ้างใช้วิธีจ้างพร้อมกันทีเดียว 3 หลัง ซึ่งเป็นญาติกัน เมื่อบ้านหลังไหนกำลังสร้างอีก 2 บ้านก็จะมาช่วยลงแรงและจะทำเป็นส่วนๆ เมื่อส่วนไหนเสร็จก็จะวนไปสร้างบ้านอื่น ทำอย่างนี้ไปเรื่อยจนบ้านทั้ง 3 หลังเสร็จพร้อมกัน ที่ทำแบบนี้เนื่องจากคิดว่า เมื่อจ้างเหมาหรือซื้อของที่ละมากๆ จะได้ราคาถูกและยังประหยัดค่าแรงด้วย ในส่วน โครงสร้างต่างๆ ก็ทำได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ปัญหาสำคัญในการสร้างบ้านหลังนี้คือ เรื่องเงินทุนซึ่งไม่สามารถกู้ พอช. ได้เนื่องจากตอนที่อยู่ได้สะพาน ออมสร้างบ้านไว้น้อยจึงกู้ได้น้อยเพราะยังไม่เชื่อว่าจะได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินการก่อสร้างทั้ง 6 แบบ

การดำเนินการก่อสร้าง ประเด็นที่ศึกษา	สร้างโดยคนในครอบครัว	สร้างโดยเพื่อน/ญาติมาช่วย	สร้างโดยรวมกลุ่มหลายบ้าน	สร้างโดยจ้างเฉพาะแรงงาน	สร้างโดยจ้างเหมาบางส่วน	สร้างโดยจ้างเหมาทั้งหมด
1.ความรู้ในการสร้างบ้าน	มีความรู้และเป็นช่างก่อสร้าง	เจ้าของบ้าน เพื่อน/ญาติ มี ความรู้ในการก่อสร้างและเคย เป็นช่างมาก่อน	แต่ละหลังมีความรู้และแรงงาน ที่แตกต่างกัน และขาดเงินทุน เหมือนกัน	มีความรู้ในการก่อสร้างดี สามารถทำได้ทุกส่วน แต่ไม่มี แรงงาน	มีความรู้เฉพาะทางบางอย่าง หรือไม่สามารถทำเองได้ เนื่องจากไม่มีแรงงาน	ไม่มีความรู้ในการก่อสร้างเลย
2.รูปแบบบ้าน	บ้านไม้,บ้าน2ชั้นครึ่งไม้ครึ่ง ปูน	รูปแบบตามความรู้ของเพื่อน/ ญาติที่มาช่วย	รูปแบบตามความรู้ของบ้านที่มี ความรู้บ้านอื่นทำตาม	บ้าน2ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน และ บ้าน2ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน	รูปแบบตามความรู้ของคนและ แรงงานที่ทำได้	บ้านก่ออิฐฉาบปูน มีความ แข็งแรง สวยงาม
3.วัสดุที่ใช้ในการสร้างบ้าน	ชื่อของใหม่หรือชื่อของมือ สอง	ชื่อของใหม่และชื่อของมือสอง มาผสมกัน	ชื่อของใหม่และชื่อของมือสอง มาผสมกัน	ชื่อของใหม่และเก็บของเก่าให้ มากที่สุด	ชื่อของใหม่และเก็บของเก่าให้ มากที่สุด	ชื่อของใหม่ทั้งหมด
4.สภาพเศรษฐกิจในครอบครัว	รายได้ไม่เพียงพอรายจ่ายและ ไม่มีเงินเก็บ	รายได้ค่อนข้างแน่นอน แต่ไม่ เพียงพอกับรายจ่าย	รายได้ไม่เพียงพอรายจ่ายและ ไม่มีเงินเก็บ	รายได้ค่อนข้างแน่นอน แต่ไม่ เพียงพอกับรายจ่าย	รายได้ไม่เพียงพอรายจ่าย	รายได้แน่นอน
5.แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการ ก่อสร้าง	เงินกู้และเงินหมุนเวียนจากการ ทำงาน	เงินกู้และเงินหมุนเวียนจากการ ทำงาน	เงินกู้จากหลายๆแหล่ง	เงินกู้และเงินหมุนเวียนจากการ ทำงาน	เงินกู้และเงินหมุนเวียนจากการ ทำงาน	เงินกู้และเงินเก็บส่วนตัว
6.เวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง	ค่อนข้างนาน เนื่องจากจะ ค่อยๆทำในเวลาว่างจากการ ทำงาน	ค่อนข้างเร็วและขึ้นอยู่กับ ความถี่ของการมาช่วย	เวลาต่อหลังเร็วแต่เวลารวม ทุกหลังนาน ต้องสร้าง ตามลำดับ	ค่อนข้างนานเนื่องจากจะทำเอง และจ้างให้น้อยที่สุด	ค่อนข้างเร็ว เนื่องจากทำงานได้ หลายส่วนพร้อมกัน และเน้น ความประหยัด	ค่อนข้างเร็ว
7.เงินที่ใช้ในการก่อสร้าง	ค่อนข้างน้อยเพราะไม่ต้องเสีย ค่าแรง	ค่อนข้างน้อยไม่เสียค่าแรงแต่ ต้องเสียค่าเสียมาก	ค่อนข้างน้อยเพราะไม่ต้องเสีย ค่าแรง	จะสูงตามค่าแรงที่จ้างมาเพราะ แรงงานไม่มีคุณภาพ	ค่อนข้างน้อยและจ้างเฉพาะ ส่วนที่จำเป็น	ค่อนข้างสูง
8.ปัญหาและอุปสรรคในการ ก่อสร้างบ้าน	ขาดเงินทุน และการประหยัด มากเกินไป	ขาดเงินทุน ไม่สามารถ กำหนดเวลาที่มาช่วยได้	ขาดเงินทุน ขาดความรู้ จะทำ ตามๆกันไม่รู้ว่าจะถูกหรือไม่	ขาดเงินทุน ไม่มีแรงงานและใช้ เวลานาน	ขาดเงิน และ ความรู้ บางอย่างและประหยัดเกินไป	ขาดเงินทุนและความรู้ ต้องทำ ตามผู้รับเหมาทั้งหมด
9.ข้อดีของการก่อสร้างของการ ดำเนินการแต่ละรูปแบบ	เลือกรูปแบบบ้านได้เอง จะ สร้างเมื่อไรก็ได้และประหยัด ค่าแรง	ประหยัดค่าแรง เกิดความ ผูกพันกับเพื่อนหรือญาติมาก ขึ้น	เกิดความสัมพันธ์ของคนใน กลุ่ม สร้างบ้านได้เร็ว ประหยัด ค่าแรงและวัสดุ	เลือกรูปแบบบ้านได้เอง จะ สร้างเมื่อไรก็ได้	ประหยัดค่าแรงในส่วนที่ทำเอง ได้ ใช้เวลาน้อย	สะดวก รวดเร็ว บ้านที่ได้มั่นคง แข็งแรง สามารถไปทำงานได้ ตามปกติ

ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะเจ้าของบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง

สร้างโดย	คนในครอบครัว			เพื่อน/ญาติมาช่วย			รวมกลุ่มกันหลายบ้าน			จ้างเฉพาะแรงงาน			จ้างเหมาบางส่วน			จ้างเหมาทั้งหมด		
	หลังที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
จำนวนสมาชิก	3	11	3	4	2	5	7	3	2	3	2	2	4	4	3	5	1	3
อาชีพ	ช่างก่อสร้าง	ช่างก่อสร้าง	ขายปลาทุ	ช่างก่อสร้าง	ชายทักยเดี่ยว	ขายปลาทุ	แม่บ้าน	แม่บ้าน	ขายพวงมาลัย	เก็บของเก่า	ช่างก่อสร้าง	ช่างก่อสร้าง	เก็บของเก่า	ขายของชำ	ช่างก่อสร้าง	ร้อนของเก่า	ช่างทำผม	ขายปลาทุ
รายได้ต่อเดือน	ไม่มีแน่นอน	9,000	8,000-9,000	8,000-9,000	12,000	28,000	6,000-7,000	12,000	ไม่มีแน่นอน	10,000	ไม่มีแน่นอน	8,000	8,000	12,000	15,000	30,000	4,000	13,000
รายจ่ายต่อเดือน	8,000	8,000-9,000	8,000-9,000	8,000	15,000	20,000	6,000-7,000	10,000	ไม่มีแน่นอน	8,000-9,000	8,000-9,000	8,000	7,000-8,000	10,000	10,000	ไม่มีแน่นอน	ไม่มีแน่นอน	6,000

ตารางที่ 5.3 แสดงรูปแบบบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง

สร้างโดย	คนในครอบครัว			เพื่อน/ญาติมาช่วย			รวมกลุ่มกันหลายบ้าน			จ้างเฉพาะแรงงาน			จ้างเหมาบางส่วน			จ้างเหมาทั้งหมด		
	หลังที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
พื้นที่ดิน (ตร.ม.)	40.0	48.0	66.5	54.0	42.0	61.2	42.0	57.0	63.0	48.0	48.0	63.0	45.0	42.0	73.5	54.0	40.0	77.0
พื้นที่ใช้สอย (ตร.ม.)	26.0	70.0	62.4	51.0	52.0	40.0	30.3	80.0	42.0	108.0	65.3	36.0	31.5	30.0	30.0	104.0	65.0	48.0
จำนวนห้องนอน	1	2	4	2	1	2	3	2	1	2	2	2	1	2	1	2	3	2
จำนวนห้องน้ำ	-	1	-	-	1	1	1	1	-	2	1	1	1	1	-	1	2	1
จำนวนชั้น	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1

จากตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะของเจ้าของบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง โดยส่วนมากจะมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวจำนวน 3 คน อาชีพหลักส่วนมากมีอาชีพเป็นช่างก่อสร้าง ซึ่งบ้านที่ดำเนินการก่อสร้างโดยคนในครอบครัวและดำเนินการโดยจ้างเฉพาะแรงงานจะมีอาชีพเป็นช่างก่อสร้างมากกว่าการดำเนินการแบบอื่นๆ รายได้ทั้งครอบครัวส่วนมากจะประมาณ 8,000 – 9,000 บาทต่อเดือน ส่วนรายจ่ายมีค่าที่ใกล้เคียงกันส่วนมากประมาณ 8,000 – 9,000 บาทต่อเดือน ซึ่งรายได้ที่ได้รับไม่เพียงพอต่อรายจ่าย

จากตารางที่ 5.3 แสดงรูปแบบบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง โดยส่วนมากพื้นที่ดินแต่ละแปลงของแต่ละชุมชนจะมีขนาดใกล้เคียงกันคือประมาณ 40 – 70 ตารางเมตร พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านส่วนมากมีขนาดประมาณ 50 – 70 ตารางเมตร ในส่วนของห้องนอนมีทั้งเตียงกันห้องและใช้ตู้หรือสิ่งของอื่นนำมาวางกันแทนชั่วคราวส่วนมากมีจำนวน 2 ห้องนอนและมีจำนวนห้องน้ำ 1 ห้อง บางหลังมี 2 ห้องน้ำอยู่บริเวณชั้นล่างแยกเป็นส่วนอาบน้ำกับส่วนขับถ่ายเพราะเมื่อย้ายมาอยู่ที่ใหม่ต้องใช้เวลาในการเดินทางมากขึ้นจึงสร้างห้องน้ำ 2 ห้องเพื่อความสะดวกในการใช้งาน และส่วนมากจะสร้างบ้าน 2 ชั้น เนื่องจากต้องการพื้นที่ใช้สอยมากๆและเพื่อจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อาจจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.4 แสดงรูปแบบส่วนประกอบต่างๆของบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง

หลังที่	ครอบครัว			เพื่อน/ญาติมาช่วย			รวมกลุ่มกันหลายบ้าน			จ้างเฉพาะแรงงาน			จ้างเหมาบางส่วน			จ้างเหมาทั้งหมด		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
ระบบเข็ม	ขุด	ขุด	เข็มปูน หก เหล็ก 2 ม.	ขุด	ขุด+ เข็มไม้ 1.5 ม.	เข็มปูน หก เหล็ก 3 ม.	-	เข็มปูน หก เหล็ก 4 ม.	เข็มปูน หก เหล็ก 3ม.+ ขุด	เข็มปูน หก เหล็ก 4 ม.	เข็มปูน หก เหล็ก +ไม้ 1.5ม.	เข็มปูน หก เหล็ก 4 ม.	-	-	เสาเข็ม เจาะ	เข็มปูน หก เหล็ก 3 ม.	-	เข็มปูน หก เหล็ก 4 ม.
ฐานราก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีตไม่ เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีตไม่ เสริมเหล็ก	คอนกรีตไม่ เสริมเหล็ก	-	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีตไม่ เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	-	คอนกรีตไม่ เสริมเหล็ก	-	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก
เสาตอม่อ	เสาสำเร็จ	เสาสำเร็จ	เสาสำเร็จ	เสาสำเร็จ	เหล็ก	เสาสำเร็จ	ไม้	เสาสำเร็จ	เสาสำเร็จ	ปูนหล่อ	ปูนหล่อ	ปูนหล่อ	ไม้	เสาสำเร็จ	-	ปูนหล่อ	เสาสำเร็จ	เสาสำเร็จ
คานคอดิน	-	-	คอนกรีต เสริมเหล็ก	-	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	-	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	-	คอนกรีตไม่ เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก	คอนกรีต เสริมเหล็ก
คานชั้น 2	-	-	เหล็ก	ไม้	เหล็ก	-	-	ไม้	ไม้	คอนกรีต เสริมเหล็ก	ไม้	-	-	-	-	คอนกรีต เสริมเหล็ก	ไม้	-

ตารางที่ 5.4 แสดงรูปแบบส่วนประกอบต่างๆของบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง (ต่อ)

พื้นชั้นล่าง	ไม้	คอนกรีตไม่เสริมเหล็ก	คอนกรีตเสริมเหล็ก	ไม้	คอนกรีตเสริมเหล็ก	คอนกรีตเสริมเหล็ก	ไม้ฉลิม	คอนกรีตเสริมเหล็ก	พื้นสำเร็จ	คอนกรีตเสริมเหล็ก	คอนกรีตเสริมเหล็ก	คอนกรีตไม่เสริมเหล็ก	ไม้ฉลิม	คอนกรีตไม่เสริมเหล็ก	คอนกรีตเสริมเหล็ก	คอนกรีตเสริมเหล็ก	คอนกรีตเสริมเหล็ก	คอนกรีตเสริมเหล็ก	คอนกรีตเสริมเหล็ก
พื้นชั้น 2	-	ไม้	ไม้	ไม้	ไม้	-	-	ไม้	ไม้	คอนกรีตเสริมเหล็ก	ไม้	-	-	-	-	คอนกรีตเสริมเหล็ก	ไม้	-	-
เสาชั้นล่าง	ไม้	ปูนสำเร็จ	ปูนสำเร็จ	ปูนสำเร็จ	เหล็ก	ปูนสำเร็จ	ไม้	ปูนสำเร็จ	ปูนสำเร็จ	ปูนหล่อ	ปูนหล่อ	ปูนหล่อ	ไม้	ปูนสำเร็จ	ท่อซีเมนต์ใยหิน	ท่อซีเมนต์ใยหิน	ปูนสำเร็จ	ปูนสำเร็จ	ปูนสำเร็จ
เสาชั้น 2	-	ไม้	เหล็ก	ไม้	เหล็ก	-	-	ไม้	ไม้	ปูนหล่อ	ไม้	-	-	-	-	ท่อซีเมนต์ใยหิน	ไม้	-	-
ผนังชั้นล่าง	ไม้+สังกะสี	อิฐบล็อก	อิฐบล็อก	สังกะสี	อิฐบล็อก	อิฐบล็อก	ไม้ฉลิม	อิฐบล็อก	-	อิฐบล็อก	ป๊อบ	อิฐบล็อก	ไม้ฉลิม	อิฐบล็อก	อิฐบล็อก	อิฐบล็อก	อิฐบล็อก	อิฐบล็อก	อิฐบล็อก
ผนังชั้น 2		แผ่นเรียบ	แผ่นเรียบ	สังกะสี	แผ่นเรียบ	-	-	แผ่นเรียบ	ไม้	อิฐบล็อก	ป๊อบ	-	-	-	-	อิฐบล็อก	ไม้	-	-
โครงหลังคา	ไม้	ไม้	เหล็ก	ไม้	เหล็ก	ไม้	ไม้	ไม้	ไม้	-	ไม้	เหล็ก	ไม้	ไม้	ไม้	ไม้	เหล็ก	ไม้	ไม้
หลังคา	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	ปูนหล่อ	ป๊อบ	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	กระเบื้อง	ซีแพค	กระเบื้อง	กระเบื้อง

จากตารางที่ 5.4 แสดงรูปแบบส่วนประกอบต่างๆของบ้านตัวอย่างทั้ง 18 หลัง ในส่วนของระบบฐานรากส่วนมากจะใช้เสาเข็มตอกเป็นเสาเข็มปูน 6 เหลี่ยมขนาดยาว 2 – 4 เมตร บางหลังจะใช้วัสดุอื่นผสมกับการตอกเสาเข็มปูนด้วยคือใช้ไม้เนื้อแข็งหรือขุดเบียร์ค้ำขุดตอกเสริมรอบๆเสาเข็มปูนเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของฐานราก ถ้าบ้านไหนมีเงินทุนในการสร้างบ้านน้อยก็อาจจะใช้ขุดเบียร์ตอกลงไปแทนเสาเข็ม ส่วนตัวฐานรากส่วนมากจะเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนหลังที่ไม่เสริมเหล็กเพราะคิดว่าบ้านหลังเล็กไม่จำเป็นต้องเสริมเหล็กก็ได้และต้องการประหยัดค่าเหล็กเสริมและใช้เสาปูนเสาเรียงในส่วนองเสาตอม่อเนื่องจากสะดวกและรวดเร็วกว่าในการก่อสร้าง ในส่วนคานคอดินเกือบทุกหลังจะเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กมีขนาดหน้าตัดคานประมาณ 0.20x0.40 เมตร คานชั้นที่สองส่วนมากจะใช้ไม้เนื้อแข็ง ในส่วนพื้นชั้นล่างส่วนใหญ่เป็นพื้นคอนกรีตเสริมเหล็กแบบหล่อทับที่ พื้นชั้นที่ 2 จะเป็นพื้นไม้ ซึ่งส่วนมากเป็นไม้เก่าที่เก็บมาจากที่อยู่อาศัยเดิมได้สะพานมีหลายขนาดนำมาต่อกัน

ในส่วนองเสาชั้นล่างส่วนมากใช้เสาปูนสำเร็จขนาด 5”x5” เนื่องจากทำงานได้รวดเร็วกว่าและไม่ต้องเสียเวลารอในการหล่อเสา เสาชั้นที่ 2 จะเป็นเสาไม้ขนาดเดียวกับเสาชั้นล่างโดยใช้เนื้อตยี่ระหว่างเสาชั้นล่างกับเสาชั้นที่ 2 ในส่วนผนังชั้นล่างส่วนมากเป็นผนังก่ออิฐบล๊อคก่อสลับ ผนังชั้นที่ 2 เป็นโครงสร้างไม้แล้วตีผนังด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ ในส่วนหลังคาส่วนมากเป็นโครงหลังคาไม้เพราะสามารถทำได้ง่ายกว่าโครงหลังคาเหล็กและสามารถรื้อออกเพื่อการต่อเติมได้ง่าย มุงหลังคาด้วยกระเบื้องลอนคู่ซึ่งมักจะเป็นการซื้อกระเบื้องของเก่าแล้วนำมาทำความสะอาดซ่อมแซมส่วนที่เสียหายก่อนนำมาใช้ ซึ่งราคาจะถูกกว่าการซื้อใหม่ประมาณครึ่งหนึ่ง

ตารางที่ 5.5 แสดงค่าก่อสร้างและเวลาที่ใช้ในการก่อสร้างบ้าน

รูปแบบการ ดำเนินการ ก่อสร้าง	บ้าน หลังที่	พื้นที่ (ตร.ม.)	ค่าก่อสร้าง (บาท)	เวลาที่ใช้ ก่อสร้าง (วัน)*	ค่าก่อสร้าง (บาท/ ตร.ม.)	ค่า ก่อสร้าง เฉลี่ย (บาท/ ตร.ม.)	เวลาที่ใช้ ก่อสร้าง (วัน/ตร.ม.)	เวลาที่ใช้ ก่อสร้าง เฉลี่ย(วัน/ ตร.ม.)
ใช้เฉพาะคนใน ครอบครัว	1	26.0	35,000	90	1,346	1,215	3.5	2.7
	2	70.0	60,000	90	857		1.3	
	3	62.4	90,000	210	1,442		3.4	
โดยมีเพื่อนหรือ ญาติมาช่วย	4	51.0	18,000	90	353	2,130.7	1.8	2.1
	5	52.0	80,000	150	1,539		2.9	
	6	40.0	180,000	60	<u>4,500</u>		1.5	
โดยรวมกลุ่มกัน หลายๆบ้าน	7	30.3	7,000	30	<u>231</u>	594.3	1.0	2.3
	8	80.0	67,000	60	838		0.8	
	9	42.0	30,000	210	714		<u>5.0</u>	
โดยจ้างเฉพาะ แรงงาน	10	108.0	260,000	150	2,407	1,381.7	1.4	2.9
	11	65.3	50,000	210	766		3.2	
	12	36.0	35,000	150	972		4.2	
โดยจ้างเหมา บางส่วน	13	31.5	9,000	7	286	2,395.3	<u>0.2</u>	1.7
	14	30.0	57,000	30	1,900		1.0	
	15	30	150,000	120	5,000**		4.0	
โดยจ้างเหมา ทั้งหมด	16	104.0	130,000	120	1,250	1,192.3	1.2	0.7
	17	65.0	70,000	20	1,077		0.3	
	18	48.0	60,000	30	1,250		0.6	

* หนึ่งวันใช้เวลาก่อสร้างประมาณ 8 ชั่วโมง

** บ้านสร้างบางส่วน

จากตารางที่ 5.5 พบว่า บ้านหลังที่ 7 สร้างโดยการรวมกลุ่มกันหลายๆบ้านมีการรวมกลุ่มกัน 3 บ้าน ไม่ต้องเสียค่าแรงและวัสดุที่ใช้ส่วนมากจะเก็บมาไม่ต้องเสียเงิน ทำให้ใช้ค่าก่อสร้างน้อยที่สุดคือ 231 บาทต่อตารางเมตร บ้านหลังที่ 6 ดำเนินการก่อสร้างโดยมีเพื่อนหรือญาติมาช่วยมีค่าก่อสร้างสูงคือ 4,500 บาทต่อตารางเมตร เนื่องจากวัสดุที่ใช้จะซื้อของใหม่ทั้งหมด และจำนวนเพื่อนหรือญาติที่มาช่วยมีจำนวนมาก ถึงแม้ว่าจะไม่เสียค่าแรงในการก่อสร้าง แต่ก็ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงอาหารและเหล้าเป็นจำนวนมาก บางครั้งมากกว่าค่าแรงที่จะไปจ้างคนอื่นสร้าง แต่ก่อให้เกิดความผูกพันกันเพิ่มมากขึ้น บ้านหลังที่ 15 สร้างโดยการจ้างเหมาบางส่วน มีรูปแบบบ้านเป็นแบบบ้านสร้างบางส่วน (Core house) โดยสร้างห้องนอนเสร็จเพียงห้องเดียว แต่เตรียมงานในส่วนโครงสร้าง เสาเข็มตัวบ้าน เสาเข็มรั้ว และตั้งเสาเตรียมเอาไว้ก่อน ทำให้ค่าก่อสร้างสูงมากกว่าปกติถึง 5,000 บาทต่อตารางเมตร

บ้านหลังที่ 13 สร้างโดยจ้างบางส่วน ใช้เวลาในการก่อสร้างน้อยที่สุดคือ 0.2 วันต่อตารางเมตร เนื่องจากจ้างเฉพาะในส่วนที่จำเป็นในส่วนโครงสร้างบ้านที่ไม่สามารถทำได้และทำเองในส่วนของผนังและพื้นที่ใช้การประกอบชิ้นส่วนจากไม้ลังเป็นแผ่นๆเหมือนระบบสำเร็จรูปซึ่งตรงกับแนวคิดเทคโนโลยีการก่อสร้างบ้านแบบ Self-Help ที่ควรมีระบบการก่อสร้างที่เหมาะสมกับผู้ที่ไม่มีความรู้ ใช้ระบบการประกอบชิ้นส่วนที่ไม่ต้องการความเที่ยงตรงแม่นยำมากนัก บ้านหลังที่ 9 สร้างโดยการรวมกลุ่มหลายๆบ้าน ใช้เวลาในการก่อสร้างนานที่สุดคือ 5 วันต่อตารางเมตร เนื่องจากตนเองกู้เงินมาแล้วนำไปช่วยสร้างบ้านหลังอื่นที่อยู่ในกลุ่มซึ่งเป็นญาติกันให้เสร็จก่อนแล้วเข้าไปอยู่ด้วยกันในบ้านหลังที่สร้างเสร็จแล้วก่อน ถึงแม้ว่าบ้านของตนเองจะสร้างเสร็จช้าที่สุดก็ไม่เป็นไร จากบ้านกลุ่มที่จ้างเหมาทั้งหมดพบว่า จะสร้างบ้านได้เร็ว คือใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ 0.6-1.2 วันต่อตารางเมตร ค่าก่อสร้างไม่สูงมากและสามารถควบคุมได้ ทำให้งบประมาณสร้างบ้านไม่บานปลาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายจากชุมชนได้สะพาน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการในการก่อสร้างบ้านด้วยตนเอง และเปรียบเทียบกระบวนการสร้างบ้านในรูปแบบต่างๆ ของผู้ที่ย้ายจากชุมชนได้สะพาน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสร้างบ้านด้วยตนเอง สำหรับผู้ที่ย้ายจากชุมชนได้สะพาน

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยรวบรวมข้อมูลทุกมิติจาก เอกสาร วารสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการรื้อย้ายชุมชนได้สะพาน รายละเอียดเกี่ยวกับชุมชนได้สะพานทั้ง 3 ชุมชนคือ ชุมชนประชาอุทิศ 76 ชุมชนอ่อนนุช และชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน และได้ดำเนินการลงพื้นที่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้อยู่อาศัยในชุมชนทุกหลังคาเรือนของทั้ง 3 ชุมชนจำนวน 362 หลังคาเรือน เพื่อจัดกลุ่มประชากรโดยใช้รูปแบบการดำเนินการก่อสร้างเป็นเกณฑ์ แบ่งออกได้เป็น 6 แบบคือ แบบที่ 1 สร้างโดยแต่ละครอบครัวดำเนินการเอง ซึ่งใช้เฉพาะคนในครอบครัว แบบที่ 2 สร้างโดยแต่ละครอบครัวดำเนินการเอง แต่มีเพื่อนหรือญาติมาช่วย แบบที่ 3 สร้างโดยการรวมกลุ่มกันหลายบ้าน แบบที่ 4 สร้างโดยการจ้างเฉพาะแรงงาน แบบที่ 5 สร้างโดยการจ้างเหมาบางส่วน แบบที่ 6 สร้างโดยการจ้างเหมาทั้งหมด และเลือกตัวอย่างที่มีความน่าสนใจมีลักษณะพิเศษในการก่อสร้าง 1 หลังคาเรือนต่อ 1 รูปแบบการดำเนินการก่อสร้างต่อ 1 ชุมชน รวมทั้งหมด 18 หลังคาเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยในแบบสัมภาษณ์แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนแรกการศึกษาข้อมูลทั่วไปของเจ้าของบ้าน ส่วนที่สองเป็นข้อมูลทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนที่สามเป็นข้อมูลทางด้านกายภาพของที่อยู่อาศัย ส่วนที่สี่เป็นข้อมูลด้านการก่อสร้าง ในส่วนข้อมูลทางด้านก่อสร้างจะใช้แบบสัมภาษณ์และถ่ายภาพบ้านทุกหลังที่มีพัฒนาการในการก่อสร้างทุกช่วงเวลา 1 สัปดาห์ ตลอดระยะเวลา 6 เดือนที่เข้าไปศึกษาและบันทึกในส่วนของโครงสร้างบ้านโดยการวาดภาพประกอบการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

นำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์โดยใช้หลักทางสถิติในการคำนวณ เพื่อบรรยาย ร้อยละ ความถี่ ของตัวแปรที่ศึกษาและนำข้อมูลที่ได้จากภาพถ่ายแสดงถึงพัฒนาการของการสร้างบ้านและภาพวาดในส่วนของโครงสร้างบ้านมาประกอบการนำเสนอเพื่อให้เกิดความเข้าใจและง่ายต่อการสรุปผล

6.1 สรุปผลการวิจัย

ภาพรวมของสภาพที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัยของทั้ง 3 ชุมชน ชุมชนประชาอุทิศ 76 ชุมชนอ่อนนุช และชุมชน เพิ่มสิน-ออเงิน ส่วนใหญ่เป็นอาคารพักอาศัยแบบถาวร วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านมีทั้ง การซื้อวัสดุของใหม่มาใช้ทั้งหมด การซื้อวัสดุของเก่ามือสอง และการใช้วัสดุเหลือใช้ที่ไปเก็บมา การจัดหาที่ดินเพื่อจัดทำโครงการ เป็นการดำเนินการภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการพัฒนาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนและชาวชุมชนในส่วนของที่อยู่อาศัย ผู้อยู่อาศัยต้องดำเนินการก่อสร้างที่พักอาศัยด้วยตนเอง โดยมีรูปแบบในการดำเนินการก่อสร้าง 6 รูปแบบคือ

แบบที่ 1 สร้างโดยแต่ละครอบครัวดำเนินการเอง ซึ่งใช้เฉพาะคนในครอบครัว จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านอยู่แล้วและเป็นอาชีพเป็นช่างก่อสร้าง รูปแบบบ้านที่สร้างจะเป็นบ้านไม้หรือบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน วัสดุที่ใช้จะซื้อของใหม่หรือซื้อของมือสองมาใช้เพื่อความประหยัด แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านมาจากเงินกู้และเงินหมุนเวียนจากการประกอบอาชีพ ค่าก่อสร้างที่ใช้จะมีค่าประมาณ 850 – 1,450 บาทต่อตารางเมตร และใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ 1.3 – 3.5 วันต่อตารางเมตร โดยจะขึ้นอยู่กับรูปแบบบ้านที่ตนเองถนัดในการสร้างด้วย ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างบ้านมาจากการขาดเงินทุนและการประหยัดวัสดุมากเกินไปทำให้โครงสร้างบางส่วนไม่แข็งแรง ข้อดีคือ สามารถกำหนดรูปแบบบ้านได้เอง จะสร้างเมื่อไรก็ได้ตามกำลังเงินทุนและเวลาที่มี และประหยัดค่าแรงในการก่อสร้าง รูปแบบการดำเนินการก่อสร้างแบบนี้เหมาะสำหรับครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ มีจำนวนสมาชิกมากและมีความรู้ในการสร้างบ้าน

แบบที่ 2 สร้างโดยแต่ละครอบครัวดำเนินการเอง แต่มีเพื่อนหรือญาติมาช่วย จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านและเคยเป็นช่างก่อสร้างมาก่อน และมีเพื่อนหรือญาติมาช่วยและเพื่อนหรือญาติมักจะมีอาชีพเป็นช่างก่อสร้างหรือเคยทำมาก่อน รูปแบบบ้านจะมีรูปแบบเป็นไปตามความรู้ในการสร้างบ้านของตนเองและเพื่อนหรือญาติที่มาช่วย วัสดุที่ใช้จะซื้อของใหม่และซื้อของมือสองมาใช้เพื่อความประหยัด แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านมาจากเงินกู้และเงินหมุนเวียนจากการประกอบอาชีพ ค่าก่อสร้างที่ใช้จะมีค่าประมาณ 353 – 4,500 บาทต่อตารางเมตร และใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ 1.5 – 2.9 วันต่อตารางเมตร ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างบ้านมาจากการขาดเงินทุน และแรงงานในบางช่วงเวลาที่ซึ่งไม่สามารถกำหนดเวลาที่จะให้เพื่อนหรือญาติมาช่วยได้ ข้อดีคือ สามารถประหยัดค่าแรงในการก่อสร้างได้ และเกิดความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือญาติมากขึ้น รูปแบบการดำเนินการก่อสร้างแบบนี้เหมาะสำหรับครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ มีจำนวนเพื่อนหรือญาติที่มีความรู้ในการสร้างบ้านเป็นจำนวนมาก

แบบที่ 3 สร้างโดยการรวมกลุ่มกันหลายๆบ้าน จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านต่างกัน หรือผู้ที่ไม่มีความรู้ในการสร้างบ้านไปขอจับกลุ่มกับผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านเพื่อช่วยเหลือกัน รูปแบบบ้านจะมีลักษณะตามคนส่วนใหญ่ที่มีความรู้ในการสร้างบ้าน วัสดุที่ใช้จะซื้อใหม่และซื้อของมือสองผสมกัน แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านมาจากเงินกู้จากหลายๆแห่ง ค่าก่อสร้างที่ใช้จะน้อยที่สุดมีค่าประมาณ 231 – 838 บาทต่อตารางเมตร และใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ 0.8 – 5 วันต่อตารางเมตร ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างบ้านมาจากการขาดเงินทุน ขาดความรู้ และสร้างบ้านตามกันไม่รู้ว่าวิธีที่สร้างนั้นถูกหรือผิดอย่างไร ข้อดีคือ สามารถสร้างบ้านได้เร็ว ประหยัดค่าแรงในการก่อสร้าง และเกิดความสัมพันธ์กันของคนในกลุ่มมากขึ้นรูปแบบการดำเนินการก่อสร้างแบบนี้เหมาะสำหรับครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ และมีความสัมพันธ์อันดีในหมู่เพื่อนมาก

แบบที่ 4 สร้างโดยการจ้างเฉพาะแรงงาน จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านเป็นอย่างดี สามารถทำเองได้ทั้งหมดแต่ขาดแรงงาน รูปแบบบ้านจะเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูนหรือบ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน วัสดุที่ใช้จะซื้อของใหม่และเก็บของเก่ามาใช้ให้มากที่สุด แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านมาจากเงินกู้และเงินหมุนเวียนจากการทำงาน ค่าก่อสร้างที่ใช้จะมีค่าประมาณ 766 – 2,407 บาทต่อตารางเมตร และใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ 1.4 – 4.3 วันต่อตารางเมตร ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างบ้านมาจากการขาดเงินทุน ไม่มีแรงงาน และใช้เวลาในการก่อสร้างนาน ข้อดีคือ สามารถเลือกรูปแบบบ้านได้เองทุกส่วน จะสร้างเมื่อไรก็ได้ รูปแบบการดำเนินการก่อสร้างแบบนี้เหมาะสำหรับครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจำนวนสมาชิกในบ้านน้อย แต่มีความรู้ในการสร้างบ้านเป็นอย่างดี

แบบที่ 5 สร้างโดยการจ้างเหมาบางส่วน จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสร้างบ้านเฉพาะบางอย่าง ส่วนที่ทำเองไม่ได้หรือไม่มีแรงงานจึงจำเป็นต้องจ้าง รูปแบบบ้านจะเป็นไปตามความรู้ของเจ้าของบ้าน และแรงงานที่สามารถจ้างมาได้ วัสดุที่ใช้จะเป็นของใหม่และเก็บของเก่ามาผสมบ้างให้มากที่สุด แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านมาจากเงินกู้และเงินหมุนเวียนจากการทำงาน ค่าก่อสร้างที่ใช้จะมีค่าประมาณ 286 – 1,900 บาทต่อตารางเมตร และ 5,000 บาทต่อตารางเมตรสำหรับบ้านสร้างบางส่วนหลังที่ 12 และใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ 0.2 – 4 วันต่อตารางเมตร ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างบ้านมาจากการขาดเงินทุนและขาดความรู้ในเรื่องการก่อสร้างบางส่วนทำให้จำเป็นต้องจ้างและการประหยัดมากเกิดไปดังบ้านหลังที่ 11 ข้อดีคือ ประหยัดค่าก่อสร้างในส่วนที่ตนทำเองได้ และใช้เวลาน้อย รูปแบบการดำเนินการก่อสร้างแบบนี้เหมาะสำหรับครอบครัวที่มีรายได้ในระดับปานกลาง และพอจะมีความรู้ในการสร้างบ้านอยู่บ้างบางส่วน และเข้าใจระบบการก่อสร้าง

แบบที่ 6 สร้างโดยการจ้างเหมาทั้งหมด จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจะเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ในการสร้างบ้านและไม่เคยสร้างบ้านมาก่อน รูปแบบบ้านที่จ้างจะเป็นบ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 – 2 ชั้น ผู้รับเหมาที่จ้างจะเป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยกันมาก่อนเพราะมีความเชื่อใจและราคาถูกกว่า วัสดุที่ใช้จะซื้อของใหม่ทั้งหมดและจ้างเฉพาะแรงงาน ส่วนวัสดุก่อสร้างเจ้าของบ้านจะเป็นผู้จัดหาเอง แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านมาจากเงินกู้และเงินเก็บส่วนตัว ค่าก่อสร้างที่ใช้จะมีค่าประมาณ 1,077 – 1,250 บาทต่อตารางเมตร และใช้เวลาในการก่อสร้างค่อนข้างเร็วประมาณ 0.3 – 1.2 วันต่อตารางเมตรซึ่งเป็นระดับที่ค่อนข้างแน่นอนเจ้าของบ้านสามารถควบคุมได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างบ้านมาจากการขาดเงินทุนและขาดความรู้ในเรื่องการก่อสร้าง และมีข้อดีคือ สร้างบ้านได้สะดวก รวดเร็ว มีความแข็งแรง และไม่ต้องหยุดงานมาสร้างบ้าน รูปแบบการดำเนินการก่อสร้างแบบนี้เหมาะสำหรับครอบครัวที่มีรายได้สูงต้องการความสะดวกรวดเร็วในการสร้างบ้านและไม่มีความรู้ในการสร้างบ้าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีในการสร้างบ้านแบบช่วยตนเองด้วยระบบชิ้นส่วนสำเร็จรูปเพื่อให้ใช้กับแรงงานที่ไม่มีทักษะ ไม่ต้องการความแม่นยำมากนัก และสามารถปรับเปลี่ยนได้ง่าย ที่เสนอไว้ของ Sholomo Angel and Zilla C. ในปี 1981 ยังสามารถใช้ได้อยู่ในปัจจุบันดังจะเห็นได้จากบ้านตัวอย่างหลังที่ 13 ดำเนินการก่อสร้างโดยการจ้างเหมาบางส่วนเป็นบ้านที่สร้างได้เร็วที่สุดคือ 7 วันและใช้ค่าก่อสร้างประมาณ 286 บาทต่อตารางเมตร

จากการศึกษาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสร้างบ้านของผู้ที่ย้ายจากใต้สะพานจะประกอบด้วย ความรู้พื้นถิ่นที่มาจากการประกอบอาชีพหรือประสบการณ์ในอดีตที่เคยมีมา และการใช้วัสดุพื้นถิ่นที่สามารถหามาได้โดยไม่ต้องซื้อมาสร้างบ้านจะสามารถลดค่าก่อสร้างและเวลาในการก่อสร้างลงได้ เปรียบเทียบวิธีการดำเนินการก่อสร้างทั้ง 6 แบบได้ดังนี้

ตารางที่ 6.1 เปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสียของการดำเนินการก่อสร้างทั้ง 6 แบบ

ดำเนินการก่อสร้างโดย	ข้อดี	ข้อเสีย	เหมาะสมกับสภาพครอบครัว
1.คนในครอบครัว	ต้นทุนน้อย สร้างเมื่อไรก็ได้ เลือกรูปแบบตามความถนัด	ใช้เวลาสร้างนาน บ้านที่ได้อาจไม่แข็งแรง	รายได้ต่ำ มีสมาชิกมาก เจ้าของบ้านต้อง มีความรู้
2.เพื่อนหรือญาติมาช่วย	ต้นทุนน้อย เกิดความผูกพันมากขึ้น	ไม่สามารถกำหนดเวลาที่ มาช่วยได้	รายได้ต่ำ มีเพื่อนหรือญาติจำนวนมาก และมีความรู้
3.การรวมกลุ่มหลายๆบ้าน	ต้นทุนน้อย เกิดความผูกพันมากขึ้น	ไม่รู้ว่าบ้านตนเองจะได้สร้าง เมื่อไร	มีรายได้ต่ำ มีความสัมพันธ์กันสูง
4.จ้างเฉพาะแรงงาน	ต้นทุนน้อย เลือกรูปแบบตามความถนัด	ใช้เวลาสร้างนาน แรงงานที่จ้างไม่มีคุณภาพ	มีรายได้ต่ำ มีความรู้ดี
5.จ้างเหมาบางส่วน	ใช้เวลาสร้างเร็ว ประหยัดส่วนที่ทำได้	ต้นทุนส่วนที่จ้างสูง	มีรายได้ปานกลาง มีความรู้เรื่องบ้านบางส่วน
6.จ้างเหมาทั้งหมด	ใช้เวลาสร้างเร็ว, สะดวก ถูกหลักวิชาการ	ต้นทุนสูง	มีรายได้สูง ไม่มีความรู้

สภาพทางสังคม

สภาพความเป็นอยู่และอาชีพของคนในชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อการเลือกรูปแบบบ้านและการดำเนินการก่อสร้างบ้าน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มกัน เกิดการใช้ความรู้ ทักษะ และแรงงานร่วมกัน

ระบบการก่อสร้างก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในชุมชนก่อให้เกิดการรวมตัวของชุมชน ยิ่งระดับของการร่วมกันสร้างมากขึ้นจะทำให้เงินที่ต้องใช้ในการก่อสร้างลดลง

สภาพทางเศรษฐกิจ

การสร้างบ้านเองของผู้อยู่อาศัยเกือบทั้งหมด จะมีสภาพทางการเงินไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากต้องกู้จาก พอช. เงินกู้สร้างบ้านที่แต่ละครอบครัวได้ไม่เพียงพอที่จะสร้างบ้านให้เสร็จ จำเป็นต้องไปกู้จากบ้านเกิดหรือนายทุนเอกชนที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงประมาณร้อยละ 10 – 20 ต่อเดือน และรายได้หลักที่ได้จากการทำงานอยู่ใกล้กับได้สะพานถูกตัดขาด ผู้อยู่อาศัยจำนวนมากไม่สามารถกลับไปทำงานที่เดิมได้ เนื่องจากค่าเดินทางไปทำงานเดิมสูงมากไม่คุ้มกับรายได้ หรือผู้ที่มิอาชีพเก็บของเก่า เมื่อมาเก็บบริเวณแถวที่อยู่ใหม่ก็ไม่ทันคนที่อยู่ในพื้นที่อยู่แล้ว ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า บ้านที่มีความสวยงาม มั่นคงแข็งแรง และสร้างเสร็จเร็วจะมีผลมาจาก สภาพเศรษฐกิจที่ดีของครอบครัว และเงินสนับสนุนที่เพียงพอกับรายได้จากการประกอบอาชีพหลังจากการย้ายที่อยู่ใหม่

การเปรียบเทียบการดำเนินการก่อสร้างกับโครงการร่วมกันสร้าง ลาดพร้าว 101

โครงการร่วมกันสร้างเป็นโครงการที่ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมโดยให้ชาวบ้านมาช่วยกันสร้างบ้านเอง ตั้งแต่การผลิตวัสดุก่อสร้าง จนถึงการก่อสร้างตัวบ้านในส่วนของโครงสร้างบ้าน มีการกำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิก มีการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในบางขั้นตอน โดยมีสมาคมร่วมกันสร้างเป็นตัวกลางในการประสานงานและดำเนินการ แตกต่างกับโครงการรื้อย้ายชุมชนได้สะพานในหลายๆด้านดังนี้

ตารางที่ 6.2 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างโครงการร่วมกันสร้าง ลาดพร้าว 101 และโครงการ รื้อย้ายชุมชนได้สะพาน

การดำเนินการ	โครงการร่วมกันสร้าง ลาดพร้าว 101	โครงการรื้อย้ายชุมชนได้สะพาน
การจัดหาที่ดิน	สมาคมร่วมกันสร้างเป็นผู้จัดหา	ชาวบ้านหาตนเอง
การวางแผนโครงการ	สมาคมร่วมกันสร้างเป็นผู้จัดทำ	การเคหะร่วมกับชาวบ้าน
การออกแบบ	สมาคมร่วมกันสร้างเป็นผู้ออกแบบ	การเคหะร่วมกับชาวบ้าน
ผู้เข้าอยู่อาศัย	รับสมัครและทำการคัดเลือก	ชาวชุมชนได้สะพานทั้งหมด
การก่อสร้างที่อยู่อาศัย	ชาวบ้านร่วมกันทำวัสดุก่อสร้างและสร้างในส่วน โครงสร้าง ส่วนอื่นดำเนินการเอง	ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างเองทุกอย่าง
การรวมกลุ่มกันก่อสร้าง	ใช้วิธีจับฉลากเป็นกลุ่มทั้งหมด 11 กลุ่ม กลุ่มละ 16-20 ครอบครัว	รวมกลุ่มกันสร้างหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับชาวบ้านว่าต้องการรวมกลุ่มหรือสร้างเอง

จากตารางที่ 6.2 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างโครงการร่วมกันสร้าง ลาดพร้าว 101 กับโครงการรื้อย้ายชุมชนได้สะพาน ในเรื่องการจัดหาที่ดินมีความแตกต่างกัน โดยโครงการร่วมกันสร้างจะเป็นผู้จัดหาที่ดินให้ โดยการเลือกพื้นที่ใกล้แหล่งงานและใกล้สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับ

สมาชิกที่จะเข้ามาอยู่ แต่พื้นที่รองรับใหม่ของชาวชุมชนใต้สะพานชาวชุมชนใต้สะพานจะเป็นผู้เลือกกันเอง ซึ่งเป็นวิธีที่ดีในการเริ่มกระบวนการมีส่วนร่วมกันการตัดสินใจของชาวบ้าน แต่พื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถตอบสนองความเหมาะสมกับแหล่งงานและสิ่งอำนวยความสะดวกของคนในชุมชนใต้ทุกคน การวางแผนโครงการร่วมกันสร้างจะเป็นผู้วางแผนไว้ในลักษณะเป็นกลุ่มย่อยรวม 11 กลุ่ม เพื่อการรวมกลุ่มของชาวบ้านและสร้างระบบสาธารณูปโภคที่ได้สะดวกและประหยัด แต่โครงการของชาวชุมชนใต้สะพานชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนชุมชนของเขาเองร่วมกับการเคหะฯ เพื่อจะได้เกิดการมีส่วนร่วมและเหมาะสมกับทุกคนที่จะเข้ามาอยู่ในพื้นที่ การออกแบบโครงการร่วมกันสร้างเป็นผู้ออกแบบให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และประเพณีของชาวบ้าน เป็นบ้านแถว 2 ชั้น ลักษณะเหมือนกันเพื่อให้ง่ายต่อการผลิตวัสดุก่อสร้างและการก่อสร้างบ้าน แต่ของชาวชุมชนใต้สะพานให้ชาวบ้านร่วมกันออกแบบกับการเคหะฯ แต่ เมื่อสร้างจริงมีผู้ที่สร้างตามแบบดังกล่าวน้อยมากเนื่องจากคิดว่ามีราคาสูง

ในส่วนของราคาต้นทุนการก่อสร้างบ้านของโครงการร่วมกันสร้าง ลาดพร้าว 101 ณ พ.ศ. 2524 US\$ 1 = 21 บาท มีต้นทุนในการก่อสร้างประมาณ 1,393 บาทต่อตารางเมตร ในโครงการของชาวชุมชนใต้สะพาน ในบ้านตัวอย่างหลังที่ 7 รูปแบบการดำเนินการก่อสร้างโดยรวมกลุ่มกันหลายๆบ้านมีต้นทุนในการก่อสร้างถูกที่สุดประมาณ 231บาทต่อตารางเมตร

ผู้เข้าอยู่อาศัยในโครงการร่วมกันสร้างเป็นผู้คัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาอยู่ในโครงการเพื่อจะได้ผู้ที่เหมาะสมกับโครงการ แต่โครงการรองรับชุมชนใต้สะพานจะต้องรองรับผู้อยู่อาศัยทุกคนที่อยู่ใต้สะพานซึ่งบางคนอาจจะไม่เหมาะสมกับโครงการในรูปแบบนี้ทำให้เกิดปัญหาต่างๆในการก่อสร้างบ้านของตนเอง ในด้านการก่อสร้างโครงการร่วมกันสร้างจะเป็นผู้จัดการให้ชาวบ้านรวมกลุ่มกันช่วยเหลือกันในการสร้างบ้านในการผลิตวัสดุ ส่วนโครงสร้างบ้าน และต่อเติมส่วนที่เหลือด้วยตนเองทำให้เกิดความสามัคคีกันในกลุ่มและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในอนาคต แต่โครงการรองรับชุมชนใต้สะพานให้ชาวบ้านสร้างบ้านเองทั้งหมดเป็นวิธีดีในการใช้ความสามารถที่มีอยู่ของคนจน แต่ควรจะเน้นเรื่องการรวมกลุ่มของชาวบ้านและการให้ความรู้ในการสร้างบ้านทุกชั้นตอนเพื่อที่จะได้บ้านที่ราคาถูกเหมาะสมกับกำลังความสามารถของทุกคนรอบครัว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

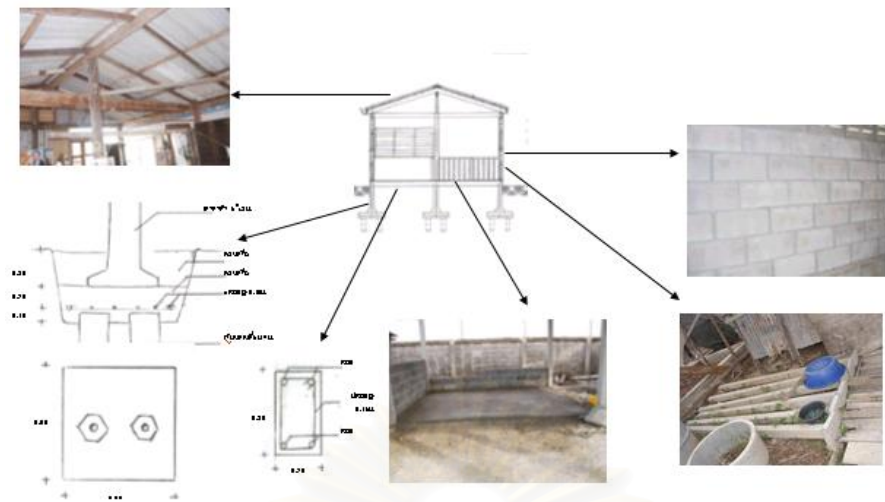

รูปแบบบ้านที่เหมาะสมสำหรับชุมชนใต้สะพาน

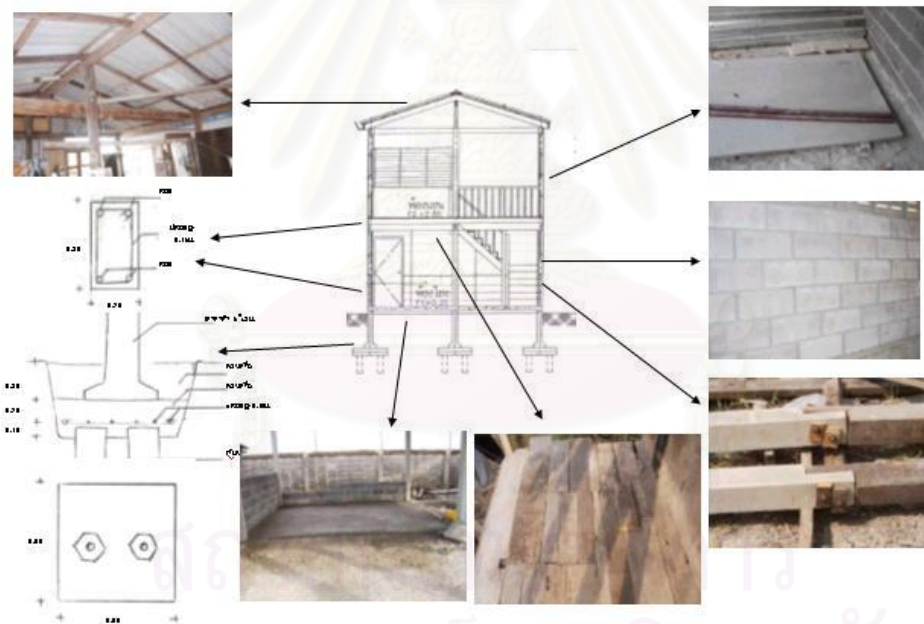
รูปแบบบ้านที่เหมาะสมสำหรับชุมชนใต้สะพานแบบ 1 ชั้น และแบบ 2 ชั้น ที่ทำกันมากที่สุด และง่ายที่สุดเมื่อให้ชาวบ้านต้องดำเนินการก่อสร้างกันเองไม่มีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการสร้างบ้านคอยให้คำปรึกษาแนะนำประจำแต่ละชุมชน วัสดุที่นำมาใช้สร้างบ้านควรเป็นวัสดุของเก่าที่เหลือใช้จากที่อยู่อาศัยเดิมหรือเก็บของเก่ามาใช้เพื่อเป็นการประหยัดค่าวัสดุ หากจำเป็นต้องซื้อวัสดุใหม่ควรรวมกลุ่มกันซื้อวัสดุพร้อมกันจำนวนมากๆจะทำให้ได้ราคาที่ถูกลง แรงงานที่ใช้ในการดำเนินการก่อสร้างควรจะเป็นการรวมกลุ่มกันที่มาจากที่อยู่อาศัยเดิมที่เดียวกันจะสามารถรวมกลุ่มกันได้ง่ายกว่ากลุ่มที่มาจากต่างพื้นที่กัน

ในส่วนของฐานรากควรเป็นฐานรากคอนกรีตเสริมเหล็กและใช้ระบบเสาเข็มดอกเป็นเสาเข็มปูนสำเร็จหกเหลี่ยมสำหรับบ้าน 2 ชั้นและบ้าน 1 ชั้นเพื่อการต่อเติมในอนาคต ขนาดความลึกแล้วแต่พื้นที่ที่ดำเนินโครงการ คานคอดินควรเป็นคานคอนกรีตเสริมเหล็ก คานชั้นที่ 2 ควรเป็นไม้เนื้อแข็ง เสาชั้นล่างควรเป็นเสาปูนสำเร็จเพราะทำงานได้สะดวกและหาซื้อได้ง่าย เสาชั้นที่ 2 ควรเป็นเสาไม้เพราะสามารถยกติดตั้งได้ง่ายและต่อกับเสาปูนสำเร็จโดยใช้นอตยึด ผนังชั้นล่างควรเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน 2 ด้านเพราะมีความแข็งแรงสูงดำเนินการง่าย ผนังชั้นที่ 2 ควรใช้กระเบื้องแผ่นเรียบเพราะมีความสวยงาม น้ำหนักเบา ง่ายต่อการติดตั้งและสามารถเปลี่ยนได้ง่ายเมื่อชำรุด ส่วนหลังคาเป็นโครงหลังคาไม้มุงด้วยกระเบื้องลอนคู่เพื่อง่ายกับการต่อเติมในอนาคต ดูรูปที่ 6.1 และ รูปที่ 6.2 ประกอบ (หมายเหตุ รูปแบบบ้านที่แสดงเป็นเพียงรูปแบบเฉพาะจากการศึกษาพื้นที่ตั้ง 3 แห่งของโครงการรื้อย้ายชุมชนใต้สะพาน)

ระบบการก่อสร้างในบางส่วนที่น่าสนใจที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งเกิดจากการนำความรู้พื้นถิ่นที่เคยสอนสืบต่อกันมาใช้ เช่น ระบบพื้นคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ โดยใช้ไม้ไผ่ผ่าซีกนำมาสานเป็นตารางเสริมแทนเหล็กเส้น ระบบฐานรากมีการใช้ขูดเบียร์ดอกกว่าขูดเสริมแทนเสาเข็มไม้หรือปูน และการนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ในการสร้างบ้าน เช่น ปิ๊บใส่ขนม ถังสี มาใช้แทนแบบหล่อคอนกรีตส่วนเสาตอม่อและเสาบ้าน ระบบผนังมีการใช้ปิ๊บใส่ขนมที่เหลือใช้ นำมาตีผนังแทนผนังก่ออิฐฉาบปูน ผนังจากสังกะสี หรือการใช้แผ่น ไม้ลังที่เหลือใช้จากโรงงานต่างๆ นำมาก่อสร้างบ้านด้วยระบบก่อสร้างสำเร็จรูป ซึ่งเป็นการประหยัดวัสดุก่อสร้างและเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง แต่ระบบการก่อสร้างดังกล่าวยังมีได้มีการศึกษาในเชิงวิศวกรรมเพื่อทราบถึงค่าความแข็งแรง และความปลอดภัย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการศึกษาต่อในอนาคต

รูปที่ 6.1 สรุปรูปแบบบ้าน 1 ชั้น

รูปที่ 6.2 สรุปรูปแบบบ้าน 2 ชั้น

6.2 ปัญหาและอุปสรรค

1. ขาดการรวมกลุ่ม การรวมกลุ่มกันสร้างบ้านของคนในชุมชนยังคงมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นการรวมกันในกลุ่มเฉพาะที่มาจากสะพานเดียวกันเท่านั้น การดำเนินการในลักษณะที่บ้านแต่ละหลังดำเนินการกันเอง จัดหาซื้อวัสดุกันเอง จะส่งผลให้เงินที่ใช้ในการก่อสร้างสูงขึ้นด้วย
2. ขาดความรู้ ผู้อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในการสร้างบ้าน และไม่เคยสร้างบ้านมาก่อน หรือบ้างที่มีความรู้ในการสร้างบ้านก็อาจจะเป็นความเข้าใจที่ผิดๆว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกต้องแล้ว และไม่ได้รับการอบรมเรื่องการสร้างบ้านอย่างทั่วถึง ทำให้ต้องสูญเสียเงินมากกว่าที่ควรจะเป็น และเกิดปัญหาขึ้นกับบ้านในอนาคต ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การดำเนินการก่อสร้างโดยจ้างเฉพาะแรงงานหรือหมายถึงเจ้าของบ้านจะต้องมีความรู้ในการก่อสร้างบ้านเป็นอย่างดี มีจำนวนน้อยที่สุด
3. ขาดเงินทุน ผู้อยู่อาศัยในชุมชนมีเงินทุนไม่เพียงพอในการสร้างบ้าน เงินกู้จาก พอช. ไม่เพียงพอที่จะสร้างบ้านให้เสร็จได้และไม่เหมาะสมกับรายได้ที่ลดลงอันเนื่องมาจากการย้ายที่อยู่ใหม่ ไม่มีงานรองรับและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น
4. ขาดอาชีพ เมื่อเข้ามาอยู่ในพื้นที่รองรับแห่งใหม่ อาชีพที่เคยทำอยู่ไม่สามารถกลับไปทำงานที่เดิมได้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงไม่คุ้มค่ากับค่าแรงที่ได้รับ แหล่งงานในพื้นที่รองรับแห่งใหม่ไม่เพียงพอกับความต้องการหรือถูกรังเกียจจากคนรอบข้าง โครงการฝึกอาชีพที่เข้ามาดำเนินการล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น ทำให้ไม่สามารถสร้างบ้านให้เสร็จได้หรือหยุดกลางคัน จึงเกิดความจำเป็นที่ต้องไปกู้จากนายทุนเอกชนนอกชุมชนที่มีดอกเบี้ยสูงมาใช้จ่าย เมื่อไม่มีเงินจ่ายคืนก็แก้ปัญหาด้วยการหนีหนี้ทิ้งบ้านของตนเองไปหาที่อยู่ใหม่
5. ระบบสาธารณูปโภคที่ไม่เพียงพอ การก่อสร้างบ้านแต่ละหลังจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ไฟฟ้า และแสงสว่างที่เพียงพอที่จะใช้ในการก่อสร้าง น้ำที่ใช้ในการก่อสร้างในส่วนของการผสมปูนหรือใช้ล้างวัสดุก่อสร้างจะใช้น้ำคลองหรือน้ำจากท่อระบายน้ำ ซึ่งเป็นน้ำที่ไม่สะอาดซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพของงานปูนหรืองานโครงสร้างบ้าน และไม่มีโทรศัพท์ในชุมชนเพื่อใช้ในการติดต่อสั่งซื้อวัสดุหรือติดต่องานในการประกอบอาชีพ
6. ขาดการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การดำเนินการก่อสร้างของบ้านแต่ละหลังจะดำเนินไปโดยอิสระขาดการควบคุมทำให้เกิดการรुकล้ำในพื้นที่ว่าง พื้นที่เพื่อการสาธารณะหรือพื้นที่ของเพื่อนบ้านเป็นต้น และเมื่อเกิดปัญหาในการสร้างบ้านไม่มีผู้เชี่ยวชาญที่จะคอยให้คำปรึกษา

6.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. สร้างความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ให้เกิดมากขึ้นในการร่วมกันสร้างบ้าน ช่วยเหลือกันในส่วนที่ตนเองทำได้แต่ผู้อื่นทำไม่ได้ หรืออาจรวมกลุ่มกันโดยจัดกลุ่มผู้มีความรู้ในการก่อสร้างบ้านเป็นข้อดี ผู้มีความรู้ในการก่อสร้างบ้านเพียงบางอย่าง และผู้ที่ไม่มีความรู้ในการสร้างบ้านเลย แล้วให้แต่ละกลุ่มคละกันเป็นอีกกลุ่มย่อยเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และรวมกันใช้ทักษะร่วมกัน
2. สนับสนุนด้านการเงิน เพิ่มการสนับสนุนทางการเงินให้มากขึ้นให้เพียงพอกับการสร้างบ้านให้เสร็จหนึ่งหลัง โดยมีการศึกษาถึงผลกระทบทางการเงินที่จะเกิดขึ้นหลังจากการย้ายที่อยู่ใหม่ หรือจัดหน่วยงานเฉพาะของรัฐหรือเอกชนในการจัดการเงินกู้เพื่อสร้างบ้าน โดยทยอยกู้เป็นงวดๆตามเนื้องานที่เกิดขึ้นจริงโดยมีอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม
3. ควบคุมดูแลและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ควรจะจัดคนของภาครัฐเข้าไปควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามเกณฑ์ ป้องกันการบุกรุกพื้นที่อื่นเนื่องจากถ้าให้คนในชุมชนควบคุมกันเองจะเกิดความเกรงใจไม่มีอำนาจเด็ดขาดในการควบคุม และควรให้ความรู้และคำแนะนำในการสร้างบ้านตลอดเวลาในช่วงดำเนินการก่อสร้างอย่างทั่วถึงหรือให้ผู้ที่มีความชำนาญมาดูแลทุกกระยะไม่ควรรอให้เกิดปัญหาก่อนค่อยเข้าไป
4. การส่งเสริมอาชีพ ควรจะเริ่มส่งเสริมอาชีพตั้งแต่ก่อนเริ่มการรื้อย้าย และมีอาชีพก่อสร้างเข้าไปฝึกสอนให้กับคนในชุมชน เพื่อจะได้ใช้ในการสร้างบ้านของตนเองและอาจจะประกอบอาชีพเป็นช่างก่อสร้างในอนาคต อีกทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในระยะต้นของการสร้างบ้าน และระยะยาวที่จะทำการต่อเติมหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับบ้านที่สร้างไม่ถูกวิธี การสร้างอาชีพให้เขาหลังจากการเข้าไปอยู่ในพื้นที่โครงการแล้ว 5 – 6 เดือนดังเช่นที่ปฏิบัติมาไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้
5. ส่งเสริมระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นในการก่อสร้าง ระบบไฟฟ้า ระบบประปา โทรศัพท์ และการคมนาคมที่สะดวกจะเป็นตัวเสริมให้การก่อสร้างบ้านสามารถทำได้ อย่างสะดวก รวดเร็ว และประหยัดได้
6. การกำหนดแบบ แบบบ้านที่การเคหะแห่งชาติและชาวชุมชนร่วมกันออกแบบ (ภาคผนวก) มีราคาสูงเกินไป จากการศึกษาที่บ้านเพียงหนึ่งหลัง คือบ้านในโซนที่ 2,3 ชุมชนอ่อนนุช แปลงที่ 7 หลังเดียวที่ใช้แบบบ้านนี้ เนื่องจากแบบบ้านหลังดังกล่าวมีมาตรฐานและราคาที่สูงเกินไปผู้มีรายได้น้อยไม่สามารถสร้างได้ อาจจะศึกษาเพื่อลดระดับของคุณภาพลงเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถในการจ่ายได้ของผู้มีรายได้น้อย

6.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากการศึกษาการก่อสร้างบ้านของผู้ที่ย้ายจากชุมชนใต้สะพาน พบประเด็นที่น่าจะมีความรู้ต่อกจากการศึกษาในครั้งนี้คือ

1. ควรจะมีการศึกษาเรื่องแบบบ้านมาตรฐานสำหรับผู้มีรายได้น้อย ในเรื่องของรูปแบบและระบบโครงสร้างระดับต่ำสุดที่ผู้มีรายได้น้อยสามารถจ่ายได้หลังจากการย้ายที่อยู่อาศัยใหม่ และระบบโครงสร้างที่ทำมาแล้วเป็นผลดีหรือผลเสียในอนาคต
2. ควรศึกษาในเชิงวิศวกรรมในส่วนขอระบบการก่อสร้างที่ชาวบ้านนำความรู้พื้นถิ่นมาใช้ ถึงความแข็งแรงปลอดภัย ปัญหา และอายุการใช้งานของระบบนั้นๆ
3. ควรจะศึกษาผลกระทบในการอยู่อาศัย หลังจากการสร้างบ้านไม่ถูกวิธีซึ่งเกิดจากการเข้าใจผิดหรือกระประหยัดในส่วนโครงสร้างมากเกินไป และแนวทางแก้ไข
4. ควรจะศึกษาเรื่องการเงินสนับสนุนหรือเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านซึ่งเป็นปัญหาหลังในการสร้างบ้าน ที่จะเหมาะสมที่สุดสำหรับผู้ที่ถูกหรือย้ายและไม่สามารถกลับไปทำงานที่เดิมได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกพร หมดนุรักษ์. กรณีรื้อย้ายชุมชนเพื่อการก่อสร้างท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งที่ 2 (หนองจุกเก่า). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543
- กองการพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาชุมชน. สรุปข้อมูลการจัดที่อยู่อาศัย : กรณีรื้อย้ายชุมชนได้สะพาน 11 พฤษภาคม 2544. กรุงเทพมหานคร. 2544.
- การเคหะแห่งชาติ. โครงการรองรับผู้บุกรุกได้สะพาน. กรุงเทพมหานคร: 2542.
- ชวลิต นิตยะ . รศ.ดร. สัมภาษณ์. 6 มีนาคม 2545.
- ทรงเดช คารามาศ. บ้านได้สะพานในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา รายงานการประชุมเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน : นโยบายและกลวิธี. 10 – 12 กุมภาพันธ์ 2527 ณ โรงแรมสวนสามพราน จังหวัดนครปฐม
- บุษรา ศรีพานิชย์. การวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนโครงการที่อยู่อาศัยแบบร่วมกันสร้างกรณีศึกษา : โครงการร่วมกันสร้าง ลาดพร้าว 101. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544
- พัลลภ กฤตยานวัช . “โครงการ SITES AND SERVICES ในประเทศไทยจะปลอดหรือไม่ : บทบทวนเชิงวิจารณ์.” วารสารวิชาการที่อยู่อาศัย 1 (1) (ส.ค. – ต.ค. . 2526)
- พิภพ สุนทรสมัย. เทคนิคการสร้างอาคารเบื้องต้น. ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. 2524
- รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อออกแบบและสร้างแบบจำลองบ้านของชุมชนได้สะพาน แหล่งที่มา : <http://www.geocities.com/casethailand>
- วรชาติ แก้วคำฟู. พัฒนาการของการต่อเติมที่อยู่อาศัยแบบสร้างบางส่วน กรณีศึกษา: ที่อยู่อาศัยแบบ A ในโครงการเมืองใหม่บางพลี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543
- วิชัย มณีอุบลกุล . รายงานการประชุมสัมมนา การพัฒนาที่อยู่อาศัย แบบ SITES AND SERVICES กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ. 2528

วุฒิพงษ์ บุญยพรหม . ที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงอาคารที่อยู่อาศัย ในโครงการที่อยู่อาศัยแบบ
สร้างบางส่วน. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ . 2523

ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัยการเคหะแห่งชาติ. แนวความคิดและลักษณะโครงการที่อยู่อาศัยแบบสร้าง
บางส่วน กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ . 2526

ภาษาอังกฤษ

Chawalit Nitaya. Social Cohesion and Building Quality in Self-help Housing. Doctoral
dissertation. Department of Architecture. The University of Michigan.1983.

R.P. Pama. S. Angel and J.H. De Goede. Low – Income Housing-Technology and Policy. Asian Institute of
Technology. Bangkok. Thailand. 1977.

Sholomo Angel and Zilla C. Phoativongsacharn. Building Together. Human Settlements
Division. Asian Institute of Technology. 1981.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สำหรับผู้อยู่อาศัยในชุมชน.....

วันที่สัมภาษณ์.....

ขณะนี้เวลา.....

รวมเวลาสัมภาษณ์.....

ที่ดินแปลงที่.....

ข้อมูลทั่วไปและการดำเนินการก่อสร้าง

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. เพศ ชาย หญิง
3. ที่อยู่อาศัยเดิมของท่านตั้งอยู่ที่ สะพาน..... เขต.....
4. ท่านเข้ามาอยู่ตั้งแต่.....
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง.....วัน / เดือน
6. ท่านใช้เงินสร้างบ้านขณะนี้ประมาณ.....บาท
7. แหล่งที่มาของเงินที่ใช้ในการสร้างบ้าน

 เงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บ้าน / หลังคาเรือน เงินออม , เงินเก็บ ประมาณ..... เงินกู้

☐ พ่อช.	จำนวน.....	ดอกเบี้ยย.....
☐ เพื่อนบ้าน,ญาติพี่น้อง	จำนวน.....	ดอกเบี้ยย.....
☐ บ้านเกิด	จำนวน.....	ดอกเบี้ยย.....
☐ นายทุนนอกชุมชน	จำนวน.....	ดอกเบี้ยย.....
☐ อื่นๆ.....	จำนวน.....	ดอกเบี้ยย.....

8. ขนาดพื้นที่ใช้สอยในที่อยู่ปัจจุบันมีขนาดประมาณ.....ตร.ม

9. ขนาดแปลงที่ดิน

กว้าง.....เมตร

ยาว.....เมตร รวม.....ตร.ม

10. วัสดุที่ใช้สร้างบ้าน

 ของเก่าจากใต้สะพาน..... ซื้อของใหม่..... ซื้อของเก่า..... เก็บของเก่า..... อื่นๆ.....

11. ท่านดำเนินการสร้างบ้านโดย

การดำเนินการ	โดยใคร/จากไหน	ส่วนของบ้าน	ค่าใช้จ่าย
สร้างโดยใช้คนในครอบครัว			
สร้างโดยเพื่อนหรือญาติมาช่วย			
สร้างโดยการจ้างเหมาทั้งหมด			
สร้างโดยการจ้างเหมาบางส่วน			
สร้างโดยการจ้างเฉพาะแรงงาน			
สร้างโดยการรวมกลุ่มหลายๆบ้าน			
อื่นๆ			

เสร็จสิ้นเวลา.....

แบบสัมภาษณ์ชุดที่2 สำหรับผู้อยู่อาศัยในชุมชน.....

วันที่สัมภาษณ์.....
 ขณะนี้เวลา.....
 รวมเวลาสัมภาษณ์.....
 ที่ดินแปลงที่.....

ส่วนที่ 1 การศึกษาทั่วไป

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. เพศ ชาย หญิง
3. ที่อยู่อาศัยเดิมของท่านตั้งอยู่ที่ สะพาน..... เขต.....
4. ท่านเข้ามาอยู่ตั้งแต่.....
5. ปัจจุบันท่านทำงานหรือไม่

ทำ

ไม่ได้ทำ

- ↓
- รับจ้างทั่วไป
  - ค้าขายหาบเร่/แผงลอย
  - ค้าขายโดยมีร้านค้า
  - รับราชการ/ลูกจ้างประจำ,ชั่วคราว
  - พนักงานเอกชน
  - ช่างก่อสร้าง / กรรมกรก่อสร้าง
  - เกือบของเก่า
  - อื่นๆ ระบุ.....

↓
 เพราะ.....

6. ท่านมีอาชีพเสริมหรือไม่
 ไม่มี มี (ระบุ) .....
7. จำนวนครอบครัวในบ้านของท่าน มีจำนวน.....ครอบครัว
8. จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด.....คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้.....คน

.....
 .....
 .....
 .....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

1. คร่าวเรือนของท่านมีรายได้รวมประมาณ .....บาท/เดือน
2. คร่าวเรือนของท่านมีรายจ่ายรวมประมาณ.....บาท/เดือน
รายจ่ายส่วนใหญ่ใช้ไปกับเรื่อง
  - ค่าที่อยู่อาศัย   ค่าเช่าที่   ค่าอาหาร
  - ค่าดอกเบี้ยเงินกู้   อื่นๆ .....
3. ท่านมีเงินออมกับชุมชนหรือไม่
  - ไม่มี   มี ระบุ.....
4. รายได้ของท่านเพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่
  - เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ
  - เพียงพอเหลือเก็บประมาณเดือนละ.....บาท
  - ไม่เพียงพอ
5. ท่านตั้งงบประมาณในการสร้างบ้านประมาณ.....
6. ท่านใช้เงินสร้างบ้านขณะนี้ประมาณ.....
7. แหล่งที่มาของเงินที่ใช้ในการสร้างบ้าน
  - เงินชดเชยจากการรื้อย้ายชุมชน 10,000 บ้าน / หลังคาเรือน
  - เงินออม , เงินเก็บ ประมาณ.....
  - เงินกู้
    - ↓

☐ พอช.	จำนวน.....	ดอกเบี้ย .....
☐ เพื่อนบ้าน,ญาติพี่น้อง	จำนวน.....	ดอกเบี้ย.....
☐ บ้านเกิด	จำนวน.....	ดอกเบี้ย.....
☐ นายทุนนอกชุมชน	จำนวน.....	ดอกเบี้ย.....
☐ อื่นๆ.....	จำนวน.....	ดอกเบี้ย.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 การศึกษาด้านกายภาพของที่อยู่อาศัย

1. ขนาดพื้นที่ใช้สอยในที่อยู่ปัจจุบันมีขนาดประมาณ.....ตร.ม
2. ขนาดแปลงที่ดิน
กว้าง.....เมตร
ยาว.....เมตร รวม.....ตร.ม

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง.....วัน / เดือน

4. ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยรวม (โดยการสังเกต)

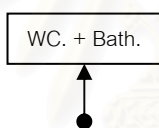
☐ บ้านไม้ 1 ชั้น	☐ บ้านไม้ 2 ชั้น
☐ บ้านก่ออิฐฉาบปูน 1 ชั้น	☐ บ้านก่ออิฐฉาบปูน 2 ชั้น
☐ บ้าน 2 ชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน	☐ อื่นๆ .....

5. บ้านของท่านมีลักษณะห้องน้ำ-ห้องส้วมแบบใด

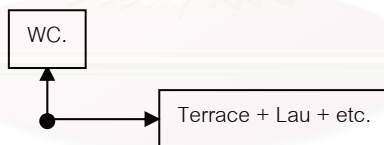
1. ห้องน้ำ-ห้องส้วม แบบแยกส่วนอาบน้ำ และส่วนขับถ่ายออกจากกัน

2. ห้องน้ำ-ห้องส้วม แบบส่วนอาบน้ำและขับถ่ายอยู่รวมกัน

3. ห้องน้ำ-ห้องส้วม แบบมีเฉพาะส่วนขับถ่าย ส่วนอาบน้ำใช้ร่วมกับส่วนอื่น

4. ไม่มีห้องน้ำ

☐ ใช้ร่วมกับเพื่อนบ้าน
☐ ใช้ห้องน้ำสาธารณะ

6. ลักษณะการปลูกสร้าง

☐ ชั่วคราว	☐ ถาวร	☐ เพื่อต่อเติม	☐ อื่นๆ.....

7. ลักษณะการใช้งาน

☐ อยู่อย่างเดียว
☐ อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจ
☐ อื่นๆ ระบุ.....

8. ภายในบ้านมีมิเตอร์น้ำหรือไม่ ?

มี   →   ได้มาโดย.....

ไม่มี   →   ใช้น้ำจาก.....

อัตราค่าน้ำ.....

9. ภายในบ้านมีมิเตอร์ไฟหรือไม่ ?

มี   →   ได้มาโดย.....

ไม่มี   →   ใช้ไฟจาก.....

อัตราค่าไฟ.....

10. ภายในบ้านมีโทรศัพท์หรือไม่ ?

มี   →   ได้มาโดย.....

ไม่มี   →   ใช้โทรศัพท์จาก.....

อัตราค่าโทรศัพท์.....

11. วิธีการกำจัดขยะ.....

12. ท่านมีปัญหาระบบที่ดินหรือไม่

มี

ไม่มีมั่นคง

พื้นที่ดินน้อย

ถูกรื้อล้างพื้นที่

อื่นๆ ระบุ .....

ไม่มี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 ข้อมูลศึกษาด้านการก่อสร้าง

ช่วงก่อนการก่อสร้าง

1. แบบบ้านมาจาก.....
2. รูปแบบในการดำเนินการก่อสร้างและจำนวนแรงงานที่ใช้ในการก่อสร้าง
  - คนในครอบครัวจำนวน.....คน
 ระบุ .....
  - เพื่อนหรือญาติพี่น้อง.....คน มาจากไหน.....
 ระบุ.....
 ท่านกลับไปช่วยเพื่อนหรือญาติคนนั้นหรือไม่.....
  - จ้างเหมาทั้งหมด.....คน ผู้รับเหมามาจาก.....
 ระบุ.....
 สาเหตุที่เลือกผู้รับเหมาคนนี้.....
  - จ้างบางส่วนจำนวน.....คน
 ระบุส่วนไหนบ้าง.....
  - จ้างเฉพาะแรงงานจำนวน.....คน
 ระบุ.....
  - รวมกลุ่มกันหลายบ้านจำนวน.....คน
 ระบุ.....
3. เครื่องมือที่ใช้ได้มาจาก.....
4. ช่วงเวลาที่ใช้ในการก่อสร้าง.....

5. ท่านได้รับการแนะนำเรื่องการสร้างบ้านหรือไม่

☐ การเคหะแห่งชาติ	☐ กทม.
☐ สำนักงานเขต	☐ เพื่อบ้าน
☐ ญาติพี่น้อง	☐ อื่นๆ ระบุ .....

6. เมื่อต้องซ่อมแซมบ้านท่านดำเนินการโดย

☐ ซ่อมด้วยตัวเอง	☐ วานให้เพื่อนบ้านซ่อมให้
☐ จ้างคนภายในชุมชน	☐ จ้างคนนอกชุมชน ☐ อื่นๆระบุ.....

7. การวางแผนสร้างหรือต่อเติมในอนาคต

☐ ไม่มี	☐ มี ระบุ.....

8. ปัญหาที่สำคัญที่สุดในเรื่องการก่อสร้างบ้านของท่านคือ

☐ ขาดเงินทุน
☐ ขาดแรงงาน
☐ ขาดความรู้ในการสร้างบ้าน
☐ อื่นๆ ระบุ .....
☐ ไม่มีปัญหา

9. ท่านรู้สึกอย่างไรกับที่อยู่อาศัยของท่านในปัจจุบัน ?

☐ ไม่แข็งแรง	☐ ดูแลรักษายาก
☐ ไม่ปลอดภัย	☐ พื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอ
☐ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก	☐ พอใจ
☐ อื่นๆ ระบุ	

10. ความยากง่ายในการก่อสร้าง และระยะเวลา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัสดุที่ใช้ในการสร้างบ้าน

ส่วนประกอบของบ้าน	วัสดุ	ขนาด / ช่วง / จำนวน	แหล่งที่มา
☐ เสาค้ำ ☐ ฐานราก ☐ เสาค้ำชั้นที่ 1 ☐ เสาค้ำชั้นที่ 2 ☐ คานและตง ชั้นที่ 1 ☐ คานและตง ชั้นที่ 2 ☐ พื้น ชั้นที่ 1 ☐ พื้น ชั้นที่ 2 ☐ ผนัง ชั้นที่ 1 ☐ ผนัง ชั้นที่ 2 ☐ ประตู ชั้นที่ 1 ☐ ประตู ชั้นที่ 2 ☐ หน้าต่าง ชั้นที่ 1 ☐ หน้าต่าง ชั้นที่ 2 ☐ บันได ☐ โครงหลังคา ☐ หลังคา ☐ ห้องน้ำ ☐ ปูนที่ใช้ ☐ อื่นๆ		สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	

รูปแบบการการก่อสร้าง

ภาคผนวก ข
ภาพพัฒนาของบ้าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4-7 ช่วงเวลาในชุมชนประชาธิปไตย 76

034 21/07/44	19/08/44	16/09/44	24/11/44
062 21/07/44	10/09/44	11/10/44	24/11/44
076 21/07/44	24/11/44	02/12/44	17/01/45
177 21/07/44	05/08/44	12/08/44	19/08/44
185 21/07/44	12/08/44	02/09/44	11/10/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4-7 ช่วงเวลาในชุมชนประชาธิปไตย 76 (ต่อ)

	24/11/44		
187-189 21/07/44	02/09/44	10/09/44	11/10/44
	04/11/44		
190-192 05/07/44	12/08/44	19/08/44	26/08/44
	02/09/44	24/11/44	

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4-7 ช่วงเวลาในชุมชนประชาธิปไตย 76 (ต่อ)

261-262 21/07/44	19/08/44	26/08/44	02/09/44
	04/11/44		
268 21/07/44	05/08/44	11/10/44	04/11/44
275 21/07/44	05/08/44	19/08/44	02/09/44
	10/09/44	24/11/44	

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4-7 ช่วงเวลาในชุมชนประชาธิปไตย 76 (ต่อ)

276 21/07/44	05/08/44	08/08/44	10/09/44
	16/09/44	24/11/44	
277 21/07/44	05/08/44	26/08/44	24/11/44
279 21/07/44	19/08/44	26/08/44	02/09/44
	10/09/44	16/09/44	11/10/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4-7 ช่วงเวลาในชุมชนประชาธิปไตย 76 (ต่อ)

	24/11/44		
281 21/07/44	12/08/44	02/09/44	10/09/44
	11/10/44		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76

027 21/07/44	02/09/44	16/09/44
045 21/07/44	05/08/44	10/09/44
068 21/07/44	08/08/44	19/08/44
069 21/07/44	30/09/44	11/10/44
071 21/07/44	11/10/44	04/11/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

080 21/07/44	26/08/44	10/09/44
126 21/07/44	24/11/44	17/01/45
129 21/07/44	02/09/44	10/09/44
173 21/07/44	12/08/44	19/08/44
178 21/07/44	26/08/44	10/09/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

186 21/07/44	05/08/44	17/01/45
198-199 21/07/44	05/08/44	30/09/44
202-203 21/07/44	05/08/44	24/11/44
205 21/07/44	05/08/44	11/10/44
218 21/07/44	26/08/44	02/12/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

280 21/07/44	11/10/44	17/01/45
283 21/07/44	11/10/44	24/11/44

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76

029 21/07/44	02/02/45	030 21/07/44	10/09/44
031 21/07/44	10/09/44	033 21/07/44	24/11/44
052 21/07/44	30/09/44	059 21/07/44	24/11/44
060 21/07/44	02/12/44	067 21/07/44	24/11/44
070 21/07/44	11/10/44	083 21/07/44	28/07/45

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

084 21/07/44	17/01/45	088 21/07/44	08/05/44
095 21/07/44	12/08/44	096 21/07/44	24/11/44
127 21/07/44	24/11/44	172 21/07/44	24/11/44
174 21/07/44	24/11/44	176 21/07/44	24/11/44
181 21/07/44	05/08/44	184 21/07/44	10/09/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

201 21/07/44	24/11/44	208 21/07/44	17/01/45
264 21/07/44	24/11/44	265 21/07/44	12/08/44
282 21/07/44	24/11/44		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76

024 21/07/44	025-026 21/07/44	028 21/07/44	032 21/07/44
035 21/07/44	036 21/07/44	037 21/07/44	038 21/07/44
039 21/07/44	040 21/07/44	041 21/07/44	042 21/07/44
043 21/07/44	044 21/07/44	046 21/07/44	047 21/07/44
048 21/07/44	049 21/07/44	050 21/07/44	051 21/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

053 21/07/44	054 21/07/44	055 21/07/44	056 21/07/44
057 21/07/44	058 21/07/44	061 21/07/44	063 21/07/44
064 21/07/44	065 21/07/44	066 21/07/44	072-073 21/07/44
074 21/07/44	075 21/07/44	077 21/07/44	078 21/07/44
079 21/07/44	081 21/07/44	082 21/07/44	085 21/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

086 21/07/44	087 21/07/44	089 21/07/44	090-093 21/07/44
094 21/07/44	097 21/07/44	098 21/07/44	099 21/07/44
100-101 21/07/44	102 21/07/44	103 21/07/44	104-121 21/07/44
122 21/07/44	123 21/07/44	124 21/07/44	125 21/07/44
128 21/07/44	130 21/07/44	131 21/07/44	132-136 21/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

137 21/07/44	175 21/07/44	179 21/07/44	180 21/07/44
182 21/07/44	183 21/07/44	193 21/07/44	194-195 21/07/44
196 21/07/44	197 21/07/44	200 21/07/44	204 21/07/44
206 21/07/44	207 21/07/44	209 21/07/44	210 21/07/44
211 21/07/44	212 21/07/44	213 21/07/44	214 21/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

215 21/07/44	216 21/07/44	217 21/07/44	219 21/07/44
220 21/07/44	233-240 21/07/44	241-24 21/07/44	249-256 21/07/44
258-259 21/07/44	260 21/07/44	263 21/07/44	266 21/07/44
267 21/07/44	269 21/07/44	270 21/07/44	271 21/07/44
272-274 21/07/44	278 21/07/44	284 21/07/44	285 21/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนประชาอุทิศ 76 (ต่อ)

286 21/07/44	287-288 21/07/44	289 21/07/44	290 21/07/44
291 21/07/44	292 21/07/44	293 21/07/44	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4 – 5 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช

100 14/07/44	03/11/44	25/11/44	26/01/45
174 14/07/44	03/11/44	23/12/44	30/01/45
245 14/07/44	03/11/44	18/11/44	24/11/44
	23/12/44		

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช

007 14/07/44	27/10/44	30/01/45
062 14/07/44	18/11/44	30/01/45
099 14/07/44	18/08/44	03/11/44
102-105 14/07/44	25/11/44	23/12/44
176 14/07/44	03/11/44	23/12/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช (ต่อ)

243 14/07/44	23/12/44	30/01/45
248 14/07/44	24/11/44	23/12/44
252-253 14/07/44	18/11/44	23/12/44
264-265 14/07/44	23/12/44	30/01/45
273 14/07/44	18/11/44	23/12/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช

001 14/07/44	30/01/45	002 14/07/44	26/08/44
004-005 14/07/44	30/01/45	010 14/07/44	30/01/45
012 14/07/44	30/01/45	015 14/07/44	18/11/44
021 14/07/44	29/12/44	023 14/07/44	27/10/44
024 14/07/44	27/10/44	037 14/07/44	18/11/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช (ต่อ)

043 14/07/44	18/11/44	047 14/07/44	03/11/44
068 14/07/44	03/11/44	074 14/07/44	03/11/44
078 14/07/44	18/11/44	086 14/07/44	03/11/44
095 14/07/44	03/11/44	096 14/07/44	03/11/44
110 14/07/44	03/11/44	157-162 14/07/44	161 23/12/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช (ต่อ)

175 14/07/44	03/11/44	180 14/07/44	04/08/44
181 14/07/44	18/11/44	242 14/07/44	04/08/44
246 14/07/44	03/11/44	274 14/07/44	18/11/44

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช

003 14/07/44	006 14/07/44	008 14/07/44	009 14/07/44
011 14/07/44	013 14/07/44	014 14/07/44	016 14/07/44
017 14/07/44	018 14/07/44	019 14/07/44	020 14/07/44
022 14/07/44	025 14/07/44	026-027 14/07/44	028 14/07/44
029 14/07/44	030 14/07/44	031 14/07/44	032 14/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช (ต่อ)

033 14/07/44	034 14/07/44	035 14/07/44	036 14/07/44
038 14/07/44	039 14/07/44	040 14/07/44	041 14/07/44
042 14/07/44	044 14/07/44	045-046 14/07/44	048 14/07/44
049-051 14/07/44	052 14/07/44	053 14/07/44	054-055 14/07/44
056 14/07/44	057 14/07/44	058 14/07/44	059 14/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช (ต่อ)

060 14/07/44	061 14/07/44	063 14/07/44	064 14/07/44
065 14/07/44	066 14/07/44	067 14/07/44	069-071 14/07/44
072 14/07/44	073 14/07/44	075 14/07/44	076-077 14/07/44
079 14/07/44	080 14/07/44	081 14/07/44	082 14/07/44
083 14/07/44	084 14/07/44	085 14/07/44	087 14/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช (ต่อ)

088 14/07/44	089 14/07/44	090 14/07/44	091 14/07/44
092 14/07/44	093 14/07/44	094 14/07/44	097 14/07/44
098 14/07/44	101 14/07/44	106 14/07/44	107 14/07/44
108 14/07/44	109 14/07/44	111-129 14/07/44	120 14/07/44
130 14/07/44	163 14/07/44	164 14/07/44	165 14/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช (ต่อ)

166 14/07/44	167 14/07/44	168 14/07/44	169 14/07/44
170-171 14/07/44	172 14/07/44	173 14/07/44	182 14/07/44
183 14/07/44	184-198 14/07/44	199-213 14/07/44	214-227 14/07/44
228-241 14/07/44	244 14/07/44	247 14/07/44	249 14/07/44
250 14/07/44	251 14/07/44	254 14/07/44	255 14/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนอ่อนนุช (ต่อ)

256 14/07/44	257 14/07/44	258 14/07/44	259 14/07/44
260 14/07/44	261-262 14/07/44	263 14/07/44	266 14/07/44
267-269 14/07/44	270-271 14/07/44	272 14/07/44	275-276 14/07/44
277 14/07/44	278-281 14/07/44	282 14/07/44	283 14/07/44
284 14/07/44			

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4 – 5 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน

002 15/07/44	07/10/44	11/11/44	18/11/44
	23/11/44		
009 15/07/44	18/11/44	23/12/44	20/01/45
011 15/07/44	07/10/44	23/12/44	20/01/45
037 15/07/44	07/10/44	02/12/44	20/01/45

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4 – 5 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน (ต่อ)

	28/01/45		
049 15/07/44	07/10/44	02/12/44	04/02/45
054 15/07/44	14/10/44	02/12/44	04/02/45
067-068 15/07/44	14/10/44	18/11/44	02/12/44
104 15/07/44	07/10/44	11/11/44	18/11/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4 – 5 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน (ต่อ)

	02/12/44		
205 15/07/44	02/12/44	20/01/45	28/01/45
212 15/07/44	07/10/44	23/12/44	04/02/45
214 15/07/44	02/12/44	23/12/44	20/01/45
	04/04/45		

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 4 – 5 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน (ต่อ)

215 15/07/44	07/10/44	20/01/45	04/02/45

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน

038 15/07/44	11/11/44	23/12/44
050 15/07/44	23/12/44	20/01/45
056 15/07/44	07/10/44	11/11/44
062 15/07/44	07/10/44	11/11/44
081 15/07/44	07/10/44	11/11/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน (ต่อ)

089 15/07/44	07/10/44	18/11/44
099 15/07/44	07/10/44	18/11/44
118 15/07/44	11/11/44	02/12/44
120 15/07/44	07/10/44	11/11/44
125 15/07/44	07/10/44	11/11/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน (ต่อ)

150 15/07/44	07/10/44	18/11/44
155 15/07/44	07/10/44	11/11/44
196 15/07/44	07/10/44	18/11/44
204 15/07/44	20/01/45	04/02/45
213 15/07/44	11/11/44	18/11/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 3 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน (ต่อ)

225 07/10/44	18/11/44	20/01/45

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน

003 15/07/44	07/10/44	004 15/07/44	07/10/44
005 15/07/44	07/10/44	006 15/07/44	07/10/44
007 15/07/44	07/10/44	010 15/07/44	07/10/44
013 15/07/44	20/01/45	029-032 15/07/44	07/10/44
039 15/07/44	14/10/44	040 15/07/44	07/10/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน (ต่อ)

041 15/07/44	07/10/44	042 15/07/44	07/10/44
043 15/07/44	07/10/44	044 15/07/44	07/10/44
047 15/07/44	07/10/44	058 15/07/44	07/10/44
059 15/07/44	07/10/44	061 15/07/44	07/10/44
063 15/07/44	07/10/44	064 15/07/44	18/11/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน (ต่อ)

065 15/07/44	07/10/44	066 15/07/44	18/11/44
069 15/07/44	11/11/44	070 15/07/44	11/11/44
073 15/07/44	18/11/44	074 15/07/44	02/12/44
076 15/07/44	07/10/44	077 15/07/44	11/11/44
080 15/07/44	23/12/44	091 15/07/44	07/10/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน (ต่อ)

092 15/07/44	07/10/44	107 15/07/44	07/10/44
113 15/07/44	07/10/44	119 15/07/44	07/10/44
131 15/07/44	07/10/44	132 15/07/44	07/10/44
133 15/07/44	18/11/44	134 15/07/44	07/10/44
140 15/07/44	07/10/44	141 15/07/44	07/10/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน (ต่อ)

143 15/07/44	11/11/44	148 15/07/44	18/11/44
156 15/07/44	07/10/44	163 15/07/44	18/11/44
166 15/07/44	18/11/44	187 15/07/44	07/10/44
188 15/07/44	14/10/44	199 15/07/44	20/01/45
201 23/12/44	20/01/45	202 23/12/44	20/01/45

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 2 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน (ต่อ)

208 15/07/44	07/10/44	224 07/10/44	18/11/44
227 07/10/44	20/01/45		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน

001 15/07/44	008 15/07/44	012 15/07/44	014-015 15/07/44
016-028 15/07/44	033-036 15/07/44	045 15/07/44	046 15/07/44
048 15/07/44	051 15/07/44	052 15/07/44	053 15/07/44
055 15/07/44	057 15/07/44	060 15/07/44	071 15/07/44
072 15/07/44	075 15/07/44	078 15/07/44	079 15/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน (ต่อ)

082 15/07/44	083-086 15/07/44	087-088 15/07/44	090 15/07/44
093 15/07/44	094 15/07/44	095 15/07/44	096 15/07/44
097 15/07/44	098 15/07/44	100 15/07/44	101 15/07/44
102 15/07/44	103 15/07/44	105 15/07/44	106 15/07/44
108 15/07/44	109 15/07/44	110 15/07/44	111 15/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน (ต่อ)

112 15/07/44	114 15/07/44	115 15/07/44	116 15/07/44
117 15/07/44	121 15/07/44	122 15/07/44	123 15/07/44
124 15/07/44	126 15/07/44	127-128 15/07/44	129 15/07/44
130 15/07/44	135 15/07/44	136 15/07/44	137 15/07/44
138 15/07/44	139 15/07/44	142 15/07/44	144 15/07/44

ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออกเงิน (ต่อ)

145-146 15/07/44	147 15/07/44	149 15/07/44	151 15/07/44
152 15/07/44	153 15/07/44	154 15/07/44	157 15/07/44
158 15/07/44	159 15/07/44	160 15/07/44	161 15/07/44
162 15/07/44	164 15/07/44	165 15/07/44	167-186 15/07/44
189 07/10/44	190-191	192-195	197-198 15/07/44

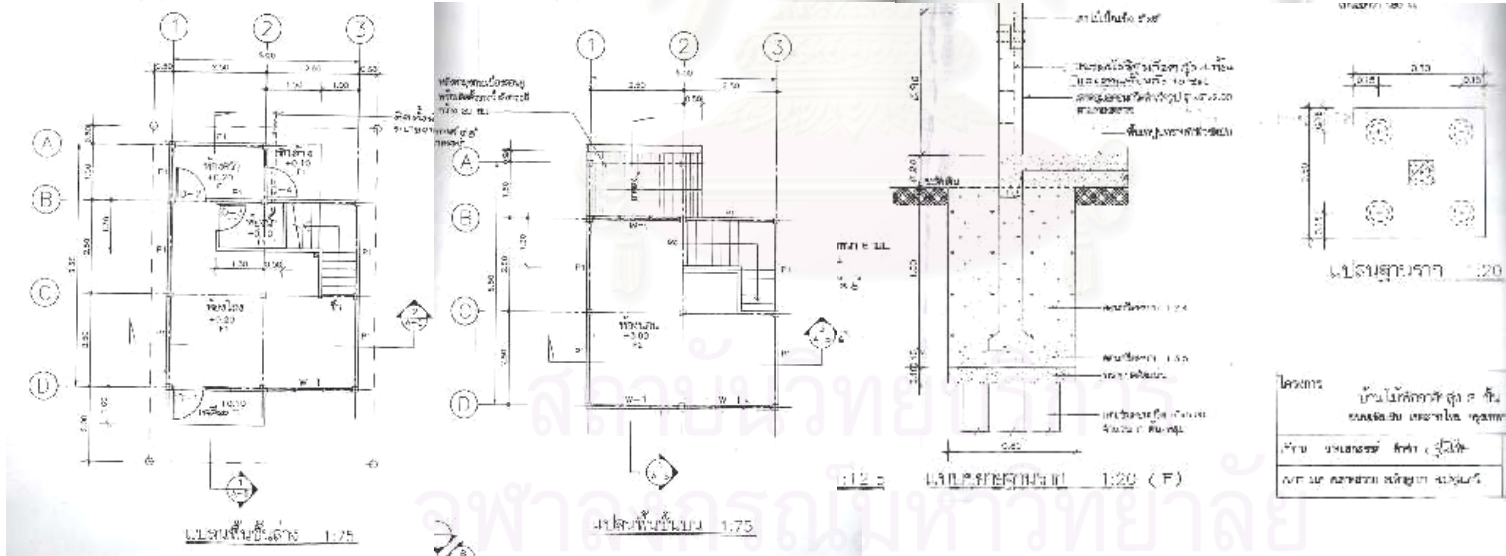
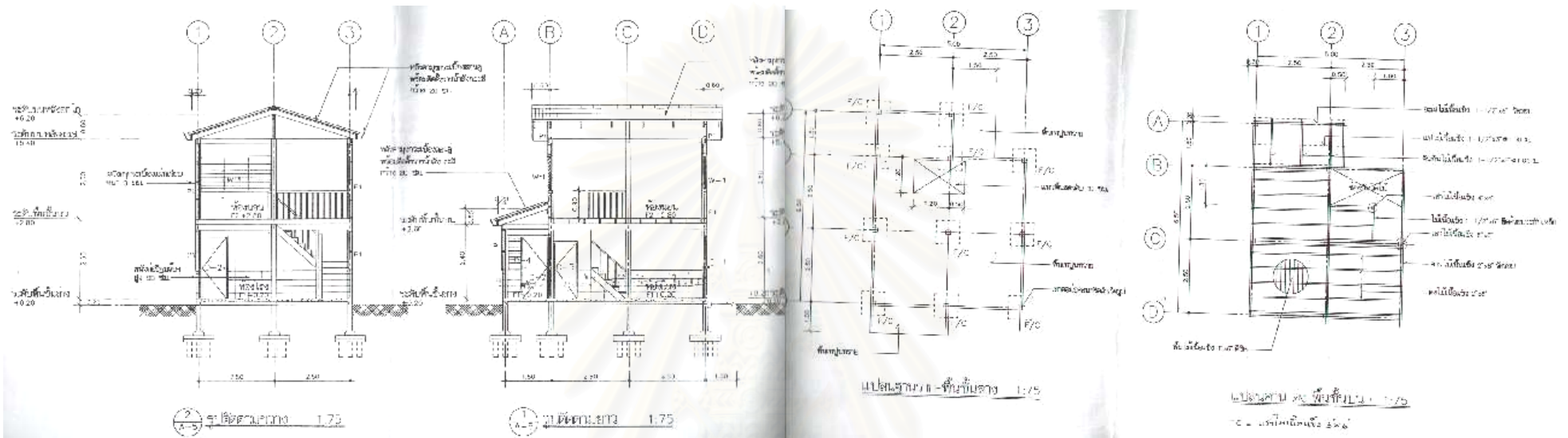
ภาพแสดงพัฒนาการของบ้าน 1 ช่วงเวลาในชุมชนเพิ่มสิน-ออเงิน (ต่อ)

200 15/07/44	203 15/07/44	209-210 15/07/44	211 15/07/44
216 15/07/44	217 15/07/44	218 07/10/44	219 07/10/44
220 07/10/44	221-223 07/10/44	226 07/10/44	228 07/10/44
241 07/10/44	253-266 07/10/44		

ภาคผนวก ค
แบบบ้านที่การเคหะฯ ออกแบบให้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสถาปัตย์

1:20

โครงการ บ้านไม้สักหลัง ๑ ชั้น
บนที่ดิน ๑๖๖ ตารางวา ภูเก็ต

เจ้าของ บ้านเลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๑๑
ตำบล ภูเก็ต อำเภอ ภูเก็ต

แบบบ้านที่การเคหะออกแบบให้

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายกรทิพย์ พฤกษ์ประเสริฐฐิติ เกิดวันที่ 23 ตุลาคม 2519 ที่อยู่ปัจจุบัน 254/1-3 พระราม 3 ซอย12 เขตบางคอแหลม กรุงเทพฯ 10120 โทร 0-2291-8676, 0-9831-3395 Email Address: kornthip007@hotmail.com จบปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2541 เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย